

קלקראת שבת מלאכתא

Dirshu

דרשן ד' ועוזן

קרן עולמית לחיזוק
ועידוד לימוד התורה

אוגדן עלוני השבת

פרשת תצווה

לקראת שבת מלכתא

dirshu@dirshu.co.il | לקבלת הגליון למייל:

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 314

פנינים לפרשת תצוה

פעם נזקקתי לשמוע את דעתו של הסטייפלר בעניין חשוב. הלכתי לביתו ומצאתי אותו עומד מחוץ לבית. הוא סיפר לי כי מפתח הבית אבד, והאפשרות היחידה להיכנס הביתה היא דרך החלון. "ובכן, אני אתכופף, אתה תעלה על גבי, תיכנס דרך החלון ותפתח את הדלת"... הוא אמר זאת בפשטות גמורה. אבל אני מיאנתי לעשות זאת... לדרוך על איש קדוש כזה? היתכן?

הצצה על חכמתו וצניעותו של מרן הסטייפלר זצוק"ל

"אִשֶּׁר מִלֵּאֲתֵינוּ רוּחַ חֲכָמָה" (שמות כ"ה, ג')

ר. צביון

סבא הסטייפלר היה מהיר מאוד בחישובי גימטריאות. בסוף ספרו על התורה 'ברכת פרץ' מופיע קונטרס שלם של גימטריאות מפסוקי התורה הרומזות לפירושי רש"י. סבא היה מחשב זאת במהירות רבה - בין העליות לתורה או בלכתו לישון. הוא היה מכין גימטריאות של השנה לשערים של ספריו וכן לכל ההזמנות לשמחות במשפחה. כל זה לא גזל מזמנו כלל ונעשה כבדרך אגב.

חניך נובהרדוק

בנובהרדוק עוצבה אישיותו של סבא ונבנתה דמותו המוסרית, ואף הנהגתו כל השנים היה כ'נובהרדוקאי'. סבא היה בעל ביטחון מופלג ולא האמין ברופאים ובטיפולים; רק על ה' שם יהבו. כבודו האישי לא היה בעיניו לכולם, הוא לא התייחס למראהו החיצוני ובז לכל העניינים מסוג זה.

סיפר לנו תלמיד חכם אחד: פעם נזקקתי לשמוע את דעתו של הסטייפלר בענין חשוב. הלכתי לביתו ומצאתי אותו עומד מחוץ לבית. הוא פנה אלי וסיפר לי מפתח הבית אבד, והאפשרות היחידה להיכנס הביתה היא דרך החלון. "ובכן, אני אתכופף, אתה תעלה על גבי, תיכנס דרך החלון ותפתח את הדלת"... הוא אמר זאת בפשטות

גמורה עד להדמים, אבל אני מיאנתי לעשות זאת... לדרוך על איש קדוש כזה? היתכן?

עם זאת, סבא לא זלזל בכבוד התורה, כפי שאמרו חז"ל, שתלמיד חכם שיש רבב על בגדו חייב מיתה. בשמשו כראש ישיבה היה מגיע לשמחות תלמידיו ולשמחות משפחתיות כשהוא לבוש בפראק ובעניבה, וכן היה הולך כשמקל הליכה בידו, כדרך ראשי הישיבות באותה תקופה.

כשחדל מלשמש כראש ישיבה פסק מללבוש את הלבוש הרבני. עם זאת, כאן בארץ הוא גילה את ה'קפוטו', שמצאה חן בעיניו, וביקש לתפור לו כזו לשבת, באומרו כי נאה היא ומתאימה לכבד בה את

המעשה שסיפר הגר"י זילברשטיין מוסב על הגאון רבי שלמה קלוגר, והוא העיד שאת הפרטים על כך שמע ממרן הגר"ש אלישיב זצ"ל, שלמרות שלא נהג לספר סיפורים, בכל זאת מדי פעם היה מעשיר במעשים ובהנהגות של גדולי ישראל מדורות-עברו

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, על החכמה והענווה של גדולי ישראל

"אֲשֶׁר מִלְאֲתֵינוּ רוּחַ חֻכְמָה" (שמות כ"ה, ג')

הדרשה. והנה, עולה 'המועמד להיות מלמד' על בימת בית המדרש, ונושא דרשה מצוינת, כפי המתאים למי שעתיד להיות אחד מגאוני העם היהודי, והקהל אכן נהנה מאוד מהדברים.

אי-אפשר לשנות מדעת התורה

ברם, לאחר הדרשה, כאשר עבר הגאון ליד כסאו של המרא דאתרא, רבי אפרים זלמן, הבחין המהרש"ק שפניו זועפות קמעה, וביקש שיאמר לו על מה נשתנו פניו. השיב לו הרב, שאמנם הדרשה היתה טובה, אך מתוך הדברים, וחשבון-הפלפול שעשה בפרשת 'שלח', פרשת המרגלים, עולה שלא היו שנים עשר מרגלים, אלא עשרים וארבעה, וזה נגד פשטות דברי התורה ודברי חז"ל, וכיוון ששינה מדעת התורה, זעפו פניו.

במקום תשובה, שאל רבי שלמה קלוגר את ה'בית אפרים', אם יש כאן בבית המדרש ירושלמי על מסכת סוטה. רבי אפרים זלמן השיב שמפני יוקרו ונדירותו של הירושלמי, אי-אפשר להשיג את הספר. הדרשן המשיך לשאול האם אפשר להביא לו מסכת סוטה מש"ס בבלי, והפעם התשובה היתה חיובית.

"יעיין נא מר בדף ל"ד עמוד א', ויראה בעיניו שהביאו שם התוספות בד"ה 'טורטני', בשם הירושלמי, שדעת רבי עקיבא היא, שהיו עשרים וארבעה מרגלים..."

איזו ענווה! איזו גדלות של מנהיג אמיתי!

שמע ה'בית אפרים' את הדברים, ונזכר שאכן כך כותב התוספות. נו,

המעשה שסיפר הגר"י זילברשטיין מוסב על הגאון רבי שלמה קלוגר, והוא העיד שאת הפרטים על כך שמע ממרן הגר"ש אלישיב זצ"ל, 'שלמרות שלא נהג לספר סיפורים, בכל זאת מדי פעם היה מעשיר אותי במעשים ובהנהגות של גדולי ישראל מדורות-עברו'.

את הסיפור דלהלן שמעתי ממנו, במהלך דיון שדנתי לפניו אודות פסקו של רבי שלמה קלוגר, שאמר שדברי חז"ל שאמרו (סנהדרין, י"ט ב') 'כל המלמד בן-חברו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו', זה לא 'כאילו', אלא ממש ילדו, ויצא בכך ידי קיום מצוות פריה ורביה!

ואז סיפר לי מו"ח את המעשה הבא, שהתרחש לאחר שרבי שלמה קלוגר התפטר מרבנותו בעיירה זאליפוט. יש להניח, שכאשר גאון עולם שכזה, ששמו יצא מסוף העולם ועד סופו, מחליט לנטוש את קהילתו, היו לו מן הסתם כמה וכמה סיבות אמיתיות לכך, ויש רק לרחם על היהודים שנימנו על חברי הקהילה ההיא, שהגיעו למצב כזה. אולם, אחרי הרחמים המרובים, הבה נבחן מקרוב מה עשה המהרש"ק לאחר מכן. רבי שלמה קלוגר פונה לחפש מקום אחר, בו יוכל להרביץ תורה. בתוך כך, הוא מגיע אל העיר ברוד, שם מכהן כאב"ד הגאון בעל ה'בית אפרים', רבי אפרים זלמן מרגליות.

משרה פנויה

כיוון שבעיר זו לא היה באפשרותו להרביץ תורה באמצעות הרבנות, מחליט רבי שלמה קלוגר לחפש משרה אחרת, העיקר שיהא בכוחו להמשיך ולהפיץ את תורת השם, כלבבו.

והנה, לאחר בירור שעשה אצל אנשי העיר, מצא שבחידר המקומי יש משרה פנויה של... מלמד-דרדקי, והחליט לקחת אותה על שכמו. יָשָׁב גאון כביר שכמותו, וירביץ תורה לילדי ישראל. העיקר שלא תשתכח תורה.

בכך עוד לא תם הסיפור: בעיר ברוד, המשיך מרן הגר"ש אלישיב לספר, היתה תקנה שכל יהודי שביקש להתקבל למשרת המלמדות, היה צריך לשאת לפניו כן דרשה לפני הציבור בבית המדרש המקומי. והיה, אם מצאה הדרשה חן בעיני הקהל, זכה האיש במשרה, ואם לא - נאלץ היה לפנות את המקום לרעו הטוב ממנו.

בני הקהילה דרשו אפוא גם מהגר"ש קלוגר, לשאת את דברותיו לפני העם. הגאון הסכים, אך דרש שגם ה'בית אפרים' יהיה נוכח בעת

הכנסת, ומפילל בפרקי תהילים. עקבתי, והבחנתי בו גם בפעמים נוספות, והיה זה בעיקר לפני כל תחילת יציקת בטון גדולה, חדשה ונוספת. "שאלתי את הרב: 'מה זה?', והוא השיב: 'הדמעות הללו, צריכות להיכנס לתוך היציקה של בית המדרש'. ואז גם הבנתי, כי הוא בכה, שהרי אמר לי 'הדמעות הללו'..."

אנחנו בונים על-תנאי

ושוב העיד תלמיד חכם (הגרא"ז גרוסברד): "בעיצומה של בניית בית המדרש, הלכתי עם הרב פלמן ברחוב מלצר, חלפנו בסמוך לקירות ההולכים ונבנים, ודיברנו בהלכות עירובין. לפתע הוא ביקש ממני 'אולי נתקרב ונאמר כמה פרקי תהילים בצוותא', והקדים ואמר: "הבנין כעת הוא ללא קדושה, אנחנו בונים אותו על תנאי, ועוד יהיה כאן לכאורה בנין גדול, הוא יהיה ממש בית כנסת. אבל בכל מקרה, כדי שתהיה הצלחה עכשיו, וגם אחר כך, יש להתפלל. אם כן, הבה נתפלל יחד!".

"ואכן, נכנסנו לאתר הבניה, הרב אמר בהתרגשות רבה פרקי תהילים, וכבקשתו, גם אני אמרתי כמה פרקים. 'זה לטובת בית הכנסת' - התנצל, והסביר מדוע הטריח אותי..."

הוא למד כן ממעמד הנחת אבן הפינה לשיבת פוניבז'. וכה סיפר רבי בן-ציון כמה פעמים: "הנחת אבן הפינה נערכה בתקופת השואה, ובקושי מנין אנשים השתתפו במעמד. כבר אז הגיעו השמועות על מה שקורה באירופה. אנשים היו מדוכדכים ומיואשים, ואף אחד לא רצה לבוא להשתתף בהנחת אבן הפינה.

"האמת היא, שאנשים חששו שדעתו של הרב מפוניבז' השתבשה, בעקבות הטרגדיה האישית של אובדן בני משפחתו וקהילתו בשואה. הם היו בטוחים שאין כאן 'הנחת אבן פינה' לרעיון בר-קיימא, וטענו שהרב מפוניבז' 'מדומיין'..."

"התפללו מעריב, אמרו תהילים, וה'חזון איש' בכה. וכך נבנתה ישיבת פוניבז' - העיד מרן רבי חיים קנייבסקי, שהתלווה ל'חזון איש'.

גועה בבכי

סיפר רבי בן-ציון: "כאשר המשתתפים המועטים ראו את ה'חזון איש' גועה בבכי של ממש, והרב מפוניבז' בוכה גם כן מאד, בכו יחד איתם. גם אני כילד נסחפתי לבכי. הכל בכו. זה לא היה נראה 'הנחת אבן פינה', אלא הלוויה טראגית".

הגר"צ הוסיף וסיפר, שהרב מפוניבז' אמר לו כמה פעמים: "בן-ציון, דע לך שהישיבה שלנו עומדת לא על יסודות של מלט ובטון, אלא על הדמעות שבכינו בהנחת אבן הפינה!".

לאחר הנחת אבן הפינה אמר ה'חזון איש': "אנשים חושבים שדמים (כסף) מעמידים ישיבה, אבל צריך לדעת שישיבה בונים בדמים (דם) - מסירות נפש) ודמעות (של תפילה)".

הדמעות של הרב פלמן ביססו, יצקו, בנו ושכללו, את בית המדרש 'נחלת משה', שקם והיה לאבן פינה ולמקור משיכה ללומדי תורה ותפילה.

(קטעים מלוקטים מתוך הספר 'שבת בשמחה' בעריכת הרב משה מיכאל צורן)

עכשיו נעצור רגע ונתבונן: מה היה עושה 'מנהיג' שאינו מנהיג, הנגוע בנגיעות מראשו ועד רגליו, שהיה רואה גאון שכזה המגיע לעירו, ומצליח להפליא בדרשתו את כל יושבי העיר, ועוד מזכיר לו דבר שהוא-עצמו לא זכר?...?

הרי אדם שלא ניחן במידות טובות, ומגמתו איננה להנחיל את הטוב לקהל עדתו, היה עושה כל טצדקי שבעולם, על מנת להיפטר במהירות האפשרית מאדם שכזה, שעלול לרשת ממנו את הרבנות.

ומה עשה ה'בית אפרים', בישרותו הגדולה, לאחר שמהר"ש קלוגר הראה לו את התוספות? - המרא דאתרא בעיר ברוד, כך סיפר מרן הגר"ש אלישיב, אמר למהר"ש שמעתה בוודאי לא יתמנה למלמד תינוקות, אלא למגיד מישרים של העיר!

מגיד-המישרים של ברוד היה בדרגה זהה להמרא דאתרא של העיר, וכמו בכל ישיבה שבה מכהנים ראש ישיבה ומשיגה, היו בעיר ברוד רב ומגיד-מישרים, כשאחד היה ממונה על החלק ההלכתי, והשני על הפן המוסרי של אנשי העיר.

והמרא דאתרא של העיר ברוד, ממנה את רבי שלמה קלוגר שיעמוד לצדו! כוונתו היתה שלאחר 120 שנותיו, יתמנה המהר"ש"ק להמרא דאתרא, וכך אכן היה. היש בדמיונו ציור תיאורי לענווה יותר גדולה מזו?!

המשימה העיקרית: להרביץ תורה!

מלבד הלקח המאלף שיש לנו ללמוד מענוותו המרובה של רבי אפרים זלמן מרגליות, שהעניק למהר"ש את המינוי המכובד, נסיק מכאן עוד שני דברים:

נתאר לעצמנו רב ואב"ד באחת הערים בארץ ישראל, הנוטש את משרתו, והולך לחפש לו מקום אחר שבו יוכל להרביץ תורה; האם מצטיירת בדמיונו, גם זה הרחוק ביותר, מציאות כזו שאותו רב ילך להתמנות כ...מלמד בחיידר?! הרי הדברים יישמעו כחוכא והיטלולא! ורבי שלמה קלוגר, ידע שמשמיתו העיקרית בחיים היא להרביץ תורה, ואם נאלץ להתפטר ממשרתו בעיירה זאליפוט, הוא הולך להיות מלמד דרדקי, ולא אכפת לו משום דבר אחר, רק להרביץ תורה.

ועוד יש לנו ללמוד ממעשה מופלא זה, עד כמה גדולה היתה ענוותנותו של רבי שלמה קלוגר, בכך שהיה מוכן לשאת דרשה בפני כל הקהל, למרות שהעילה לדרשה היתה כדי להביא לאישור מינויו כמלמד. כמה 'מנהיגים' היו מסוגלים לעשות זאת?... הרי לנו דמותו של מנהיג! והרי לנו כוחם של מנהיגי ישראל, שרק בזכותם מתקיים העם היהודי.

המעשה הבא, מופיע בספר 'ללא שם', המתאר את תולדות-חיינו של הגאון רבי בן-ציון פלמן זצ"ל:

רבי בן-ציון היה מהיחידים שהשתתפו בהנחת אבן הפינה לבנין ישיבת פוניבז'. כילד היה שם, והוא תאר: "ויהי הבכי הולך וגדל, כולם געו בבכי. המעמד היה נראה כמו הלוויה, לא כמעמד 'הנחת אבן פינה', כך סיפר. "כאשר בנו את בית המדרש של קהילת 'נחלת משה', ראיתי לפתע" - סיפר יהודי - "כי בצדי הפיגומים, מסתתר ועומד לו רבי בן-ציון, רב בית

אמרתי לו: "ימחל לי רבינו, הרב יעשה לי טובה ולא יבקש שאצא לחו"ל. חושש אני שאם אתחיל עם נסיעות לגבירים לא אוכל להפסיק, כי מצוה גוררת מצוה, זה נותן חצי מיליון וזה נותן מיליון, ואז יאמרו לי: סע גם לארגנטינה, לשוייץ, למרוקו, להונג קונג... זו לא רק נסיעה אחת וזהו. לכן אני מבקש שהרב יפטור אותי בבקשה!"

הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א, על תפקידו של כל אחד

"אשר מלאתי רוח חכמה" (שמות כ"ה, ג)

כל אדם מישראל נמצא במקום אשר יעד לו הקב"ה, ושם עליו לעבוד את ה' ולמלא את תפקידו כראוי. לכל יהודי יש את המיוחדות שלו. הוא איננו עוד מספר שסופרים, "מונה מספר לכוכבים לכולם שמות יקרא", אלא יש לו שם מיוחד ותכונות מיוחדות: לוי קיבל את עבודת בית המקדש, שנאמר: "ולוי אמר תומיך ואוריך לאיש חסידך" (דברים לג, ח); יהודה קיבל מלכות, שנאמר: "לא יסור שבט מיהודה ומחוקק מבין רגליו" (בראשית מט, י); משמעון - סופרים ומלמדי תינוקות (רש"י בראשית מט, ז); "זבולון לחוף ימים ישכון" (שם מט, יג); "ומבני יששכר יודעי בינה לעתים" (דברי הימים א יב, לג).

אין כזה דבר "יהודי רגיל"! בכל יהודי יש מיוחדות שאפילו לגאון הגאונים אין. הקב"ה נתן לו את הכלים והכישרונות הללו, כדי שיוכל לבצע בשלמות את התפקיד שנשלח לעשותו בזה העולם.

שמח בחלקך כי לך נוצרת!

בזמנו של הסבא קדישא, הכהן הגדול מאחיו ה'חפץ חיים' זצ"ל, היה רופא ירא שמים שהתמסר לחולים בלב ונפש, והציל נפשות רבות. הוא היה אהוב על ה'חפץ חיים'. אותו רופא היה בר אוריין וקבע לימודו בכל יום במשך שלוש שעות. יום אחד הציעו לו לבקר בישיבות ליטא, לראות כיצד הבחורים שם יושבים ולומדים חמש עשרה-שש עשרה שעות בכל יום, תשע שעות ברצף ללא תזוזה מהספר, וצומחים משם גאוני עולם, בקיאים בכל מקצועות התורה. נסע הרופא לליטא, ואכן התפעל לראות את תלמידי הישיבות הקדושות, עוסקים בתורה יומם ולילה בגאונות עצומה. חלשה דעתו ואמר בלבו: "חשבתי שאני תלמיד חכם, אך מה אני שווה ביחס אליהם? להם יש ידע תורני מקיף, למדנות, עמקות, סברות, שקידה וחשק התורה, והיכן אני?..."

התעורר בו רצון גדול לזכות להגיע לכל המעלות הללו, והוא החליט לעזוב את תפקידו כרופא שמרפא אנשים ומציל נפשות, ולשקוד על התורה בלבד, עד אשר יגיע לרום מעלתה של התורה הקדושה. ניגש הרופא בפנים נפולות אל ה'חפץ חיים', הביע את צערו על

מצבו והציג בפניו את תוכניתו.

אמר לו ה'חפץ חיים': "בני, הזהר מעצת היצר! שמח בחלקך כי לך נוצרת! ה' יתברך שם אותך במקום הזה, בתפקיד הרופא, והוא רוצה שתמשיך בזה, לקיים מאמר חז"ל: 'כל המקיים נפש אחת מישראל מעלה עליו הכתוב כאלו קיים עולם מלא' (סנהדרין לו ע"א).

"אל תתאכזב, חלילה, ממצבך! דע לך שמה שאתה מצליח להשיג בשלוש שעות של לימוד, אנשים אחרים אינם משיגים גם בעשר שעות לימוד, כיון שיש לך זכות של הצלת נפשות!

"הקב"ה שם אותך במקום הנכון, אל תסטה ממנו, אלא שמח בתפקיד שנתן לך הבורא יתברך, כיון שלכל יהודי יש ייחודיות ותפקיד שרק הוא יכול לעשותו!"

לכל חייל חלקו שלו

ה'חפץ חיים' ידע לומר לכל אחד מהו תפקידו, ועודד את המסתפקים בעניין למלא את תפקידם כראוי.

אחד מעשירי ראדין ראה ברכה גדולה בעסקיו. היה קונה נכסים ומוכרם ברווח גדול, וברבות הימים הפך להיות התומך הראשי של ישיבת 'ראדין'.

יום אחד נכנס ה'חפץ חיים' לבית המדרש וראהו יושב ולומד. ניגש אליו הרב ושאלו לפשר הדבר.

ואז יאמרו לי: סע גם לארגנטינה, לשווייץ, למרוקו, להונג קונג... זו לא רק נסיעה אחת וזהו. לכן אני מבקש שהרב יפטור אותי בבקשה!".

"טוב", אמר לי הרב, "אז אני אסע במקומך!", וכך היה. ולא מובן, הרי כל שניה של מרן זצ"ל היתה מחושבת לתורה, וכעת הוא מוכן לטוס לחו"ל, להיטלטל בדרכים ולהפסיד את שיעוריו הקבועים, להקריב הכל, בשביל מה?

אלא, מרן זצוק"ל הבין שהעיסוק בנושא התשובה הוא דבר עליון ביותר, ונחשב להצלת עם ישראל. הוא רצה לעודדני ולתת למעשי את מלוא החשיבות והעוצמה, לכן כביכול אמר לי: "תראה, אני מוכן אפילו לבטל מזמני ולצאת עבורך לחו"ל, ולמה? כדי שתדע להעריך במה שאתה עוסק!".

רבנו לימד אותנו שכל טרחה הכלולה במילוי תפקידנו, או שעל ידה אנו עוזרים לשני למלא את תפקידו - אינה נחשבת ביטול תורה. לפעמים אדם פוגש יהודי רחוק מעולם התורה, וכדי לקרבו אל הבורא, הוא נדרש לשבת ולשוחח עמו ברמה שלו, לספר לו פה סיפור ושם בדיחה כדי לרכוש את לבו, וכך למשכו לאט לאט אל התורה. ואז עלולה לעלות בו המחשבה: 'לשם מה אני צריך לשבת עם אדם זה? הרי מי שיכול ללמוד בעמקות ולומד שלא בעמקות הראויה, נחשב לו הדבר כביטול תורה וידונו אותו בשמים על כך!...' אבל רבותינו לימדונו שאין זה ביטול תורה, כי זהו התפקיד שיעד לנו הבורא ועלינו לעשותו בשלמות.

הכר את מקומך

לכן, בין אם אתה רופא, איש עסקים גדול שהתורה מתקיימת על ידך, דרשן הזוכה לקרב לב בנים לאביהם שבשמים, או מסייע ללומדי תורה בכל דרך שהיא - תמשיך לעסוק במה שהקב"ה בחר אותך לעסוק, ואל תחפש לעצמך תפקידים אחרים. הקב"ה רוצה אותך כאן, כי במה שאתה עושה - הנך הטוב מכלם!

אם תשאל: 'ותורה מה תהא עליה?' - תעשה כפי שנהג הרופא של ה'חפץ חיים', שבכל יום למד מספר שעות, ובהן השתדל להעמיק בלימודו, והקב"ה החשיב לו כאלו למד שעות רבות! ובלבד שלא ישכח שהוא חלק מהתורה, ולא יסטה מן הדרך.

(מתוך הספר 'משכנני' פרשת במדבר)

"איני יכול כבוד הרב להמשיך לעסוק במסחר!", ענה העשיר, "חשקה נפשי בתורה!".

"דע לך!", אמר ה'חפץ חיים', "כי זוהי עצת היצר! אם הקב"ה שם את חלקך במסחר, וגורם לך להצליח מאד ולתמוך בתורה ביד נדיבה, הרי שזהו תפקידך, ואל לך לחפש להחליפו!".

"משל למה הדבר דומה", המשיך ה'חפץ חיים' ואמר, "לחייל הנמצא בחיל-תותחנים ומצליח בתפקידו, קולע למטרה בכל יריה, ולפתע ביום בהיר מחליט על דעת עצמו לעבר לחיל-האוויר, כיון שזהו תפקיד גדול וחשוב יותר, וכי שייך שיעשה זאת? לא! הוא לא שייך לחיל הזה! בחיל שלו הוא מצטיין ביותר, ובלעדי אף המטוסים אינם יכולים לפעול את פעולתם. עליו להמשיך בתפקידו, ובשום אופן לא לעבור לתפקיד אחר!".

"אף אתה", סיים ה'חפץ חיים', "תפקידך לעסוק במסחר ולתמוך בעולם התורה ולא לסטות לכיוונים אחרים!".

כל אדם צריך להכיר את המקום שההשגחה העליונה העמידה אותו שם, ולדעת ששם מקומו. זה תפקידו, ובכך הוא משלים את ייעודו בעולם!

כאמור, אין מדובר רק בחיילים זוטרים, אלא גם רופא גדול וירא שמים שקובע עיתים לתורה, אסור לו בשום פנים ואופן לעזוב את תפקידו!

מרן ראש הישיבה, אביהן של ישראל, הגאון הרב שך זצ"ל, היה מורה אפילו לעשירים הגדולים ביותר, שהם חייבים להמשיך בתפקידם, כיון שהקב"ה שם אותם כבר במקום שמצליחים בו, ואין להם רשות לשנות!

מילוי התפקיד אינו נחשב ביטול תורה

עד כדי כך מגיעים הדברים, שמרן גאון עוזנו, אביר הרועים רבינו עובדיה יוסף זצ"ל, שכל שניה שלו היתה מנוצלת ללימוד התורה הקדושה, שאל אותי יום אחד: "רבי ראובן, מדוע אינך יוצא לחו"ל לצורך החזקת הישיבה?".

אמרתי לו: "ימחל לי רבנו, הרב יעשה לי טובה ולא יבקש שאצא לחו"ל. חושש אני שאם אתחיל עם נסיעות לגבירים לא אוכל להפסיק, כי 'מצוה גוררת מצוה', זה נותן חצי מיליון וזה נותן מיליון,

הנה ימים באים...
ומלאה הארץ דעה את השם

השמיים והתגל והארץ

השנה ה'ועידו
הסיום העולמי

עשרות אלפי יהודים מכל העולם מקבלים עליהם את התורה מאהבה

הצטרפו עוד היום ללימוד הדף היומי בהלכה

02-5609000

שמעתי מהמשגיח הגה"צ רבי דן סגל שליט"א, מעשה נפלא אודות מרן ה'חפץ חיים' זצ"ל, אותו שמע מאדם שהיה נוכח במחיצתו באותה שעה: בעת זקנותו של ה'חפץ חיים' הוא היה רכון פעם על גמרתו בהיכל בית המדרש, והיה ניכר על פניו כי הוא טרוד בדבר תורה. לפתע שמעוהו ממלמל לעצמו...

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

ואילך זה כבר אינו עניינם, אם הקדוש ברוך הוא יצמצם שכינתו שם אם לאו. הם צריכים לעשות את שלהם, והוא כבר ישלים את חלקו כשישרה שכינתו בתוכם.

שמעתי מהמשגיח הגה"צ רבי דן סגל שליט"א, מעשה נפלא אודות מרן ה'חפץ חיים' זצ"ל, אותו שמע מאדם שהיה נוכח במחיצתו באותה שעה:

בעת זקנותו של ה'חפץ חיים', הוא היה רכון פעם על גמרתו בהיכל בית המדרש, והיה ניכר על פניו כי הוא טרוד בדבר תורה. לפתע שמעוהו ממלמל לעצמו: "רשע! גם את זה אתה רוצה למנוע ממני?... וקם בזריזות לכיוון הארון, לקח ספר מסוים שנצרך ללימודו ושב למקומו.

ה'חפץ חיים' ידע מהי הדרך להילחם עם היצר, הוא הבין שאם יתפתה להקשיב לעצותיו, יתערבו כאן שיקולים והרגשים שונים של עצלות וחולשה. לכן נהג בהתאם. ראשית התנער מהעצלות שביקש היצר להכשילו בה, ובשארית כוחותיו התרומם ממקומו ליטול את הספר מהארון.

רבי דן הוסיף על כך הרגש נפלא, שמכאן נוכל ללמוד עד כמה מנסה היצר להכשיל את האדם בכל דרך ובכל אופן העומד לרשותו. הרי ה'חפץ חיים' היה מרא דכולא תלמודא, אשר גם אם לבסוף לא היה

אחד מתכסיסיו הקבועים של היצר הרע, הוא לנטוע בלב האדם הרגשת חסר אונים ללימוד תורה או לקיום מצוה מסוימת. הוא מדמה זאת לאדם כהר גבוה הקשה לטיפוס, או כענין שדורש ממנו כוחות רבים. בכך למעשה הוא מרפה את ידיו ומכשילו.

כאשר עומדת לפני האדם תאוה מסוימת, או רצון לעבר עבירה, יש לו ליצר הרע מומחיות רבה לצייר בעיני רוחו את העברה בצבעים ססגוניים שונים, בצורה מלהיבה השובה את דעתו ולבו, ונוסף בו תחושה כאילו אין לו כוחות להתנגד מלחטוא, וכך מונע ממנו להילחם בו.

אולם כשהאדם מודע לכך, כי במצבים כאלו לא מתבקש ממנו לעשות דבר מעבר לכוחותיו, וכל ההשתדלות שלו מסתכמת רק בעשיית הצעד הראשון, פסיעה אחת ולא מעבר לכך, כבר מראש הוא לא יסתכל על הענין כדבר בלתי ניתן לביצוע...

בזה מוצאים אנו דברים נוראים ויסודיים בדברי המדרש (תנחומא כי תשא פרשה י), בעניין בניית המשכן:

כאשר ציווה הקדוש ברוך הוא את משה רבינו לומר לבני ישראל "ועשו לי מקדש", נבהל משה ונרתע לאחוריו, וטען לפני הקדוש ברוך הוא: כיצד יכולים הם בני ישראל, בני אדם הקרוצים מחומר, להקים משכן לשכינה? "ריבונו של עולם", אמר משה, "הנה השמים ושמי השמים לא יכלכלוך?...!".

אך הקדוש ברוך הוא דחה מכל וכל את טענתו, ואמר לו: "משה! לא כשם שאתה סבור. אלא עשרים קרש בצפון, עשרים בדרום, שמונה במערב ושמונה במזרח, ואצמצם שכינה שלי ואשכון ביניהם, וכתוב 'ונועדתי לך שם ודברתי'".

מה הפשט בדברי המדרש הללו?

כתוב כאן יסוד במלחמת היצר שאמרנו: הנה ברגע הראשון משה רבינו נבהל לשמע הציוויו, הוא נרתע לאחוריו. כי באמת הדבר מפליא, כיצד יתכן שבני אדם יהיו מסוגלים לייצר בידיהם מעון לשכינה? - 'הנה השמים ושמי השמים לא יכלכלוך?' אבל הקדוש ברוך הוא אינו מקבל פליאה זו, ומשיב למשה נכוחה: 'לא כשם שאתה סבור!' אני כן מצפה מכלל ישראל שיעשו את מה שביכולתם לעשות, לא מעבר לכך. הרי 'עשרים קרש בצפון, עשרים בדרום, שמונה במערב ובמזרח' - הם מסוגלים לעשות, את זה אני מצפה שיעשו. מכאן

מתגבר לקום לקחת את הספר מהארון, מן הסתם היה מסתדר גם בלי זה על סמך זכרונו האישי, אלא שהיתה חסרה לו מעט בהירות, בכך שלא היה רואה את הדברים בכתובים. אך גם את זאת, את מעט הבהירות שהיתה נוספת לו, אם היה רואה את הדברים מאירים מתוך הכתב, ביקש היצר הרע למנוע ממנו. גם על דבר כה קטן ושולי, מנסה היצר הרע להילחם עם האדם בכל כוחותיו. משום שכל פעולת כישלון שמצליח היצר להכשיל בה את האדם, אפילו הפחותה והקטנה ביותר, עבורו זהו רווח עצום! במשפחתנו מסופר על הסבא, מרן הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, רבה של ירושלים, כי בהגיעו לגבורות, וכבר נמנה אז בין גדולי ומאורי הדור ומקברניטי היהדות החרדית בארץ הקדש, נאנח לרגע קט ואמר: "אוי! כבר עברו שמונים שנה ועדין אינני יודע ללמוד!..." אולם כעבור רגע כמימרא התעשת, לבש כוחות מחודשים ואמר: "נו, הרי אפשר להתחיל ללמוד מהרגע!..." גם בגיל שמונים אין מתייאשים, אם עדין אין יודעים ללמוד, אז מתחילים כעת, בזה הרגע. בתקיפות, בלי פשרות ובלי הנחות!

אחד מתלמידי החכמים סיפר סיפור דומה, כי ראה פעם את המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל לעת זקנותו, עולה את המדרגות להיכל הישיבה, לפתע נעצר ומפיו נפלטה האימרה: "איך האב נישט קיין כח" ["אין לי כח"]. אולם לאחר רגעים ספורים לבש רוח גבורה, וסנט בעצמו בנימת תוכחה נוקבת: "אתה לא יכול? אתה לא רוצה!..." הניע את גופו בתנופה, בהתאמצות וזריזות, הלך צעד אחר צעד להגיע אל מקומו בהיכל הישיבה. על ידי סיפור נפלא זה, דבריו של מרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל מוארים ומוסברים היטב. כה היו דבריו הנוקבים: "גזע ישישים עלה מבבל ועמו ספר מלחמות. כל מי שהכיר את המשגיח, ראה שאף שהיה אדם כל כך חלש, עם כל זאת - באיזו גבורה נלחם את מלחמת היצר, אדם בן שבעים ושמונים שנה שלא ילך לנוח ביום, אף פעם, אפילו לא בשבת. איני יודע אם היה פעם דבר כזה! אדם חלש שהגבורה שלו כה איתנה, עמו ספר מלחמות. הוא לוחם במלחמת היצר וחיליו ביד חזקה".

בספר 'משלי' (כד, ה-ז) מייעץ שלמה המלך, החכם מכל אדם, כיצד יתמודד האדם עם רפיון הידיים שמרפה אותו היצר חדשים לבקרים. כאשר הוא נוסך תחושה ערמומית בלב האדם כאילו האפשרות לגדול בתורה ולקיים את המצוות כתקן היא ממנו והלאה, בכל מיני טענות שונות. הוא אומר כך: "ובדעת חדרים ימלאו כל הון יקר ונעים: גבר חכם בעוז ואיש דעת מאמץ כח: כי בתחבולות תעשה לך מלחמה ותשועה ברוב יועץ: ראמות לאויל חכמות בשער לא יפתח פיהו".

כפי המבואר במפרשים, פירושם של הדברים כך הוא: אם יש בו באדם דעת, הוא ישקיע למלאות את חדריו ביתו בהון יקר ונעים, כלומר ימלא את כרסו בתורה ובחכמה. כיצד יעשה זאת? על ידי שיגביר עוז. גם אם נדמה לו שאינו יכול ומסוגל לכך, יאמץ כח - כלומר, שישליך את עצמו וינסה את יכולותיו וכוחותיו, שכן מלחמה עם האויב נעשית בדרך תחבולות. גם אם מתקשה הוא להגיע לתשועה המיוחלת, עליו ליטול עצה כיצד להגיע אליה, כי בנטילת העצה לבד הוא כבר מראה את אות הרצון, וחלק ניכר מהדרך להצלחה בידו.

זה מזכיר לי מקרה נורא שסיפר הגאון רבי צבי יהודה מלצר זצ"ל, בנו של מרן הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, בעל 'אבן האזל', אותו שמע מפי מרן ה'חפץ חיים' זצ"ל:

פעם הגיע לראדין יהודי עם הארץ, וביקש להשתתף בשיעורי התורה שנתנו בעיירה, מכיון שעדין לא עמדו על קנקנו, הלכו והושיבוהו בשיעור של גדולי הלמדנים. אך הלה שלא הבין מאומה, בהה באוויר והיה נראה כמנותק מהם לגמרי.

למחרת הושיבוהו בין יתר בעלי-הבתים של העיירה, שידיעותיהם והבנתם בלמוד מינימאליות ביותר, אך גם שם לא מצא הלה את ידיו ורגליו. בלית ברירה הוליקוהו למחרת לשבת בין חבורת ה'תהילים' זוגער'ס' - כך כונו אומרי ה'תהילים' של העיירה, אך מחוסר שליטה בקריאה, גם שם לא הצליח לבטא את המלים כראוי, ומתוך שיעמום נורא וחסר טעם נשכב על הספסל ונרדם...

ה'חפץ חיים' כדרכו ללמוד מכל דבר לענייני עבודת השם, למד גם ממנו מוסר השכל נוקב ויורד עד השיתין:

"כאן בעולם הזה", אמר ה'חפץ חיים', "כאשר האדם אינו מוצא לעצמו מקום ראוי בין תלמידי-חכמים, או שאינו יודע באיזו קבוצה להשתלב, הוא פשוט מטמין את ראשו בשינה, וכך נעלמת ממנו הבושה והכלימה. אך מה יעשה האדם שם ל-מ-ע-ל-ה, בעולם האמת, כאשר לא ימצא לעצמו מקום ראוי לשהות בו? הלא בוושה וכלימה תכסה פניו! שם לא יהיה לו להיכן לברוח, לא תהיה אפשרות לטמון את ראשו בשנה. כמה עגמת נפש יהיה עליו לסבול, בשל הבורות והסכלות שלו".

אולם, דרכו של החכם הפוכה היא בתכלית מהכסיל. גם הוא רואה למול עיניו את ארון הספרים הגדול, גם הוא מכיר ויודע בכך שהתורה רחבה היא מני ים, ונדרשת עבודה רבה ומאמץ גדול לזכות בה. הן אמרו חז"ל (חגיגה טו, א) על הפסוק "לא יערכנה זהב וזכוכית ותמורתה כלי פז" - "אלו הם דברי תורה שקשין לקנותן ככלי זהב וכלי פז".

אלא שהוא משכיל להבין, כי גם אם הטענות מוצדקות ככל שיהיו, מלשבת בחיבוק ידיים לא מתקדמים בפועל לשום מקום. אחד שלא התחיל להתקדם אל עבר המטרה, לעולם לא יגיע!

בהבנה זו הוא הודף את טענותיו של היצר הרע מדי יום ויום. הוא אינו עושה חשבונות אם הדרך לפניו עוד ארוכה או קצרה, או אם כעת כוחותיו עומדים לו ללמוד אם לא. הוא מכיר שבנקודה זו טמונה החולשה, בדיוק בזה מנסה היצר להרפותו.

"פעם אמר לי מרן שר התורה שליט"א שהמבחנים שהיה סבא שלי עורך לילדים, תרמו לו רבות לחשק וההשקעה בלימוד, וכדברים הללו בסגנון מעט שונה שמעתי גם ממרן הגאון הגדול רבי חיים גריינימן זצ"ל

הגאון רבי שמואל קוריץ שליט"א, רב קהילת החסידים בקריית ספר, ומחבר ספרי 'אוצרות השבת' ו'אוצרות הטהרה', בשיחה מיוחדת על התרומה העצומה של 'דרשו' להרבצת התורה בדורנו

אליעזר (לייזר) רוט

בימים אלו, שבהם חוגגים רבבות אלפי ישראל את שמחת הסיום של המחזור השני של 'הדף היומי בהלכה', בעת שבה מתכוננים רבבות נוספים להצטרף אל הלימוד עם תחילתו של המחזור השלישי בסייעתא דשמיא, פנינו אל הגאון רבי שמואל קוריץ שליט"א, רב קהילת החסידים בקריית ספר-מוזיעין עילית, מחבר ספרי 'אוצרות השבת' ו'אוצרות הטהרה', ומי שהיה אחד השותפים הרבים לחיבור המופלא מבית 'דרשו', ה'ביאורים ומוספים' שמשולבים עם המשנה ברורה במהדורת 'דרשו', ושמקרבים את הלימוד לאופן של 'הלכה למעשה'.

בעת שהתחבר ה'ביאורים ומוספים', פנתה הנהלת 'דרשו' לשורה ארוכה של פוסקי הלכה ידועים ומפורסמים, הנחשבים לבעלי מומחיות מיוחדת כל אחד במקצוע אחר ממקצועות התורה, והם היו אלו שכתבו וערכו את החיבור, כל אחד במקומו שלו.

הגאון רבי שמואל קוריץ כמחברו הספר הנפלא על הלכות שבת 'אוצרות השבת', נבחר כאחד מעורכי ה'ביאורים ומוספים' על חלק ג' של המשנה ברורה.

לרגל הסיום וההתחלה של המחזור החדש, פנינו אל הרב כדי לשמוע מפיו אמרים וסיפורים בנושא זה של לימוד ההלכה.

את דבריו פתח הרב קוריץ בעניין הנלמד בפרשות אלו, אודות מלאכת המשכן. "ראו קרא ה' בשם בצלאל בן אורי... וימלא אותו ברוח אלוקים בחכמה בתבונה ובדעת... ולחשוב מחשבות... ולהורות נתן בלבו".

"מרן הגר"ש ואזנר שאל על הפסוק הזה, מה באה התורה ללמד אותנו בכך שאמרה לנו 'ולהורות נתן בלבו', הרי הקב"ה מילא אותו בחכמה ובתבונה ובדעת, ומילא אותו ברוח אלוקים וכו' וכו'. לכאורה זה ברור שהוא יכול גם להורות, עם כזאת חכמה מופלאה שיש בו, חכמה שלא היה כמותה מעולם.

"אלא, אומר מרן ה'שבט הלוי' שמהפסוקים האלו אנחנו יכולים ללמוד עניין יסודי מאוד: צריך חכמת הלב מיוחדת לעניין הזה של הוראת הלכה. יכול אדם להיות חכם מחוכם, בעל תבונה ודעת ברמה הכי גבוהה שאפשר, חכמה שהוא קיבל ישירות מהקב"ה, אבל אין לנו את התכונה הסגולית המיוחדת של 'להורות', כדי להורות צריך לקבל בנתינה מיוחדת, 'להורות נתן בלבו', וכדי לזכות לכך צריך להרבות בתפילה ותחנונים ולבקש רחמים ממי שהחכמה שלו, שיחננו אותנו גם בסוג הזה של חכמה, חכמת ההוראה.

"כלפי מה הדברים אמורים?", ממשיך הגר"ש את דבריו, "כלפי החיבור הנפלא הזה, המשנה ברורה של 'דרשו'. ראינו ספרי הלכה רבים, אבל יש ספרים שזכו לחכמה המיוחדת הזאת של הוראה, ויש להם הצלחה מיוחדת. למשנה ברורה במהדורת 'דרשו' יש את הסייעתא דשמיא המופלאה הזאת, רואים בכל מקום ובכל אתר שהספר הזה פשוט נמצא בשימוש תדיר על ידי לומדי ההלכה, באופן יוצא דופן לעומת שאר הספרים שנתחברו בדורות האחרונים. "לא זו בלבד, אלא שהמשנה ברורה במהדורת 'דרשו' גם מאציל על הלומדים בו מהרוח המיוחדת הזאת של 'להורות נתן בלבו'. כמה בחורים ואברכים היו לומדים פעם משנה ברורה ומרגישים שהם לומדים מעין 'הלכתא למשיחא', לא הצליחו להבין איך מתרגמים את זה הלכה למעשה, היו לומדים סימן שלם וחוזרים עליו, אבל כשבאה הלכה לידם, הם לא ידעו איך לנהוג, כי הלימוד היה תיאורטי בלבד, ולא באופן מעשיה.

"על ידי הלימוד עם ה'ביאורים ומוספים', אפשר לראות שרבים לומדים ויוצאים עם הלכה מחודדת בידם, זה ברור להם מה מותר ומה אסור וכשבאה הלכה לידם הם יודעים איך לנהוג בלי להתקשר לרב ולשאול אותו שאלות פשוטות שהתשובה להן כתובה במפורש במשנה ברורה".

גם בזמני לחץ

"אני רוצה לספר לכם סיפור", אומר הגר"ש קוריץ שליט"א במהלך

השיחה עם 'לקראת שבת'. "לפני כמה שנים, שוחחתי עם יהודי על המבחנים של 'דרשו' והתרומה האדירה שלהם לדור שלנו. "אותו יהודי אמר לי דבר מאוד מעניין. לדבריו, הוא שם לב שביומי דפגרא, בערבי שבתות, ערבי חגים וכדו', מי יושב בבתי המדרשות ולומד? נבחני 'דרשו'. "הם לומדים גם בזמנים שאנשים רגילים מתקשים מאוד להגיע בהם לבית המדרש וללמוד. ערב פסח, ערב סוכות, זמנים מאוד לחוצים, כולם עסוקים איש בלולבו ובסוכתו, במצותיו ובקנייתו, אבל הם, נבחני 'דרשו' כן יושבים בבית המדרש, למרות כל הלחץ והטרדה. הם כן מוצאים זמן ללמוד. למה? כי יש להם מבחן, והם חייבים לעמוד בלוח הזמנים שהוא קובע להם...". "שמעתי את התאוריה המעניינת הזאת", מספר לנו הרב קוריץ שליט"א, "והחלטתי לבדוק אותה. עברה מאז תקופה לא מבוטלת, ואני מדי פעם עוקב אחרי העניין הזה, בדקתי בכמה וכמה בתי מדרש בכל מיני זמנים כאלו, שבהם אנשים רגילים מתקשים להגיע לבית המדרש וללמוד... וראה זה פלא, ה'אבחון' הזה של אותו יהודי אכן התברר כמדויק, נבחני 'דרשו' באים ללמוד בכל זמן. מדהים!!! "האמת שהרגשתי את זה גם על עצמי וגם על הילדים שלי. כשאני התחנתי, עוד לא הוקם ארגון 'דרשו', בדיוק אז הוקם 'מפעל הש"ס' על ידי כ"ק מרן אדמו"ר מצאנז זיע"א, ואני הצטרפתי ללימוד ולמבחנים. הרגשתי אז בחוש איך שהמבחנים החודשיים פשוט מעלים אותי חודש אחרי חודש, הם נותנים לי דחיפה ומרץ ו'מחייב' ללמוד ולחזור ולשנן. "גם את הילדים שלי עודדתי מאוד להצטרף לכל מסגרת של מבחנים. הם למדו מאות דפים וידעו אותם בידיעה ברורה. אחד מגדולי האדמו"רים אף שמע על כך, קרא להם וביקש לבחון אותם, ולאחר מכן אף כתב להם תעודות נלהבות בכתב ידו, כשנדהם לראות כמה יכול בחור צעיר לדעת. "זכורני שאחד מראשי הישיבה של בני ניסה להניא אותנו מהלימוד והמבחנים בבקיאיות. הוא טען שזה 'פריע לו בלימוד בעיון ואף קרא לי לישיבה כדי לדבר איתי בעניין. אני עמדתי על כך שהלימוד לא 'פריע לעיון, ושהוא נעשה בזמני הפנאי בשבתות, בערבים, בבין הזמנים וכדו'. בלית ברירה הסכים ראש הישיבה לאפשר לו להמשיך ללמוד ולהיבחן בצנעה... אחרי כמה שנים הוא הודה באוזני בפה מלא: "ניצחתי. הלימוד והמבחנים על מאות דפי גמרא, לא רק שלא הפריעו לו להשקיע בעיון, אלא אף עזרו וסייעו לו להבין ולהעמיק יותר בדברי הראשונים והאחרונים". "לימים הוצע בני כחתן לכ"ק מרן אדמו"ר מקרלין סטולין שליט"א, שבחן אותו על 1,200 דפי גמרא אותם ידע בבקיאיות מופלאה. הרבי התרשם מאוד מהידיעות שלו, אבל חשש גם הוא שאולי זה בא על חשבון העיון, ובשל כך ביקש שנביא לו את המחברות שבהן רשם בני את חידושי התורה, כדי לראות אם הלימוד העיוני שלו לא נפגע, ומשראה שאכן כך פני הדברים, לקח אותו כחתן לבתו שתחי'." "ההיקפים הללו, הידיעות הללו, הם תוצאה ישירה של המבחנים, קביעת יעדים וחתירה בלתי פוסקת של כל אחד בפני עצמו להגיע אליהם.

"אמר לי אחד מגדולי הדור שדיבר עמי בעניין הזה, שהקב"ה ריחם משמים על הדור שלנו, דור יתום, ונתן לנו מתנה מיוחדת את 'דרשו' והארגונים הנוספים שמעודדים ומתגמלים אברכים ובחורים על לימוד של דפי גמרא, שו"ע ומשנה ברורה, וכך צמחו לנו מאות ואפילו אלפי תלמידי חכמים מופלגים הבקיאיים בכל הש"ס, בכל המשנה ברורה, ובסימנים העיקריים של שו"ע ב'אורח חיים ובי'ורה דעה'.

"בשנים עברו", כך אמר לי אותו גדול, "יהודי שידע ש"ס היה דבר נדיר יחסית, יחידי סגולה יכלו להיבחן על הש"ס כולו. בימינו מדובר במאות ובאלפי אברכים שלמדו במסלולים הללו של 'דרשו' וכדו', והצליחו להגיע לפסגות שעד לא מזמן היו נראות כבלתי ניתנות להשגה".

המבחנים של הגר"ח קנייבסקי

"בצעירותי שוחחתי פעם עם מורי זקני, הגאון החסיד רבי שלמה זלמן קוריץ זצ"ל על העניין הזה של מבחנים והתרומה שלהם לקידום הלומדים.

"סבא היה אחד ממייסדי החינוך החרדי בבני ברק. הוא ייסד כמה מתלמודי התורה הראשונים שפעלו בעיר, וכן את ישיבת 'היכל אברהם אלימלך - קרלין', שבה גם אני עצמי למדתי.

"סיפר לי סבא שהוא היה עושה מבחנים בעל פה לתלמידי 'תלמוד תורה מרכז' שייסד. המבחנים היו נעשים בשבת קודש, בעל פה כמובן, וסבא היה מבקש מהורי התלמידים שיבואו יחד איתם למבחן וישמעו אותם נבחנים, כי כשהילד יודע מראש שהוא יעמוד למבחן בנוכחות אביו, הוא מלכתחילה ישקיע יותר בלימוד.

"המבחנים היו נעשים בשמחה ובאווירה מאוד טובה, והתלמידים אכן הפיקו מהם תועלת עצומה. מאותו תלמוד תורה צמחו כמה מענקי הדור, בהם מרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי שליט"א ובני דודיו הגאון הגדון רבי ניסים קרליץ זצ"ל, והגאון הגדול רבי חיים גריינימן זצ"ל, כמו גם הגאון הגדול רבי חיים מאיר הלוי ואזנר, בעל 'מחשבת הלוי' זצ"ל, ועוד גדולי תורה יודעים.

"פעם אמר לי מרן שר התורה שליט"א שהמבחנים שהיה סבא עורך לילדים, תרמו לו רבות לחשק וההשקעה בלימוד, וכדברים הללו בסגנון מעט שונה שמעתי גם ממרן הגאון הגדול רבי חיים גריינימן זצ"ל.

"גם בתקופה שבה אני למדתי בישיבה שייסד, הוא היה מקפיד שיהיה מבחן כל שבוע גם בעיון וגם בבקיאיות, ופעמים רבות היה מביא את גדולי התורה לבחון את הבחורים. לא פעם היה מביא את מרן הגרא"מ שך זצ"ל לבחון את הבחורים, הרב שך הרי היה ראש ישיבת קרלין לפני השואה, בעיר לוניצ'ץ, ומאז היתה לו פינה חמה בלב לקרלין, פינה שהסבא שלי ידע להשתמש בה כדי להעלות את בחורי הישיבה שלו ולדרבן אותם ללמוד ולחזור כדי שיוכלו להיבחן אצל גדול הדור.

"ואכן, זה המסר שצריך להחדיר היום, גם לאברכים וגם לבחורים. ללמוד גמרא זה הבסיס, כל יהודי חייב ללמוד דף גמרא כל יום, אי

"תגיז, אתה לא שומע?", משיב לו הנהג כשכעס מתחיל לבצבץ בקולו, אל מול חוסר היכולת של קצין המשטרה להבין את דבריו: "על התמרור כתוב שמותר לנסוע כאן במהירות של עד 90 קמ"ש. אז נסעתי על 90 קמ"ש. מה לא ברור???"

הרהורים על שיטות חינוכיות, ועל השאלה בידי מי היכולת לתקן אותה. מאת הרב חיים שלמה גרוס, ר"מ בישיבת בעלזא ומדריך חתנים

"וְאַתָּה תְּדַבֵּר אֶל כָּל חֲכָמֵי לֵב אֲשֶׁר מְלֹאֲתוּ רוּחַ חֲכָמָה" (שמות כ"ח, ג')

נוסעי האוטובוס ישובו על מקומותיהם ברוגע ובשלווה. השעה שעת ערב מאוחרת, והם מיטלטלים בדרכים מאז שעות הבוקר המוקדמות, כחלק מסיוור מודרך שנערך להם במסגרת יום עיון, מטעם מקום העבודה בו הם מועסקים.

חלק מהנוסעים נמנמו קלות, אחרים היו שקועים בעיסוקיהם או בשיחה שקטה איש עם רעהו. קול חבטה אדיר הפר את השלווה, ומיד לאחריו נשמעו קולותיהן של הזוגיות המתנפצות בזו אחר זו.

לדתות האוטובוס נפתחו לרווחה והנוסעים המבוהלים מיהרו לרדת ממנו, בעודם מנערים את רסיסי הזכוכית שדבקו בבגדיהם.

כמה מהנוסעים נפצעו קלות, אבל בחסדי שמים לא היו פציעות משמעותיות. הנהג עצמו קצת דידה על רגלו לאחר שספג חבטה הגונה, אבל גם הוא דיווח שמצבו טוב, ושאינן סיבה לדאגה מיוחדת. אורותיו המהבהבים של האמבולנס הראשון כבר נראו באופק, קולות הסירנה שלו השתלבו בקולותיהם של עשרות רכבי הצלה ומשטרה, והאזור הפך למעין זירת מלחמה.

בתוך כל המהומה, ניגש מפקד התחנה האזורית של משטרת ישראל אל הנהג שהחל להתאושש, וביקש לתחקר אותו...

"איך זה קרה?", הוא ביקש לדעת, והנהג השיב בביטחון מלא: "על התמרור כתוב שהנסיעה בכביש זה מותרת עד 90 קמ"ש. נסעתי על 90 קמ"ש בדיוק, לא יותר ולא פחות. אבל המכונות האלו שהיו לפני בקושי זוו. הן התקדמו במהירות של 15 קמ"ש לכל היותר. כך אירע שהתנגשתי בהן..."

השוטר מצמץ בעיניו בחוסר הבנה: "רגע, תסביר לי. אתה התעסקת בטלפון שלך? נרדמת? מה קרה שלא ראית את המכונות שנסעו בקצב איטי יותר?"

"מי אמר לך שלא ראיתי אותן?", השיב הנהג בפליאה. "בוודאי שראיתי. אני לא עיוור ולא הסתכלתי בטלפון. ראיתי אותן טוב מאוד!"

"אז למה לא בלמת?", ניסה השוטר להבין... "תגיז, אתה לא שומע?", משיב לו הנהג כשכעס מתחיל לבצבץ

בקולו, אל מול חוסר היכולת של קצין המשטרה להבין את דבריו: "על התמרור כתוב שמותר לנסוע כאן במהירות של עד 90 קמ"ש. אז נסעתי על 90 קמ"ש. מה לא ברור???"

הבדיחה על חשבוננו

כל בר דעת מבין מעצמו, שהסיפור הנ"ל אינו אלא משל. אחד הכללים הראשונים שמלמדים נהג לפני הוצאת הרישיון הוא הכלל הבא: "בכל כביש נוהגים לפי תנאי הכביש, ולפי קצב התנועה של שאר כלי הרכב בכביש".

העובדה שהתמרור מגביל את המהירות ל-90 קמ"ש, אינה אומרת שהוא ממליץ לנסוע במהירות זו בכל מצב ובכל תנאי. מי שלא יפעיל שיקול דעת לגבי קצב המהירות, אחת דתו להתנגש במכונות שלפניו.

כשאנו קוראים בפרשת השבוע על חכמת הלב, וכמאמר הפסוק "וְאַתָּה תְּדַבֵּר אֶל כָּל חֲכָמֵי לֵב אֲשֶׁר מְלֹאֲתוּ רוּחַ חֲכָמָה", זה הזמן לחשוב גם על משהו שנוגע מאוד אלינו ואל חינוך ילדינו:

אנחנו צריכים להבין, שכל מלמד ומחנך היושב בכיתה מול תלמידיו, הוא גם סוג של 'נהג אוטובוס', ולמרבה הצער, יותר ויותר מלמדים

מעבר לנזק הישיר שגורמת צורת ההתנהלות הזאת לתלמידים, בנינו היקרים, יש כאן גם נזק עקיף חמור מאוד: מבחן התוצאה של המערכת כולה התעוות לחלוטין

אצל המנהל והמשגיח, ולפעמים אפילו אצל ההורים? מי שעמד בהספקים.

עולם הפוך ראיתי! ההספקים הם אומנם חלק חשוב מאוד, מתוך המכלול הנדרש מכל מלמד ומורה, אבל הם מדורגים הרבה מתחת לכל הדרישות הקודמות שהזכרתי, שכיום פחות מסתכלים עליהן!

אז מי אשם במצב?

בין הקוראים, יש מחנכים שבוודאי מסכימים עם הטיעון, ואומרים לעצמם: "נו, הלוואי שהמנהל בתלמוד התורה שלי יקרא את המאמר הזה!".

ישנם גם הורים שילדיהם פחות מצליחים בלימודים, וגם הם מזדהים עם כל מילה: "מי יתן והגיליון הזה יתגלגל אל חדר הצוות בתלמוד התורה בלומדים ילדי... צריך לשלוח את זה למנהל בדואר רשום!". אני בטוח שתופתעו לשמוע, אבל דעו לכם שבין הקוראים יש גם מנהלי מוסדות, שקוראים את הדברים, מזדהים עם כל מילה ואומרים לעצמם: "ולוואי ויקראו את זה ההורים! הלוואי!!!".

כי הרי לכל מנהל יש מטרה אחת ויחידה: לרצות את ההורים. מה היא יוקרתו של מוסד לימודי? איך אפשר לדעת מה היא הישיבה הכי מוצלחת והכי מבוקשת? בודקים את היקף הרישום של התלמידים לשנה הבאה.

ומי מחליט לאיזה מוסד להירשם? ההורים!

עכשיו נשאלת השאלה? איך אנחנו בוחרים לאיזה מוסד לשלוח את הילד? אם אנחנו נחליט לבדוק את היחס לילדים, אם נבחר דווקא במוסד שהילדים שמחים ללכת אליו, ושמשיקים בהם יותר ברמה הפרטנית, המסר יחלחל למנהלים!

אבל אם אנחנו נחפש דווקא אחרי המוסד היוקרתי והנוצץ ביותר, ונחליט שיוקרתי זה המוסד שכולם שולחים אליו, סביר להניח שניפול על מוסד שבו עומדים על הספקים. כי זה מה שיוצר כיום הילה וזוהר למוסד חינוכי. כל עוד אנחנו נמשיך לחתור לכיוון ההוא, המנהלים יבינו שזה מה שחשוב לנו, וישקיעו בכיוון הזה...

נאלצים בעידן הנוכחי, להיצמד ל'תמרורים' שהוצבו על ידי מפקחים ומנהלים.

יושב המנהל, או המשגיח, או המפקח בכל שם וחניכה דאית ליה, הוא מכין לעצמו תוכנית כמה צריכים להספיק בכל אחת מהכיתות שתחת הנהלתו ופיקוחו, מחלק את החומר למספר השבועות שיש בשנת הלימודים הקרובה, ומודיע למלמד שעליו לעמוד בהספק זה. נו... פלא שאחר כך קורות 'תאונות'? פלא שיש ילדים שנשארים

מאחור, ילדים שמאבדים קשר עם המציאות הקיימת בכיתה?

אבל מה הלחץ? אין סיבה לדאגה, יש מספיק מטפלים וכדורים וחיסונים ושיטות טיפוליות... אם טיפול ב'שלושת המימדים' לא יעזור, נשלח את הילד לקבל ריטלין או קונצרטת או סוג אחר של תרופה, ואם שלוש אלה לא יעשו לו כל שינוי, נשגר אותו ל'מוח אחד' ול'דיקור סיני' או שאיפה יומיומית של תמצית 'פרחי באך'.

אין אנו באים לטעון נגד השימוש באמצעי עזר, שמסייעים לשיפור הריכוז וההתנהגות במקום הצורך, לאחר קביעת מומחי הרפואה וכו'. השאלה היא למה מלכתחילה אי אפשר לשמור על 'קשר עין' בין הצוות החינוכי והתלמידים, לבדוק מה קצב התנועה של הכיתה הספציפית הזאת, עד כמה הילדים מסוגלים לעמוד בתוכנית שהנחית המנהל על המלמד...

כי ביננו, מה יקרה לכיתה שתלמידיה יספיקו פחות שניים או שלושה פרקי משניות בסוף השנה? שום דבר! ואם ילמדו שניים או שלושה פרקים יותר מיכולת הקיבול של תלמידי הכיתה? הילדים יהיו עצבניים, מתוסכלים, הם ירגישו תחושה של חוסר יכולת להשיג את הנדרש מהם, ויתווגו בעיני אחרים ובעיקר בעיני עצמם, כילדים חלשים ונחשלים.

וכל כך למה? כדי לנפנף בהישגים ועמידה ביעדים? וכי מדובר כאן במפעל ייצור שצריך לעמוד ביעדי הייצוא והשילוח?

הרי גם אם היה זה מפעל ייצור, הוא היה מפחית את קצב הייצור, כדי שהסחורה לא תצא פגומה, ומה באשר למוסד חינוכי שעוסק בטהורים, ילדי ישראל עם קרובו, בניו של הקב"ה, לא מגיע להם שנשקיע בהם בצורה יותר אישית ופרטנית, עם יותר אהבה והשקעה בכל אחד ואחד מהם?

עולם הפוך ראיתי...

מעבר לנזק הישיר שגורמת צורת ההתנהלות הזאת לתלמידים, בנינו היקרים, יש כאן גם נזק עקיף חמור מאוד: מבחן התוצאה של המערכת כולה התעוות לחלוטין.

פעם ידענו שמלמד טוב, הוא מלמד שמצליח לגרום לכל הילדים להיות מחוברים למסכת הנלמדת. ידענו שמלמד טוב, זה מלמד שיודע להחזיק את הכיתה שלו עם משמעת ברמה טובה, מבלי להעניש בתדירות גבוהה. ידענו שמלמד טוב, זה מלמד שהילדים שלנו שמחים ללמוד אצלו, ושלאחר שסיימו ללמוד בכיתתו, הם מתגעגעים אליו ומתרפקים על הזיכרונות הערבים מהתקופה בה למדו אצלו.

ומה הוא מלמד טוב בימינו? איזה מלמד זוכה להערכה רבה יותר

השארתי שם את המזודה שלי, והלכתי ל'דיוטי פרי' לקנות מה שהייתי צריך לקנות, כמנהג שנוהגים בעלי בתים חשובים דפה נתב"ג... כשבאתי לשלם, הבנתי שהארנק איננו. הוא הלך לאיבוד יחד עם ה'סיים', שכל העבודה שלי ב'דרשו' תלויה בו...

הרב יחיאל יהושע גולדברג, אחראי משמרת במוקד 'דרשו', עם סיפור אישי המתובל בסיפורי צדיקים, ועם סגולה נפלאה שמתאימה במיוחד לקוראי 'לקראת שבת'

אליעזר (לייזר) רוט

בימים אלו פועל 'מוקד דרשו' שעות נוספות, ועם כוחות מתוגברים. ההכנות לסיום הגדול, הנהירה הבלתי פוסקת של אנשים מכל חלקי הציבור החרדי, בבקשה לקבל כרטיסי כניסה לסיום, הצורך להסביר לכל אחד בנפרד ובצורה מכובדת, שמספר הכרטיסים מוגבל ושיש זכות קדימה ללומדי דף היומי בהלכה' הוותיקים, כל אלו יוצרים עומס אדיר על המערכת שתוגברה בהתאם...

אחד המוקדנים הבולטים בחבורה, הוא הרב יחיאל יהושע גולדברג, אחראי משמרת בימי שגרה, ומנהל צוות בימים שבהם המוקד מחזיק כמות כפולה ומכופלת של עובדים.

היה זה ביומא דהילולא של הרה"ק רבי יהושע מבעלזא זיע"א. בין שיחה אחת לחברתה, בין מתן שירות טלפוני למתקשרים, הוא מצא כמה דקות לספר לי סיפור יפה מאוד, הקשור גם במעשה עם רבי יהושע מבעלזא, אבל יש לו עוד תוספות מאוד מעניינות.

הרב גולדברג גם הדגיש, שהסיפור הזה מתאים במיוחד לקוראי 'לקראת שבת', שמדי שבוע מקדישים זמן לא מבוטל כדי לקרוא ולספר סיפורי צדיקים, ולכן כדאי שיידעו להעריך את גודל החשיבות של העניין, כפי שיבואר בהמשך הדברים.

מאחר ומצאתי את הסיפור המרתק והמעניין במיוחד, ביקשתי מהרב גולדברג לפנות זמן מיוחד, ולספר לנו את הסיפור באריכות, כמיטב כישורי הסיפורת בהם ניחן בשפע.

כשהסתיים יום העבודה ונדמו צלצולי הטלפון, שמעתי ממנו את הסיפור באריכות, והרי הוא לפניכם על כל חלקיו...

עובד חדש ב'דרשו'

"היה זה לפני כשנתיים", מספר הרב גולדברג. "הימים היו ימי ערב הסיום הגדול של 'הדף היומי'. ב'דרשו' חיפשו אז קריין שיפעיל את 'קו העדכונים' (077-2222-666), הכולל שיעורים בדף היומי ובדף היומי בהלכה, וגם הרבה מאוד חומר מרתק, סיפורים, שירי 'דרשו', הרצאות מעניינות, טיפים יעילים

ואפקטיביים ל'גישמאק בלימוד', סיכומי תוס' לפי סדר הדף היומי, שיעורי הלכה למועדי השנה השונים ועוד ועוד. יש שם אוצר בלום של תוכן איכותי מאוד, ומי שמכיר את הקו הזה, מרבה להשתמש בו.

"בכל מקרה אני הזמנתי לשמש כקריין, ולעדכן את העדכונים השוטפים אודות סדרי האירועים המתקרבים של סיום הש"ס, גם בלשון הקודש וגם באידיש. שימשתי כקריין במספר קווי תוכן של כמה וכמה חסידויות, וכך התגלגלתי גם לקו של 'דרשו'. מאז אני קשור עם ארגון 'דרשו' בלב ונפש, עובד בארגון, ובעיקר אוהב את הארגון, ושמח ומאושר על כל רגע נוסף שאני זוכה להיות קשור לארגון העולמי, שמרבה לימוד תורה בכל פינה בעולם, ובכל רגע נתון.

"כשקיבלתי את העבודה היתה לי בקשה אחת: מאחר ואני חסיד לעלוב, ויש אצלנו בלעלוב נסיעה שנתית לציונו הקדוש של אבי השושלת, הרבי רבי דוד מלעלוב זיע"א, ומאחר וחשוב לי מאוד להשתתף בנסיעה הזאת, אני מבקש, שלמרות שאני עובד ממש חדש ב'דרשו' והרגע קיבלו אותי לעבודה, בכל זאת יורשה לי לנסוע לפולין לכמה ימים, לצורך השתתפות בהילולא.

לפולין במוצאי שבת, וביקשתי ממנו שייקנה סים חדש ויביא איתו לפולין, כך אוכל לפחות להשאיר הודעות ביום ראשון, אבל הייתי מאוד לחוץ מזה שלא אצליח להשאיר הודעות ביום חמישי ושישי, וגם במוצאי שבת וביום ראשון עד הצהרים, רק אז יגיע החבר לעיירה לעלוב."

סיפור במקום צפרדע

"בעודי יושב שם מלא צער, על כך שאיבדתי את הסיים שגם עלה לי סכום לא מבוטל, ניסיתי להיזכר בכל מיני סגולות, ולפתע עלו בזכרוני שני סיפורים... אני אספר אותם כאן, ותוך כדי כבר יובן לקוראים איך הם קשורים לאתגר שעמו התמודדתי..."

"את הסיפור הראשון שמעתי פעמים רבות מפיו של מורי ורבי, כ"ק מרן אדמו"ר מלעלוב זיע"א, שהיה מספר אותו במתיקות מיוחדת, ועם ניגון ייחודי שאי אפשר לתארו במילים. רק מי שהיה שם ושמע אותו מספר סיפורי צדיקים, יכול להבין על מה אני מדבר.

"הסיפור הולך ככה: הרבי הקדוש רבי יהושע מבעלזא הגיע פעם לבית אכסניה, ושמע שיש שם יולדת טרייה ולה תינוק בן כמה ימים. שאל הרבי בן כמה התינוק והשיבו לו שהוא בן שמונה ימים..."

"הרבי ביקש לברר מתי הברית והיכן המוהל, אבל השיבו לו שאת התינוק הזה לא עומדים להכניס בבריתו של אברהם אבינו. למרבה הצער אחיו שנולדו לפניו סבלו מדימום בלתי נשלט, ולכן על פי ההלכה אסור למול את התינוק הזה... הוא יישאר ערל כל ימי חייו.

"נענה הרבי מבעלזא וביקש לספר סיפור: מעשה היה עם מרנא הבעל שם טוב הקדוש, שהגיע פעם לבית אכנסיה, ושמע שבניו של בעל האכנסיה הם ערלים שלא נימולו, כי היו לו לפניו בנים עם סיפור דומה מחמת המילה, ולכן הוחלט לאחר התייעצות בפוסקי ההלכה, שאין למול את הבנים הבאים.

"אמר הבעל שם טוב הקדוש שיביאו צפרדע, ישרפו אותה, ולאחר מכן יטחנו את האפר הדק היטב, וימולו את הילדים, וכשיתחיל הדימום, ישימו מהאפר הזה ויעצרו את הדם. ואכן כך אירע, שהילדים נימולו ושמנו אפר של צפרדע והדם נעצר.

"הוסיף הרבי מבעלזא ואמר: 'אנו אין לנו צפרדע, ולכן אנחנו לא נשים אפר של צפרדע. במקום זאת אנחנו נספר את הסיפור... והסיפור עצמו גדול כוחו כדי לעצור את הדימום!'... "ציווה הרבי שימולו את התינוק, וכאשר החל הדימום כמצופה, הוא סיפר את הסיפור מהבעל שם טוב הקדוש והדם עצר, ויהי לפלא."

קופסה של נס עם ריח פלאי

הרב גולדברג מסיים את הסיפור של בעל ההילולא, הרבי הקדוש רבי יהושע מבעלזא, וממשיך את דבריו: "הרבי מלעלוב זיע"א היה רגיל לומר, ששמע מפיו של החסיד המפורסם רבי

"מי שהיה אז המנהל הישיר שלי, היה הרב משה הרמן, מנהל מחלקת המדיה והמפעיל של קו השיעורים והעדכונים, והוא אמר לי שמבחינתו זה בכלל לא משנה איפה אני נמצא, בארץ או בחו"ל, מה שחשוב הוא שאני אמשיך להעביר את העדכונים, ולכן כל מה שאני צריך, זה לקחת איתי טלפון שאוכל להתעדכן בעדכונים החשובים, ולאחר מכן אשב ואכתוב אותם על דף נייר בפולין, ואשתמש בטלפון כדי להקליט את ההודעות מתוך הכתב.

"מאחר ומדובר בלא מעט הודעות, וכל הודעה צריך להקליט כמה פעמים ולהקשיב לה שוב ושוב כדי לוודא שהיא נשמעת היטב ובצורה רהוטה, הבנתי שאני צריך להצטייד ב'סיים' לטלפון, שיאפשר לי לדבר ללא הגבלת זמן.

"עשיתי בירור, והגעתי לחבילה מצוינת שעלתה לי סכום נכבד. קיבלתי 'סיים' שאותו התבקשתי להכניס לטלפון לאחר הנחיתה בפולין. בגלל החשיבות הרבה של ה'סיים' הזה, שמתי אותו בארנק קטן שחור יחד עם הדרכון, כדי שלא אשכח אותו ושלא יאבד לי, ובמועד הנקוב נסעתי לשדה התעופה.

"בשדה התעופה פגשתי עוד כמה עשרות חסידי לעלוב שנסעו באותה טיסה, אחרים באו בטיסות לפני ואחרי. הקבוצה שלנו יצאה מהארץ ביום חמישי, והתעתדנו לעשות את השבת בעיירה לעלוב, ולאחר מכן להישאר שם עד אחרי ההילולא.

"אחרי החתמת הדרכונים מגיע שלב הבידוק, צריכים להוריד את המעיל ואת הכובע, את החגורה ואת הסוודר, להעביר הכל במכונת השיקוף.

"לא אלאה אתכם בתיאור, אבל כשהתארגנתי בחזרה ללבוש את החליפה, המעיל והכובע, ולאסוף בחזרה את כל מה שהוצאתי מהכיסים, קרה מה שקרה והארנק עם ה'סיים' נשאר שם... אני עצמי המשכתי הלאה כשבדיד הדרכון, בלי הארנק שבו החזקתי את הסיים..."

"הגענו למקום קרוב, השארתי שם את המזוודה שלי תחת השגחתו של אחד מחברי הקבוצה, והלכתי ל'דיוטי פרי' לקנות מה שהייתי צריך לקנות, כמנהג שנוהגים בעלי בתים חשובים דפה נתב"ג, שמשתדלים לעשות עסקים שיסייעו להם בכיסוי עלויות הכרטיס..."

"כשבאתי לשלם ב'דיוטי פרי', ביקשו את הדרכון שאכן היה אצלי, אבל אז תפסתי את עצמי והבנתי שהדרכון אינו בארנק המיועד והארנק עצמו איננו. הוא הלך לאיבוד יחד עם ה'סיים' שכל העבודה שלי ב'דרשו' תלויה בו..."

"הרגשתי שהלב שלי צונח ממקומו... מהר מהר רצתי אל עמדות הבידוק, ניסיתי לשאול אולי ראו ארנק עם 'סיים', אבל אף אחד לא ראה ולא ידע... אין שום זכר לארנק.

"חפרתי בכיסים שלי ובתיק שלי, אולי בכל זאת הכנסתי אותו שם... אבל אין שום זכר לארנק עם הסיים.

"הרגשתי חסר אונים... קיוויתי מאוד שב'דרשו' יסלחו לי על התקלה. התקשרתי לחבר שידעתי שהוא אמור לצאת

אותה בכל מקום אפשרי, אבל הקופסה נעלמה כלא היתה...
"בלית ברירה הוא הגיע לבית המדרש, כשהקופסה אינה ברשותו. כשהגיע חמיו לבית המדרש הוא ניגש הישר למקומו הקבוע שבכותל המזרח, ורבי משה לייב הצטנף בחרדה גדולה במקומו שבמערב..."

"עוד מעט יסיימו את התפילה, הרהר בינו ובין עצמו, 'השווער שלי יפנה לאחור ויצעד לקראתי, ואני אצטרך לעמוד בידיים ריקות, ולומר לו בפה מלא שהקופסה אבדה ואיננה. אבייש אותו כך לעיני כל המתפללים, והוא בוודאי יכעס עלי כעס רב, ובצדק! איך אשא פנים, איך אוכל לעמוד בזה?...'"

"אבל הרבי רבי משה לייב התחזק והתרכז בתפילה, בעודו משתדל לשכוח מהצרה שעומדת להתרגש עליו, ברגע שבו יפסע חמיו לכיוונו, ומי יודע מה תהיה תגובתו, ועד כמה הוא ירחיק לכת בתגובה לחוסר האחריות הבלתי נסלח של איבוד קופסת הטבק היקרה כל כך..."

"התפילה הסתיימה, שליח הציבור קרא בקול 'ה' אחד ושמו אחד', אמרו את הקדיש, והשלימו ב'עושה שלום במרומיו', וחמיו של רבי משה לייב הסתובב, והחל להתקרב אל חתנו שבשלב זה היה אמור להכניס את היד לכיס, ולשלוף את הקופסה הנוצצת."

"באותו הרגע תלה רבי משה לייב את עיניו בשמי מרום, ואמר לפניו: 'ריבונו של עולם! חז"ל הקדושים לימדו אותנו שאתה הוא מקומו של עולם ואין העולם מקומך. אצלך אין הבדל בין מקום למקום, מבחינתך כל העולם הוא מקום אחד, עבורך קופסת הטבק שלי נמצאת בהישג יד, מה זה משנה לך אם היא אבודה אי שם במקום לא ידוע, או שהיא נמצאת בכיס ה'איביטצה' שלי?? אנה עשה שהיא תהיה בכיס שלי!..."

"ואם תאמר, כך המשיך רבי משה לייב להשיח את לבו לפני הקב"ה, 'שמא יאמרו שזהו מעשה ניסים, אין חשש כזה!', אמר רבי משה לייב, 'אנשים יחשבו שבוודאי לא חיפשתי את הקופסה כראוי בכיס, ולא יבינו שאירע כאן מעשה ניסים...'"

"השווער הנכבד כבר הגיע למרחק של כמה פסיעות. רבי משה לייב הכניס את היד לכיס, והוציא אותה כשבתוכה קופסת הטבק האבודה. תפילתו התקבלה ונעשה לו נס של ממש!"

"הרבי מביטטנא הוסיף על הסיפור הזה, שצדיקים אמרו שהנס הכי גדול היה, שחמיו של רבי משה לייב הרגיש בכלל ריח באותו טבק... הרי זה היה מעשה ניסים, ואם כן לא היה אמור להיות ריח בכלל באותה אבקה שהיתה בקופסה, וזהו הנס הכי גדול בכל הסיפור..."

סגולה שעובדת...

"סיימתי לספר את הסיפור לבחור שישב לצידו", מתאר הרב גולדברג, "ולאחר מכן נשאתי גם אני את עיני לשמים... אמרתי לפניו: 'ריבונו של עולם! אתה זן ומפרנס ומכלכל מקרני ראמים עד ביצי כינים. אתה עזרת לי למצוא עבודה ב'דרשו',

יוס'ל טורנער, שפירש כך את הפסוק 'מגדול ישועות מלכו ועושה חסד למשיחו' - שהקב"ה עושה ישועות גדולות על ידי 'מלכו' ומאן מלכו? רבנו! הצדיקים הם המלכים האמיתיים, ולא זו בלבד אלא גם 'עושה חסד למשיחו', יש לקרוא את השין כשהיא שמאלית, מלשון שיחה, מי שמשיח ומספר בסיפורי צדיקים, אודות הישועות הגדולות שמביא הקב"ה לעולם על ידם, גם לו עושה הקב"ה חסד... כלומר עצם הסיפור של סיפורי צדיקים ממשיך ישועה למספר, ומהרבי מבעלזא למדנו, שכדי להמשיך ישועה כדאי לספר סיפור באותו עניין..."

"על הבסיס הזה, החלטתי לספר סיפור מאחד הצדיקים אודות מציאת אבידה, וכך בעזרת ה' תבוא לי הישועה ואמצא את האבידה שלי..."

"הרמתי את עיני ומצאתי בחור מחברי הקבוצה, חתן שעמד להתחתן בקרוב, מנכדיו של בעל הילולא. הוא הצטרף לנסיעה כדי לפקוד את הציפון הקדוש, ולבקש מהיושב במרומים שיטפיע עליו רחמים וחסדים בזכות הסבא הגדול."

"ביקשתי מאותו בחור שיתיישב על ידי, כי אני רוצה לספר לו סיפור ששמעתי קודם לכן מפיו של האדמו"ר מביטטנא שליט"א, באחת ההתוועדויות שערך... הוא הסתכל עלי בתימהון, אבל החליט לשתף פעולה..."

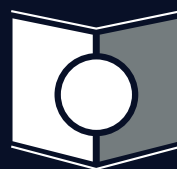
"הרבי הקדוש רבי משה לייב מסאסוב זיע"א, התחתן עם בתו של אדם נכבד ועשיר, וביום מן הימים קנה לו חמיו קופסת טבק, שהיתה עשויה מכסף ומעוטרת בעיטורים, קופסה יקרה מאוד. בליל שבת היה השווער יושב על יד כותל המזרח של בית המדרש, על יד הרב, כיאה וכיאות לאחד נכבדי הקהילה, ואילו חתנו רבי משה לייב שהיה אברך צעיר, ישב בצדו המערבי של בית המדרש."

"בכל ליל שבת, אחרי תפילת ערבית, היה השווער, חמיו של רבי משה לייב, פונה לאחור, וצועד לאורכו של בית המדרש עד שהיה מגיע לחתנו. רבי משה לייב היה שולף מכיסו את קופסת הטבק היוקרתית, פותח ומגיש לחמיו, שהיה נוטל קמצוץ ומריח בהנאה כפולה ומכופלת. הוא גם נהנה מהטבק עצמו, לכבוד שבת קודש, וגם מהחתן אציל המידות, שחזות פניו מעידה עליו כי הוא אינו אברך פשוט כשאר המון העם."

"אבל הנאה מיוחדת היתה לחמיו של רבי משה לייב, כשראה את הקופסה המצוחצחת והמבהיקה, וידע כמו כל שאר המתפללים שהיו עדים למחזה, שהחתן הצעיר שלו מכבד אותו, וחשוב לו מאוד לשמור את קופסת הטבק הנוצצת, כאילו היתה בבת עינו, שהרי קיבל אותה מחמיו האהוב עליו כל כך..."

"והנה בערב שבת אחת, צועד רבי משה לייב במרץ רב לבית המדרש, ותוך כדי שהוא מחיש את צעדיו, הוא מכניס את ידו לכיס ה'איביטצה', הקפוטה השבתית שלו, מפשפש אחר קופסת הטבק היקרה..."

"אוי ואבוי!", זעק רבי משה לייב כשהבחין שהקופסה נעלמה לה. 'שוד ושבר. הקופסה איננה!!!'. הוא מיהר לחפש

Dirshu
דרשו ד' ועוז
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

ישמחו השמאים ותגל הארץ

הנה מגיעים הימים הגדולים והנשגבים, הימים שבהם עשרות אלפי יהודים מכל העולם מקבלים עליהם את התורה מאהבה, ומצטרפים ללימוד ומבחנים לרגל תחילת המחזור החדש במסגרת ה'דף היומי בהלכה'.

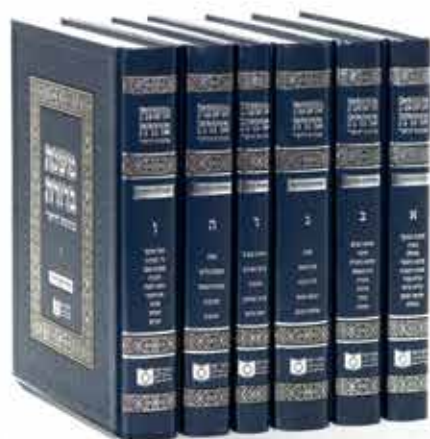
הצטרף גם אתה לזמנים הנשגבים, יחד עם כל הזוכים ללמוד הלכה מדי יום ולזכות במאמר חז"ל: 'מובטח לו שהוא בן עולם הבא'.

לפתיחת שיעורים או מוקדי
מבחן בקהילות חסידיות
053-4185541

לסיוע והדרכה
בפתיחת שיעור חדש
052-7110206

להצטרפות ללימוד ומבחנים
02-5609000

המבצע הגדול

19
חלקים

38
חלקים

תרום
למי
סך כל

וקבל
סט 'מ'
'ספר'
ה

3

תרום 20 ש"ח לחודש
למשך 10 חודשים
סך כל התרומה 200 ש"ח

וקבל מיידית
סט 'לקראת שבת'
'ספר המפתח' על
המשנ"ב

2

תרום 19 ש"ח לחודש
למשך 10 חודשים
סך כל התרומה 190 ש"ח

וקבל מיידית
סט חדש! 'משנה ברורה'
בכריכה רכה בפורמט גדול
'ספר המפתח' על
המשנ"ב

1

תרום 17 ש"ח לחודש
למשך 10 חודשים
סך כל התרומה 170 ש"ח

וקבל מיידית
סט חדש! 'משנה ברורה'
בכריכה רכה בפורמט ניס
'ספר המפתח' על
המשנ"ב

להשתתפות במבצע הגדול

לכבוד סיום מחזור
ה'דף היומי בהלכה'
מבצע המתנות הגדול של 'דרשו'
ו'אחינו' חוזר לתקופה קצרה בלבד
תורמים לפעילות הקירוב של ארגון
'אחינו' וזוכים במתנות מ'דרשו'

6 תרום 30 ש"ח לחודש
למשך 16 חודשים
סך כל התרומה 480 ש"ח

וקבל מיידית
סט 'משנה ברורה'
סט 'לקראת שבת'
'מועד לדוד' במהדורה חדשה!
'חמשה חומשי תורה'
'ספר המפתח' על המשנ"ב

5 תרום 24 ש"ח לחודש
למשך 18 חודשים
סך כל התרומה 432 ש"ח

וקבל מיידית
סט 'משנה ברורה'
סט 'לקראת שבת'
'מועד לדוד' במהדורה חדשה
'ספר המפתח' על המשנ"ב

4 תרום 24 ש"ח לחודש
למשך 12 חודשים
סך כל התרומה 288 ש"ח

וקבל מיידית
סט 'משנה ברורה'
סט 'לקראת שבת'
'מועד לדוד' במהדורה חדשה
'ספר המפתח' על המשנ"ב

מזקד 'דרשו' 02-5609000

"הסיבה העיקרית שבגללה משקיע 'דרשו' כל כך הרבה בסיומים מרהיבים ומושקעים, היא כדי להגביר מודעות ורצון בציבור להצטרף ללימוד ולמבחנים. תשומת הלב העיקרית שלנו ממוקדת בהתחלה של המחזור השלישי"

הרב שמעון דייטש, מנהל מחלקת קהל וקהילות ב'דרשו', מסביר על דרכי ההצטרפות ללימוד 'הדף היומי בהלכה' ומספק את כל המידע הנדרש כדי לפתוח קבוצות או שיעורים

אליעזר (לייזר) רוט

ההיערכות לסיום הגדול של המחזור השני של 'הדף היומי בהלכה' מצריכה כמובן משאבים רבים וכרוכה באינספור פרטים גדולים וקטנים שיש לארגן מראש.

ב'דרשו' אכן משקיעים מאמצים אדירים בהיערכות לסיום, אבל את תשומת הלב העיקרית תופס דווקא עניין אחר לגמרי: ההתחלה של המחזור השלישי.

"הסיבה העיקרית שבגללה משקיע 'דרשו' כל כך הרבה בסיומים מרהיבים ומושקעים במיוחד, היא כדי להגביר מודעות ורצון בציבור הרחב להצטרף ללימוד ולמבחנים", אומר הרב שמעון דייטש, מנהל הפרויקטים ואחראי מחלקת קהל וקהילות ב'דרשו'.

"כדי שההצטרפות תהיה נרחבת, שכולם יבואו ושלא נפספס אף יהודי שרוצה להצטרף, יצרנו מעטפת נרחבת שמטרתה להעניק למי שרוצה להצטרף ללימוד 'הדף היומי בהלכה' את כל המידע והסיוע על מגש של כסף.

"במסגרת זו הוכנה ערכה מיוחדת שנשלחת לביתו של כל מצטרף חדש. אלפי ערכות כאלו כבר נשלחו ליעדן, ובימים אלו עושות אלפי ערכות נוספות את דרכן למצטרפים החדשים.

"הערכה כוללת מכתב ברכה חגיגי שמברך את המצטרף ומאחל לו שיזכה להמשיך ולדבוק בלימוד 'הדף היומי בהלכה' לאורך שנים בעז"ה.

"לצד המכתב מצורף לערכה גם פרוספקט צבעוני ומושקע, שמפרט את כל הכללים העיקריים, את גובה המלגות והחלוקה לאברכים ובחורים וכדו', את קצב הלימוד, החזון, השאיפה ועוד.

"כמו כן מצורפת לכל ערכה חוברת משנה ברורה במהדורת 'דרשו' ללימוד בחודש הראשון, עד שהלומדים יספיקו להצטייד בספרים. החוברת הודפסה בעשרות אלפי עותקים, והיא כוללת

לצד המשנה ברורה גם את ה'ביאורים' ומוספים שבמהדורת 'דרשו'. מדובר בחוברת קומפקטית וקלה לנשיאה שכל אחד יכול להחזיק בכיסו וללמוד בבית, בבית המדרש, באוטובוס

ובהמתנה לרופא השיניים...

"החוברת כוללת גם רשימת של מאות מוקדי מבחן של 'הדף היומי בהלכה' בפריסה רחבה מאוד בכל רחבי הארץ, אבל אני שמח לבשר לקוראים שמדובר ברשימה חלקית בלבד, כי בעז"ה בשבועות הקרובים אנחנו מתכוונים להקים עוד מאות מוקדים חדשים, שיפורסמו לפני המבחן הראשון של המחזור השלישי של 'הדף היומי בהלכה'.

"בערכה יש גם עדכון פרטים. כל נבחן מקבל טופס ובו כל הפרטים שלו כפי שנקלטו במחשבי 'דרשו'. זאת ההזדמנות לתקן שגיאות אם אירעו כאלו, וגם לרשום בצד את הקוד שלכם ב'דרשו'. אם שכחתם לרשום אותו, אל דאגה, תוכלו בקלות לקבל אותו בכל הזדמנות על ידי חיוג למשרדי 'דרשו' וכניסה למערכת אוטומטית, אבל באופן כללי חשוב לזכור את הקוד האישי כי הוא ישמש אתכם בכל ההתנהלות מול 'דרשו'.

"פריט נוסף, בעל חשיבות רבה מאוד, שנמצא בערכה שתקבלו הביתה זה לוח הלימוד היומי שמפרט את הלימוד ב'משנה ברורה' ובלימוד המוסר של מרנא חפץ חיים, הנלמד לצד המשנה ברורה במסגרת 'הדף היומי בהלכה'."

האם חייבים להירשם לפני תחילת התוכנית?

לא. אין חובה להירשם. בעיקרון אפשר להגיע לכל אחד ממוקדי הבחינה של 'דרשו' ולמלא את הפרטים בטופס המבחן עצמו. כשהמבחן ייקלט במשרד כבר יטפלו בו ויזינו את הפרטים במחשב, ייתנו לכם קוד ויבצעו את הכל.

עם זאת, מומלץ מאוד להירשם מבעוד מועד וזאת מכמה סיבות. קודם כל זה מאוד עוזר לעבודת המשרד. אחרי המבחן הראשון ייתכן שיהיו אלפים רבים שייבחנו בלי להירשם מראש והמשמעות של זה היא שייקח זמן עד שצוות המשרד יספיק לעבד את כל המידע ולהזין אותו במחשב, מה שעלול לעכב את קבלת הציון והמלגה על המבחן הראשון.

מעבר לכך, מי שלא נרשם מראש, לא יקבל את הערכה של הנבחנים החדשים, ועד שהוא יקבל את הערכה זה כבר יהיה חודשיים אחרי תחילת הלימוד, כשכל הזמן הזה חסר לו מידע בסיסי על התוכנית ועל קצב הלימוד וכו'."

איך אפשר להירשם?

ניתן להירשם בכל עמדות 'נדרים פלוס' ברחבי הארץ - לחפש 'דרשו' טופס רישום. ניתן להירשם גם במוקד דרשו 02-560-9000, וכן בפקס 02-654-0269. כמו כן אפשר לשלוח אימייל לכתובת t025609000@gmail.com תקבלו תשובה אוטומטית עם טופס רישום.

"כל הכלים הוכנו כדי להקל על הרישום וכך גם תוגבר המוקד, במיוחד לשם כך. כיום פועלים במוקד למעלה מעשרים מוקדנים, שמתחלקים לשלוש משמרות לכל אורך היום והשעות המוקדמות של הלילה. אני חייב להודות שהם מתקשים לעמוד בקצב, ויהיה צורך להמתין כמה דקות על הקו למרות שבדרך כלל המענה הוא מידי כעבור שניות אחדות, אבל אנחנו כל הזמן משפרים ומרחיבים את צוות המוקד כך שבתוך זמן קצר יטפלו בפנייה שלכם ויעזרו לכם בצורה הטובה ביותר."

כל אחד יכול להיבחן ולקבל מלגה?

"המבחנים פתוחים לכולם ללא יוצא מן הכלל. כל אחד יכול להיבחן ולקבל ציון בצורה מסודרת. אבל קבלת המלגה כפופה לכללים שונים, כמו גיל, האם הלומד הוא אברך כולל או לא,

ישיבה קטנה או ישיבה גדולה ועוד.

"ילדים ובחורים עד גיל 13 וחצי אינם זכאים למלגה. בחורים צעירים מקבלים את המלגה באמצעות 'כרטיס ספר' אברכים מקבלים בהפקדה לחשבון הבנק, בחורים בישיבה גדולה יכולה לבחור בין שמירת חצי המלגה בחשבון מיוחד עד לחתונתם (או עד גיל 25), לבין קבלתה ב'כרטיס ספר'. בפרוספקט שתקבלו תוכלו לקרוא עוד על כללי קבלת המלגות וגובה המלגה לפי מדרג הציונים."

איך פותחים שיעור, מוקד מבחן חדש או קבוצה של לימוד?

לפתיחת שיעורים, מי שמעוניין למסור שיעור או מי שמחפש מגיד שיעור שמעוניין למסור באזור מגוריו וכדו', יש לפנות לטלפון שמספרו 052-7110206.

לפתיחת מוקדי מבחן, אם יש לכם קבוצה של נבחנים בכולל או בבית מדרש מסוים, שרוצים שיהיה להם מוקד מבחן בבית המדרש שלהם, יש לפנות לטלפון שמספרו 053-41-855-41 (לקהילות חסידיות) או לטלפון הראשי של משרד 'דרשו' - 02-9000-560 (לכלל הקהילות) בשלוחה 0.

מה לגבי ישיבה שרוצה לצרף את התלמידים שלה ללימוד דף היומי בהלכה' ולעשות את המבחנים במסגרת הישיבה, יש אופציה כזאת?

"בוודאי! כל ישיבה שמעוניינת יכולה לפנות ל'דרשו' ולקבל מעטפת מלאה. אנחנו מספקים לישיבה גם את המבחנים עד לישיבה עצמה או לביתו של המשגיח או איש הצוות הממונה על כך, לאחר מכן אנחנו באים לאסוף ממנו את המבחנים ומעבירים להנהלת הישיבה את גיליון הציונים המלא של כל תלמידי הישיבה שנבחנים במסגרת זו. כמובן ש'דרשו' גם נותן לבחורים הזכאים לכך כרטיס ספר עם המלגה המגיעה להם, וכל זה תוך שיתוף פעולה הדוק עם הישיבה.

"ישיבות רבות כבר עושות את זה בפועל", מספר הרב דייטש. "התגובות מאוד חמות, והדיווחים שאנחנו מקבלים מאנשי הצוות חיוביים מאוד. אנחנו מצפים להצטרפות של מאות ישיבות נוספות בעז"ה בימים אלו, עם תחילתו של מחזור הלימוד השלישי."

"יתגבר כארי לעמוד בבוקר..."

י"ט אדר א'

מצטרפים ללימוד ה'דף היומי בהלכה' דרשו - הבית של עולם התורה

להצטרפות חייגו: **02-5609000**

www.dirshu.co.il

ליקטנו עבורכם ציטוטים משיחות שעשינו עם 12 נבחנים, לשמוע מניסיונם העשיר ובעיקר להחכים; לדעת ולהבין, את הדרך אשר נלך בה:

שיחות שיהיו בודאי לתועלת רבבות אלפי ישראל, ההולכים ומשתלבים במסגרת המבחנים החודשיים, בהתחלת המחזור השלישי י"ט אדר א' תשפ"ב

הרה"ח אהרן כהן

כן. זה כבר קורה! כעת, אין כבר אפילו צורך להגיד מה או להסביר למה. בסייעתא דשמיא ביום ראשון י"ט באדר א', המחזור השלישי ב'דף היומי בהלכה' יוצא לדרך.

מאות ואפילו אלפי שיעורים חדשים נפתחים, אלפים ורבבות מצטרפים מייחלים להרגיש עצמם כבר בפנים המסלול, ממשיכים כבר באוויר את פתיחת ספר המשנה ברורה בסימן א' בדברי המחבר; "יתגבר כארי"...

אחד הדברים המייחדים, ללא ספק, את הסדר המיוחד של ה'דף היומי בהלכה' הוא, המבחן החודשי ב'דרשו'. שיחה קצרה עם לומד ונבחן ה'דף היומי בהלכה', ואתה קולט שזו לא רק תכנית או סדר לימוד יומי, זו מסגרת ייחודית הכוללת לימוד מתוכנן ומוגדר, המשלב באופן ייחודי מסגרת מבחנים, המדרבנת לעמוד בקצב הלימוד, ובעיקר ללמוד הדק היטב בליבון וברור ההלכה למעשה. לרגל ההתחלה ולתועלת רבבות המצטרפים, אספנו עבורכם לקט ציטוטים נבחרים משיחות עם חבר נבחנים חשובים, לשמוע מניסיונם העשיר ובעיקר להחכים; לדעת ולהבין, את הדרך אשר נלך בה.

מה גרם לך להצטרף לנבחני 'דרשו'?

הרב נפתלי צבי פרוש: "היה זה ג' ניסן תשע"ה. זכיתי לשבת במעמד הגדול של 'דרשו' בין רבבות אלפי ישראל בהיכלי 'יד אליהו', לציון סיום המחזור הראשון ב'דף היומי בהלכה'. שולחן המזרח המפואר

והגדול, המזכרות המשמחות וסדרי המעמד האדירו את מעמד שמחת התורה. מה שברור הוא, שברוך ה', מאז אני ו'דף היומי בהלכה' צועדים ביחד"...

הרב יעקב ולנשטיין - מודיעין עילית: "במילה אחת: סייעתא דשמיא. התחילו אז ללמוד חלק ד', ושוב עלה לי הרעיון להצטרף, אך עדיין לכדי מעשה זה לא הגיע. באחד הימים בשעת צהריים, ישבתי בבית מדרש שקט בירושלים ולמדתי. לפתע בחרו ניגש אלי, וברר מה אני לומד. בין הדברים שיתפתי אותו על רצוני להצטרף לסדר ה'דף היומי בהלכה', ללמוד את כל הלכות עירובין כראוי, לצד השתתפות במבחנים החודשיים, כך שאכן אזכה לרכוש שליטה בהלכות חשובות אלו. ואז הוא הפתיע אותי..."

"הוא התארס עם בת למשפחה משכונת 'סטמפורד היל' בלונדון, ואז לא היה שם עדיין עירוב מהודר. כפי הנראה הוא יגור שם, כך שזה ממש בשבילו ההזדמנות ללמוד ולדעת את המושגים וההלכות למעשה. הוא שאל אותי האם אני מוכן ללמוד איתו בחברותא, כמובן שמחתי מאוד ועניתי לו בחיוב. מאותו היום בכל צהריים בין הסדרים בישיבתו, היה מגיע לבית המדרש ולמדנו יחד בסדר ה'דף היומי בהלכה'. השתתפנו במבחנים החודשיים, ובסייעתא דשמיא זכינו להשלים את כל כרך ד' במשנה ברורה, ולהמשיך הלאה..."

הרב יעקב קונופניצקי-אשדוד: "אליבא דאמת, כחסידי גור האמוון על ההוראה ללימוד ההלכה כבר בשנות הישיבה, במושג לימוד 'א' שעה הלכה', הייתי רגיל בלימוד בספר 'משנה ברורה', לדעת

הרב מיכאל רוטנר

הרב יעקב ולנשטיין

הרב נפתלי צבי פרוש

בכולל. מאז גם זכיתי להמשיך במסגרת הסדר המיוחד, בלימוד שינון וידיעת ההלכות הנחוצות בשאר חלקי 'אורח חיים'."

מהו סדר לימודיך במשך החודש, לפני המבחן החודשי?

הרב נתנאל אברז'ל: "אין לי זמן קבוע ומוגדר ללימוד, אך כל זמן פנוי במשך החודש, שמתאפשר לי מחוץ למסגרת הלימודים הקבועים שלי, מוקדש להתקדמות בלימוד וידיעת ההלכה. בזכות זה, הוא מציין בשמחה, "גיליתי ברוך ה' שכמה שהיה נראה לי שאני מנצל את הזמן, הרי במציאות יש עוד הרבה זמן פנוי, כך שאני עובר על כל הלימוד החודשי במשך ימי החודש. בהמשך, ביום יומיים שלפני המבחן, אני חוזר בזריזות על כל ההספק, ומשתדל לסכם לעצמי את הדברים."

הרב נועם לב - בני ברק: "בדרך לעבודה, באוטובוס מבני ברק לתל אביב, אני מצויד ב'משנה ברורה', ובנוסף לרווח הגדול שאני ממלא את זמני הנסיעות בתוכן, הרי אני זוכה כבר בכל חודש ללימוד ולדעת הלכה. הלוואי ויכולתי לחזור ארבע פעמים על כל החומר... אני לומד כל יום את העמוד החדש, ואחר כך, אני חוזר על הלימוד של אתמול. בכל סוף שבוע, לפעמים כבר לפני שבת או במשך השבת, אני חוזר על כל הלימוד השבועי, כך שאני משנן את הלימוד שלוש פעמים! השאיפה שלי, להגיע למצב שאני מצליח בכל חודש לסיים את הלימוד פעם נוספת-רביעית לקראת המבחן החודשי."

הרב י. ב. - 'עטרת שלמה' בירושלים: "אני לומד מידי יום את ה'דף היומי בהלכה' כשמיד אני מסכם לעצמי את כל דברי המחבר והמשנ"ב כולל ההערות של ה'ביאורים ומוספים', כך אני זוכה ומצליח לזכור את כל ההלכות ופרטיהן ולהרגיש סיפוק בלימוד. לקראת המבחן החודשי אני מדפיס לעצמי את החומר המסוכם, ובמהירות יחסית אני עובר ומרענן את כל הלימוד בראש."

הרב דוד אסטריק - כולל פונוביז' בני ברק: "יש לי סדר קבוע על הבוקר, לפני שחרית, כשהראש רענן. לעתים כשאני לא מספיק הכל לפני התפילה אני משלים אחריה או במשך היום. אני גם משתדל ומשקיע בכל הזמנים הלא מנוצלים, בין גברא לגברא, בחליצת התפילין, ב'חורים' במשך היום וכדומה בבחינת 'וקובץ על יד ירבה', לעבור ולשנן שוב ושוב באופן מסודר על הלימוד החודשי."

מה תוכל לציין כ'טיפ' כנבחן וותיק?

הרב נפתלי צבי פרוש: "ישנן הרבה נקודות ורעיונות", מגיב הרב

לחיות כיהודי, אך עדיין לא נבחנתי על כך בצורה רצינית, ודאי שלא ב'דרשו' ובקביעות. היה זה בסיום המחזור הראשון על כל ה'משנה ברורה'. ידידי שזכה ללימוד ולהבחן, הזמין אותי להשתתף במעמד הסיום הגדול בהיכל 'יד אליהו'. ושם הכל התחיל, נשמע הוא מחוץ. "נסעתי לשם כחוויה, לחוות מקרוב במעמד הגדול מבית 'דרשו'. כלל לא דמיינתי לעצמי שיום אחד אזכה אני להיות חלק מזה..."

"ההתעוררות במקום סחפה אותי, ושם במעמד רבבות אלפי ישראל בהיכל 'מנורה', מול בימת הכבוד של מרנן ורבנן שליט"א, החלטתי בקבלה טובה שאני חלק מזה, ואבחן על כל ה'משנה ברורה'. כעת, הוא מתרגש, "בעוד כמה חודשים אזכה להשלים בע"ה את הקבלה". **הרב נועם לב-בני ברק;** "ברא מזכה אבא", הוא נשמע מחייך דרך הטלפון. "הרבה זמן חשבתי על הצורך להצטרף למסגרת של לימוד וידיעת ההלכה, הרי זה מהדברים שכל אחד מאתנו רוצה וצריך לדעת, אך כל הזמן חששתי, גם להוסיף בלימוד ה'משנה ברורה' כמסגרת, וגם בצירוף לימודי ספרי ה'חפץ חיים' הנכללים בתכנית המיוחדת. אך בסוף, זכיתי; היה זה לפני כשש שנים אז שיתף אותי בני הבחור שיחיה (אז ילד בן 11), שהוא רוצה להיבחן ב'דרשו' בסדר ה'משנה ברורה'. אז החלטתי: נעשה את זה!"

הרב מרדכי יוסף שטראוס: האמת, זה ארך לי די הרבה זמן. השתתפותי הראשונה במבחני 'דרשו' היתה בהיותי בחור, לפני כ-14 שנה, במבחן החודשי בסדר הדף היומי בגמרא. אאמור שליט"א כבר מאז המבחן הראשון של 'דרשו' בארה"ק, עושה מדי חודש את מבחני הדף היומי, כולל המבחנים המסכמים בכל 4 חודשים = 120 דף, כשברוך השם כעת הוא זוכה כבר בשלישי בקודש, להיבחן במסגרת 'קנין ש"ס'. כך שדי מובן למה גם נמשכתי בדרכו בלימוד הדף היומי - ומשמ גם למבחני 'דרשו'.

"למעשה, בכל חודש בהשתתפותי במבחן ה'דף היומי', הבחנתי במבחני ההלכה, ומדי חודש עלה לי הרעיון להצטרף. למעשה זה נדחה בכל פעם לחודש הבא. זכורני שאמרתי לעצמי פעם: לא היום, אבל יום יבוא ואלמד ואבחן גם על זה... כשנכנסתי לכולל התחילו בדיוק בלימוד חלק ג' של המשנה ברורה, במסגרת הדף היומי בהלכה, כך שקפצתי על המציאה, וברוך השם נפתח סניף של 'דרשו' בכולל'. יכולני להעיד על עוד עשרות אברכים בכולל, שזכו לסיים את כל הלכות שבת, הלכה למעשה, במקביל ללימוד העיוני

הרב דוד אסטריק

הרב יוסף חיים ברייטשטיין

הרב נתנאל אברז'ל

קולט את הדבר הנלמד, והשכחה שולטת פחות". לבקשתנו, הוא מציין דוגמא ממעשה בו היה נוכח: היה זה בתפילת מנחה בחול המועד סוכות, כשבחזרת הש"ץ טעה החזן ואמר ביעלה ויבוא 'את יום ר"ח הזה', מיד נשמעו קריאות מכל כיוון: 'את יום חג הסוכות הזה' וכו', ורק מפניה צדדית נשמע קולו של האומר 'רצה, רצה'. המעשה אירע בבית מדרש מכובד (הנוהגים כמנהג בני אשכנז, דלבני ספרד הדין שונה ואכמ"ל), המלא מפה אל פה בציבור איכותי, ובכ"ז רק אדם אחד ידע את הדין המובא במשנ"ב בסו"ס ק"ח. מן הראוי לציין גם את תמיהת האנשים על הפסק המוזר... אך כשם שאדם שמתוודע לסיפור הזה, ומי מדבר במי שהיה עד למעשה שם, לעולם לא ישכח שוב את הדין, כך יהיה גם לנו באם בשעת הלימוד נתרגם את הדברים למעשים ודוגמאות שכאלו".

הרב אלחנן קרביץ - כולל 'שערי לימוד' ברכפלד: "הנקודה הראשונה: לא לחכות לסוף החודש! אישית, אני משתדל מאוד ללמוד בכל יום, אבל אני מודה שלא תמיד אני מצליח להגיע לזה! אני מתאמץ מאוד בכל שבוע לגמור את ההספק השבועי {היינו 5 עמודי המשנה ברורה}. כי אחרת, בסוף החודש אם מתחילים 'להריץ' את כל החומר, אין בכך תועלת לידיעת הדברים וזכירתם. לימוד בסדר המתוכנן והמפורסם של ה'דף היומי בהלכה' דהיינו עמוד 'משנה ברורה' בכל יום, ובששי-שבת חזרה על החומר השבועי. מכניס הייטב את הלימוד לראש, וגם הלימודים לא נדחים לרגע האחרון. 'הנקודה השניה היא החזרה: אני מעולם לא חזרתי מתוך ספרי קיצורים וכדומה, אני לא מתחבר לזה, רק משקיע בשינון דברי המשנה ברורה'.

"הנקודה השלישית: לא להסתכל על תוצאות המבחן כבדיקה כמה אתה יודע. אפילו אם לא הצלחת ונכשלת - קח בחשבון שלפעמים זו עייפות בשעת המבחן, או לפעמים טעות ברישום, שרצית לציין תשובה א' ובטעות ציינת ג'. אבל אל תתייאש, תמשיך עוד חודש ועוד חודש, כי העקביות זהו סוד ההצלחה בחיים!".

הרב מרדכי יוסף שטראוס: "קודם כל", הוא נשמע נחרץ, "חייבים לשמור על העקביות של המסגרת. אישית, זכיתי לעמוד בכור המבחן על לימוד הלכות נדה במסגרת הכולל. המבחן היה ביום ראשון בבוקר. היה זה מבחן מאתגר במיוחד, לאחר המבחן כאב לי הראש, והיה לי מאוד קשה להתרכז. אך ב"ה בהתאם להנ"ל,

פרוש בנחרצות. "אך מעל הכל היא ללא ספק העקביות. כדי להצליח במסגרת מיוחדת זו, ובעצם בכל מסגרת, צריך להקפיד ולשמור על העקביות שלא תימוט חס ושלום. אגב", הוא מציין, זו אכן מעלה נוספת ב'דרשו', המעבירים את המסר הזה בכל עת. רק ניקח לדוגמא את תקופת ה'קורונה' בשנה שעברה. אם ברגע הראשון, היו כאלו שחשבו שהכל נסגר, 'סוגרים את העולם'. הגיעו 'דרשו' והכריזו: מומשיכים בכל הכח בכל סוגי האפשרויות! כך ניתן היה לקחת את המבחנים הביתה, ולמלאות בשאר האפשרויות. נקודת העקביות בלטה והאירה: מומשיכים בקביעות בלימוד וידיעת ההלכה".

לשאלתנו, האם נדרש פעם למאמץ מיוחד כדי לשמור על העקביות, סיפר: "היה זה בשמיטה הקודמת. נסעתי לאנגליה לצורך מבחני הלכות שמיטה לילדי הת"ת באנגליה, וקלטתי שביום ששי הבא יש מבחן ואני כאן בלונדון! בירור קצר העלה על מקום זמני מוקד המבחן בלונדון! כך השתתפתי במעמד הגדול לחתני התת"ם בעיר, כאשר לפני המעמד הזדרזתי לביהמ"ד בעלזא, בו יש מוקד 'דרשו' פעיל, והספקתי להשתתף במבחן החודשי, כשאת התוצאות קבלתי בירושלים!..."

הרב יעקב ולנשטיין - מודיעין עילית: "בתחילת לימוד הלכות שבת, התמניתי כמג"ש 'דף היומי בהלכה' במטרה להועיל לאחרים. האמת, לא ידעתי מראש כמה תועלת עצומה זה ייתן לי בשדרוג ידיעת המשנה ברורה, ולכן מי שבידו לעשות זאת, הרי זה מומלץ מאוד, מלבד הזיכוי הרבים - זו תועלת אישית מאוד גדולה".

"אגב", הוא מציין; "מסירת השיעור גם לימדה אותי דבר ששייך לכל אברך בן תורה, והוא: לא ללמוד את המשנה ברורה רק במטרה לדעת ההלכה למעשה, אלא לקרוא בריכוז, תוך שימת לב לרוח הדברים עם הערות 'דרשו', כשפעמים רבות רואים במ"ב שהוא רומז את דעתו בעניינים אלו. כמו כן במקרים שאין נימוק או הסבר לעניין מסוים, כדאי במאוד לבדוק במקור הדברים וטעמים. הדברים חשובים שבעת"ם במקומות שהמשנה ברורה מציין לעיין בספר מסוים, לא להתעצל ולעיין, וכך נבין את כל פרטי ומקורות הדין".

הרב נתנאל אברז'ל: "לימוד הלכה בכלל, ובמשנה ברורה בפרט - שכל עמוד מלא וגדוש בפרטים, הוא דבר מועיל רק כשהוא נעשה באופן חווייתי - היינו להעביר את הנלמד לחיי המעשה. כך המוח

הרב יעקב קופניצקי

הרב משולם וינברגר

הרב מרדכי יוסף שטראוס

מצליח להתקדם עד לסיום לימוד וידיעת כל המשנה ברורה!"

מה תרצה להעביר לחברים או למכרים שלך?

הרב יעקב ולנשטיין - מודיעין עילית: "מבחינתי, החלק שמביא גישמאק באופן מיוחד בכל הלימוד, זה המבחן החודשי של 'דרשו'. בזכות המבחנים למדתי לסכם נכון את השולחן ערוך ופסקי ה'משנה ברורה' להלכה, לצד זיהוי הנקודות העלולות לבלבל בהלכות שונות. אני יכול לומר, אחרי תקופה של מבחנים חודשיים ב'דרשו', שלימוד המשנה ברורה נהיה לימוד אחר לגמרי, בהבנה הרבה יותר גבוהה ובהירה, כשכל ס"ק וס"ק מקבל מימד אחר לגמרי".

הרב יעקב קונופניצקי-אשדוד: "ההרגשה והסיפוק אדיר, עולה על כל דמיון! אין אפשרות להעביר את זה בקול או בראיון! אך הצעת: נסו פעם-פעמיים ואז תבינו על מה אני מדבר. כל אחד יכול! כל אחד מוזמן ונקרא להצטרף, זו זכות שהיא בעצם חובה, ללמוד ולדעת ולקיים לחיות כיהודי. צריך פשוט לקבל החלטה אמיצה ולשמור על הקביעות והעקביות ואז בס"ד מצליחים".

הרב מיכאל רוטנר: "המסר העיקרי שאני יכול להעביר בניסיון להבעיר את הלב, זה מה שאני אישית חוויתי וראיתי בעצמי: זה פשוט דבר אפשרי ומעשי, ליזכות להיבחן על כל המשנה ברורה! צריך רק לרצות באמת חזק, ולהיות עקבי ורציני. וכמובן, לא להשתכנע אף פעם מה'יצר הרע', שלפספס רק מבחן אחד זה לא נורא... כי זה שקר! ביטול מבחן אחד גורר ביטול נוסף וכך הלאה. הרבה הצלחה לכולם!"

הרב משולם וינברגר - כולל ערלוי ביתר עילית: "הדבר הבסיסי ביותר של כל יהודי ירא שמים, הוא ללמוד לפחות פעם אחת את כל המשנה ברורה על ששת חלקיה. כך יודעים היאך נראה ה'אורח חיים' של יהודי החי על פי ההלכה, ועי"ז יידע את הדרך אשר ילך בה. כשכמובן הכי מתאים וכדאי ללמוד זאת בצורה מסודרת ומתוכננת, בצירוף ה'ביאורים' ומוספים' שהוסיפו חכמי ורבני 'דרשו', מההלכות הנוגעות למעשה בזמננו, כשכל זה מקבל תוקף וחיוק ע"י מסגרת המבחנים. לא להתרשל בכל ההשקעה כסדר!".

לשליחת תגובות לכותב המאמר,
כתבו ל: a0533185209@gmail.com

בכל זאת ניגשתי למבחן החודשי במסגרת 'דרשו' ככולל' ואכן ב"ה יצאתי משם ביתר סיפוק ואושר".

לצד זה הוא מבקש להאיר נקודה חשובה בעניין הלימוד עצמו: "עם רוב ההלכות שבשולחן ערוך אורח חיים, אפילו הדברים הלא פשוטים ונהוגים ממש כסדר, יש לרובנו איזו היכרות מוקדמת. בין אם בלימוד ישן בצורה סדירה, בין אם בשאלות מעשיות שביירנו את ההלכה. יש בזה מעלה, שכך אנו יודעים וזוכרים היטב את ההלכה והלימוד, אך מצד שני, יש בזה קצת בעיה, הדבר עלול לגרום לנו לטשטש ולא לקלוט נכון את מה שהתחדש לנו בלימוד הנוכחי. אני משתדל ללמוד עם עט ביד, ומסמך לעצמי בקו תחתון כל תוכן שיש בו 'חידוש' בשבילי. זו יכולה להיות הלכה שיש בה חידוש בשבילי, וזה יכול להיות קטע קצר שהוא המסקנא של סעיף מסובך. "אמנם, רבים נרתעים מ'ללכלך' את הספר, מה גם שלפעמים מתחרטים על סימון מוטעה... אולם התועלת שווה את ה'נזק', בין בזמן הלימוד, בין בחזרות, ובין בעיון וחיפוש ההלכה תקופה ארוכה לאחר מכן. הסימונים עוזרים למצוא ולהיזכר בנלמד במהירות רבה, ולאילו שבכל זאת נרתעים מכך, אני מייעץ לקנות סט נוסף של ספרים, ולהחליט מראש שבהם נכתוב ונסמן..."

הרב יוסף חיים ברייטשטיין - ירושלים: "כדאי מאוד להחליט מראש כשיש עוד את כל רוח ההתחדשות והברעין: לא לוותר על אף מבחן חודשי! העקביות של מבחן בכל חודש ממש, מדרבנת וגורמת להמשיך הלאה להשקיע בשינון ובחזרות וכדומה. אפילו בחודש שאתה יודע ומרגיש שאתה לא שולט בחומר, או שיש קשיים טכניים וכדומה להשתתף במבחן, מכל מקום, שווה להתאמץ ולא לגרום ח"ו קרע או חור בשרשרת המבחנים המצטברת... כך ממשיכים עד לסיום לימוד וידיעת כל המשנה ברורה!". אשרי מי שבא לכאן...

הרב משולם וינברגר - כולל ערלוי ביתר עילית: "הדבר החשוב ביותר להצלחה הוא - העקביות! אכן, הרבה לומדים ונבחנים מציינים את זה, אבל אני דווקא חוזר ומדגיש את זה, כי אני מכיר הרבה אנשים שהתחילו להבחן בדף היומי בהלכה, וחלקם עדיין נבחנים, אך לא מדי חודש בחודשו, ולכן קורה אצלם הרבה שכל קושי או עיכוב - גורם להם להימנע מלהיבחן באותו חודש, דבר המשפיע כמובן על כל הרצינות של הלימוד וסדרי השינון והחזרות. אך מי שזוכה והולך עם זה בעקביות עיקשת, ואינו נרתע מקשיים או מכל מיני עיכובים,

הרב יעקב חיים פטשניק: "בסך הכל תלינו כמה מודעות על המוקד החדש, וכבר במבחן הראשון הגיעו עשרות-עשרות לומדים, שישבו וסיכמו בסיפוק במבחן המסכם את עשר דפי משנה ברורה שלמדו במשך החודש"

הרב חיים יוסף פריש: "ציבור המשתתפים הופתעו לראות את האדמו"ר שליט"א נכנס בהדרו למעמד, עם השטריימל לראשו ובגדי השבת"

שיחות עם זוכים ששותפים במהפכה הגדולה בלימוד ההלכה

הרה"ח אהרן כהן

קשה עד בלתי אפשרי יהיה, לנסות לתאר את העבודה הרבה וקצב המטלות ההולכות וגוברות על עובדי ופעילי 'דרשו' המסורים; ימים אלו, הם רגעי השיא מבחינתם, ובצדק. ימים שבכל דקה ממוצעת עוד יהודי במרחבי הגלובוס, מגיע להכרה ומחליט גם הוא להצטרף להיות חלק מלגיננו של מלך, לומדי ויודעי ההלכה בסדר ה'דף היומי בהלכה' היוצא כעת לדרכו, בהתחלת המחזור השלישי ברוב הצלחה וסייעתא דשמיא.

"תסתובב קצת בשטח", הפטיר לעברי בשיא הרצינות אחד מוותיקי הפעילים. כשהוא מסביר את עצמו; "אנחנו בסך הכל מכינים את המעטפת ללומדים, אך באם אתה רוצה באמת לקלוט ולתפוס מה שהולך כאן, תברר קצת אצל אנשים ש'עשו מהפכה'".

האמת, לא הבנתי בדיוק את כוונתו, אך פטור בלא כלום אי אפשר, על כן פניתי לשני מזכי הרבים; **הרב יעקב חיים פטשניק - ישיבת מיר**, ו**הרב חיים יוסף פריש - תולדות אברהם יצחק**. אחרי השיחה הבנתי גם הבנתי...

באם בעבר חשבתי שזכות ריבוי לימוד ההלכה שייך ל'דרשו' או לפעיליה וכדומה, כעת קלטתי והפנמתי, שזה שייך לי ולך בדיוק כמוהם! השיחה המרתקת עם שני מזכי הרבים, הבהירה לי, שכל אחד יכול לזכות! צריך פשוט להחליט להיות מהזוכים-מזכי הרבים בתורה! אמנם, אודה ולא אבוש, את הברע'ן והלהט שנדבקנו בהם בשעת השיחה המלהיבה, אי אפשר להעביר על גבי הדף, אך נקווה שלפחות נעביר ונבעיר את נקודת הרעיון: שכל המעוניין - יכול לזכות. צריך פשוט להתחיל לעשות!

אגב; בימים אלו, כשכבר עומדים בתחילת המחזור, הדבר קל בהרבה. כי ברגע שהעניין נמצא במוקד השיח הציבורי, כשכל אחד בעצם כבר חשב והרהר 'אולי הפעם אצטרף', הרי, כל פעולה קטנה של מודעה שמתארגנת פתיחת שיעור או אפילו מילת דרבון לחבר, יכולה לגרום לעוד אחד להצטרף.

קראו ותחי נפשכם. ואולי תזכו גם אתם לזכות.

מתי ולמה החלטתם לפעול להגביר חיילים ללימוד וידיעת ההלכה? **הרב חיים יוסף פריש:** "האמת אומר ולא אכחיש", מפתיע אותי הרב פריש, מראשי ארגון 'חינו' בקהילת תולדות אברהם יצחק.

"אישית. בהתחלה, לא הייתי מאלו שהתלהבו להשקיע בדרבון הציבור להוסיף בלימוד ההלכה. לא שהיה לי חס ושלום משהו נגד זה", ממחר הוא להרגיע אותי. "אך היינו אז עסוקים ועמוסים בפעילות עניפה בקהילתנו הק', ולא ראיתי את עצמי מוסיף ומשקיע בעוד פרויקט. עד שהגיעה הוראת הקודש הנלהבת לדרבון הציבור לידיעת ההלכה, ומאז הכל היסטוריה".

הרב יעקב חיים פטשניק: "מזה שנים היה קיים 'מוקד מבחן' ליד מבצר התורה הגדול בדורנו - ישיבת מיר", פותח הרב פטשניק, שמבקש להדגיש שזה לא רק הוא, אלא שילוב כוחות של רבים וטובים כמו הרב אהרן אתרוג, הרב שמעון כהן והרב נחמיה טרכטינגוט ועוד, שכבר עשו כבר וגם עמו, אך כפי שהוא מייטיב לתמצת, העיקר שב"ה רואים פירות טובים. לעניינינו, חוזר הוא לתשובתו: "עד לפני כמה שנים היה מוקד מבחן פעיל באזור הישיבה, בבית הכנסת 'בית יוסף' ברחוב זונפלד 23.

"לפני כמה שנים, עם תחילת לימוד הלכות עירובין, קלטנו שיש עוד הרבה לומדים בישיבה שבוודאי ישמחו להצטרף ללימוד ההלכה, לרכוש בקצב מסודר קניין נצח בהלכה למעשה. ואכן, מדיבורים למעשה. התחלנו לדבר עם חברים, והתברר שהצימאון והביקוש גדול הרבה משחשבנו. כן היו רבים מבני ה'חבורות', שלמדו בעבר הלכות עירובין והפנימו את ההזדמנות המיוחדת העומדת בפתח, בייחוד להם שכבר עברו ולמדו בעיון רב את הסוגיות בעניין. "ברוך השם", מסכם הוא בסיפוק, "אחר קבלת רשות מהנהלת

אך לדעתי האמת הפשוטה היא, שמסגרת ה'דף היומי בהלכה' היא מסגרת לימוד ההלכה שהולכת ונתפסת בקרב כלל הציבור, כמסגרת מתאימה והולמת לכל יהודי באשר הוא

אז שבועות מספר בעיר בית שמש, אך טרח ועלה לירושלים לשבת יחד עם שאר האדמו"רים והרבנים, לכבוד שמחת התורה של רבבות אלפי יהודים לומדי מסגרת 'דף היומי בהלכה', שזכו לסיים את לימוד כל הלכות שבת יחד עם התחלת לימוד הלכות עירובין. "כמו כן, היה בסיום חלק א' במחזור הראשון", ממשיך הרב פריש. "כשבהתרגשות מיוחדת נערך בבית מדרשנו מעמד מרומם בראשות האדמו"ר שליט"א עם כלל החסידים, למעמד הסיום. שם אף הגיע נשיא דרשו הרב דוד הופשטטר שליט"א, לכבד ולפאר את המעמד. כל מאורע ומעמד שכזה, בהחלט העביר לציבור את החשיבות אותה רואה האדמו"ר שליט"א בעניין לימוד ההלכה".

הרב יעקב חיים פטשניק; "אכן, השקענו ותלינו מודעות באזור הישיבה, דבר שבהחלט מוסיף - חזקה על תעמולה שאינה חוזרת ריקם, אך לדעתי האמת הפשוטה היא, שמסגרת ה'דף היומי בהלכה' היא מסגרת לימוד ההלכה שהולכת ונתפסת בקרב כלל הציבור, כמסגרת מתאימה והולמת לכל יהודי באשר הוא. כך שמוכן ש'ישיבת מיר', המיוחדת במבחר הגוונים והסוגים המסתופפים בצילה-סביב תורתנו הקדושה, מהווה דוגמה ו'מראה מקום' להתפשטותה של המסגרת הייחודית, כשעוד ועוד יהודים שומרי תורה ומצוות ברחבי העולם כולו, הולכים ומצטרפים ללימוד ושינון ההלכה במסגרת ה'דף היומי בהלכה'".

נשמח לשמוע את התכניות שלכם כעת, עם תחילת המחזור החדש...

הרב חיים יוסף פריש: "בימים אלו עמלים אנו על תכנית מעמד הסיום לחברי קהילתנו הק', שיערך בנוסף למעמדים הכלליים. לצד עיקר העבודה, של ייסוד שיעורים חדשים ע"י רבני קהילתנו בכל בתי המדרשות, לצירוף עוד ועוד חברי עדתנו למסגרת לימוד ההלכה".

הרב יעקב חיים פטשניק: "בראש חייבים להזכיר, הפרסום של 'דרשו' משפיע, כך שכל הזמן מקבלים תגובות מאנשים המעוניינים להצטרף, מבררים על התכנית המיוחדת וכדומה. כמו כן, התחלנו זה מכבר בפרסום העניין בהיכלי הישיבה, כי במציאות, כדאי מאוד שאנשים יחשבו כבר מראש על ההצטרפות, כך יהיה להם הזמן והרוגע לחשוב ולהחליט מתי ילמדו וכיצד ישנו ויצליחו להיבחן, וכדומה".

הישיבה ובמרץ הפלאי של פעילי 'דרשו', הוקם חיש-מהר מוקד חדש למבחנים בתוך היכל הישיבה ב'מיר-פרידמן', ביום חמישי בשבוע של המבחן בשעה 2:30 בצהריים... "לא נראה לי שזה היה קורה בכל מקום", מפטיר הרב פטשניק. "בסך הכל תלינו כמה מודעות על המוקד החדש, וכבר במבחן הראשון הגיעו עשרות-עשרות לומדים, שישבו וסיכמו בסיפוק במבחן המסכם, את עשרת דפי משנה ברורה שלמדו במשך החודש. ומאז זה 'מוסיף והולך', כשכעת אנו כבר מתכננים איך יראה מוקד המבחן עם תחילת המחזור החדש".

ישנם גם שיעורים הנלמדים לפי סדר ה'דף היומי בהלכה'?

הרב חיים יוסף פריש: "בוודאי! בכל בית מדרש של קהילתנו, תוכלו לראות ברשימת השיעורים, שלצד השיעורים ב'דף הקהילה' {סדר לימוד הגמרא המיוחד לקהילת תולדות אברהם יצחק} מופיעים שיעורי ההלכה בשעות הבוקר והערב. ישנן הרבה חברותות ללימוד ההלכה, לצד חברותות לגמרא, שהוסיפו בקודש בלימוד ההלכה, כך שלומדי הגמרא מסיימים את הלימוד בהרגשה עריבה, שרכשו היום עוד ידיעת הלכות למעשה".

הרב יעקב חיים פטשניק: "רוב לומדי ההלכה בישיבתנו הק' לומדים בחברותות. יש כאלו שלומדים לבד לפני/אחרי הלימוד. אבל אכן יש כאלו שמעוניינים דווקא בשיעור, כל אחד לפי עניינו, כמו שיעור שנמסר בהסעה לישיבה ועוד. השיעור שאני זוכה למסור", משתף הוא בחן, "כבר היה בעבר ביוזמה של שיעור '5 דקות' בתחילת הסדר בבוקר, אך זה לא הצליח מכמה סיבות. "ברוך השם, בתחילת לימוד הלכות עירובין, ייסדנו את השיעור בתחילת הסדר עם רעיון מאוד ברור: להביא שיעור קצר ופיקנטי, שיתמצת את פסקי המשנ"ב בצורה בהירה, תוך כדי לימוד מתוך המשנה ברורה, כשהזמן שהוקצב לשיעור זה הוא 10 דקות: המשתתפים יודעים שמתחילים ב-9:30 בבוקר בדיוק ועד 10 דקות הם מסיימים, זה חשוב במיוחד היות והמשתתפים בשיעור הם אברכים תלמידי חכמים, המזדרזים להתחיל את הסדר. וכך, ברוך השם נהנים חברי השיעור ללמוד ולהתקדם בכל יום בלימוד וידיעת עוד עמוד משנ"ב".

מה אפשר לציין כגורם מניע שדרבן את הציבור להצטרף?

הרב חיים יוסף פריש: "כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א אהורה על ההצטרפות ללימוד! הסיפור המיוחד התפרסם לפני כשלוש שנים, אירע במעמד קודש שנערך בבית כ"ק מרן האדמו"ר מראחמסטריווקא שליט"א, בהשתתפות מרן האדמו"ר שליט"א, לציון סיום לימוד חלק ג' במשנה ברורה בדף היומי בהלכה.

"ציבור המשתתפים הופתעו לראות את האדמו"ר שליט"א, נכנס בהדרגה למעמד, עם השטריימל לראשו ובגדי השבת, כשהוא שואל את כ"ק מרן האדמו"ר מבואן שליט"א 'אווי איז די שטריימל?' (היכן השטריימל)... ואז התברר ששניהם ממהרים מיד לאחר המעמד לנסוע לאותה שמחת חתונת בית צדיקים של הגה"צ רבי נפתלי ראטענברג אב"ד קאסן, וכ"ק אדמו"ר מבוהוש המתקיימת בבני ברק. "בכלל". מוסיף ומציין הרב פריש, "כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א שהה

מגיד השיעור בן השתיים עשרה וחצי מביתר, משתף בחינניות על השיעור היומי בסדר ה'דף היומי בהלכה', הנמסר על ידו לפני ה'חברה' היומי, בו הם לומדים בכל לילה...

הדף היומי בהלכה בכל גיל

"ככה יוצא לנו, שאחרי שכבר עבר שבוע, אנו מרעננים ומחדשים את הלימוד, וכך יוצא שלכל מבחן יש לנו חומר של 3 השבועות הראשונים, עליו חזרנו שוב".

וככה אתה ניגש למבחן? ביקשנו לוודא.

"כן ולא", ממהר הוא להשיב. "בעיקרון אפשר כבר ככה לדעת די יפה את החומר החודשי, אך אני מוסיף לעצמי, שאני מסכם בכל יום ב'שיבה על קברו' במכשירי 'נדרים פלוס', שהשאלות שלהם מסייעות לי לקלוט ולזכור טוב את החומר. כמו כן, לפני המבחן אני משתדל לעבור על החומר ולחשוב מה ישאלו ב'דרשו' על הסעיף-קטן הזה וכדומה. כך הרבה פעמים, אני מצליח לשער את השאלה שלהם מראש", נשמע הוא מחויך.

לסיום, מה תרצה לומר?

"קודם כל, זו ההזדמנות שלי ושל משתפי השיעור להוקיר טובה לרב דוד לובין, אחראי השיעורים בביתר, שממש התייחס אלינו ברצינות, והכניס אותנו לרשימת השיעורים הרשמיים ב'דרשו'. אני זוכר, כשהתקשרתי להירשם ב'דרשו' כמגיד שיעור, הטלפן היסס בתחילה על רצינות כוונותי, אך הרב לובין, מגיע אלינו בכל חודש, ומביא את חוברות הלימוד וכל מה שצריך, דבר הנותן לנו חשק גדול להמשיך ללמוד ולדעת את ההלכות למעשה.

"וכן, כמו כן, כדאי לומר לכולם, שזה לא כזה קשה! אולי יהיו שיאמרו שהם לא מבינים הכל, אך ההלכות הרבות שלומדים ויודעים בזכות הלימוד - שווה הרבה!".

הרה"ח אהרן כהן

"כדאי לך להתקשר אלינו!", הציע לי בהתלהבות ידידי הרב אהרן כהן מנהל מחלקת 'הדף היומי בהלכה'. "מה אדבר עם ילד בן 12?", ניסיתי להבין. "תתקשר ותשמע ממנו!", חתם את השיחה, עודו ממהר כנראה לאחד מיני אלף העיסוקים המוטלים עליו, לקראת מעמדי הסיכומים הגדולים, ובייחוד לקראת התחלת המחזור החדש. מיד בתחילת השיחה, קלטתי שמדובר בסיפור מסוג אחר. מגיד השיעור שרוליק בן השתיים עשרה מביתר, שאת שמו האמיתי לא נציין כאן, כפי שתיאמתי עם הוריו שליט"א, שיתף בחינניות את סדר השיעור היומי בסדר ה'דף היומי בהלכה', הנמסר על ידו לפני ה'חברה' היומי, בו הם לומדים בכל לילה...

מתי הכל התחיל? התחלנו את השיחה עם המגיד שיעור.

"היה זה בתחילת לימוד חלק ו' במשנה ברורה", הוא נשמע מאושר. "קצת זמן לפני זה הצטרפתי ללימוד ה'דף היומי בהלכה', אבל אז עם התחלת חלק ו' חשבתי על הרעיון למסור שיעור יומי, וברוך השם הרבה ילדים נהנו מהרעיון, וכך נפתח השיעור!".

כמה משתפים יש בשיעור?

יש ב"ה בין עשרה ילדים, לחמישה עשר ילדים בכל יום.

אתה מתכוונ לשיעור?

"בוודאי!". משיב הוא בפשטות. "בכל לילה, אני מתכוונ לשיעור של מחר. בכלל", הוא מצייץ, "הלימוד מאוד קל ונעים, ואם קורה ואני לא מבין משהו, אני ניגש בבית המדרש לאחד הלומדים ושואל, עד שאני מרגיש שאני מבין את ההלכה".

איך הוא סדר השיעור?

"אנו לומדים בכל יום את המחבר והרמ"א", משיב הוא בבהירות. "אחר כך עוברים לדברי ה'משנה ברורה'. בסיום השיעור אנו משתדלים לחזור ולסכם בקצרה מה למדנו היום, כשאחר כך, אנו חוזרים מהר-יחסית את הלימוד של לפני שבוע..."

מה הרעיון של תוספת הסיכום והחזרה? מבקשים אנו לשמוע.

"אני זוכה להיבחן בכל חודש על הלימוד, וכך גם עוד כחמישה ילדים ממשותפי השיעור, כך שאנו רוצים באמת לא רק ללמוד, אלא גם לדעת ולזכור הלכות, כך שהחלטנו להוסיף סיכום וחזרה".

מה הרעיון של החזרה מלפני שבוע?

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? [שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il](mailto:dirshu@dirshu.co.il)

אחרי מספר ימים נקלע השכן לסניף הבנק שלו, ושם גילה את דבר התעלומה: התברר, כי הפועל הערבי חומד הממון, ניסה להוסיף אפס בסכום השיק, בניסיון להעלות את סכום השיק ל-200,000 שקלים

איך כל אחד יכול להפוך לפרוטקציונר?

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

"ועשית בגדי קדש לאהרן" (שמות כ"ה, ב)

האיש היה סוחר מוכר היטב בקרב סוחריו ורשה, ושמעו יצא למרחוק גם בקרב הסוחרים בערים הסמוכות. הוא נחשב אדם ישר וירא שמים, ששלח ידו במסחר במגוון תחומים וגם הצליח לעשות חיל ולהרויח יפה. מכל רחבי ורשה נהרו אנשים להשקיע אצל הסוחר את כספם, בידעם כי הוא ישר ונאמן, מצליח ומרויח, ובוודאי כספם ירויח יפה, אם לא יוכפל או אף ישולש.

עוד בהיותו צעיר לימים, קיבל זקני, רבי בנימין קובלסקי ז"ל מאביו רבי משה סכום כסף נכבד, במטרה שישמש לנישואיו בבוא העת. היה זה סכום כסף גבוה מאוד, הון עתק של ממש, שהספיק לחתונה הדורה ולנדוניה ביד רחבה, לרכישת בית ולתחילת החיים בלי דאגות כלכלה.

כמודע לחשיבות הכסף לעתידו, ביקש רבי בנימין להשקיע את כספו בידי אותו סוחר נודע. כך, היה קרוב לודאי, הכסף ישמור על ערכו ואף יוסיף עליו. רבי בנימין נועד עמו, והחליט להפקיד את ההון הרב בידי האמונות, להשקיע את כספו בידי הסוחר דגן...

שנים חלפו, הסוחר עשה חיל במסחרו וגם רבי בנימין היה רגוע ושלו, בידעו כי כספו נמצא בידיים טובות וממתין לעת הראויה ביום שמחתו. אלא שלפתע החל גל שמועות שקט, אך מחריש אוזניים ומעורר רעדה...

השמועות דיברו כי עסקיו של הסוחר האמיד מידרדרים מדחי אל דחי, והוא כבר לא משיב חובות בזמן. אנשים החלו למשוך ממנו את כספי השקעתם, הראשונים שבהם הצליחו להציל מעט, למי שבאו בעקבותיהם כבר לא נותר מה להציל... הסוחר העשיר והישר של פעם, הוכרז כפושט רגל. הון עתק ירד לטמיון!

אין לתאר את שברון הלב הרב שחשו כל מי שהיו מעורבים בעסקים עם הסוחר לשעבר ופושט הרגל החדש. כספי חסכונות ונדוניות, ירושות ופנסיות, סכומי כסף אדירים טבעו במצולות, התאדו כלא היו. מטבע הדברים, הופנתה אצבע מאשימה כלפי הסוחר שכנראה עשה לא מעט טעויות בדרך, ואין לדעת עד כמה היתה אחריותו בהפסד הכספי הצורב...

הסוחר העשיר לשעבר, הפך לעני ואביון, ואף חמור מכך. בעוד עניים רגילים זוכים לרחמים, זכה הסוחר לכתף קרה ולאצבע מאשימה. המשקיעים אצלו היו תמימי דעים כי בו תלוי הקולר, ובאופן טבעי

בקושי התאפקו מלתקוף אותו במילים בוטות, להביע בפניו את מה שהם חושבים על האסון שהמיט על כלכלת ביתם...

הוא הפסיק לצאת לרחוב, לבו לא עמד בבושה האיזמה. לא פעם היו מי שהקניטו אותו, היו מי שמבטיהם בלבד שיפדו אותו לגמרי, צורבים את לבבו במכוות אש. סוחר שנודע כמוצלח ביותר ולפתע איבד את כל ההון שהושקע בידי האמונות - מי סולח לו? מי מסוגל לוותר לו?

אך הבושות היו החלק הקל, יחסית. החלק הקשה יותר היה הרעב והדלות, הדוחק החונק שהסוחר לא הורגל בהם מעודו. איש לא סייע לו, איש לא השגיח בצרתו, ובמידת מה של צדק - הן הוא זה שהמיט עליהם אסון, אליו יש לבוא בטענות והוא האשם בהפסד הכספי הנורא...

לעומתם, סבי רבי בנימין נהג בצורה הפוכה לגמרי. אף שגם הוא איבד אצל הסוחר את כל הונו, ואף שהיה מדובר בסכום כסף גדול מאוד, ואף שהיה מדובר בסכום הכסף שנועד לנישואיו, רבי בנימין לא התמקד בהפסד הכואב, אלא ביהודי האומלל שנאנק גם הוא...

כאילו שכח רבי בנימין שהסוחר הוא האשם, כביכול לא זכר כמה כסף הפסיד אצלו. ביום בהיר התייצב רבי בנימין בביתו של הסוחר והציע לו את עזרתו. 'אני יכול לספק לך מוצרי מזון בסיסיים, אני יכול לסייע לך להתחיל להשתקם. רק תגיד לי מה אוכל לעשות עבורך...'

מאותו יום, החל רבי בנימין לסייע לו בלאט. ארגן עבורו הלוואות,

סייע לו בכלכלת ביתו, נטע בו את הכוחות והאמונה והיכולת לשוב לעסקים ולהצליח בהם. רבי בנימין התמסר למענו בכל מאודו, ואף הצליח בסופו של דבר לשקם את הסוחר ולאפשר לו לשוב ולהרוויח ולהצליח!

השנים חלפו, רבי בנימין עלה לארץ ישראל והקים משפחה ברוכה, וגם עסק קטן וכולל אברכים אותו החזיק בדי עמל. הסוחר נותר מאחור בפולין, ודבר הויתור האצילי וההקרבה למען הסוחר פושט הרגל צללו בתהומות ההיסטוריה השכוחה, עד לרגע בו הסיפור הזה הביא למהפך דרמטי...

קרונות וצרורות מול סיפור אחד קטן...

את ההמשך המטלטל של הסיפור, שמעתי מדודי, הרה"ג רבי משה קובלסקי שליט"א, שהעיד עליו מכלי ראשון, כפי ששמעו מאביו, הגה"צ רבי שמואל צבי זצ"ל, שבליל היאר צייט הראשון לפטירתו של אביו - רבי בנימין, בי' בסיוון תשמ"ט זכה בחוויה מסתורית ונדירה. באותו לילה, אחרי שעלה על יצועו בשעה מאוחרת, והנה נגלה אליו אביו רבי בנימין בחלום הלילה...

את עצם המפגש עם אבא שכבר בעולם שכולו טוב, לא יוכל כל קולמוס שבעולם לתאר. הזכרונות עוד טריים, הכאב על האובדן עוד טרי, הגעגועים עוד מטלטלים, ולפתע מפגש מרגש ולא צפוי שכזה. לרגע נבהל רבי שמואל צבי לפגוש את אביו בחלום, אך מיד התעשת כשאביו פנה אליו ברוך: 'בני היקר, הבה ואספר לך את מהלך הדין בבית דין של מעלה, מה עבר עליי בשנה החולפת בכבשנו של עולם!'

ואז, החל רבי בנימין לספר בפרוטרוט, תיאר בצבעים חיים ובעובדות מוצקות את כל מהלך הדין. הוא תיאר כיצד הובאו לאולם הדין קרונות של זכויות, שיעורי תורה ושעות לימוד, תפילות בכוונה ומילים טובות שנאמרו. הוא הביט בהלם בכך שאף פרט לא נעלם, וכל מהלך חייו עובר לפניו כבסרט נע... הוא מתבונן בזכויות העולות על השולחן, היטב הוא מזהה את שעת הלימוד ההיא כשראשו דאב עליו, את התפילה ההיא שהתאמץ למענה גם כשהיה לחוץ עד אין קץ...

אחר כך, הגיעו הצרורות האחרים, השחורים. גם כאן לא נפקד דבר, אין שכחה לפני כסא כבודך, ואין נסתר מנגד עיניך. הכל גלוי וידוע... בין אדם לחברו ובין אדם למקום, פגיעות אישיות ונפילות קטנטנות, צרורות שחורים ומוכתמים שהצטברו אף הם לכדי גבעה לא קטנה, ומאיימת במיוחד...

רבי בנימין סיפר, כיצד הביט על הדין בחרדה לא קטנה. עיניו הרואות את הנתונים הקשים המצטברים, את המאזניים הנוטים לכיוון הלא נכון. הוא נבעת למראה מלאכי החבלה הפורקים עוד ועוד חומרים, והצטמרר כשהבין שהובלת שני סוגי הצרורות הסתיימה, והמאזניים עדיין רחוקים מאיזון...

ואז, כמלאך מושיע מן הצד, התייצב גיסו, הוא הגאון בעל ה'ראשית ביכורים' זצ"ל, אשר המליץ עליו דברי שבח וזכות, וביקש את רחמי הדיינים למענו. כף הזכויות כבדה עוד קצת, אך עדיין היתה רחוקה

מלהכריע...

ואז, נראו בפתח בית הדין דמויות הוד. אדמו"רי בית סוכטשוב לדורותיהם התייצבו אף הם, ביקשו להמליץ טוב על רבי בנימין שעסק כל ימיו בהחזקת תורה ובכולל האברכים שנשא בעולו לשמם ולזכרם. גם לדבריהם ניתן כובד משקל, אך עדיין לא הכריעה כף הזכות, ורבי בנימין מביט במתח גובר והולך במאזניים הנוטים עדיין בבירור לכף החובה...

באותם רגעים, היה ניתן למשש את המתח באויר. הן כל הזכויות כבר הובאו לבית הדין, וגם המלצות צדיקים וגאונים מפורסמים כבר הושמעו ברמה. ועדיין לא הוכרעה הכף...

ואז, הגיעו זכויות נוספות שנעשו אחרי פטירתו לשמו ולזכרו ולעילוי נשמתו. רבי בנימין ציין את הזכויות שקיבל עבור שתי המשניות שלמד כ"ק האדמו"ר בעל ה'באר יעקב' מנדבורנה ז"ע לעילוי נשמתו, וגם ביקש בחלום להודות לנכדו רבי משה בריקמן שליט"א, אשר הקפיד ללמוד משניות לעילוי נשמתו. למרות כל הזכויות והעדויות ומליצי היושר - המתח עדיין בשיאו, המאזניים נטולי הכרעה...

ואז, הגיע מלאך וסיפר את הסיפור האמור. כי הנפטר הנידון, קיבל מאביו סכום כסף גדול לצורכי נישואיו, והפקידו אצל סוחר מוכר, עד שלימים התברר כי הסוחר פשט את הרגל. ולמרות זאת, רבי בנימין לא רדף אותו ולא הקניט אותו, לא בייש אותו ולא הרע לו, אלא ניסה להיטיב לו, השתדל כל כך למענו למרות שהסוחר הפסיד לו את כל כספו...

אך סיים המלאך להעיד על דבר המעשה, וכף הזכויות היטלטלה בעוצמה, הכבידה מאוד, הכריעה בבת אחת את המאזניים לצד החיובי אופן ברור ונחרץ. רק אז הבין רבי בנימין שאותו ויתור אצילי, אותה התנהגות יוצאת דופן, היא שהכריעה את הכף לזכותו, לחיי העולם הבא בגן עדן...

רגע לפני שנעלם בחזרה לתוך האפילה, הוסיף רבי בנימין משפט אחד: 'דע לך בני, כי מכל מליצי היושר, המעשה הזה הוא שהכריע את דיני לכף זכות. העובדה שויתרתי לסוחר וסייעתי לו למרות הנזק שגרם לי - היא שהביאה אותי בשערי גן עדן!'

כי יש לויתור כח על טבעי, כח חזק ולא מוכר. ולעולם לא נדע, איזה ויתור ואיזו הבלגה היא שתעמוד לנו לקץ הימים, היא זו שתכריע את הכף לזכותנו. יתכן אמנם שזה נורא קשה הפעם, ובדיוק עכשיו אני חייב לעמוד על שלי - כי אם לא מה אני שווה, ובכלל הגיע הזמן להעמיד את החוצפן שכנגדי במקום - אבל אולי עכשיו זהו הרגע הקובע, עכשיו הוא הויתור שיכול להכריע את גורלנו לשבט או לחסד!

יש בחיים שלנו לחיצת 'מחק' עוצמתית כזו, ממש כמו בכל מכשיר טכנולוגי. יש משהו שבלחיצת מקש מוחק, מנקה, מחטא, משאיר אחריו סביבה נקיה ובוהקת. למקש הזה קוראים ויתור.

כשאדם מוותר ולא עומד על שלו, כשאדם בוחר להתעלם מהפגיעות המוקדמות ומהמחשבות הקשות, כשאדם מחליט להבליג כשפגעו בו או להניח לפלוני על אף שהוא נוהג בו שלא כדין, הוא פשוט

רוגע ושלווה, בלי מחלוקות, בלי מדנים, בלי מתיחויות ובלי מריבות.
פשוט חיים שקטים ורגועים!
הבה נבחר בדרך הכדאית, הבה נאמץ דרך חיים של וותרנות, של
הבלגה, של יכולת איפוק. זה כל כך כדאי, בזה ובבא!

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון
של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com
מתוך הספר המפואר פניני פרשת שבוע

המשך מעמוד 1 | מרן הסטייפערלר זצוק"ל

ספר התורה בזהירות ומנשקים אותו... כמו כן הדפיס על לוח עץ
את אותיות האל"ף ב"ת בכתב נאה וברור כדי שהנכדים ילמדו את
צורת האותיות.

סבא היה מוכשר מאד גם באומנות הציור. כאשר הוציא דודי רבי
שלמה ברמן את ספרו הראשון, צייר לו סבא את עמוד השער.
בספרייתו נמצאו ספרים שנקרע בהם העמוד הראשון, וסבא
טרח לצייר שער חדש מעוטר ומעוצב כדי לכבד את הספרים. אף
לנכדותיו צייר לפעמים במחברותיהן. כשהרחיבו את בית הכנסת
'לדרמן', צייר סבא בעצמו את צורת האותיות על העמוד של בעל
התפילה.

אורים ותומים

בעשרות שנותיו האחרונות נהיה סבא לתל תלפיות, והמונים החלו
פוקדים את מעונו לברכה ולעצה. לצד גדלותו בתורה נודע שמו בכל
רחבי תבל כאיש קדוש, בעל רוח הקודש ופועל ישועות. סבא לא
שמע היטב, וקשה היה לשוחח עמו באריכות. (הוא חלה בילדותו,
ומחלתו פגעה בחוש השמיעה. אמו נסעה עמו לטובי הרופאים, אך
הם לא מצאו מזור; הם אף הודיעו לו כי שמיעתו תרד יותר ויותר
במשך השנים, כפי שאכן היה). למרות זאת, זרם הפונים אליו הלך
וגדל מאחר שנודע כי עצותיו הריהו כדבר האורים ותומים, וברכותיו
- בבחינת 'צדיק גוזר, והקב"ה מקיים'. סבא עצמו התבטא פעם:
"אני איש זקן מאוד, וברכותי באות מכל הלב היותי רוצה בכל לבי
בטובת זולתי. אולי משום כך מועילות ברכותי".

מפני קשיי השמיעה של סבא רגילים היו להעלות את הבקשות
על הכתב, וסבא היה קורא ומשיב בעל-פה. לפעמים רצה השואל
להגיב ולהעלות צדדים נוספים, והיה כותב בפני סבא. כאן נוכחו
הכל בהתמדתו העצומה של סבא: בעת שהלה היה כותב, שב סבא
ללמוד בספר שלפניו, ואפילו רגע קט! גם בזמן הקצר שבין יציאתו
של אדם אחד לכניסתו של הבא אחריו - שלא נמשך יותר מעשר
שניות - היה סבא שוקע כל כולו בספר ומשנן את תלמודו, כמי
שכמה שעות לפניו...

(הרבנית ר. צביין מתוך הספר 'בית אמי')

לוחץ בקלילות על מקש ה'מחק'... ברגע אחד של ויתור, הכל נמחק
לו, הכל. מעבירין לו על כל פשעיו, כ-ל פשעיו ברגע אחד נמחקים
ומועברים הלאה.

זה כדאי. בטח הרבה יותר כדאי מלריב... אדם שמוותר חי בתוך
אי של שלווה, חייו הופכים למאירים. אין לו ויכוחים, אין לו צורך
בהם... אין לו דיונים, הוא מוותר עליהם מראש, בוחר לחיות חיים של

שבת קודש. מלבדה היתה מונחת בארונו קפוטה נוספת שמישהו
שלח לו, והוא ייעדה כבגד שבו יקבל את פני משיח צדקנו.

ללא גבאים וללא מקורבים

סבא השתדל שלא להיעזר באיש ולא הרשה שישרתוהו. לכן לא היו
לו 'משב"קים' (משמשים בקודש), לא גבאים ואף לא 'מקורבים'.
את כל ענייניו ניהל בעצמו. גם קבלת הקהל שהתקיימה בביתו מדי
ערב התנהלה בלא עזרת מי שהוא.

סבא התעקש לשלם על כל דבר שנעשה בעבורו. בת דודתי
מספרת כי נהגה לאפות חלות ולשלוח לו, אולם הוא סירב לקבלן
עד שנתן לה כסף. התנגדותו להזדקק לטובותיהם ולחסדיהם של
אחרים היתה נחרצת. רק לדבר אחד הסכים - לאחר פטירתה של
סבתא ביקש שנכד יבוא לישון עמו בלילה כיון שאסור לישון בלילה
ביחידות.

ובירכתך בכל אשר תעשה

סבא ניחן בידי זהב והתמצא בכל העניינים. כל דבר שבור - כיסא
שהתפרק, שולחן שהתנדנד, מדף שהתרופף, תריס שיצא ממקומו
- את הכל היה מתקן בעצמו ובזריזות רבה. גם את התיקונים בביתנו
ביצע - הוא היה מגיע עם כלי עבודה, דופק, מבריג, מנסר ומחזק לפי
הצורך. פעם הגיע למסקנה כי יש לחסום את גרם המדרגות המוביל
לביתנו כדי שהילדים הקטנים לא ייפלו, חלילה. החליט ועשה: הוא
בא לביתנו עם מספר קרשים ומסמרים, ותוך זמן קצר עמד שער על
תילו. השער החזיק מעמד שנים רבות. גם אצל דודותי היה מתקן
מיטות שבורות ושאר דברים הצריכים תיקון.

פעם ניסה אחד מבני ביתו לתקן במקומו דבר מסוים, אבל סבא עצר
בעדו: "בעבורך הרי זה ביטול תורה, אבל אני לומד גם בעת עוסקי
בעניינים אלו, ואיני מתבטל מלימודי!"

כשאחי רבי אי"ש ורבי שלמה היו ילדים קטנים, בנה להם סבא ארון
קודש קטן מעץ. בארון קודש קטן מעץ. בארון קודש זה הניחו
ספר תורה מנייר. (היה זה ספר תורה שהביא רבי שמואל גריינמן
מאמריקה לאבא בהיותו ילד). הוא גם לימד אותם איך מוציאים את

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

תוך קיום המצוה, וכאשר יתחיל כבר יחוש בכוחות חדשים הזורמים בעורקיו, ויוכח כיצד הקדוש ברוך הוא עושה את חלקו ומסייע בידו להצליח. אך אם יתפתה להתחשב בטענותיו ה'מוצדקות' של היצר הרע, ישאר חלילה אויל וכסיל לנצח.

כמה עגמת נפש וכאב לב כרוך בכך, כאשר יתבונן האדם אחרי עשרות שנים ויחשוב מה היה קורה עמו אלו היה מתגבר על קושי פלוני, או אילו היה צולח בעיה אלמונית. אולם אז, לאחר עשרות שנים, זה לפעמים כבר מאוחר מדי, את הנעשה אין להשיב, אי אפשר להחזיר אחורנית את גלגל הזמן המסתובב ביעף, והרהורי החרטה יכרסמו בלב.

(מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

מבחינתו, כל דף גמרא שרכש בו ידיעה, היא התקדמות לאין ערוך. כל משנה נוספת שלמד - השיג עולם ומלואו. כך במשך הזמן הוא גדל וצומח לאילן מפואר, שידי רבות לו במכמני התורה בהיקף ובעיון. הדרך אמנם איטית, אך בטוחה.

זוהי עצתו של שלמה המלך הנוגעת לכולנו: הבחירה נתונה בידי של האדם לנהוג בחכמה, לא להירתע מפני לימוד התורה או קיום מצוה עקב דמיונות שווא ותאוריות שונות, שהיצר מנסה לתעתע בו, כאילו אין בכוחותיו להתגבר על הקשיים, ועד כמה הדרך לפניו קשה, מפרכת ורצופת מכשולים.

אדרבה, הדרך היא לתפוס עוז ולאמץ כח במתניו בעיצומה של המלחמה הפנימית הזאת, ולהשליך את עצמו אל תוך הלימוד, אל

המשך מעמוד 14 | הרב יחיאל יהושע גולדברג

היה חלק מהקבוצה שלנו, ולא נסע בכלל ללעלוב אלא ליעד אחר בפולין, ושהיה אחד מתוך אלפים שעברו באותה העת בבידוק הביטחוני, ושהמריאו כל אחד ליעד אחר בעולם: 'כן... אני מצאתי!', השיב במענה לשאלתי. הוא הכניס את היד לכיס ושלף את הארנק שלי!!

"אין לי מושג למה לקחתי אותו בכלל", הוא אמר לי, 'ראיתי ארנק, הבנתי שמישהו שכח אותו והחלטתי לקחת, אולי אמצא את המאבד... אחר כך ראיתי שהארנק ריק, וחשבתי שאף אחד לא מחפש אותו בכלל, הוא נשאר בכיס שלי, אין לי מושג למה!...' "

"אנחת רווחה גדולה וקולנית בקעה מתוכי... ", מסיים הרב גולדברג את הסיפור, "חייכתי חיוך רחב ואמרתי לאותו יהודי: 'אני יודע טוב מאוד למה לקחת את הארנק איתך... זה בגלל הסיפור עם הרבי מבעלזא...'"

אתה זיכיתי אותי להיות חלק מהמפעל הכביר הזה, אתה עזרת לי להגיע לשדה התעופה ולטוס לפולין בסייעתא דשמיא. מבחינתך זה לא משנה איפה כרטיס הסיים שלי נמצא, עשה שהוא יהיה אצלי, שאוכל להשתמש בו כמתוכנן..."

"כעבור דקות אחדות נפתח ה'גייט', השער היוצא אל המטוס, ונקראנו לעלות לאוטובוס שהוביל אותנו משדה התעופה אל המטוס. היה זה ב'טרמינל 1', שבאותה תקופה יצאו רוב הטיסות ממנו, בגלל עבודות שיפוץ שנעשו ב'טרמינל 3', שבו מתחברים המטוסים אל השער באמצעות 'שרולים'."

"כשכבר ישבנו במטוס, החלטתי לעשות ניסיון אחרון. קמתי ממקומי ושאלתי בקול גדול שישמעו כל נוסעי האוטובוס: 'אולי מישהו מצא ארנק שחור, שבתוכו יש רק 'סיים כארד' של טלפון סולארי??' "

"להפתעתי הרבה, עונה לי אחד הנוסעים, יהודי חרדי שלא

המשך מעמוד 9 | הגאון רבי שמואל קוריץ שליט"א

אביב וכו', ולכן לא הספיק עדיין ללמוד דף גמרא. אמר לו הרבי שכשיהודי לא לומד גמרא יום אחד, רואים עליו שחסר לו ב'צלם אלוקים' שלו.

"כעין זה זכורני שהרבי ה'ברכת משה' מלעלוב זיע"א, היה תמיד אומר ב'טיש' לתת שיריים רק לבחור שלמד דף גמרא אחד לפחות באותו יום, ומי שלא למד דף גמרא, לא היה מקבל ממנו שיריים, דבר שהרגיל את הבחורים שבלי ללמוד דף גמרא, הם לא מגיעים לרמה הרוחנית הבסיסית שכל יהודי אמור להחזיק בה באופן יומיומי."

אפשר בלי זה, אבל צריך גם לחזור, לשנן ולהיבחן! בלי מבחנים קשה מאוד להתקדם ולהגיע לידיעה בהיקפים נרחבים.

פעם סיפר לי הגה"צ רבי ישראל רוזנפלד זצ"ל, שהוא היה נוסע הרה"ק בעל ה'אביר יעקב' מסדיגורא, שהתגורר בתל אביב. פעם אחת הוא הגיע לשבת אל הרבי, ובלי שבת הרבי העיר לו שרואים עליו שהוא לא למד דף גמרא באותו יום...

"התנצל רבי ישראל ואמר לרבי שהוא אכן מקפיד מאוד ללמוד בכל יום לפחות דף גמרא אחד, אבל באותו יום היו טרדות והוא נסע לתל

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? [שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il](mailto:dirshu@dirshu.co.il)

**סיכום
שבועי
ב'דף יומי
בהלכה'**

◆ **מה מותר לאכול לפני קריאת המגילה?**

◆ **האם ניתן לקיים 'מתנות לאביונים' במתנות שנותנים למלמדי תשב"ר?**

◆ **מדוע תיקנו חז"ל לשתות יין בפורים?**

מהלכות קריאת המגילה

- אסור לאכול יותר מ'כביצה' פת (55-45 סמ"ק, לשיטות השונות), או לשתות משקה מְשֻׁפָּר בשיעור זה, לפני קריאת המגילה, בין בלילה ובין ביום. ולכתחילה, אין להקל אפילו בפחות משיעור זה.
- בעת קריאת המגילה, או שמיעתה מפי אחר, אסור להפסיק בדיבור, ואפילו בדברי תורה. ובדיעבד, אם הפסיק בדיבור - אם קרא או שמע את כל מילות המגילה כראוי, יצא ידי חובה.
- אדם שקיים את מצוות קריאת המגילה, ולאחר מכן קורא עבור אחרים כדי להוציאם ידי חובה, יכול לברך את ברכות המגילה עבורם, וכן המנהג. ויש אומרים, שאם קורא שלא בציבור, עדיף שהשומע יברך בעצמו.

מהלכות מתנות לאביונים

- כל אדם מישראל, הן איש והן אשה, חייב לתת בפורים שתי מתנות, לשני אביונים, כלומר, מתנה אחת לכל אחד מהם.
- רבים נוהגים לתת בימי הפורים כסף ומתנות לכל עובדי עבודת הקודש, כגון הרבנים ומלמדי תשב"ר. וגם אם המקבלים עניים, אין הנותנים מקיימים בכך את מצוות מתנות לאביונים.
- כספי צדקה שנאספו לצורך סעודת פורים, אסור לגבאים להעבירם למטרות צדקה אחרות. והעניים עצמם - רשאים להשתמש בכסף שקיבלו לכל מטרה שירצו; ויש אומרים, שגם להם אסור להשתמש בכסף כי אם לצורך סעודת הפורים.
- מנהג ישראל, לתת לפני פורים כסף לצדקה, כזכר ל'מוחצית השקל' שהיו נותנים באדר לְבָדֵק בֵּית המקדש. והמשנה ברורה כתב, שנוהגים לעשות כן בתענית אסתר, לפני תפילת מנחה. ויש שנהגו לקיים את המנהג בליל פורים.
- אדם שגמר בדעתו לתת סכום מסוים לצדקה - יש אומרים שכשם שהקדש חל במחשבה, אף צדקה חלה במחשבה, ודין

מחשבה זו כנדר, וחובתו לקיימה; ויש חולקים. והרמ"א פסק שיש להחמיר.

מהלכות 'שמחה ומשתה' בפורים

- אחת ממצוות הפורים היא אכילת סעודה ביום הפורים. יש אומרים, שחובה לאכול פת בסעודה זו; ויש אומרים, שחובה לאכול בה בשר, ויש שכתבו, שיוצאים ידי חובה אף בבשר עוף.
- נס ימי הפורים אירע על ידי שרשרת של משתאות: משתה אחשוורוש ומשתה ושתי, משתה אסתר שעשה אחשוורוש בזמן המלכותה, ושני המשתאות שעשתה אסתר לאחשוורוש ולהמון; ולפיכך, תיקנו חכמינו ז"ל לשתות יין בפורים. והרמ"א כתב, שאין חובה להשתכר, אלא ישתה יותר ממה שרגיל לשתות בשאר ימות השנה, עד שיהיה מבושם מעט, ומתוך כך יישן.

מהלכות התפילה וקריאת התורה בפורים

- בפורים, אומרים 'על הנסים' בתפילה, ומי ששכח לאומר, אינו צריך לחזור ולהתפלל. וכמו כן, אומרים על הנסים בברכת המזון, ומי ששכח לאומר - אם היה זה בסעודה הראשונה שאכל ביום הפורים, נחלקו הפוסקים אם צריך לשוב ולברך.
- בערי ה'פרזים', בהם פורים הוא ב"ד באדר, אומרים על הנסים רק ב"ד, ולא בט"ו. וכן בערים ה'מוקפות', כגון ירושלים, בהם פורים הוא בט"ו באדר, אומרים על הנסים רק בט"ו, ולא ב"ד.
- לאחר קריאת המגילה בליל פורים, אומרים 'קדושה דסידרא', ולאחר מכן אומרים קדיש שלם. ונחלקו הפוסקים אם יש לומר 'תתקבל' בקדיש זה; ורבים כתבו, שהמנהג שלא לומר תתקבל.
- ביום הפורים, לאחר תפילת שחרית, קוראים בתורה בפרשת בשלח, את ענין מלחמת עמלק; ומנהג בני ספרד, לכפול את הפסוק האחרון, כדי שהקריאה תהיה בת עשרה פסוקים.

היה זה בסעודת מלווה דמלכה, בראשות כ"ק מרן אדמו"ר מלעלוב שליט"א, בבית מדרשו שבבית שמש. בראש השולחן יושב הרבי, ולצדו חתן בשמחת שבע הברכות שלו. מדובר באירוע שגרתו, אבל הפעם נוספה שמחה מיוחדת לסעודת המצווה...

הצצה לשמחתו המיוחדת של חתן, שסיים את ששת חלקי המשנה ברורה שלו, בתוך ימי ה'שבע ברכות'

"היום, כשאני נכנס לבית כנסת, כל בית כנסת בעולם, ואני רואה את ששת חלקי המשנה ברורה עומדים בארון, הם קורצים אלי, אני מיד מרגיש מחובר! זאת הפינה שלי בבית הכנסת הזה, יש לי כאן מכר ואוהב, הספר הזה שאני כל כך אוהב להגות בו, ולשאוב ממנו חכמה ודעת".

ואיזה מסר הוא מבקש להעביר לבחורים צעירים, הלומדים בישיבה קטנה בימים אלו, ושומעים על כך שבקרוב מאוד מתחיל מחזור חדש של 'הדף היומי בהלכה'?

"אני אומר לכזה בחור ככה: אתה חושב שזה אתגר גדול מדי לגיל 14 או 13? אתה חושב שכשתהיה בן 17 זה יהיה יותר קל? אולי כשתהיה בן 30? לא ולא! מי שחשב כך כשהיה בן 13, הגיע גם לגיל 80 בלי לסיים את המשנה ברורה..."

"מהניסיון שלי, 25 דקות ביום מספיקות די והותר, כדי ללמוד את 'הדף היומי בהלכה', ברוב המקרים, בצורה רצינית מאוד, בלי 'למרוח' שום דבר.

"עכשיו הזמן להתחיל. ובעזרת ה', אני מאמין שיהיו עוד הרבה מאוד חתנים שיימו את ששת חלקי המשנה ברורה בעוד שבע שנים, כשעם ישראל יסיים את המחזור השלישי של 'הדף היומי בהלכה'!"

היה זה בסעודת מלווה דמלכה, בראשות כ"ק מרן אדמו"ר מלעלוב שליט"א, בבית מדרשו שבבית שמש.

בראש השולחן יושב הרבי, ולצדו חתן בשמחת שבע הברכות שלו, כמנהג שנהגים אנשי החסידות, שבאים לסעודת מלווה דמלכה בזמן שמחתם אל הרבי, כדי לחגוג עמו את שמחת השבע ברכות.

מדובר באירוע שגרתו, שחוזר על עצמו פחות או יותר מדי שבוע, אבל הפעם נוספה שמחה מיוחדת לסעודת המצווה: החתן קם ממקומו וערך 'סיום' על ששת חלקי המשנה ברורה.

השמחה היתה גדולה. הרבי והחסידים איחלו לחתן השמחה שיזכה להתחיל ולסיים את המשנה ברורה ואת כל ספרי ההלכה, עוד פעמים רבות בימי חייו מתוך אושר ושמחה, באריכות ימים ושנים.

אנחנו שמענו על כך, וביקשנו לשוחח עם החתן. בירור קצר גילה לנו את שמו, אלא שהוא ביקש מאתנו שלא נפרסמו, ואנו כמובן מכבדים את בקשתו.

"מתי התחלת את 'הדף היומי בהלכה'?", שאלנו אותו, והוא השיב שבהיותו בתחילת שיעור ג' בישיבה הקטנה, החלו לומדי 'דף היומי בהלכה' ללמוד את חלק ג' של המשנה ברורה, והוא החליט להצטרף, בתקווה שיצליח להחזיק מעמד בסדר הלימוד עד סיומו של החלק.

"כשסיימתי חלק ג' יחד עם כל הנבחנים", הוא מספר, "זה נתן לי כזאת דחיפה, שלא הייתי מסוגל לעצור. הרגשתי שעם ה'ביאורים ומוספים' של 'דרשו', הלימוד הזה הוא כל כך מעשי וכל כך אקטואלי, ממש מעניין ומושך את הלב. החלטתי שאני חייב להשלים גם את חלק א' וחלק ב'..."

שאלנו את החתן כיצד הרגיש כשסיים את החלק השישי והאחרון, ואמר "הדרן עלך ששת חלקי המשנה ברורה והדרך עלן".

"זאת הרגשה שאי אפשר לתאר", הוא מנסה לשתף אותנו ברגשותיו, "רוממות! קרבת ה'! הרגשתי שב"ה אחרי כל היגיעה והעמל, הגענו לרגע הגדול הזה, וכמובן ידעתי שאני לא נפרד חלילה ממשנה ברורה, אלא עכשיו הזמן להתחיל ללמוד פעם שנייה, ולאחריה פעם שלישית וכן הלאה בעזרת ה'."

גליון 508
שנה י"א תשפ"ב

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

דודו למשפחה לקיים על האישור לפרשת במדבר

סיפורי חז"ל

ועשית בגדי קודש לאהרן אחיך (כ"ח ב')

באחד הימים ישב דריוש המלך באפס מעשה, וכיוון שכך ציווה להביא אליו את בגדי הקודש אשר נלקחו מבית המקדש, ויבקשום עבדיו ולא נמצאו, אמרו לו, מלכנו מקום הבגדים נעלם מעמנו. פקד עליהם המלך להביא את דניאל לפניו, בבואו אמר לו, הלא ידעת דניאל טמונים בגדי, ענהו דניאל לא ידעתי, אמר לו דריוש אני אמרתי להיטיב עמך ואתה מסרב לגלות את אוני, דע לך כי אם לא תענה על שאלתי אעשה בך שפטים, ודניאל בשלו, לא ידעתי. ציווה המלך לחבשו בבית האסורים ולכבול את רגליו בכבלי ברזל. כראות דניאל כי כלתה אליו הרעה, התפלל אל הקב"ה שיצילו מן הצרה המאיימת עליו. שמע ה' לתפילתו ושלח את מלאכו לעזור את עיני דריוש, גער בו המלאך למה הרעות לדניאל ותיתנהו בבית האסורים, והיה אם יתפלל דניאל אלי, והשיבותי לך את מאור עיניך. הבין דריוש כי הרע לעשות עם דניאל, מיד ציווה על עבדיו להריץ את דניאל מבור כלאו ולהביאו לפניו, אמר לו, דניאל לכה עמי ונלכה אל מקום המקדש והתפללת שם בעדי לאלקים כי ישיב לי את מאור עיני. ויקח המלך אלף פרשים ואת דניאל, ונסע אל מקום המקדש ושם התפלל דניאל עליו, ויאמר לו מלאך ה', שמעתי תפילתך, לך והעמד את דריוש על יד נהר מים ורחץ את עיניו במים ויתרפא, ויעש כן, והנה שבה אליו ראייתו כבתחילה. הודה דריוש לה' בכל לבו ויאמר, אין כאלוקי ישראל עושה פלא ומיטיב עם ברואיו, כאות תודה נתן לכהנים ללויים ולעניים ולעניים תרומות ומעשרות, ולדניאל הרבה לתת מתנות והעשירו עושר רב. פנו המלך ודניאל בדרכם אל שושר העיר, והאנשים אשר ראו את המלך פיקח ככל האדם, השתאו על הפלא הגדול אשר נעשה לו, והיללו את הקב"ה הכל יכול, ורבים התיהדו וקיבלו עליהם עול מלכות שמים.

(מעשה דניאל)

פרשת השבוע

ואלה הבגדים אשר יעשו חושן ואפוד (כ"ח ד')

אומר רש"י: "ואפוד" - לא שמעתי ולא מצאתי בברייתא פירוש תבניתו, ולבי אומר לי שהוא חגור לו מאחוריו, רחבו כרוחב גב איש כמין סינר שחוגרות השרות כשרוכבות על הסוסים. שואל הרה"ק רבי יחיאל מאיר מגוסטנין זיע"א: מה פירושו של "ולבי אומר לי" ולמה דוקא דימוי זה "שחוגרות השרות כשרוכבות על הסוסים" כיוצא בזה גם ברש"י להלן (פסוק ו') "כמין סינר של נשים רוכבות סוסים". ומתוך, לפי מה שמספרים על רש"י הקדוש, שיצא פעם אחת מבית המדרש, ופגע באשת שר שבאה מולו רכובה על סוס, היה הדבר קשה בעיני רש"י, כיצד יתכן הדבר שעניו הקדושות והזהירות תיתקלנה בדברי פריצות כזאת? אחר כך כאשר יגע ועמל רש"י לתאר את תבנית האפוד, ולא שמע ולא מצא בברייתא פירוש תבניתו, אותה שעה עלתה מחשבה בלבו ואמר, לבי אומר לי שלא לחנם הביאני הקדוש ברוך הוא לידי נסיון ההסתכלות בנשים הרוכבות, אלא כדי ללמדני מהות האפוד ולהעמידני על תבניתה.

ושכנתי בתוך בני ישראל (כ"ח - מ"ה)

פעם אחת נודמן הרה"ק רבי יהושע

העשיל מאפטא זיע"א לעיר אחת שהיו גרים שם שניים ממקורביו. היהודי האחד היה מדקדק במצוות, אבל היה בעל גאווה גדול והחזיק מעצמו, ואילו היהודי השני, היה פשוט הליכות, אך אינו מדקדק בקלה כבחמורה, שניהם ביקשוהו שהתאכסן אצלם. אבל הצדיק בחר להתאכסן אצל השני ואמר: על בעל גאווה אמר ה' אין אני והוא יכולים לדור בכפיפה אחת (מסכת סוטה דף ה ב) ואילו על זה שאינו מקיים המצוות אמר הכתוב, "השוכן אתם בתוך טומאתם" (ויקרא טו טז) ואם הקב"ה שוכן בתוכנו בכל עניין, אני על אחת כמה וכמה.

ויעשהו עגל (ל"ב - ד')

מספרים: כשנפטר הרה"ק רבי שמואל מוהליבר זיע"א, הוצע למנות תחתיו כרבה של ביאליסטוק את הרה"ק רבי מאיר שמחה הכהן בעל "אור שמח" זיע"א, שהיה יליד ביאליסטוק. אולם כמה מראשי הקהל התנגדו בטענה שאין למנות לרב את יליד עירם. שמע על כך ר' מאיר שמחה ואמר: קשה, מדוע כשבושש משה רבנו לבוא, דרשו ישראל מאהרן הכהן שיעשה להם דוקא עגל. מדוע לא מינו את אהרן הכהן במקום אחיו? אלא כנראה שסברו, שמוטב להביא עגל מבחוץ מאשר למנות את אהרן שהוא בן עירם.

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים: 6:00 ת"א: 6:02 ר"ת: 6:37

זמני כניסת השבת

ירושלים: 4:46 ת"א: 5:01

פרשת תצוה

למען ידעו הדורות הבאים כמה חמור הוא

צערו של יהודי

הרוקח המדומה

סיפור זה התרחש בירושלים של מעלה לפני מאה שנה ויותר, מאירקה שטיינר הרוקח היה יהודי מוכר בירושלים, רבות מן הישישות בירושלים היו מזכירות את שמו בסילודין, כאשר אינן שוכחות להצמיד לו את התואר 'פרופ' מדיציני'. ולא היה כל פלא בכך, בגלל המחסור ברופאים ובעטיין של המחלות שהשתוללו בירושלים של הימים ההם, שנות תר"ס תר"צ ניתן היה לקנות בקלות תואר זה על ידי האבקות והמשחות שהעניק מאיריקה למשפחות וילדיהן ביד רחבה תמורת פרוטות שחוקות.

מי היה מאירקה זה? למעשה לא היה לו כל שיג ושיח בהרכבת תרופות וקל וחומר ברפואה, אלא מאי, מוצאו היה מקיוב שברוסיה, ועל פי חוקי המדינה שם, הוכרח ללמוד בילדותו בבית הספר הנכרי, ומתוך כך ידע את השפה הרוסית על בוריה. בהגיעו עם בתו לירושלים עיה"ק, התחיל מבקר בספרייה הרוסית שהוקמה אז מחוץ לחומה, שאל שם כמה ספרי רפואה זולים על המחלות המצויות, נזלת האף, דלקת עיניים ואזניים, טחורים ונקבי שניים, תרגמם לאידיש שפת אם, והדפיסם בעלונים, נשי ירושלים שתו את דבריו בצמא, ובכך קנה לו את הדוקטורט ואת הפרופסוריה גם יחד, וביסס לו פרנסה קטנה.

מאיריקה הגיע לירושלים יחיד מכל בית אביו ברוסיה, אשר ידעו כל ימיהם חולי ומחסור, הגאון רבי אברהם יעקב בורכוב בעמח"ס 'חבל יעקב', שהיה רב ברוסיה ועלה בשנים ההן לירושלים, היה מספר כי משפחה זו נענשה, מכיון שזקנם עסק בקבלה מעשית, בחכמת הפרצוף וכדומה לשם פרנסה, ולא היה ראוי לכך. אחד מגדולי החסידות שלח להזהירו על ענין זה, וכיון שלא שעה לדבריו נענשו הוא וכל משפחתו. גם על מאיריקה עצמו עברה כוס התרעלה. עשרה ילדים. נולדו לו בירושלים, איתרע מזלו ומתוך עיסוקיו הרפואיים, פגע

באברך ירושלמי חשוב בר אבהן ובר אוריין, והלה בצר לו הוריד דמעות עשר חמות, ומאז החלה מדת הדין פוגעת במשפחתו של הרוקח, וגם הוא עצמו נשתתקה ידו, עד ששוב לא היה מסוגל לתרגם את ספרי הרפואה הרוסיים, ולא להוציא את עלונו המדיציני. מאירקה התחיל מבין שדבר מה קרה פה, הוא פשפש במעשיו, הרבה בתעניות ובצדקה, אך ללא הועיל, הישועה לא הגיעתו. או אז החל רץ לחכמי ירושלים ואין פותר,

רק אחרי כשלוש שנים של יסורי איוב אשר פקדו אותו ואת משפחתו, רמו לו אחד מחכמי עיר הקודש את סיבת מקור צרותיו, היה זה מי שהיה אחר כך רבה של ירושלים הרה"ק רבי יוסף חיים זוננפלד זיע"א, אשר חם לבו בקרבו למראה צרותיו של הרוקח המדומה, מי יודע, סח לו פעם רבי חיים, אילו עיניים הורידו על ידך דמעות. רבי חיים המשיך לפרש לו, חז"ל אמרו 'שערי דמעות לא ננעלו' גם תשובה ומעשים טובים אינם מכפרים על עבירות שבין אדם לחברו עד שירצה את חברו.

מאירקה שיסוריו הספיקו להפכו לאדם רציני עד שגם הקפטן שלו הלבוש הירושלמי שהיה לובשו תמיד בתליה ולא תליה על כתפיו היה חופת בו עתה את כל גופו וחגור באבנטו כחסידיים ואנשי מעשה, שמע את דברי הרב בכפיפת ראש, ואילו רבי חיים שם ידו על כתפו ומנסה לנחמו: איתא בספרים הקדושים שבין אדם לחברו אין הקב"ה ממתין לאדם עד לאחר מותו והוא משלם על כך בעולם הזה אולי ייזכר רבי מאירקה, מנמיך רבי חיים את קולו, אם פגע פעם במישהו, אולי יהודי אשר יומו תקף עליו היזיל על ידו דמעות. ורבי חיים מסיים את דבריו בגניחה ארוכה, ויצילנו מן השעות הרעות.

כמוכה הלם נזכר הרוקח בצערו של האברך לפני כשלוש שנים, שבור ורצוף סיפר לרב כל אותו מעשה, ורבי חיים האיץ בו לילך מיד לביתו של האברך ולרצותו. כחץ מקשת רץ מאירקה לביתו של האברך, כאשר רבי חיים קורא אחריו מאירקה אמנם איחרת הרבה, אבל טוב מאוחר מלא כלום. רך לבב היה האברך, והוא סלח לו על אתר,

משל ונמשל

ענין התקשרות לצדיקים

יש יהודים אשר חושבים, למה יש לטרוח ולנסוע אל הצדיק, לשמוע מפיו דברי מוסר ולהידבק בו? הרי יש כמה וכמה ספרי מוסר ועוד ספרים קדושים של צדיקי אמת, המעוררים את לבו של האדם לתשובה ולמעשים טובים, אלמד בהם כראוי ואדבק בהם וירווח לי, ברם לא זו הדרך.

אפשר להמשיל את הדבר לכפרי אחד, שהיה נצרך מאוד לבוא אל המלך ולבקש ממנו דבר נחוץ בשבילו, אולם כידוע אין המלך סובל ריבוי דברים, כי אין זמנו פנוי לשמוע הרבה דיבורים ועניינים ארוכים, והוא אוהב את הקיצור, וקיצור דברים מועט שיחזיק את המרובה. ומנין לו לכפרי פשוט זה את מעלת קיצור הדברים? מה עשה הכפרי, הלך אצל אחד מהשרים הקרובים למלך, אשר הבין בדרך דיבורו של הכפרי הפשוט, וגם ידע כיצד יש לדבר עם המלך, והציע הכפרי לפניו את מבוקשו בלשונו הוא, והשר הביא את הדברים לפני המלך בראוי וכנכון, והכפרי קיבל את מבוקשו.

כן הדבר בענייננו, מי זה לא ירצה להידבק בהקדוש ברוך הוא – מלכו של עולם, שכולנו זקוקים לעזרתו בכל עת ובכל רגע. אולם לאו כל אדם יכול לגשת אל המלך פנימה, כי צריכים לדעת מה לדבר, וכיצד. ולא כל אדם ראוי לכגון דא. על כן שולח לנו הקב"ה את צדיקי הדור, כדי שנידבק בהם ונביא לפניהם את אשר על לבבנו, ואת משאלותינו בפני הצדיקים, היינו שרי המלך, ויכולים אנו לדבר בשפתנו הפשוטה, והם מבינים אותנו, ויודעים גם כיצד לבוא לפני הקב"ה מלכו של עולם, ולהביא מאתנו ית' את התשועה למבקש.

בשם הבעש"ט הקדוש זיע"א

מאירקה גם הציע לאברך שיקבל ממנו סכום כספי גדול כפיצוי על הצער אשר גרם לו, (עלוניו הרפואיים ותרופותיו הכניסו למאירקה כל השנים כספים רבים) אך האברך סירב לקבלם, דבר אחד ביקש האברך ממאירקה, אנא יעלה דבר זה על הכתב, למען ידעו הדורות הבאים כמה חמור הוא צערו של יהודי, ומה גדול כוחן של עשר דמעות.

כשבועיים עברו, ומאירקה רץ שוב לבתי מחסה לביתו של רבי חיים, אך הפעם בשורה של שמחה היתה עמו, אמנם הוא איחר את המועד כפי שאמר לו הרב, אך עוד הספיק להציל דבר מה. לשמע דבריו של מאירקה, אמר לו רבי חיים. חייב אתה תודה להשי"ת, על שהדריכנו בדרך הישר כדי להוציאך מן המיצר ברגע האחרון ממש, הרב פתח מיד את מגירת שולחנו, קרע דף מתוך פנקסו, טבל את קסתו בדיו ורשם לרוקח סדר הודיה להשי"ת על חסדיו והרי פתקתו של רבי יוסף חיים זוננפלד מילה במילה

ינדור נדר לה', שילמוד מס' כריתות, ויתחיל מיד ללמוד אם אפשר לו, ואם לאו ינדור בזה"ל: הריני נודר אם יזכני הרופא הנאמן שיהא דעתי ומחשבתי צלולה, אלמוד מסכת כריתות, וגם יפריש קרבן תודה, היינו מעות שוייו של כבש או גדי, ויחלק אותן מיד לעניים בני תורה, ויאמר פרשת תודה ומשנת תודה ואיזהו מקומן ויהי רצון... ויכתוב אותו היום שנעשה לו נס, ויקבל עליו ועל זרעו בכל שנת ושנה שיעשה יו"ט באותו היום, ואסיים בכל טוב וברפואה שלמה, ויחדש ה' את נעוריו בבריאות הנפש ובבריאות הגוף אמן.

הפעם היה כנראה בידי הרוקח המדומה מרשם תרופות מקורי, מאירקה שטיינר קיבל עליו את הדין באהבה.

צ'ין אדם לחברו

הזכות הגדולה של להעביר על מידותיו

הרה"ק רבי חיים שמואלביץ זיע"א ראש ישיבת מיר מספר בשיחותיו: במלחמת ששת הימים אייר תשכ"ז, בשבתו במקלט הישיבה, עת האימה מרחפת בחלל, רעם הפגזים מחריש את האוזניים, כולם מצטנפים בתוך עצמם, פרקי תהלים ממלאים את האויר. לפתע קלטו אוניו שיח נכאים של אישה מסכנה שבעלה זנח אותה זה כעשר שנים, והיא נותרה עגונה שבורת לב. באותה שעה קוראת אותה אישה במר לבה: "ריבונו של עולם, אני סולחת ומוותרת לבעלי על כל הצער, הביזיונות והכאב שהסב לי במשך כל השנים שהשאר אותי לאנחות, אנא סלח נא אף אתה ריבונו של עולם לכל היושבים כאן במקלט על כל חטאיהם, כשם שאני מוחלת בלב שלם לבעלי". סיים רבי חיים ראש ישיבת מיר ואמר: אם נותרנו אנו יושבי אותו מקלט בחיים וזכינו להינצל מפגוי האויב, הרי זה בעיקר בזכותה של אותה עגונה אומללה, שהתגברה על כאבה והעבירה על מידותיה, ויתרה ומחלה לפשעי בעלה, היא שעמדה לנו בשעות צרה והיא שהכריעה את הכף לחיים.

רגישותו של ר' אריה לויץ

בכל ראש חודש היה נוהג הרה"ק רבי אריה זיע"א ללכת לבית חולים לחולי נפש, ולמסור חבילה לאחד החולים. פעם אחת נלווה אליו בנו ושאל, אבא מה הקשר המיוחד שלך לחולה זה דוקא? ענה רבי אריה: פעם

באתי לבקר בבית חולים זה וראיתי את אחד החולים שהוא מוכה וחבול, שאלתי את החולים מה קרה לו? והם הסבירו לי, שלפעמים חולה הנפש לא שולטים על עצמם ומשתוללים, והמטפלים שלהם נאלצים לתפוס אותם בכוח, ולפעמים אף מכים אותם, אולם את מי שיש לו קרובי משפחה הם לא מכים, מחשש שהמשפחה תתלונן. לחולה הזה אין קרובי משפחה, ולכן הם מכים אותו הרבה מבלי חשש. כששמעתי זאת, ניגשתי אל המטפלים ואמרתי להם שאני קרוב משפחה של אותו חולה ושיתייחסו אליו יפה. מאז אני מקפיד לבוא פעם בחודש, ולמסור חבילה לחולה הזה שהוא "קרוב שלי" ואני מתפלל לשלומי, ואכן מאותו יום האחים והצוות הרפואי החלו להתייחס אליו בכבוד.

ואהבת לרעך כמוך

בספר המצוין גם אני אודך מוכא על הרה"ק מ"שומרי אמונים" זיע"א בעל ה"חוקי חיים", שהיה נוהג לומר לחסידיו ולמקורביו שיאמרו לפני התפילה: "הריני רוצה לקבל עלי מצות ואהבת לרעך כמוך", והסביר שסתם להגיד: "הריני מקבל עלי מצות ואהבת לרעך כמוך" זה לא תמיד אמיתי, כי אולי יש לו טענות על יהודי אחד, וצריך למחוק הטענות בלבו לגמרי, ולא לומר סתם שקר, אלא יאמר הריני "רוצה", והקב"ה יסייעהו באמת להגיע לאהוב רעהו כמוהו ממש ודפח"ח.

תילולא דצדקיא

שבת קודש י"א אדר

הרה"ק רבי חיים יוסף דוד אולאי ב"ר יצחק זרחיה (היד"א - תקס"ו)

הרה"ק רבי אברהם מסאכטשוב ב"ר זאב נחום (אבני נור - תקפ"ג)

יום ראשון י"ב אדר

הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר יצחק אייזיק מוידיתשוב הרה"ק רבי שלמה מסאכטוב ב"ר חנוך העניך מאלעסק (תרע"ט)

הרה"ק רבי אהרן הורוץ אב"ד בייטש ב"ר מאיר מדויקוב (תרפ"ו)

יום שני י"ג אדר

רבינו יהודה ב"ר שמואל החסיד (ספר חסידים - ד"א תתקע"ה)

הרה"ק רבי בצלאל מרגליות אב"ד אוסטראה

ב"ר מאיר (בעל מאיר נתיבים - תקפ"א)

הרה"ק רבי משה פיינשטיין ב"ר דוד (תשמ"ו)

יום שלישי י"ד אדר

הרה"ק רבי שלום יוסף משפיקוב ב"ר דוד (תר"פ)

הרה"ק רבי משה מרדכי ב"ר חיים ישראל מפילוב (תרפ"ט)

יום רביעי ט"ו אדר

הרה"ק רבי אברהם אבלי אב"ד קאליש ב"ר חיים הלוי (מג"א - תמ"ג)

הרה"ק רבי זאב וואלף מוויטומיר (אור המאיר - תק"ס)

הרה"ק רבי יוסף מפייטסבורג ב"ר ישכר בער (תשכ"ו)

יום חמישי ט"ז אדר

הרה"ק רבי אלעזר מנחם מענדל ב"ר משה מלעלוב (תרמ"ג)

הרה"ק רבי שמעון סופר אב"ד קראקא ב"ר משה (בעל החת"ס - תרמ"ג)

הרה"ק רבי פינחס מנחם ב"ר אברהם מרדכי ("פני מנחם" מגור - תשנ"ו)

יום שישי י"ז אדר

הרה"ק רבי אברהם מפראהביטש ב"ר שלום שכנא (אחיו של הרה"ק מרווין - תקע"ו)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצוה הלכות

מאת הרה"ג נפילאל הכהן רבינוביץ שליט"א
מח"ס "ב"ב אב"ד אודך" רמ"ד יוסף חר"ס" על המצוות.

לעבור בפני המתפלל (א')

א) אסור לישב בתוך ארבע אמות של המתפלל, בין מלפניו, בין מן הצדדין, ובין מלאחריו. (שו"ע או"ח סימן ק"ב, סעיף א')

ב) הטעמים שאין לעבור בפני המתפלל:

1) משום ביטול כוונת המתפלל. (מגן אברהם, שם, ס"ק ו')

2) משום שהמקום אשר המתפלל עומד עליו, אדמת קודש הוא, הואיל ושכינה כנגדו, וצריך לנהוג כבוד במקום זה. (ט"ז שם, ס"ק ג')

3) שנראה כאילו חבירו מקבל עליו עול מלכות שמים, והוא אינו מקבל. (טור שם, סעיף א')

לע"נ

הרה"ק רבי פינחס מנחם
ב"ר אברהם מרדכי מגור זיע"א
נלב"ע ט"ז אדר תנצב"ה

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-714471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

לע"נ

הרה"ק רבי אלעזר מנחם מענדל
ב"ר משה מלעלוב זיע"א
נלב"ע ט"ז אדר תנצב"ה

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פרשת תצוה - פתיחת פה לשטן

"וְאֵתָהּ תְצַוֶּה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ שְׁמוֹן זֵיֹת זָהָב... לְהַעֲלֹת נֵר תָּמִיד" (שמות כז, כ)

שנאמר: "וַיַּחַל מֹשֶׁה" (שמות לב, יא) - מלמד שאחזתו אחילה.

כאשר משה רבינו מבחין כי כלו כל הקיצים ועומד להיסתם הגולל, הוא מצהיר בפני הבורא: "וְאִם אֵין מַחְנֵי נָא מִסְפָּרְךָ אֲשֶׁר כְּתָבְתָּ" (שמות לב, לב).

ריבונו של עולם, אם אתה לא חוזר בך, אם העם לא נשאר, תמחק גם אותי, תמחק את האותיות מ-ש-ה. **אם הם לא כאן, גם אני לא כאן!** ההמשך ידוע, שנכמרו רחמיו של הקב"ה על עם ישראל והוא סלח להם.

בעל הטורים אומר מדברי הגמרא: "קללת תלמיד חכם- אפילו על תנאי באה"- צדיק יש לו פה טהור, פה נקי. פה קדוש כזה, כל מילה שיוצאת ממנו לא חוזרת ריקם. מכיוון שמשה רבינו הוציא מהפה שלו שימחקו את האותיות של השם שלו, אז מחקו את שמו מהפרשה שלנו.

רבתינו נתנו רמז לדבר: המילה "מספרך" מורכבת משתי מילים- מספר כל. הפרשה העשרים מתחילת התורה היא פרשת תצוה.

חכמינו זכרונם לברכה הזהירו אותנו בכמה וכמה מקומות שאדם צריך לזהר במוצא פיו ושלא לפתוח את פיו לשטן.

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א

חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

שני לכת

ע"י	כנסת לכת	צאת לכת	ריבון חס
י"ט	16:47	18:00	18:36
ת"א	17:04	17:57	18:32
מ"ט	17:04	17:57	18:33
כ"ב	17:07	18:00	18:35

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'וליאט יפית שרה בת ג'ינה דרוו בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דורי בן ימנה אלינה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה מיטל בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעימה סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נזימה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רותית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט נעימה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה נעם אלימלך בן אושרית- רפואה שלמה ובריאות איתנה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

הקב"ה פונה למשה רבינו ומבקש ממנו שיצווה את כל קהל ישראל, שכל אחד יביא בקבוק שמן זית למשכן כדי שידליקו על ידו את נרות המנורה הטהורה.

בבקשה זו יש משהו חריג. הקב"ה שינה את לשון החיבה שבה הוא פונה למשה רבינו. **זו הפעם הראשונה שהקב"ה מדבר עם משה רבינו ולא מזכיר את שמו.** פרשת "תצוה" מונה בתוכה מאה ואחד פסוקים, אבל שמו של משה רבינו לא מוזכר אפילו פעם אחת.

רבתינו שואלים מדוע הקב"ה לא רוצה לנקוב בשמו של משה רבינו? מדוע עד עתה, בכל מקום שהיה אפשר לכתוב את שמו של משה, התורה מיד מזכירה אותו, ואילו בפרשה זו, **כאשר צריך לדבר איתו, הקב"ה פונה אליו: "וְאֵתָהּ תְצַוֶּה" (שמות כז, כ).** מדוע בורא עולם 'התרחק' מעט ממשה רבינו?

רבי יעקב 'בעל הטורים' עונה: דע לך, כשעם ישראל חטאו בעגל, מיד משה רבינו הטריח את עצמו לעלות לפני הקב"ה. משה היה שם במשך ארבעים יום וארבעים לילה כדי 'להרגיע' את המצב.

משה רבינו, במשך 40 יום של שכנועים ופיוסים, מבקש מבורא עולם שימחל לעם ישראל על החטא, ויבטל את כתב 'האישום'.

שלא יווצר חלילה מצב בו בורא עולם יעזוב את עם ישראל, אבל הקב"ה לא משתכנע במשך זמן זה. בגמרא (ברכות לב.) כתוב שמשה רבינו נעשה חולה מרוב צער ודמעות,

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל
לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר
לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

הצלחת דביר בן נלי רחל
זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי
הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב
לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

שׁוֹאֵל וּמְשִׁיב בְּהִלְכָה - שֶׁבֶת - שְׁמוֹשׁ בְּכָלִים - חֵלֶק א'

האם מותר להשתמש במלקחיים, מפצח אגוזים או מצקת מחוררת בשבת?

שאלה: ?

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

תשובה: !

מותר להשתמש במלקחיים כגון, להוציא את העוף מהמרק, ואין בזה איסור בורר. **מקורות:** משנה ברורה (סימן שיט ס"ק 10) כיוון שיד ארוכה היא ומצילה אותו מן הטינוף.

מותר לפצח אגוזים ושקדים מקליפתם הקשה, אפילו על ידי כלי שמויחד לכך. **מקורות:** גמרא שבת (קכב ע"ב) קורנס לפצוע בו אגוזים. כן פסקו האחרונים מכיוון שהמפצח אינו בורר אלא רק שובר את קליפת האגוז. ראה בספר שמירת שבת כהלכתה (פ"ג המ"ב). בשו"ת מנחת דניאל- גודיס ח"א העלה להקל, כאשר קולף אחד אחד סמוך לאכילה.

הנוהגים בשבת לקלף שקדים או בוטנים ולאכול מיד, העלו הפוסקים להתיר ובפרט כשקולפים אחד אחד ואוכלים. **מקורות:** שו"ת אגרות משה ח"א (סימן קכה), ובשו"ת מנחת יצחק ח"ד (סימן לד), ובשו"ת ציץ אליעזר ח"י (סימן כד), וכ"כ בספר חוט שני (עמוד נג) משם החזון איש, חזון עובדיה- שבת ח"ד (עמוד קי). בשו"ת שבט הלוי ח"א (סימן פא) צידד להחמיר. ע"ע בספר מנוחת אהבה (עמוד קלז). כל הדין שמותר להפריד כדי לאכול מיד נאמר דווקא אם לא מסוגל לאכול את הבוטן עם קליפתו הדקה, אבל אם לפעמים אוכל את הבוטן עם הקליפה, אין זה בורר כלל - ומותר לקולפו, גם כדי לאכול לאחר זמן, כמבואר בשו"ע (סימן שיט ס"י) ובביאור הלכה (שם) בשם הפרי מגדים.

לכתחילה אין להשתמש בשבת במצקת מנוקבת, אם כוונתו להפריד את הירקות מהמרק. **מקורות:** מנוחת אהבה ח"ב (פ"ז הל"ו) ואפילו, כשבדעתו לאכול את שניהם מיד, שהרי זה בורר בכלי. בשו"ת אור לציון ח"ב (פל"א אות י) כתב להתיר מכיוון שדבר מוצק שנמצא בתוך נוזל, חשיב כשני דברים נפרדים זה מזה. וסיים: ומ"מ ראוי לחוש לכתחילה לדעת הרמב"ם, שאסר לסנון במשמרת אף מים ויין צלולים, והמחמיר תבוא עליו ברכה. ע"ע להרב ילקוט יוסף (סימן שיט) שכתב, המחמיר תבוא עליו ברכה, מכיוון שיש פוסקים, שמחמירים בזה, מכיוון שכלי זה מיועד לברירה, כמבואר בספר איל משולש (פ"ז סל"ד ובהערה קב).

סכינים, כפות ומזלגות שמעורבים ביחד, מותר לברור ליתנם כל אחד במקומו לצורך הסעודה שלאחר מכן. **מקורות:** כן העלה בשו"ת יביע אומר ח"ה (חאו"ח סימן לא) מפני שאין כאן אוכל ופסולת המעורבים זה עם זה, שכולם שווים בעיניו. ועוד, מרן השו"ע הביא דין ברירה באוכלים ולא בכלים, מוכח שסובר דין בורר אמור באוכלים ולא בכלים, ודלא כה"ט"ז (סימן שיט ס"ק יב) שיש איסור בורר גם בכלים.

יש אוסרים, אא"כ- כל כלי שמוציא מתוך הערימה, מנגבו- ולאחר מכן נותנו במקומו המיועד לו. **מקורות:** דעת הגרש"ז אוירבך זצ"ל הובא בשמירת שבת כהלכתה (פ"ג הפ"ה). ע"ע שו"ת תשובות והנהגות ח"א (סימן רי), ובשו"ת אור לציון ח"ב (פל"א אות ד). כ"כ בספר מנוחת אהבה ח"ב (פ"ז הכ"ז) שכאשר יש לו כפות ומזלגות מעורבים יחד וצריך להשתמש מיד בכפות בלבד, יקח את הכפות מתוך המזלגות ולא להיפך. אולם כלים גדולים, שניכרים בהבטה בלבד כגון קערות וקדרות אפשר להקל להפרידן כפי רצונו, אפילו לסעודה אחרת.

גביע לְבַן שיש על פניו שכבת מים, אם הלבן מוצק וחלק, מותר לשפוך את המים, מכיוון שאינם מעורבים, ואין כאן איסור בורר. **מקורות:** מכיוון שהמוצק עומד לעצמו והנוזל לעצמו לא חשיבי כמעורבים. ראה בשו"ת אור לציון ח"א (סימן כז), וע"ע להראש"ל בספרו חזון עובדיה- שבת ח"ד (עמוד רל). פשוט הדבר, שמותר לנער ביום שבת גביע של אשל כדי שיהא נזלי.

יש אוסרים. **מקורות:** בספר שמירת שבת כהלכתה (פ"ג ה"כ) החמיר בזה, אלא אם כן ישפוך יחד עמהם קצת גם קצת מן האוכל מכיוון שהמים נוגעים בלבן חשיב תערובת. וע"ע בכף החיים (סימן שיט אות קכט).

מְנַהִיג וּמְסִירוֹת נֶפֶשׁ

כידוע, משה רבינו מלמד אותנו מהי מנהיגות. כאשר בורא עולם אומר, כי ישמיד חלילה את עם ישראל ויתחיל עם חדש ממשה רבינו. הוא אומר: "וְעַתָּה אִם תִּשָּׂא חֲטָאתֶם. וְאִם אֵין, מִחֲנִי נָא מִסְפָּרָךְ אֲשֶׁר כָּתַבְתָּ" (שמות לב, לב). משה רבינו מוכן למסור את עצמו, ובלבד שלא יקרה שום דבר לעם ישראל. רבותינו אמרו כי אכן שמו של משה רבינו לא נמחה. את המילה "מִסְפָּרָךְ" יש לחלק לשתי תיבות- מִסְפָּר כ'. הפרשה העשרים בתורה היא פרשת תצוה (בחומש בראשית יש 12 פרשות. הפרשה השמינית בחומש שמות היא הפרשה שלנו. ואכן שמו של משה רבינו לא מוזכר כלל בפרשה).

אם נתבונן, נגלה כי מספר הפרשיות שמשה רבינו לא מופיע בהן, הוא שמונה עשרה. שתיים-עשרה פרשיות בספר בראשית. ועוד שש פרשות נוספות: תצוה, עקב, ראה, שופטים, כי תצא וניצבים. הדבר רמוז במילים "מִחֲנִי נָא מִסְפָּרָךְ אֲשֶׁר כָּתַבְתָּ", שיש בהם בדיוק שמונה עשרה אותיות כנגד שמונה עשרה הפרשיות ששמו של משה רבינו לא מופיע בהן. פרשיות אלו גם רמוזות באותיות המילים "אֲשֶׁר כָּתַבְתָּ", שכן אות א'- אתם ניצבים. ש'- שופטים. ר'- ראה. כ'- כי תצא. ת'- תצוה. ב'- (כל הפרשות בחומש בראשית), ת'- עקב תשמעון.

בספרים הקדושים מופיע עניין נוסף. המילים "מִחֲנִי נָא" - הם "מִנְחָ אֲנִי". כלומר משה רבינו רומז כי הוא גלגולו של נח. מכיוון שנח דאג אך ורק למשפחתו הקרובה, לכן חזר בגלגול במשה רבינו וכעת היה עליו לתקן מעשה זה, שכן אם בורא עולם יתחיל את כל הבריאה עם משה רבינו, הרי זה בדיוק חטאו של נח.

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפקיחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חיים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל" 052-7652084 כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל" 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הגאון המקבל הרב מרדכי ויצל רוזנבלט זצ"ל

הגאון המקובל הרב מרדכי ויצל רוזנבלט זצ"ל - נולד ב-ג' אייר ה'תקצ"ז (1837) באנטופול. שם המשפחה 'ויצל' פירושו גרעין חיטה, בגלל שאביו עסק בטחינת חיטים. בעודו צעיר לימים ניכר בתשוקתו העזה ללמוד את התורה הקדושה. התמדתו ושקידתו היו מעבר לכח אנושי. בהתחלה למד בעירו. כשהיה בגיל 14 קיבל סמיכה לרבנות וגם התחתן. כשהיה בן 19 עבר ללמוד בישיבה בפינסק. לאחר כשלוש שנים שב לאנטופול. כיהן כדיין באנטופול בשש שנותיו האחרונות. משנת ה'תר"ל (1869) כיהן במשרת הרבנות בעיירה בוטן. נודע כשונא בצע ומואס בכסף למרות ההפצרות הרבות של המון מבקריו לקבל מהם את שכר טרחתו ויגיעתו - לא רצה לקבל. קיבל כל אדם בסבר פנים יפות. בשנת ה'תרמ"ז (1886) עבר לשמש כראב"ד קורליץ.

בשנת ה'תרנ"א (1890) התחיל לשמש כרבה של אושמינה. שם התפרסם כרבי מרדכי מאושמינה. בשנת ה'תרס"ה (1904). התחיל לשמש כראב"ד סלונים. בראשית ימיו הצניע את כוחו לשדד את מערכות הטבע ולחולל ישועות. כאשר עורר פעם את בני עירו לתיקון גדול בענייני טהרה ולא צייתו לדבריו. רבינו יצא מגדרו והראה את כוחו בעשיית מופתים ומאז חרדו ממנו. נודע כמקובל וכבעל מופת ליטאי, ורבים, יהודים ושאינם יהודים, הגיעו אליו לקבל את ברכתו. רבים פנו אליו ונושעו. נודע במופתיו. תמונתו התנוססה בבתיים רבים ברחבי ליטא. סמל הצדקה והחסד. פיזר מכספו. נתן בגלוי ובסתר. לעצמו ולבני משפחתו הסתפק במועט. דרשן נפלא. שר התורה ואוצר היראה. ימים שלמים צם, בגלל ששכח לאכול. נפטר ב-י"ב אדר א' ה'תרע"ו (1916). חי כ-79 שנים. ציונו בסלונים. על קברו נכתב: **"פה נטמן ארון הקודש הרב האמיתי שר התורה ואוצר היראה מן ומאורן של ישראל"**.

אביו: ר' אברהם מנחם מנדל (סוחר שלמחיתו עסק בטחינת חיטים). **אימו:** מרת שרה. **נשותיו:** מרת חיה (בת הנגיד ר' שמעון וועלוויל מאנטופול - זיווג ראשון), מרת מלכה (בת הגביר ר' אברהם גרינברג - זיווג שני). **ילדיו:** ר' אשר הי"ד (כיהן כרבה של דרוהיטשין הסמוכה לפינסק, נספה עם משפחתו בשואה). מרת שרה (נישאה לר' אברהם יעקב ברוק, רב בבוטן ופוסק הלכה בפלך גרודנו כולו), מרת עכסה (נישאה לר' אליהו דוד אפשטיין), מרת חנה טויבא (נישאה לר' יהודה בורשטיין, רב בגודליאבה שלייד סובאלק), ר' שמואל יהושע זיידל הי"ד (התגורר בסלונים ונספה עם משפחתו בשואה). **מרבתי:** הגאונים ר' יצחק הירש (אב"ד סמיאטיץ), ר' פנחס מיכאל גרויסלייט (רבה של אנטופול), ר' שמואל אביגדור (רבה של פינסק), המקובל ר' מרדכי זקהיים (אב"ד פינסק). **מתלמידיו:** הגאון ר' יהודה אידל ציזלינג מאושמינה. **מספריו:** **יהדות מרדכי** - פסקיו, חידושי הלכה וחילוקים ופולפולים שדרש בסיומי משניות ומסכתות בתלמוד.

שני השליחים נכנסו בסערה לביתו של רבינו. הזיעה ניגרה מפניהם. ניכר היה שעשו מאמץ מיוחד לבוא לשם במהירות. "מניין אתם?", הרב שאל. השניים נקבו בשמה של עיירה רחוקה ברוסיה. "טפלו עלינו עלילת דם!", אמרו בקול בוכים. "שלושים ושישה יהודים מואשמים בהריגת גוי לצורך שימוש בדמו לאפיית מצות. אם יורשעו, יתרחש פוגרום איום ביהודי הקהילה. העיתונות מלבה את אש השנאה".

הרב הניף ידו בביטול ואמר: "לא יהיה פוגרום. הנאשמים יצאו זכאים בדיון, וזממם של שונאי ישראל יחזור אליהם". הם הודו לו ויצאו בשמחה להביא את דבר ההבטחה לאחיהם השרויים בחרדה. אך יצאו מהבית, ואברך צעיר בשם יודל אסטורובסקי נכנס אל רבינו. הוא קיבל צו גיוס לצבא הצאר. הוא ביקש את ברכת הרב שיזכה לפטור. הצדיק הפתיע אותו: "אתה לא תשוחרר מהצבא", קבע.

הרב המשיך בדבריו: "לפני הגיוס, גיוסך עליך ללמוד את מקצוע המילה ולהתמחות אצל שני המוהלים בעירנו, ר' אבא לסקס ור' הירשלה". האברך יצא מהבית נבוך ומבולבל. הוא ניגש לבית אחד המוהלים. את תקופת ההמתנה למועד הגיוס, יודל העביר בלימודים נמרצים. אחרי שהשלים את לימודיו ההלכתיים והמעשיים הוסמך למוהל. האברך גויס ונשלח למחנה הצבא בעיר המחוז.

הוא הלך למחנה וחיפש את הקצין הממונה על המגויסים החדשים. "אסטורובסקי! מדוע איחרת?!", הקצין גער בו ואז התרכך: "טוב שכבר באת. הגנרל היה פה קודם ושאל אם החייל היהודי כבר בא". בתוך זמן קצר, יודל מצא את עצמו מול הגנרל. הוא הצדיע בחשש. "הבנתי שאתה מוהל", הגנרל אמר ישירות. "אכן", יודל אישר. הגנרל אמר: "הקשב היטב. אשתי יהודיה. ונולד לנו בן. בימים האחרונים היא מתעוררת בבוקר מבוהלת ומספרת על חלום מוזר שבו יהודי זקן מצווה עליה למול את בנה. ביטלתי את דבריה, אבל החלום חזר ונשנה. היא דרשה שאשיג מוהל מיד. הבטחתי לה שכך אעשה. אמש לאחר עבודתי הלכתי לביתי. כשהתקררתי לבית שמעתי קריאות 'הצילו'. רצתי פנימה וראיתי יהודי זקן, בדיוק כפי שתיארה אשתי בחלומותיה".

"שאלתי את הדמות: 'מה אתה רוצה מאשתי?!'. הוא השיב: 'אני דורש שתמול את בנכם'. ניסיתי להתחמק ממנו: 'מניין אשיג מוהל?'. הזקן אמר: 'דאגתי לזה. למחנה יבוא חייל יהודי ושמו אסטורובסקי, שהוא מוהל מומחה'. שלפתי את אקדחי בכוונה להמיתו, אבל כאשר כיוונתי את האקדח לעברו - האיש פשוט נעלם". הגנרל הוביל את יודל לביתו. הוא ערך את הברית והחזיר את התינוק לאימו, כדי להרגיעו.

הוא ראה עיתון בבית הקצין. כותרת גדולה - שבה היה כתוב על משפט שבמרכזו שלושים ושישה אשמים יהודים בהריגת נוצרי. יודל הזדעזע. דמעות זלגו מעיניו. כאשר הגנרל חזר לחדר, שאל: "מדוע אתה בוכה?!". יודל הצביע על העיתון וזעק כנגד העלילה הנוראה. "שאל את אשתך היהודיה אם ראתה בבית הוריה שימוש בדם למצות!".

אל האישה אמר: "כיצד תעמדי מנגד, כאשר אחייך עומדים לפני גורל נורא ללא עוול בכפם?!". האישה לחצה על בעלה להיכנס לעובי הקורה ולהפעיל את כובד השפעתו. ואכן, הגנרל התערב אישית בפרשה, בא בעצמו לבית המשפט והתעמת עם התובע ועם השופטים, שהופתעו מהסניגור הבלתי-צפוי, שהגן על היהודים בלהט. בסופו של דבר, היהודים יצאו זכאים, ותחת זאת נפתחה חקירה חדשה, וזו הובילה לרוצח האמיתי - משרתו של הכומר. (על-פי 'הדרת מרדכי')

כָּל עֵכָבָה לְטוֹבָה

שהיתה לפניו התארך מאוד מעבר למה שתוכנן. הרופא המרדים התמוטט מעייפות. הוא לא היה יכול להישאר ולכן הלך לביתו. מכיוון שאין רופא מרדים, אין מנוס ועליו לדחות את הניתוח.

תגובתו היתה: "כל עכבה לטובה". הרופא המנתח שמע זאת ואמר לו: "על מה אתה מדבר! אתה נמצא בסכנת חיים. חייבים לנתח אותך כמה שיותר מהר. עקב אילוץ בלתי צפוי זה עלי לדחות את הניתוח".

"אבל אין זה אומר כי הדבר לטובה. אתה נמצא במצב, שהכליה והחצי כליה השניה במצב סתום לחלוטין! אתה סובל מכאבים עצומים, ואתה אומר לי כי הדבר לטובתך?!"

חברי התווכח עם הרופא ואמר לו: "כך לימדו אותנו רבותינו. אנחנו מאמינים כי הכל לטובה! כל מה שעושה הבורא יתברך לעד ולעולמי עולמים - הכל לטובה". הוויכוח נמשך עוד דקות ארוכות כשאף אחד מהצדדים לא מצליח לשכנע את הצד שכנגד.

למחרת בבוקר, החולה שמע צליל מוזר בבקבוק הזכוכית שמחובר לקטטר. כאשר הוא הרים אותו, הוא מצא שם מספר אבנים.

הוא מיד קרא לאחות. כשהיא ראתה זאת היא מיד הזעיקה את כל הצוות הרפואי. כולם שם עמדו משתאים ומשתוממים למראה עיניהם.

בין הנוכחים היה גם הרופא המנתח. חברי, ששכב מולו במיטה, אמר לו: "נו, האם אתה רואה כי כל עכבה לטובה? אם הייתי עובר ניתוח, היתה נשאר בגופי רק כליה אחת וגם היא סתומה. מי יודע איך חיי היו נראים?!"

"יתכן מאוד שבמהלך הניתוח הייתם מחליטים, כי כדאי להוציא עוד חצי מהכליה השניה שגם היא סתומה, ואז בכלל - איך חיי היו נראים?".

עוד באותו היום הוא שוחרר לביתו לאחר בדיקות מקיפות וללא כל צורך בניתוח. הוא חזר לעבודתו כמורה, תפקיד אותו מילא בבריאות עד הפרישה.

מעניין לציין שגם לאחר שפרש מעבודתו, הוא שימש כגבאי בית-הכנסת ומסר שיעורי תורה. כך חי למעלה מ-40 שנה לאחר הניתוח שלא התקיים.

הוא נפטר בשנת ה'תש"פ לאחר שעבר את גיל שמונים! יהי סיפור זה לעילוי נשמתו ולהחדרת האמונה בליבנו כי אכן, כל עכבה לטובה. כל מה שבורא עולם עושה - הוא לטובתנו ולתועלתנו, גם כאשר אנחנו לא רואים ומבינים את דרכיו של הבורא יתברך לעד ולעולמי עולמים.

להלן סיפור, שנשלח מאחד מקוראינו שמבקש להישאר בעילום שם (הפרטים המלאים נמצאים במערכת). הוא סיפר על מה שאירע עם חברו לפני יותר מ-40 שנים וכי כל עכבה לטובה. למעשה מה שעובר על האדם, גם כאשר יש דחיות, עליו לדעת, כי הדבר לטובתו ולתועלתו. להלן הסיפור מפי החבר:

"חברי ז"ל סבל מכאבים בבטן. הוא ניגש לרופא ששלח אותו לבדיקות מקיפות. התברר כי יש לו אבנים בכליות שגורמות לו לכאבים עזים. שתי הכליות היו סתומות לחלוטין! המלצת הרופאים היתה חד משמעית - חייבים לנתח ויפה שעה אחת קודם.

ניתחו אותו והחליטו להוציא חצי כליה כדי לאפשר לו חיים נורמטיביים ככל האפשר. אחרי הניתוח, נתנו לו כדורים להמסת האבנים שנשארו בכליות.

הרופאים קיוו שמכיוון שהחצי כליה שנשארה היא פתוחה אולי זה יעזור, ואולי זה יכול לסייע גם עבור הכליה השניה שהיתה סתומה.

חברי נשלח לביתו עם הוראות טיפול וגם המלצה שבחודש הקרוב יישאר בבית ולא יצא לעבודה. לאחר מכן נקבע, כי עליו להגיע לביקורת בבית-החולים.

כך חלפו שלושה שבועות. מצבו השתפר לאין ערוך והוא הרגיש מצוין. אולם לאחר מכן, בשבת, חש בכאבים חזקים מאוד המלווים בחום גבוה. הוא הלך לבית-הכנסת בקושי רב.

אשתו ראתה כיצד הוא סובל ואמרה לו כי הוא חייב לנסוע עכשיו לבית-החולים. הוא התעקש ואמר: "אני לא נוסע בשבת. נחכה עד מוצאי שבת". ואכן כך היה.

הוא הגיע לבית-החולים אחרי שבת. נערכו לו בדיקות מקיפות. לאחר דיון, הרופאים החליטו כי אין מנוס וצריך לנתח אותו בשנית ולהוציא את החצי השני של הכליה.

הם הסבירו לו, כי גם הכליה השלימה שנשארה בגופו סתומה. הם מנסים לעשות ככל יכולתם, כדי שיוכל לחיות חיים רגילים ככל האפשר.

ביקרתי אותו בבית-החולים ביום שני בצהריים. שאלתי אותו: "נו, מה אמרו הרופאים?". הוא סיפר לי, כי עליו לעבור ניתוח והוא נמצא באותה שעה בצום, מכיוון שהתכונן הוא שביום שלישי יעבור ניתוח. איחלתי לו רפואה שלימה.

ביום רביעי נסעתי לבקר אותו, מכיוון שלפי דבריו הוא היה אמור להיות לאחר הניתוח. כשהגעתי לבית-החולים הוא סיפר לי בפנים צוהלות, שלא היה ניתוח. שאלתי: "מדוע? מה קרה?". הוא סיפר כי הרופא המנתח נכנס אליו אתמול בצהריים.

המנתח התנצל בפניו. הודה באמרה כי הניתוח של האישה

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב שמואל בן שמחה דרוזי זצ"ל וילד יחיאל בן יוסף ז"ל פואד אברהם בן רגינה ז"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל יצחק בן ברקו דב ז"ל אביבה בת איריין ע"ה זהבה בת שושנה רייזל ע"ה מאירה בת יפה ע"ה אברהם בן יונה ז"ל מירם בן דבורה ז"ל אביגדור בן ג'ולי ז"ל סעידה בת תופחה ע"ה ר' שאול בן סילביה זצ"ל צדיק חכם בן חזלה ז"ל מזל בת שמעון ע"ה שני בת אסתר ע"ה דוד בר חסיבה ז"ל יוסף בן מרים נוסרת ז"ל מסודי בת חביבה ע"ה חווה בת יעקב צבי ע"ה יעקב בן אסתר ז"ל אסתר בת גולה גאולה ע"ה יצחק בן רחל ז"ל רחל רפאת בת השמת ע"ה יוסף בר סעדה ז"ל ברכה בת מרדכי ע"ה יעקב בן נעמה ז"ל מרים בן פרחיה ז"ל שררה בת מורברי רחל ע"ה דוד יצחק בן פרחיה ז"ל אביבה וושי ע"ה גורג'יה בת נעימה ע"ה שרה בת נרקיס ע"ה אילנה (מחרוזת) בת שרה ע"ה כל נשמות עם ישראל

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל רחמים בן רחל ז"ל הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל מסעוד בן יקוט ז"ל חיים משה גורשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'יה ע"ה חי זיזי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זרהה ע"ה אברהם בן טובה ז"ל הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל מסעוד בן יקוט ז"ל שמואל בן רבקה ז"ל רפאל בן אסתר ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל דב בן יצחק ז"ל סוליקה בת עישה ע"ה סלים בן פרחיה ז"ל יעקב בן סלימה ז"ל ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה יהודה בן סעידה ז"ל עפאת בת השמת ע"ה

גליון
באר
הבדשה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

תצוה

מכון
באר
האמונה

גליון באר הפרשה

להערות והארות,
וכן לכל עניין אחר
ניתן לפנות:
לטלפון 718.484.8136

או לאימיל:
Mail@BeerHaparsha.com

מדי שבוע בשבוע בדוא"ל בחינם

הירשמו היום!

לשון הקודש
באר הפרשה
mail@beerhaparsha.com

אידיש
דער פרשה קוואל
mail@derparshakval.com

אנגלית
Torah Wellsprings
mail@torahwellsprings.com

ספרדית
Manantiales de la Torá
info@manantialesdelatorah.com

צרפתית
Au Puits de La Paracha
info@aupuitsdelaparacha.com

איטלקית
Le Sorgenti della Torah
info@lesorgentidellatorah.com

רוסית
Колодец Торы
info@kolodetztory.com

מכון **ארה"ב:**
Mechon Beer Emunah
1660 45th St, Brooklyn NY 11204
718.484.8136

בארה"ק:
מכון באר האמונה
רח' דובב מישרים 4/2
עיה"ק ירושלים תובב"א
025 688 040

יו"ל ע"י מכון באר אמונה
כל הזכויות שמורות להמכון © 2022

העתקה או הדפסה של הגליון בכל פרמוט שהוא כדי להרויח או לפרסם עסק וכדו' ללא אישור בכתב ממכון באר האמונה הינו נגד ההלכה והחוק הבינלאומי

תוכן הענינים

פרשת תצוה

- ב מזונותיו של אדם קצובין - שטות היא להתייגע לריק
- ד שמן זית זך - ה'כתית' מביא את ה'שמן' והאור
- ז ושכנתי בתוך בני ישראל - לעת נעילת ימי השובבי"ם ת"ת
- ח כתית למאור - שברון הלב להאיר ולהתעלות ולא לשקוע בייאוש
- יא ואמרו אמן - חשיבות ומעלת עניית 'אמן'
- יג ונשמע קולו - שמירת הדיבור והזהירות מלה"ר ורכילות
- טו אשר על העדות - ע"י עסק התורה יינצל מן הייסורין
- יז וטוב לב משתה תמיד - קדושת 'פורים קטן' וסגולותיו

סדר ועימוד:

א.י.ש. אשדוד

shwrtz@bezeqint.net

פרשת תצוה

מוזנותיו של אדם קצובין - שטות היא להתייגע לריק
 בפרשתן (כו ב), 'ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך
 שמן זית זך כתית למאור, וברש"י, 'כתית
 למאור ולא כתית למנחות' (מנחות פו.). וביאר הרה"ק
 ה'חתם סופר' זי"ע (תו"מ ד"ה כתית) דהנה אמרו בגמ' (מגילה
 ו:) 'ואמר ר' יצחק אם יאמר לך אדם יגעתי ולא מצאתי

אל תאמן, לא יגעתי ומצאתי אל תאמן, יגעתי ומצאתי
 תאמן, הני מילי בדברי תורה אבל במשא ומתן סייעתא
 הוא מן שמיא', והיינו שמציאת והשגת התורה והיראה
 תלויה ביגיעתו ועבודתו של האדם, משא"כ בעסק הפרנסה
 אין ה'מציאה' תלויה ועומדת ביגיעתו כלל וכלל, אלא
 הכל יבוא לידו לפי קצבתו מן השמים² - המרבה לא

א. כה היה מעשה באיש צדיק מתושבי ארה"ק העוסק לפרנסתו בהגהת תפילין ומזוזות, ונתקיים בו בקשתם
 ותעניותיהם של 'אנשי כנסת הגדולה על כותבי ספרים תפילין ומזוזות שלא יתעשרו' (פסחים נ:), ובפרט שהוא
 עומד בעיצומה של הסוגיא הקשה - 'האב חייב בבנו להשיאו', אמנם, זה האיש מתחזק תדיר באמונה ובבטחון
 באבינו שבשמים הנותן לחם לכל בשר, ובעצת רבו הוא יוצא לחו"ל מפעם לפעם כש'הגיעו מים עד נפש', ויוצא
 בזה גם חובת 'גלות'. והנה בראשונה, היה אומר לבני ביתו בצאתו מהבית כי אין לו שום תוחלת כמה ישתכר שמה,
 אלא נלבש והשליך יהבו על ה' אשר אהבו, בהגיעו לשם היה דרכו להעמיד 'דוכן' בפתחי בתי כנסיות ובתי מדרשות,
 שם פרסם מכתבי המלצה מגדולי הרבנים המכירים אותו ומעידים על כשרותו וטיב עבודתו, ואכן ישראל קדושים
 נתנו לו פרשיות תפילין ומזוזות לבדקם, ושילמו לו כפי ה'שער' המקובל שם בדולרים... וחזר כשסכום נאה באמתחתו.
 כנ"ל היה גם בפעם השנית, והנה בהיותו בארה"ב בפעם השלישית ידע שעליו להחזיר סך 14,000 שקלים לאחד
 הגמחיים, על כן התקשר לידידו וביקש ממנו 'הלוואה' שיפרע במקומו את ההלוואה, והוא יפרע לו מיד בשו בו לארה"ק,
 הלה נעתר לבקשתו, על כן שלח ה'מגיה' את בנו לבית ידידו שיקח ממנו את הסכום מעות ויפרע בו את החוב
 בגמ"ח. אך דא עקא, שבפעם הזאת 'משום מה' לא הצליח כלום וחזר ביום חמישי בשבת לביתו 'בידיים ריקות'...
 למחרת, בערב שב"ק התקשר לידידו (המלווה החדש) והתנצל שלצערו לא ראה ברכה בעמלו, ושב כמעט בידיים ריקות,
 והוא מחלה פניו שיאריך אפו ויאריך את זמן הפרעון ומקווה מאד במשך השבועיים הקרובים להשיג את הכסף
 ממקום אחר, סבר הלה וקיבל.

מנהגו של אותו 'מגיה' לשבת בכל מוצאי שב"ק ביחד עם חברים לדעה בני גילו לשיעור קבוע ב'שער הבטחון'
 שב'חובת הלבבות', כשהם מתחזקים ביחד בבטחון בתקופת נישואי הילדים אשר ההוצאות והחובות מגיעים עד
 לשמים ועד בכלל... וכל אחד מספר לחבריו מה שראה בעיניו גילויי השגחה פרטית. באותו מוצאי שבת שלאחר
 חזרתו הלך כדרכו ל'שיעור', ופתח אחד וסיפר מעשה שאירע עמו, וכן הלאה, עד שפתח את פיו, ואמר שמעו נא
 למעשה נפלא של השגחה פרטית שהיה עמי, נסעתי לארה"ב והייתי בבתי כנסיות ובשטיבלעך, שם העמדתי דוכן
 והגיעו המון רב והתעניינו במלאכת הקודש, שאלו וחקרו ודרשו, והלכו כמו שבאו מבלי שיתנו לי תפילין ומזוזות
 לבדוק... כל השומעים היו בטוחים שהוא עומד לספר איזה נס שהיה ביום האחרון... ושאלוהו בקוצר רוח, נו... מה
 היה הסוף... השיב להם, הסוף היה שחזרתי בלא כלום, ואמר באמונה תמימה ושלימה, וכי דבר זה שהגיעו רבים
 ולבסוף לא 'קנו' אינה השגחה פרטית... הלא הקב"ה השגיח עלי בפרטות והוא שגזר שלא אשתכר פרוטה...

מיד בסיימו את הדברים השמיע הסעלפאון (פלאפון) קול תרועה, והיה זה בנו (שנשלח על ידו 'לגלגל' את החובות...), ענה
 האב, הנני עתה באמצע שיעור חובות הלבבות, בגמר השיעור אדבר עמך, וכן עשה, כשדברו אב ובנו, סיפר הבן,
 'פלונ' הידיד ההוא התקשר אלי... נבהל האב (כי הבין שהלה דרוש את שלו), ושאל ברעדה, מה רצונו, והרי כבר דברתי
 עמו ביום שישי והסכים לדחות את זמן הפרעון בעוד שבועיים, ובכלל, מה הוא 'מערב' אותך בתוך העסק... השיב
 הבן, ס"ה הודיע לי האיש שהוא מוחל על כל החוב...

ומלבד מה שיש להתבונן בעצם הדברים כי גם ההפסד והכשלון אף הם בהשגחה פרטית ומדוקדקת... הרי מכאן
 נראה כי ה'פרנסה' אינה תלויה בהשתדלות אלא היא נשפעת ממרומים כפי הקצוב לכל אחד ואחד, שהרי מצד
 אחד נגזר עליו לעשות השתדלות, לנדוד למרחקים ולכתת רגליו ולהציע 'מרכולתי', ומאידך נגזר עליו ל'הרוויח'
 14,000 שקל, אך לאותו רווח אין שום שייכות להשתדלות... וכמו שרימזו בלשון הגמ' (חולין ז.) 'נתן עיניו בצד זה

באר הפרשה - פרשת הצוה

ג

העדיף והממעיט לא החסיר^ג. והנה, רבים מהפכים הדברים, והיינו, בעבור השגת פרנסתם יכתתו עצמם (מלשון כתיבתה וכתישיה), וישברו גופם ונפשם להביא טרף לביתם, גם יכתתו רגליהם מעיר לעיר וממקום למקום ביגיעה יתירה (יתר על גדרי השתדלות'...), ואילו בנוגע להשגת תורה ויראת שמים יסמכו על ה' העושה לי כל צרכי^ד... ולזה כיוונו חז"ל בדרשתם, כתיבת - היגיעה שהאדם מייגע ומכתת עצמו תהא רק למאור, כלומר

ואכל בצד אחר', כך האדם משתדל במקום אחד, אך 'אכילתו' היא מצד אחר כלל... ושלא לפי מעשיו או השתדלותו. וכאותו מעשה שהיה להגה"צ רבי שלום שבדרון זצ"ל, שפעם נסע ללאנדאן לאסוף מעות וכספים עבור ה'פעילים' (שהיו מצילים נפשות ישראל משמד רחני), והייתה נסיעתו מלווה בברכתו ועידודו של הגה"ק ה'חזון איש' זי"ע. למעשה לא הצליח רבי שלום לקבץ מעות כפי הצורך, בשובו לארה"ק נכנס אל החזון איש, בטרם פתח פיו לספר העובר עליו, אמר לו החזון איש - היה כאן יהודי מבראזיל ושמו בערקאוויטש והשאיר לצדקה צ'יק (טשעק) בן 500 \$ - סכום עתק בימים ההם, והועדתי את הצ'יק עבורך בעבור ה'פעילים', וכה אמר לו החזון איש, עתה הראית לדעת, שאין האדם עושה אלא 'השתדלות' - עשית השתדלות בלאנדאן ובאה ישועתך מבראזיל... הא לך שאין המעות תוצאת ההשתדלות. נוסף עוד דבר יקר שאמר ה'מגיה' הנ"ל, שהרגיש בעצמו שבשעה שסיפר ברבים אותה השגחה פרטית שליוותה אותו שלא להצליח וקיבל עליו את הדין באמונה שלימה מיד 'ונהפוך הוא' והגיע אליו הרווחה במחילת החוב... כי גדולה היא קבלת הדין באהבה להמתיק כל הדינים. וכמובא במדרש (איכ"ר א מט) על מרים בת בייתוס הנחתום שנשבתה לבין הגויים בעכו ופדו אותה מידיהם ואף קנו לה 'חלוק' שיהא לה בגד ללבוש, וירדה לחוף הים לשטוף אותו לכבסו והגיע גל אחד ושטפה ו'נטל' עמו את הבגד למצולות ים, שוב קנו לה חלוק אחר, וגם הוא נשטף בין הגלים, וכשרצו לקנות לה בגד שלישי אמרה להם 'הניחו לו לגבאי שיגבה את חובו, כיון שצדקה עליה את הדין רמז הקב"ה לים והוציא לה פְּלִיָּה'. כעין זה ממש איתא גם ב'ירושלמי' (שבת פט"ז ה"ז) 'מעשה שנפלה דליקה בחצר יוסי בן סימאי בשיחין וירדו בני קוצרה (אנשי השר) של ציפורין לכבות ולא הניח להן. אמר להן הניחו לגבאי שיגבה חובו. מיד קשר עליו הענן וכיבהו'.

ב. ובאמת, האמונה כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל היא היא ה'סגולה' לפרנסה. וכאותו רמז נאה שאמרו בעניין אבני החושן שנכתבו בפרשתן (כח יז-כא), וכתב רבינו בחיי (כח ט), כי האבן ששמה 'יהלום' היא כנגד שבט זבולון, וז"ל, זבולון על יהלום וכו', והיא לבנה כולה על שם שהכסף לבן, והוא סימן לעשרו של זבולון שנאמר (בראשית מט יג) 'זבולון לחוף ימים ישכון', לכך ניתנה לזבולון והיא מצלחת בפרקמטיא, וסגולת האבן שמביאה שינה על האדם, עכ"ל. ונמצא שאבן היהלום מביאה עשירות ושינה, ובדרך צחות יש לומר, כי אכן דווקא על ידי שהאדם מרגיש כישן שאינו עושה מאומה, אלא מכיר שהשפעת הפרנסה היא רק מן השמים בלא שום שייכות למעשי ידיו אזי באה עליו העשירות (ובודאי אין הכוונה ל'שינה' ממש, כי כאמור מחובת האדם לעשות השתדלות, אלא שמרגיש כישן), אכן מי שנדמה לו שהוא 'ער' ועושה רבות בכוחו ועוצם ידו הרי העשירות מתרחקת ממנו ח'ו...

ג. בפרשתן (פקודי לט כא), 'ולא יזח החושן מעל האפוד', וביאר הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל (דרש משה תצוה), שהנה אמרו חז"ל (זבחים פח): שהחושן מכפר על עיוות הדין ואילו האפוד מכפר על ע"ז, אמנם באמת שני חטאים אלו שורשם אחד, והוא חסרון באמונה, כי המאמין בא-ל חי שהוא קוצב את הפרנסה, ואי אפשר לשום אדם להרוויח יותר מאשר נגזר עליו אפילו משהו, אינו נוטל משל חברו מאומה שלא כדין, ואף אינו מורה 'היתרים' שונים לעצמו, כי הוא יודע אל נכון שלא יועיל לו כלום ומה לו לעשוק ולגזול, וזה שחטא ונטל משל רעהו סימן שחסר לו באמונה השלימה, והרי זה מעין כפירה ועבודה זרה, ועל כן 'לא יזח החושן מעל האפוד' - להורות שב' עניינים אלו שורשם ממקור אחד.

ד. הרה"ק 'קדושת לוי' זי"ע עיכב פעם יהודי אחד בלכתו ברחובה של עיר, והחל לעוררו בענייני מוסר ויראת שמים, הלה שמיהר לעסקיו אמר לרבי אבקשכם רבי קדוש, עזבוני כעת לנפשי כי ממחר אנכי לעסקי הרבים, אמר לו הרבי לא מחכמה שאלת על זאת, כי כל העסקים ורווחיהם הלא כתובים הם בספר מראש השנה, ולא תפסיד מאומה מהנקצב לך אף אם תתמהמה עמי, ואילו מה שמדבר אנכי עמך בענייני 'יראת שמים' הרי השגתם תלויה בידך, כי 'הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים' (ברכות לג:), ואם לא תעבוד להשיגם לא יהיה לך 'יראת שמים'.

כדברים האלה אמר הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע (שש"ק ח"א אות תפ"א, הובא בליקוטי הרי"ם ערך פרנסה) כי יש שני דברים שהעולם טועה בהם ומהפך אותם, הא'. הוא עניין הפרנסה ש'מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה עד ראש

באר הפרשה - פרשת תצוה

סופר' זי"ע (בן בתו של החתם סופר) לפרש ע"ד המוסר, דרבו המתקשים ומתנסים במסכת יסורים, קושי והסתרה, כל חד וחד בדיליה, ובמר ליבם שואלים 'מה נשתנה', מדוע באתה אלי הרעה הגדולה הזאת, אמנם באמת, כל אותם יסורים לא נועדו אלא לזכך את האדם בעולם הזה בכדי שיקבל כל שכרו בעולם הבא, והקב"ה מצפין ומצרף להם את הטוב הראוי להם בעוה"ז עבור הקרן שיהיה קיים להם לעוה"ב. וראיה לדבר, ממשח רבינו ע"ה ארון כל הנביאים, כי מי לנו גדול ממנו,

לדברי תורה ויראת ה' (שהרי המנורה רומזת לתורה), ולא בתית למנחות - בענייני פרנסה (הנשפעים מכח השולחן והמנחות) שבוה לא יתייגע ולא יכתת עצמו כ"כ, שהרי לא תועיל לו יגיעתו ולא כלום להוסיף לעצמו מאומה יותר ממה שנקצב לו, ומה בצע שיטרח לחינם וללא תועלת.

שמן זית זך - ה'כתית' מביא את ה'שמן' והאור

בפרשתו (כו כ), 'ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך'. איתא מהגה"ק ה'חתן

השנה', והב'. הוא ענין היראה שהרי 'מה ה' אלוקיך שואל מעמך כי אם ליראה' (דברים י יב) וכן אמרו 'הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים'. והנה בענייני הפרנסה - אשר בידי שמים הוא, כל אחד רודף אחר פרנסתו, ומחשב עצות יומם ולילה - לעשות כך או כך וכו'. ואינו משליך על ה' יהבו. וטעות גמור הוא, כי הכל כבר מוכן ומזומן מראש מקדם, ואילו בענייני יראת שמים משליך הכל על ה', וסומך שה' יהא בעזרו, להטות לבבינו ליראה אותו, ואינם אלא טועים - יהפכו נא הדברים ויטיבו לעצמם.

על 'היפוך יוצרות' זה כבר רמז הרה"ק רבי הענין מאלכסנדר זי"ע (חשבה לטובה ליקוטים אבות) בדברי המשנה (אבות ה י) 'שלי שלך שלי עם הארץ', פירוש שהעם הארץ אומר על 'שלי' דהיינו יראת שמים שהיא שלו - שהרי עליו מוטל להשיגה (ש'הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים) יבוא ויאמר לבורא עולם - 'שלך' היא, הנני סומך עליך אבי שבשמים שבוודאי תעזורני ותסייעני להיות בכלל ה'יראים', ואילו ב'שלך' היינו בענייני גשמיות שהכל תלוי בידי שמים וכבר מזונותיו קצובין לו, אומר 'שלי' הוא, בידי הדבר, ולכן יעבוד מבוקר ועד ערב, יהפוך עולם ומלואו להשיג פרנסתו, ומדוע ייגע לריק ואינו סומך על ה' שהוא הממציא לו הפרנסה.

ה. הנה כתב רש"י (בפרשת תרומה, כה ה) על 'עצי שיטים - ומאין היו להם במדבר, פירש רבי תנחומא (תרומה ט), יעקב אבינו צפה ברוח הקדש שעתידין ישראל לבנות משכן במדבר והביא ארזים למצרים ונטעם, וציוה לבניו ליטלם עמהם כשיצאו ממצרים'. ולכאורה יש להקשות, מדוע הוצרך יעקב לכל זה, והרי כשם שהוריד להם הקב"ה מן מהשמים, ושמלתך לא בלתה, כך היה יכול להביא להם עצי שיטים בדרך נס, אלא ללמדנו כי רק בענייני גשמיות יש לסמוך על הקב"ה שיספק כל צרכינו, אבל בענייני רוחניות עלינו להשתדל בעצמנו, להתייגע ולהמציאם.

בענין זה, נזכיר פרפרת נאה, הנה אמרו חז"ל (תענית כט). 'משנכנס אדר מרבין בשמחה'. והנה אמרה תורה (שמות יג יג) 'וכל פטר חמור תפדה בשה', ויש בו כדי לרמז, דכאשר נולד לאדם חמור והוא מתחיל לראות ברכה בעמלו - וולדות לחמוריו, הרי אפשר שיחשוב כי מעתה מובטח הוא שפרנסתו תבוא לו ברווח ובשופי, וח"ו ישכח שבכל עת הינו נצרך לחסדי ה' ורחמי שמים, לאידך גיסא, בענין חינוך הבנים, שהקב"ה ציוונו לחנכם לתורה וירא"ש, כדכתיב (דברים ו ז) 'ושננתם לבניך' ונאמר (משלי כב ו) 'חנוך לנער עפ"י דרכו', בזה ימצאו רבים הסומכים ובוטחים על השי"ת שידריכם בדרך הישרה - וחושבים לעצמם, מדוע עלינו להשקיע כל כך הרבה בחינוכם.

לכן אמרה תורה בענין פרנסתו וקנייני-עולם שלו 'וכל פטר חמור תפדה בשה', תיבת בשה עולה ב'ראשי תיבות' ה'כל בידי שמים, שיזכור שכל פרנסתו היא אך ורק מאת ה'. לאידך במצות פדיון הבן אמרו (במדבר יח טז) 'ופדויו מבן חודש תפדה בערך כסף חמשת שקלים', חמש ר"ת ח'וץ מ'יראת שמים, לרמז שעל האדם להשקיע הרבה בחינוך צאצאיו, לחנכם ולהדריכם ללכת בדרך האמת, ולא לסמוך על ה' בלא שהוא עצמו יעשה חלקו.

כנגד שני דברים אלו אמרו (ביצה טו:) 'הרוצה שיתקיימו נכסיו (ל' רבים - הרוחניים והגשמיים) יטע בהן אדר', שבו אמרו 'משנכנס אדר מרבין בשמחה', 'בשמחה' ר"ת ה'כל בידי שמים ח'וץ מ'יראת שמים, וממילא יתקיימו שניהם.

ו. כבר הבאנו שאבן יהלום שבחושן היא כנגד שבט זבולון, וכתב הרה"ק מאיזביצא זי"ע (מי השילוח תצוה) לבאר שייכות אבן זו דייקא לזבולון, וז"ל, יהלום הם אותיות י"ה הלום, כי הוא בטח שהשי"ת אתו בכל העניינים שהוא ואף שנראים שהם ענייני עוה"ז כדאיתא בגמ' (מגילה ו.) זבולון עסק בפרקמטיא, גם אז הוא דבוק בהשם יתברך, עכ"ל. כלומר, ש'יהלום' מורה על האמונה והידיעה כי השי"ת נמצא עמו בכל דבר שעושה, שהרי 'יהלום' הוא אותיות י-ה

באר הפרשה - פרשת תצוה

ה

ועם כל זאת היה מעונה ומדוכא ביסורין שונים כל (שנה) נתנסה ביסורים שונים ומשונים, לא עברו ג' חדשים ימיו, דמיום היוולדו עד בואו אל פרעה (לאחר שמונים מלידתו וכבר הושלך היאורה, משם נלקח אחר כבוד

הלום, ו'הלום' משמעו כאן (בראשית טז יג באונקלוס ובאבן עזרא), ומידה זו היתה מצויה אצל 'זבולון' אשר היה יוצא למסחרו ועוסק בפרקמטיא, בכל ענין וענין ובכל אתר ואתר שעסק בעסקיו ידע ידיעה אחת – הקב"ה נמצא עמי כאן. וכבר נתבאר הענין בעומק נפלא ע"י חכם וצדיק אחד, בהקדמת דברי הרבינו בחיי – 'זבולון על יהלום והוא הנקרא פירל"א', והיינו 'פנינה' (פערל). מעתה יש להתבונן בדרך יצירתה של הפנינה, שכך הטביע הקב"ה בבריאת תבל ויושבי בה, ישנו בעל חי הנמצא במעמקי הים ושמו 'צדפה' הגדל בתוך מין בית (בנוי משני אבני 'צדפות' המוכרות מחופי הים) וכאשר נכנס לתוכו גרגר חול וכדומה והוא מאד מפריע לאותו בעל חי, מיד הוא מפריש 'נוזל' מגופו ובו הוא מכסה את גרגיר החול, ושוב הוא מוסיף לייצר נוזל כיו"ב, וחוזר ומכסה אותו בשכבה על גבי שכבה, אותו חומר מתקשה ונעשה כאבן וזהו הפנינה. ולכשנתבונן בדבר נמצא, כי אותו גרגיר חול המפריע הוא הסיבה ליצירת הפנינה שהיא אבן טובה ויקרה, וכך הוא דרכה של אותו צדפה להפוך את ה'מניעות' ל'נעימות'... לעשות מאותו מפריע אבן חן נדירה בערכה. וכענין הזה היתה עבודתו של זבולון, אשר לכאורה זימן לו הקב"ה 'מפריעים' ומניעות מעבוד את השי"ת, שאינו יכול לשבת באהלי תורה כמו יששכר אחיו, אלא 'לחוף ימים ישכון' ומפליג באניות למסחר, אך זבולון באמונתו הזכה והטהורה שה' עמו בכל מצב, ושהקב"ה הוא ששלח אותו לעסוק באותם עניינים, היפך והעלה אותם לעבודת השי"ת, עד שעשה מהם 'יהלום', כי אכן 'י-ה הלום', וגם בתוככי המסחר ה' נמצא כאן. וכדרך זה ייאמר לכל שאר ענייני הסתר וחושך ענין וערפל, שצריך לדעת כי י-ה הלום, הקב"ה נמצא כאן בתוך ההסתר, והוא קרוב אליו ביותר, וידיעה זו תהפך את הרגשתו לטוב ותרום את רוחו.

וכך שמעתי מאיש צדיק שהיה ב'בידוד' מחמת הטיפולים שעבר עקב שחלה במחלה הנוראה רח"ל, כי הנה מצינו בספה"ק שדרשו תיבת 'בדד' (דברים לב יב) שהוא ר"ת ב'כל ד'רכיך ד'עהו (לשון הכתוב משלי ג ו), אך יש לומר עוד בדד ר"ת ב'כל ד'רכיו (של הקב"ה) ד'עהו, כלומר בכל מידה שהוא מודד לך ובכל דרך שנוהג עמך דעהו, וגם אם הושיבך 'בדד' – דעהו... וכידוע ש'דעהו' הוא לשון חיבור ודבקות (רש"י בראשית ג א), וכלומר שבתוך ה'בדד' דעהו כי הוא קרוב אליך ונמצא איתך בתוך כל מחשכים.

ז. פעם הגיע 'בעל ייסורים' אל הרה"ק רבי מענדל מרימינוב זי"ע לבקש ברכתו כשהוא מרבה לגנוח ולהאנח, אמר לו הרה"ק, האנחות הללו לא יסייעו לך... אלא דע כי 'כתית למאור', כל ה'כתיתה' והייסורים שאתה עובר נועדו לזכך אותך עד שתהיה 'למאור', ע"כ קבל אותם באהבה ובזה 'טיפטר' מהם, כי בזה נחשב להם כמו שכבר עשו את שליחותם.

אמרו המושלים, מעשה בעבד שנצטווה מאדונו להעמיס על גבו משא כבד ולהעבירו למקום אחר, ואכן היטה שכמו לסבול, אך המשא הכביד עליו ביותר ונעצר במקומו והחל לייבב נוראות מרוב כאב, אמר לו חכם אחד, עמידתך כאן לא זו בלבד שאינה מסייעת לך אלא אדרבה היא מוסיפה כאב על כאב, שבכל רגע ורגע שאתה עומד – המשא עליך... אלא 'הרם' רגלך ותלך להיכן שאמרו לך ותפרוק את המשא לחיים ולשלום... כיו"ב הוא גם בעניין הייסורים, שתחת ש'יעמוד' וימרר בבכי ובכל רגע ורגע עדיין 'נושא' את הייסורים – מוטב שיקבל אותם באהבה ובכך יפטר מהם במהרה.

אמנם פשיטא ואין צריך לומר, כי בוודאי עליו להתפלל אל הקב"ה שיחוס וירחם עליו [ותפילה בעת צרה היא מצוות עשה מדאורייתא לדעת הרמב"ן], ו'שם' האנחות עושות הרבה מאוד, ומי יכול לתאר מה גודל כוחו של אידישע קרעכץ (אנחה יהודית), אלא, הכוונה היא שלא בשעת התפילה, שאז יקבל את הדין באהבה.

ובעניין התפילה, הרה"ק ה'דברי שמואל' זי"ע מפרש בהאמור בפרשתן (כז כ) 'ואתה תצוה את בני ישראל', פירש הרה"ק ה'דברי שמואל' זי"ע בדרך רמז, כי הנה תיבת תצוה נוטריקון צעקת הדל תקשיב ותושיע. ומרמז על מה שאמרו חז"ל (כתובות עז: אבות דר"נ פ"ט מ"ב) 'כ"ד מיני מוכי שחין הן, ונפשו של משה נמוכה מכולן', כלומר, אף שלגודל מדרגתו של משה הרגיש עצמו נמוך מכל אלו מוכי השחין, כי 'האיש משה עניו מאד מכל אדם אשר על פני האדמה'. מכל מקום לא נמנע משה רבינו מלהתפלל אל ה' מחמת הרגשת שפלותו, אלא כל אימת שהוצרכו לתפילתו היה מתחזק לעמוד בתפילה אל בוראו, עד שביקש אחר חטא העגל 'ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת' (כב לב). ולא רק בתפילה שהיא לצרכי רבים, אלא אף לצורך היחיד, אצל מרים אחותו, נעמד משה רבינו והתפלל ק'ל

באר הפרשה - פרשת תצוה

(ל"ע) להתגדל על ברכי פרעה הרשע, לאח"כ הוצרך לברוח ולעזוב את בית אביו ואחיו בני ישראל למדין, וגם שם לא ישב בכבודו של עולם, כמו שנאמר 'כי גר הייתי בארץ נכריה', וגם כשכבר נתמנה להיות מנהיגן של ישראל אמר 'עוד מעט וסקלונני' (לעיל יז ד), וכן 'מחני נא מספרך' (להלן לב לב, ונתקיים בו שאכן לא נזכר שמו בפרשתן) וכדומה תלאות רבות, אבל כל זה הלא היה לטובתו, כי מכל אלו נבנה להיות 'משה

רבינו' אב לנביאים, וזכה מה שלא זכה ילוד אשה מעולם, להיות כמה פעמים מ' יום בשמים ולקבל התורה מפי הגבורה. וזה מוסר השכל לשאר בני אדם שלא יבעטו ביסורין וידעו כי זה הוא צורך השלימות^ה, לטוב להם בעתיד^ט.

וזהו המכוון בפסוק - 'ואתה תצוה', קאי על תולדותך ומאורעות חיך, שהמה מצווים ומלמדים לבני

נא רפא נא לה'. וזהו אומרו, ואתה תצוה את בני ישראל, כל איש מבני ישראל, ידע שאף מתוך שפלות מצבו, אביו שבשמים חפץ לשמוע בקול תפילתו, ולא יאמר, דל אנכי מן המצוות, כי ואתה תצוה - צעקת הדל תקשיב ותושיע. ח. בדרך צחות ייאמר, 'מעשה' באחד שנכנס לבית הכנסת בפנים נפולות וכולו אומר צער, שאלו אותו מדוע שרוי הוא בצער, השיב שזקוק הוא להעביר 'כותל' ממקומו, ונזכר שזקנתו אמרה לו בילדותו כי שתיית חלב מרובה מזינה היא את הגוף ונותנת כח הרבה, על כן שתה כוסות חלב לרוב וניגש לדחוף את הקיר, ולא אז אפילו כמלא נימה... למחרת נכנס שוב לביהמ"ד אך 'פנים חדשות באו לכאן', כולו אומר ששון ושמחה, ניגשו אליו ידידיו ושאלוהו, נו, הצלחת להזיז את הכותל... עד שהינך מאושר כל כך, נענה להם, היום שתייתי כוס 'וודקה' ומשקרבתי עצמי לצד הכותל, לא מצאתיו כלל (מרוכ שכרותו)... לדידן ייאמר, איש איש וה'כותל' שלו... הבה 'נשתה' את האמונה עד שלא נראה את כותל הקשיים העומד לנגדנו... אלא נראה כי מאת ה' היתה זאת...

הרה"ק ר' יוחנן מראחמסטריווקא זי"ע אמר בדברי רש"י בריש פרשתן על הפסוק (כו כ) 'להעלות נר תמיד - כל לילה ולילה קרוי תמיד', שנרמז כאן שבכל לילה ולילה העובר על האדם רח"ל, בכל עת חשכה והסתר יחזיק באמונה שהכל מאת השי"ת, ויקיים בעצמו שויתי ה' לנגדי תמיד, ולזה נאמר להעלות נר תמיד, שבכל מצב יעלה וידליק את אור האמונה (הובא באמרות טהורות).

וכך מבאר הרה"ק ה'באר משה' מאוזרוב זי"ע (פניני התורה, שמות) מה שאמר הקב"ה למשה בתחילת התגלותו שישליך את המטה שבידו ונהפך לנחש, ואח"כ אמר לו שלח ידך ואחוז בזנבו וחזר להיות מטה כבראשונה, כי הנה 'מטה' הוא המשענת עליו נשען האדם ונסמך, לעומת זאת 'נחש' הינו דבר המזיק והממית, ורצה הקב"ה להראות לו כיצד הכל ממנו ית' ואין שום כח זולתו, הנה אותו הדבר שנדמה לך כי הוא 'משענתך' - ברצוני אינו משענת אלא נחש... לעומת זאת דייקא הדבר שממנו אתה מתיירא ביותר שהוא הנחש - ברצוני אינו מזיק אלא דווקא עוזר וסומך. וכלומר, הבוטח על אדם או כל דבר גשמי לבסוף יווכח כי אין כאן אלא נחש... לעומתו הבוטח בה' - אף הנחש ייהפך לו לעץ דומם שאין בכוחו להזיק מאומה, אדרבה עוד יסייע ויהא לו למשענת. כי אין לנו על מי להישען אלא על אבינו שבשמים, ומאידיך אין לנו ממי להתיירא אלא מאבינו שבשמים...

ידוע שהרה"ק ה'אביר יעקב' מסאדיגורא זי"ע היה נוהג בשנות מגוריו בארץ הקודש לטאטא ולנקות את הרחוב בסמוך לביתו, פעם הסביר את מנהגו - שבערב ה'מלחמה' (בשנת תרח"צ) הכריחוהו הרשעים ימ"ש לנקות בכל יום ויום את רחובות העיר ווינא, וקיבל על עצמו שכאשר ינצל מציפורני הרשעים ויזכה לעלות לארץ הקודש, ינקה תחת רחובות הללו את רחובות ארץ ישראל. וסיפר, שמדי יום בעת שניקה את הרחוב, היה אומר להקב"ה, הנה אני שלך, ואף רשע זה העומד על גבי שלך הוא, כמו כן הבעזי"ם (מטאטא) אשר בידי שלך הוא, ולא עוד אלא שאף הקרקע אשר הנני מנקה שלך היא, נמצא שאיש שהוא שלך ציוה עלי שאני שלך לקחת בידי מטאטא שלך ולנקות עולמך שלך - על כן אעשה זאת בשמחה רבה ועצומה (אלא שהמחשבה אודות 'מה יאמרו הגוים' הטרידתו), ומחשבות אלו נתנו בו רוח חיים להחזיק עצמו בתוך ים הקשיים והבזיונות, ולדידן נלמד מהמעשה, לקנות בנפשנו מידה זו - לראות את הקב"ה בכל צעד ושעל בחיינו וכך נזכה לחיים של ברכה.

ט. הרה"ק מקאליב זי"ע היה מלומד מכאוב וייסורים ומכל מקום היה שרוי תמיד בשמחה, וכך היה אומר, על העבר אין שווה להצטער - שכבר חלף ועבר, כמו כן לגבי העתיד - מאמין הוא באמונה שלימה שיהא לטובה, ולא נשאר אלא ההווה, נו, וכי שווה רגע אחד של צער להכניס את האדם ל'עצבות'...

כהן גדול או הדיוט ארכו שש עשרה אמות, והאבנט רחבו כמו שלוש אצבעות וארכו שנים ושלשים אמה, מקיפו ומחזירו כרך על גבי כרך, עכ"ל [ור"ל, שהיה מניח את האבנט על מקום הלב ומסבבו פעם אחר פעם, וגם ה'מצנפת' שעל הראש שארכה ט"ז אמה היתה עשויה כרך על גבי כרך]. והנה בשאר בגדי כהונה קיי"ל שצריכים להיות כמידת הכהן לא פחות ולא יותר, ואם אינם 'כמידתו' אינם כשירים לעבוד בהם, עד כדי שאם עבד בהם כך עבודתו פסולה (רמב"ם שם ה"ד), מעתה יש להקשות מה נשתנו האבנט והמצנפת שעשויים הרבה יותר מכפי מידתו, מדוע לא נעשה האבנט כמידתו של כהן - שיהא מקיפו פעם אחת ותו לא, וכן לגבי המצנפת.

ומבאר הגאון רבי זלמן סורוצקין זצ"ל (אזנים לתורה פסוק לט) כי באה התורה ללמדנו, שצריך האדם להרבות בשמירה יתירה על הראש - מקום העיניים, ועל הלב, וכדכתיב (במדבר טו לט) 'ולא תתורו אחרי לבבכם' ואחרי עיניכם, וכן נאמר (משלי כג כו) 'תנה בני לבך לי ועיניך דרכי תצורנה', ולא די בשמירה בעלמא, אלא צריך לעשות משמרת למשמרת, להוסיף גדר על גדר וסייג על סייג, להרחיק אותם מן העבירה, ולשעבד תאוות ומחשבות ליבנו ואת הראש לעבודתו ית"ש, וכל המוסיף בהרחקות ובגדרים הרי זה משובח", ואשריו וטוב לו בעולם הזה ובעולם הבא.

ישראל, ואומרים להם 'ויקחו אליך' ממך יקחו מוסר, 'שמן זית' - אלו בני ישראל שנמשלו לזית, וכדאיתא במדרש (שמו"ר לו א) שכשם שאין שמן זית יוצא אלא על ידי כתישה כך אדם כשמדוכא ביסורין נעשה 'זך' קדוש וטהור, 'כתית' כשכותשין אותו עוד יותר היינו 'למאור', שבכדי שיתעלה ויגדל עוד להיות מאור לעולם צריך עוד כתיית הדק היטב, ואז זוכה להיות ממזכי הרבים 'להעלות נר תמיד' לזכות רבים לדורי דורות (הובא ע"י המענה שמחה זי"ע בקונטרס 'שלום אסתר' עמוד התורה).

ושכנתי בתוך בני ישראל - לעת נעילת ימי השוכבי"ם ת"ת עומדים אנו ב'עת נעילת שער', בסוף התקופה הקדושה של ימי השוכבי"ם ת"ת, ימים בהם הקב"ה קורא לכל איש ואיש מישראל 'שובו בנים שובבים', ואף מי שעדיין לא נכנס בכלל 'שובו בנים' הרי בידו להיאחז ול'לתפוס' עצמו בימים האחרונים שנשארו", ועי"ז יחשב כאילו התחזק בעבודתו יתברך בכל הזמן כולו, וכמו שכתב הרה"ק ה'ישמח ישראל' זי"ע (במדבר א) וז"ל, וכמאמרי הקדושים, כאשר אם ירים איש את קצה המטה יתרומם כל המטה, בן כאשר יתקן איש ביום אחרון יתקן כל הזמן, עכ"ל"י.

בפרשתן (כח ד), 'ואלה הבגדים אשר יעשו חושן ואפוד ומעיל וכתונת תשבץ מצנפת ואבנט', כתב הרמב"ם (פ"ח מהל' כלי המקדש הי"ט) וז"ל, המצנפת של

י. ובנותן טעם להביא מה שכתב הרה"ק ה'אמרי יוסף' מספינקא זי"ע (דרוש י"ד לפסח) כי ידוע מה שאמרו 'הקריאה מעוררת את הזמן', ומאחר שבפרשתן נאמר מעניין יום הכיפורים, וכדכתיב בסוף הפרשה (ל י) 'וכפר אהרן על קרנותיו אחת בשנה מדם חטאת הכפורים אחת בשנה יכפר עליו', על כן שבת קודש דנא יש בה בחי' יום הכיפורים. יא. סיפר הגה"צ רבי נטע פריינד זצ"ל שהיה בשוה"ט של הרה"ק מסאטמאר זי"ע ואמר בבכיות שלישי, אידען (יהודים), התחרטו עתה, כי עוד מעט תתחרטו על מה שלא התחרטתם עד עתה...

יב. אדרבה, שערי סייעתא דשמיא נפתחים בלא גבול דייקא בעת הזו, וכמסופר על הרה"ק מסאטמאר זי"ע שהיה נוהג בכל שנה לעלות על ציונו הק' של הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאליב זי"ע ביומא דהילולא דיליה (ז' אדר), ותמיד הגיע אל חלקת מחוקק ספון לקראת ערב סמוך לזמן השקיעה, שנה אחת הקדים לבוא לקאליב כבר בשעות הבוקר בעוד היום גדול, אך לא פקד את ה'ציון' אלא לעת ערב, שאלו משמשו מה ראה על ככה לבוא דווקא כי ינטו צללי ערב ובפרט שכבר שהה בעיר והיה בידו סיפק להגיע מקודם, נענה לו הרה"ק ואמר שבנוהג שבעולם ביום היריד 'אין די לעצטע מינוט'ן כאפט מען מציאות' (ברגעים האחרונים מוצאים מציאות גדולות...), ונתכוון לומר בדבריו שעיקר התעוררות הרחמים הוא דווקא 'כי פנה יום'...

יג. נוראות כתב הרה"ק ה'תפארת עוזיאל' זי"ע על האמור בפרשתן (כט כב) 'ואת החלב המכסה את הקרב' - פירוש, החלב דהיינו תאוות הגשמיות, מכסה ההתקרבות לבורא ית'.

יד. וכמו שכתב ה'מצודות דוד' על הפסוק (משלי ג יח) 'עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר - התומך אותה בגדרים וסייגים הוא משובח'.

באר הפרשה - פרשת הציה

כתית למאור - שברון הלב להאיר ולהתעלות ולא לשקוע
 בייאוש
 בפרשתן (כו כ), 'כתית למאור', וברש"י, 'ולא כתית
 למנחות', וביאר הרה"ק רבי העניך
 מאלכסנדר זי"ע (וכן בעוד הרבה ספה"ק), כי באה התורה
 ללמד לאדם ש'יכתת' וישבר ליבו אל הקב"ה, אלא
 שתכלית שברון לבו של אדם היא להביאו להאיר את
 עצמו ולא למנחות, כלומר, שלא יניח את עצמו מעבודתו,

הרה"ק הרבי ר' העניך מאלכסנדר זי"ע אמר על הא דכתיב 'כתית למאור' בזה"ל, התורה אומרת צום יונגערמאן,
 שטויס דיך אביסעל וועסטו לייכטיגן - תכתת ו'תבעט' מעט בעצמך אז תאיר ותהיה 'למאור'...

והנה נאמר בפרשתן (כ יז-כא) שהיו י"ב אבנים בחושן, ועל כל אחד מהם היה חקוק שם אחד מהשבטים, והאבן
 הנקראת 'שהם' היא שייכת ליוסף, וביאר רבינו בחיי, כי 'סגולת אבן זה לתת חן לאדם בעיני כל רואיו', וכמו יוסף
 הצדיק שזכה לחן, כמו שנאמר בו (בראשית לט כא) 'ויתן חינו בעיני שר בית הסוהר' [וכן כתיב (שם מט כב) 'בן פורת
 יוסף בן פורת עלי עין', ופירש רש"י, פורת' הוא לשון חן, ו'חנו נטוי על העין הרואה אותן], גם אותיות 'שהם' הם
 כאותיות 'השם', וכדכתיב 'ויהי ה' את יוסף, וללמדנו כי המקדש עצמו בקדושת יוסף זוכה לחן ושיהיה ה' עמו...
 ואילו ב'מדרש תלפיות' (ערך אפוד) פירש הטעם בזה, כי 'סגולת האבן הזאת היא להציל את האדם מסם הממית',
 שאף אם אכל סם המוות מכל מקום ניצול מהסכנה ונשאר בארץ החיים אם מחזיק ונושא את האבן 'שהם', והרי
 זה שייך לעניינו של יוסף, שכל השומר עצמו בקדושה כמו יוסף הצדיק מועילה זכות זו להגן עליו אף חטא בשאר
 עוונות, ודי לו בתשובה קלה אחר שלא פגם.

טו. מפעם לפעם היה יוצא הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע לשהות (בימות החול) בכפר 'שמריהו', באחד הפעמים הבחין
 שבשכנות נמצא נער בן י"ב שנה ובקדשו הבין ש'מקום הניחו לו' לחזק את הנער ולקרבו ליהדות... שלח הרה"ק
 לקרוא לו, ומשבא הנער החל לדבר עמו 'ארום און ארום' - מה מעשיו, היכו מקום לימודיו וכו', תוך כדי השיחה
 נפתח הילד וגילה את אזני הרבי כי משיכה עצומה מקננת בקרבו לדעת את הנעשה בקרב התועים המשקיעים
 ראשם ורובם במשחקי הכדור (בועטים ברגל ותופסים ביד וכו', מתחלקים לקבוצות וקהילות ומבלים ימיהם ושנותיהם בשטויות הבל וריק
 ל"ע), והוא בקי במיני הקבוצות ובשמות המשחקים, ותדיר הוא מברר וחוקר אודות הנייע'ס והמתחדש בתחום זה.
 פתח הרבי לבאר לו בטוב טעם ודעת עד כמה הדבר לרעתו, מה יתן לו ומה יוסיף לו, מה גם שבעוד שנה יגיע
 זמנו להכנס ל'ישיבה', ובמצב כזה לא יאותו מנהלי הישובות לקבלו כתלמיד... בטרם נפרד הנער ביקשו הרבי שיבטיח
 לו שמעתה לא ילך לראות את המשחקים הללו, הילד הסכים רק לקבל ע"ע בלא נדר ובלא הבטחה, בטענה כי
 א"א לו להבטיח דבר שלא יוכל עמוד בו... כי 'נפשו קשורה...' במשחק הלזה, הרבי עמד על כך - לקבל ממנו
 'הבטחה', והוא בשלו שהוא מוכן מעתה להשתדל שלא ללכת לראות, וחוזר חלילה, עד שהרבי פעל פעולתו והנער
 'כנעו' והבטיח שאכן לא יוסיף לראותם עוד עד העולם.

הנער גדל ונעשה לאיש, נכנס לישיבה קדושה ושם עלה ונתעלה במעלות התורה והיראה כשהוא שומר על מוצא
 שפתיו ואינו מביט כלל לאותו ענין. בהגיע לפרקו מצא את זיווגו בארה"ב ובנה שם ביתו על אדני התורה והיראה,
 אבל דא עקא, שעברו השנים והבית ריק מבלי בנים ובנות... וכבר הוברר לו שעפ"י דרך הטבע אבדה תקוותו, אין לו
 שום סיכוי לזכות בבנים... כעבור זמן עלה לארה"ק לשפוך שיח במקומות הקדושים, אולי יחוס אולי ירחם, ובהגיעו
 לירושלים שם פעמיו אל הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע, בקודש פנימה הגיש קוויטל (פתקא) בבקשת רחמים ולא הזכיר
 לפני הרבי כי הוא אותו נער מכפר שמריהו, רק גולל בפני הרבי את כאב לבו שעדיין לא נושע, והרופאים מייאשים
 אותו, ברחמיו המרובים ברכו הרבי שבקרוב יזכה לחבוק בן, נענה האיש, רבי קדוש, אינני מסתפק בברכה אלא בהבטחה
 מפורשת יוצאת מפי הרבי שבקרוב אזכה לזש"ק... אמר לו הרבי, וכי יכול אני להבטיח, אין בכוחי אלא לברך, ולהתפלל
 עליך, אבל הוא בשלו שהרבי יבטיח... אולם הרה"ק סירב להבטיח, נענה האיש ואמר, מדוע לפני עשרים שנה דרש
 ממני הרבי הבטחה ולא הסתפק בפחות... (אף אני מבקש עתה הבטחה)... מיד הכיר הבית ישראל מי הוא העומד לפניו ושאלו,
 האם אכן עמדת בהבטחתך, השיב האיש אכן מוצא שפתי קיימת, אמר לו הרבי אם כן מבטיחך אני שתזכה בקרוב
 לישועת ה', לא עברה שנה ונולד לו בנו בכורו במזל טוב (אף שלדברי הרופאים לא היה שמץ תקווה שיזכה לבנים בדרך הטבע).

וללמדך, כי המשבר טבעו, אם ב'סור מרע' לעזוב התקשרותו ומשיכתו אל כל מיני שטויות עולם והבליו - בהיתר
 או באיסור ח"ו, אף מן השמים יענוהו מידה כנגד מידה ויזכה לישועה למעלה מדרך הטבע, באותות ומופתים לטוב
 לו כל הימים.

אלא יאיר את נפשו ונשמתו בעבודת ה'. וצריך להיזהר הרבה שאותו שברון לב לא יביאנו לידי עצבות חלילה טו, שהיא אבי אבות הטומאה", כי זו עצת היצר להפילו ברשת הייאוש, אלא בר כבד עם חשבון הנפש יהא מלא אורה ושמחה פ".

והרחיב בדברים הרה"ק ה'באר משה' מקאזניץ זי"ע (ד"ה א"י ואתה תצוה), וז"ל, שהעיקר הוא להיות האדם בגודל השפלות ובגודל ההכנעה, אך עם כל זה ההכרח הוא להיות הענוה בהשכל וברעת, שלא יתייאש האדם על ידי זה מלשוב ח"ו, שיאמר בלבבו ח"ו אין

טז. איתא מהרה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין זי"ע שההפרש וההבדל בין 'עצבות' האסורה ל'מרירות' המותרת ונצרכת אינו אלא כ'חוט השערה', ומסמיק לכך את דברי הגמ' (חולין כז.) נשחט ברובו 'כשירה' מחצה 'טרפיפה' – וכמה יש בין מחצה לרובו לא יותר מכחוט השערה, והיינו שכל ההפרש שבין כשר לטרפיפה אינו אלא חוט השערה... וסימן היכר ביניהם, כי אחר העצבות נעשה גופו כבד עליו, והולך לישן מרוב ייאוש, ואינו סובל לא את עצמו ולא אחרים, אבל המרירות אינו מניחתו לישן, כי מכיר שעדיין לא התחיל עשות מאומה – הולך וחוטף תפילה ומצוות, נוטל גמרא לידו ומיישב עצמו ללמוד (המכתב הובא בכנסת ישראל בשם הרה"ק מקארלין, ויש שייחסו אותו להרה"ק רבי העניך מאלכסנדר זי"ע).

בפי העולם שגור לחלק ביניהם, כי העצבות אומרת כבר אין לי כלום ואבד שברי, והמרירות אומרת עדיין אין לי כלום – א"כ מהיום והלאה אשתדל לקנות עוד ועוד.

יז. הרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע הוכיח אחד מנכדיו על עניין השמחה וגנות העצבות, נענה הנכד ואמר לו, הלא יש די והותר מצוות ועברות שאינני מקפיד עליהם כראוי, מדוע בחרת להעירני על מידת העצבות שאינה 'עבירה' אלא רק 'מידה' מגונה ותו לא, ענהו ה'בית אהרן', אכן עצבות אינה עבירה אך היא אבי אבות כל העבירות, כי כמה וכמה עבירות נמשך אליהם האדם על ידי שהוא שקוע בעצבות, לעומתה, השמחה איננה מצוה אך היא המביאה לכל מצוות האמורות בתורה.

עוד מסופר, שבאחת הפעמים כשדיבר הרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע בגנות מידת העצבות הזכיר בתוך דבריו את הכתוב (תהלים טז ד) 'ירבו עצבותם אחר מהרו' וביארו בשפה ברורה. באותה שעה עמדו שם ג' מחסידיו – וראה זה פלא, כל אחד מהם שמע והבין את ביאור הקרא באופן אחר, כפטיש הזה המפוצץ ויוצא ממנו כמה חלקים. הראשון שמע מפה קדשו לבאר ירבו עצבותם היאך מרבה האדם את מידת העצבות לשכון בלבו, זאת ע"י שאחר מהרו, שאינם מאמינים בטוב מצבם ומנסים למהר ולהקדים את האחר והמאוחר, על ידי כן המה נופלים בעצבות. החסיד השני העיד ואמר בשם רבו לאמור, ירבו עצבותם אם האדם מתחיל להתנהג בריבוי העצבות, אזי אחר מהרו אותה העצבות ממהרת ומביאה אחריה עצבות נוספת. ואילו השלישי שמע מהבית אהרן ביאור, ירבו עצבותם על ידי שהאדם מרבה את עצבותו, אזי אחר מהרו מלשון 'מוהר הבתולות' (לעיל כב טז) – מתנה, שנותן בעצבותו מתנה 'לסיטרא אחרא', ה"י מהם ומהמונם... נענה הרה"ק כי כל ג' הביאורים אמת יש בהם (דברי אהרן).

יח. מעשה היה בבחור משיבתו של הרה"ק מסאטמאר זי"ע שהיה שקוע בחטאים ועוונות ל"ע, ו'תפס' את עצמו ושינה דרכיו מן הקצה אל הקצה, החל ללמוד בהתמדה גדולה אך דא עקא, שככל שהתעלה בסולם המעלות בעבודת השי"ת כן שקע ביגון ובעצבות נוראה, כשהוא מסביר, שאדרבה דייקא ככל שמטיב מעשיו מבין הוא ביתר שאת כמה היו מגונים מעשיו בעבר ועד כמה פגם והכעיס את אביו שבשמים, וניסו המחנכים והמשגיחים לדבר על ליבו ולהפיג צערו, אך העלו חרס בידם, עד שסיפרו זאת להרה"ק מסאטמאר זי"ע, ויקרא לאותו בחור, ואמר לו מה שנאמר בריש פרשתן (כז ב) 'להעלות נר תמיד', ופירש רש"י 'כל לילה ולילה קרוי תמיד', כלומר, שאין הכוונה ב'תמיד' כפשוטו ממש, שצריך להדליק את המנורה בכל רגע ורגע, אלא די שתהא דולקת בלילה, והוכיח זאת רש"י מדין 'קרנן התמיד', שהכוונה ב'תמיד' לפעם אחת ביום, והמשיך הרה"ק לומר, שלפי זה צריך לפרש גם מה שנאמר (תהלים נא ה) 'חטאתי נגדי תמיד', שאין הכוונה שיהא חטאיו כנגדו כל היום וכל הלילה... אלא די שיהרהר בהם פעם אחת ביום ותו לא... וגם בזה יקיים מה שנאמר 'וחטאתי נגדי תמיד', ובשאר היום יסלק את מחשבות העבר ממנו... וכבר כתב כן הרה"ק ה'חווה' מלובלין זי"ע (ב'הנהגות') בזה"ל, וטוב פעמים לזכור שפלותו למזכרת עון כמו שנאמר וחטאתי נגדי תמיד, וידוע ש'תמיד' גם מיום אל יום פעם אחת או בכל שבוע. עכ"ל.

דבר נאה אמרו בהא דאיתא בגמ' (מדה ל:) שקודם שיוצא אדם לאוויר העולם משביעים אותו 'תהי צדיק ואל תהי רשע', ולכאורה קצת תמוה מדוע משביעים אותו 'אל תהי רשע', והרי מאחר שכבר השביעו אותו מקודם 'תהי

אשר מלאותיו רוח חכמה ועשו את בגדי אהרן, כשהוא מקדים להביא מה דאיתא ב'חובות הלכות' (בהקדמה) שהקב"ה נטע בלבות אנשים 'חכמה' נטועה וגנוזה, אמנם, רק אם יבוא מי שיעוררם לגלות אותה חכמה - אכן יצא המטמון ויתגלה לעין כל, ואם לאו אזי ישאר נעלם ומכוסה ולא יצא ממנו שום תועלת. והדבר דומה לגרגיר הזרוע באדמה, שאם יעדרו שם ויחרשו יצמח הגרגיר, יציץ ציץ ויעלה פרח לתפארה, אך אם לא יעבדו שם ירקב לגמרי. וזהו שאמר הקב"ה למשה, הנה מלאתי את חכמי לב רוח חכמה וצריכים לעורר אותם שיוציאו את חכמתם מן הכח אל הפועל, על כן אתה תדבר אל כל חכמי לב הא גופא אשר מלאותיו רוח חכמה, זה עצמו תדבר אליהם ותודיעם כי הם מלאים רוח חכמה, ועי"ז ועשו את בגדי אהרן, כי יתעוררו לפעול בחכמה שיש בהם ושעד עתה נעלמה מעיניהם^א. ולדין יאמר, כי על כל אחד לאמור לעצמו

לי עוד תקוה, שכבר הרביתי לפשוע ונתלכלכתי הרבה בעונות וחטאים, עד אפס תקוה ח"ו, אל יאמר כן, כי השי"ת הוא רחום וחנון^ב ומרבה לסלוח, וכשיקבל עליו מהיום באמיתות גמור לבל ישוב עוד לכסלה, בוודאי אין לך דבר שעומד בפני התשובה (ירושלמי פאה פ"א ה"א), והשי"ת ב"ה אינו מבקש מאתנו כי אם לפתוח בתשובה, ואז השי"ת יגמור בעדינו לטובה^ג, וכמו שאמרו חז"ל (שה"ש"ר ה ב) פתחו לי פתח כחודו של מחט וכו', וזהו מאמר הכתוב בתית למאור, שיהיה האדם בתית, בלב נשבר ונדכה, למאור, בכדי שעל ידי זה יאיר עוד יותר בגודל ההארה, ולא בתית למנחות, שלא יהיה ח"ו מונח בעצבות ע"י העונה ושפלות ויטיאש ע"י זה ח"ו מלשוב עוד.

עוד נציגה את ביאורו של הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע על הפסוק (כח א) 'ואתה תדבר אל כל חכמי לב

צדיק' הרי פשיטא שלא יהיה רשע... וביאורו, שאומרים לו תהי צדיק אך לא באופן שיאמר כל העת לעצמו אני רשע... שלא זו דרכה של תורה שמא יבוא לידי עצבות ויאוש.

יט. גם יזכור שהקב"ה מצפה תמיד שיחזור בתשובה, ובכל יום ויום בת קול יוצאת ואומרת שובו בנים שובבי"ם, ובפרט בימים הקדושים האלו לעת נעילת שערי ה'שובבי"ם ת"ת'.

חיזוק עצום כתב הרה"ק ה'שפת אמת' מבערז'אן זי"ע (דרוש לעשיית) לפרש בלשון הכתוב (ישעיה נה ז) 'יעזוב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו וישוב אל ה', כי 'יעזוב' יתפרש כמו שנאמר (כג ה) 'עזוב תעזוב עמו', והיינו מלשון עזרה, ור"ל, שהקב"ה עוזר לרשע ומעורר אותו לשוב בתשובה, וממשיך הכתוב לומר ואיש און מחשבותיו והכוונה אל הקב"ה, וכמו שאמר 'ואל' איש און, מחשבותיו של הקב"ה, שגם אליו נתונים מחשבותיו, שאף הוא ישוב אליו ית', וכמו שנאמר (שמואל ב' יד יד) 'וחשב מחשבות לבלתי ידח ממנו נידח', ועל כן שולח אליו הרהורי תשובה, ותפקידו של האדם הוא להחזיק בהרהורי תשובה 'למעשה', וכדכתיב וישוב אל ה' וירחמהו.

כ. ובאמת זה כלל גדול בכל ענייני העבודה, שאין הקב"ה מבקש מהאדם אלא לעשות מה שביכולתו וה' יגמור בעדו, ועפי"ז ביאר הרה"ק ה'שפתי צדיק' זי"ע (אות מא) מה שמצינו בעניין הדלקת נרות המנורה, שכל ענייני ה'הכנה' - הטבת הנרות וסידורם ונתינת הפתילות והשמן נעשים על ידי כהן דייקא, ואילו עצם הדלקת הנרות כשירה אף בזר (יומא כד:), ולכאורה איפכא מסתברא, אלא שרצה הקב"ה להורות שאין 'הגמר' נעשה בידי אדם, אלא עליו לעשות מה שבידו, והקב"ה כבר ישלים את המעשה.

כא. והדברים אמורים ביותר למחנכים העוסקים בחינוך התלמידים ולהורים העוסקים בחינוך הבנים, הודיעו לבניכם ולתלמידיכם כי הם מלאים רוח חכמה, הראו להם שכשרונות חבויים בהם, ובזה תפיחו בהם רוח חיים, והנסיון מוכיח יותר מאלף עדים על גודל השינוי לטובה המתחולל בלב התלמידים כאשר הם שומעים על המעלות הטובות שיש בהם, והמפורסמות אינן צריכות ראייה ומעשים הם בכל יום ויום כאשר יכול להעיד כל מי שיש לו יד ורגל בעסק החינוך...

וחלילה שלא לנהוג להיפך, לדכא רוח הילדים והתלמידים ולומר להם שאין בהם רוח חכמה וד"ל... וכבר פירש השל"ה הק' (דברים יט) בלשון הכתוב (משלי ט ח) 'אל תוכח לץ פן ישנאך הוכח לחכם יאהבך' בזה"ל, כשאתה רוצה להוכיח את אחד אל תאמר לו כך וכך אתה גרוע, כי אז ישנאך ולא ישמע לדבריך, וזהו שאמר אל תוכח לץ - שלא תוכיח אותו בדרך זלזול לומר לו לץ אתה. רק אדרבה תאמר לו חכם אתה ואם כן חרפה היא לאיש כמוך לעשות כה וכה, זהו הוכח לחכם, כלומר, תעשהו לחכם אז יאהבך וישמע לקול דבריך ויקבל מוסר. עכ"ל. ובזה

כוחו בבואו לפני ה' בבתי כנסיות אזי מובטח לו בצאתו מן העולם שלא ימות בעוה"ב אלא 'יחיה' שם בגן עדן לנצח נצחים. וכבר איתא במדרש (דב"ר ז א) 'אין גדול לפני הקב"ה יותר מאמן שישראל עונין²², עוד אמרו (ברכות נג): 'גדול העונה (אמן) יותר מן המברך'. כן אמרו (תנחומא צו ט) 'אמר ר' יהודה בר גדיא כל מי שעונה אמן בעולם הזה, זוכה ועונה לעולם הבא'.

ובטעם הדבר שבה הפליגו חז"ל במעלת עניית אמן ביאר רבינו בחיי (לעיל יד לא) וז"ל, ומפני שהאמונה יסוד כל התורה כולה תקנו לנו רז"ל בתפלה ובברכות לענות אמן - שהוא נגזר מלשון אמונה ומלשון הודאה - שמקבל עליו דברי המברך ומודה בהם. וזהו שאמרו רז"ל (שבועות לו): אמן קבלה, אמן שבועה, אמן

- 'אשר מלאותיו רוח חכמה', הנה אני מלא ב'חכמה' ובכוחות גדולים ונפלאים לעשות רצון קוני ויוצרי, ואל יהיה שפל וקטון בעיני עצמו²³.

ואמרו אמן - השיבות ומעלת עניית 'אמן'

בפרשתן (כח לה), 'ונשמע קולו בבואו אל הקדש לפני ה' ובצאתו ולא ימות', ופירש בספר 'אשל חיים' (נרפס בשנת תרצ"ה) בדרך הרמוז על פי מה שאמרו חז"ל (שבת קיט:): 'כל העונה אמן בכל כוחו פותחין לו שערי גן עדן, שנאמר (ישעיה כו ב) פתחו שערים ויבוא גוי צדיק שומר אמונים, אל תיקרי שומר אמונים אלא שאומרים אמן, ומעתה יש להעמיס במאמר הכתוב שאם נשמע קולו בבואו לפני ה' - שעונה אמן בכל

מבאר השל"ה הק' מה שאמר משה רבינו ע"ה בטרם הסתלקותו בתוך דברי התוכחה לישראל 'הבו לכם אנשים חכמים ונבונים וידועים', שבתוך 'דברי המוסר' סיפר במעלתם שהם חכמים נבונים וידועים...

וכך פירשו גם בדברי הרמב"ם הנודעים (הל' תשובה ז ו) 'התשובה מקרבת את הרחוקים, אמש היה זה שנאו לפני המקום משוקץ ומרוחק ותועבה, והיום הוא אהוב ונחמד קרוב וידיד', ולכאורה יש להקשות מדוע לא כתב הרמב"ם דבר זה ממש על 'היום ומחר', כלומר, היום (בטרם חזר בתשובה) הוא שנאו משוקץ ומרוחק ותועבה, ומחר (לאחר שכבר שב) הוא אהוב ונחמד קרוב וידיד, אלא שבא ללמדנו כלל גדול, לעולם אין אומרים ליהודי אפילו הפושע הגדול ביותר שהוא שנאו משוקץ ומרוחק ותועבה ח"ו, ואפילו כשרוצה להוכיחו שייטיב דבריו, כי אין זה 'מתקן' אלא 'מקלקל', שקרוב לוודאי שדברים אלו הקשים כגידיים רק ירחיקו אותו יותר ולא יפעלו פעולתם לטובה.

ואם ברצונך לדעת 'כל התורה על רגל אחת' שמע נא לביאור הרה"ק ר' מנחם מענדל מווארקא זי"ע (כמובא בשיח שרפי קודש) במה שאמרו 'כתית למאור ולא כתית למנחות' בזה"ל, אז מען וויל איינעם טשעפיען - ברויך צי זיין למאור, להאיר לו הדרך האמת, אבל לא כתית למנחות, אבער נישט צו טשעפיען יענעם צו לייגען, עכ"ל, וכלומר, אם רוצים לכתת ולדחוק ברעהו צריך להיות 'למאור' להאיר לו הדרך, אבל לא שיגיע ח"ו 'למנחות', שייאש את עצמו ותהא 'מנוחתו כבוד' בהר... ואידך פירושא זיל גמור, וכמו שמסיים והבן שזהו לימוד גדול, והיינו שהרבה יש להתבונן בכל תוכחה מה תכליתה ומיהיכן היא נובעת, והאם תביא את השומע למאור או למנחות...

כב. ובעניין זה מפרש הגה"ק ה'כתב סופר' זי"ע מה שנאמר בפרשתן (כח לו-לז) 'ועשית ציץ זהב טהור ופתחת עליו פתוחי חותם קדש לה' וכו', והיה על המצנפת אל מול פני המצנפת יהיה, שהלא אמרו חז"ל (זבחים פו:): שה'מצנפת' מכפרת על גסות הרוח, 'יבוא דבר שבגובה' (היא המצנפת המונחת 'בגובה' - על הראש) ויכפר על גובה, אמנם פעמים שיש מצוה בגאווה באופן של 'ויגבה לבו בדרכי ה'', על כן היה מקום הציץ שחוקק בו קודש לה' על המצנפת ואל מול פני המצנפת, להורות כי במקום שהגאווה והגדולה היא 'לחי העולמים' וקודש לה' שמצווה יש בדבר.

כג. הרה"ק הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג זי"ע אמר כי 'אפוד' (כח לא) בגימטריא 'אמן' (91), ואמר הכתוב לעשות 'חשב האפוד' לרמז על עניין ה'מחשבה' שצריך לצרף את כוונת הלב והדעת בענייתו אמן.

ואכן איתא בשו"ע (או"ח סי' קכד סי' ו) 'ויענו אמן אחר כל ברכה וכו' ובכוונה, שיכוון בליבו אמת היא הברכה שברך המברך ואני מאמין בזה'.

והנה, בזוה"ק (ח"ג רפה) כתב נוראות בגודל הפגם של העונה אמן בלא כוונה (ועי' עוד במהר"ל נתיב העבודה פי"א, וב'כתר ראש' אות כה). אמנם, בל ירך לבבו, לאמר, הרי ממילא איני יודע ואיני מכוון כראוי בעניית האמן, אולי מוטב שלא לומר... כי תקנה מצאנו לו בספר אור זרוע (הובא בשבט מוסר פל"א) שקודם התפילה יאמר, רבש"ע גלוי וידוע לפניך שאני בשר ודם ואין בי כח לכיין כוונת אמן כראוי, לכן יהי רצון מלפניך שתהא עולה כוונת אמן שלי עם כוונת אמן מאותם השרידים היודעים לכיין כוונת עניית אמן כראוי.

באר הפרשה - פרשת הצוה

בטובה, וכתב 'רבינו יצחק אייזיק חבר' (בהנהגותיו) לבאר תיבת בטובה - 'שיתענג ביום אחד מה שאחרים מתענגים בכמה ימים'. רמז לדבר כתבו בעלי התוס' בפרשת חיי שרה על הפסוק (כד א) 'ואברהם זקן בא בימים' - סופי תיבות אמ"ן, לרמז שהעונה אמן בראוי, יאריכו לו ימיו ושנותיו^{כד}.

וכבר הובא בספרים (עיי' צ"ח פסחים נו, ורבים כתבו כן) שתיבת 'אמן' עולה בנימטריא 'מלאך', כי מכל אמן שעונים נברא מלאך^{כז} המליץ טוב על האדם להחזיק ולהחיותו^{כח}.

קיום. ועל זה אמרו (ברכות נג:) גדול העונה אמן יותר מן המברך. ובאור הענין, כי המברך מעיד בברכתו של הקדוש ברוך הוא שהוא מקור הברכה, והעונה אמן הוא מקיים השטר והוא העיקר, שאין קיום העדות בעד ראשון אלא בעד שני, שהעדות נגמר על ידו, והעונה אמן הוא העד השני וצריך הוא שיצטרף עם העד הראשון שהוא המברך, כי עמו העדות קיימת. עכ"ל.

גם מצינו על גודל שכרו בעולם הזה בבריות גופא ונהורא מעליא, וכך איתא ב'תלמוד ירושלמי' (ברכות פ"ה ה"ח) 'כל המאריך באמן מאריכין לו ימיו ושנותיו

כד. בשנת ה'תש"ל נסתלק לבית עולמו אחד מחשובי ק"ק דסאטמאר בני. והוא בן צ"א שנים, בעת ההלוייה אמר הרה"ק ה'דברי יואל' זי"ע שזכה הנפטר לכזאת אריכות ימים (בתש"ל היה גיל זה נחשב לאריכות ימים מופלגת) על ידי שנהג לעבור בבית המדרש מאיש לרעהו לענות אמן על ברכותיהם, ושנינו 'כל המאריך באמן מאריכין לו ימיו ושנותיו', ואף רמז זאת במנין שנות חייו - צ"א, כי 'אמן' בגמטריא צ"א.

כה. בספר 'אמרי שמואל' (בשם ספר אהל יצחק) מביא שהרה"ק רבי שמואל שמעלקא מניקלשבורג זי"ע סיפר קודם הסתלקותו, שכל ימי חייו היה נזהר ביותר שלא לברך ברכה רק כאשר יש על ידו מי שיענה אחריו אמן, בהסבירו שמכל ברכה וברכה נברא מלאך, ולא תושלם יצירתו רק כאשר עונים אמן אחר ברכה זו, פעם בהיותו על אם הדרך בנסיעתו לברית מילה היה צריך לברך ברכת 'אשר יצר', אך לא היה שם מי שיענה אמן אחר ברכתו, ואף משרתו לא היה יכול לענות אמן אחר ברכתו כי היה נער פוחז וריק עד שלא היה ראוי אפילו לצרפו למנין. לפתע נראו שני אנשים משונים ונוראים, ובירך הרה"ק 'אשר יצר' והם ענו אחריו אמן במתיקות והתלהבות נוראה, ואחר עניית האמן לא נראו עוד, ומששאל את משרתו ענהו שהוא לא ראה אותם כלל וכלל. מיד עלה בדעתו ששנים אלו היו מלאך 'רפאל' ומלאך 'גבריאל' שנשלחו מן שמיא לענות אחר ברכתו אמן.

ועוד עלה בדעתו, לבאר על פי זה את דברי הפיוט שאומרים בימים הנוראים 'והוא באחד ומי ישיבנו, ונפשו איזותה ויעש, נורא וקדוש', והוא באחד - לבדו בשעת ברכה, אך לא היה לו מי ישיבנו ויענה אחריו אמן, ואף על פי כן ונפשו איזותה שמשותקק מאד שתעשה הברכה בשלימות, לכך ויעש נורא - יש עצה לעשות נוראות כאלו, מרום וקדוש - מן השמים כי כל קדושו בידך, ונתנמנם הרה"ק בעגלה וגילו לו מן השמים שכיוון לאמת, שאכן השנים שנגלו אליו היו מלאכים ואחד מהם היה רפאל, וגם כיוון לאמת בביאורו את דברי הפיוט.

כו. בספר 'נוטרי אמן' (עמוד רפא) הביא מעשה נורא, שסיפר רופא בעל תשובה שעלה מארה"ב לארה"ק מה הייתה הסיבה שהביאתו להתקרב אל ה' ולתורתו. הגיע אלי חולה שכל המערכות הגופניות שלו קרסו, ומצבו היה מסוכן עד שהיה נראה שנותרו לו מספר ימים לחיות. אחר 'אסיפות' ודין ודברים שהיו בין כמה רופאים גדולים ביותר הסיקו מסקנא שע"י ניתוח מסובך ומורכב ניתן להותירו עוד כמחצית השנה בחיים, אמנם, הניתוח יקר מאד וגם מנת היסורים הממתינה לו גדולה. מכיוון שכן הצגנו את המצב לאשורו בפני המשפחה, וחיכינו להכרעתם. החולה עצמו שהיה מתלמידי הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל ביקש להפנות את השאלה למורו ורבו, שמעתי את בקשתו והחלטתי בעצמי להגיע אל רבי משה זצ"ל לשמוע ממקור ראשון את דעתו. ומשבאתי לפני ר' משה והצגתי בפניו את הבעיה החלו עיניו להוריד דמעות וקרוב לעשרים דקות ישב ובכה על תלמידו זה ששנים רבות לא שמע ממנו מאומה, ולפתע נודע כי מצבו כה קשה.

ר' משה ביקש שימתינו לו עוד יום אחד, ולמחרת יגלה את דעתו מה היא, ויהי ממחרת נענה ר' משה - לנתח אותו, ואנחנו נתפלל לרפואתו, ונבקש בשבילו שנים ארוכות. והוסיף להסביר את סיבת החלטתו ומקור אמונתו כי החולה אכן יאריך ימים, שהרי אף לדברי הרופאים יחיה עוד חצי שנה, ובמשך חצי שנה זאת הוא יזכה לענות אמן על כמה ברכות, ומכל אמן שלו יברא 'מלאך', וכל מלאך ומלאך מאלו האמנים יצטרפו לפמליא של מעלה ויעמדו להגן עליו לשמרו ולהמליץ עליו זכות...

טוב משתיקה. כי הפעמון הוא כעין זוג בענבל המקשקש בתוכו (רש"י כאן) וכצורת הלשון המקשקשת תוך הפה, והזוג ההוא המקשקש משמיע קולו בבואו אל הקודש, ולכן הוא משל ורמוז הרומז על דיבור הפה, והרימונים... הם כעין כפיות חלולות סתומות אשר לא ישמע קולם - הם רמוז על השתיקות והעדר הדיבור. ובאה התורה לומר לך שעל הפעמון - הדיבור, להיות 'בתוך הרימונים' - בין שני שתיקות, ולא שיהיו הרימונים בתוך הפעמונים כלומר שתיקה אחת בין שני דיבורים, ולכן נברא האדם עם 'פה אחד' ושתי עיניים (ושתי אוזניים) לרמוז לו שמחצה ממה שהוא רואה (ושומע) יגיד בפיו¹.

בפרשתן (כח לב) 'והיה פי ראשו בתוכו, שפה יהיה לפיו סביב מעשה אורג כפי תחרא - וברש"י, למדנו שהשריונים שלהם פיהם כפול', וביאר הרה"ק מהר"ש מבעלזא זי"ע כי השריונים כלי מלחמה הוא (עי' שבת סב.), וללמדנו בא, שבמלחמת היצר יוכל להתגבר רק ע"י שיהיה 'פיהם כפול' - בשמירה כפולה ויתירה שלא לדבר דיבורים שאינם נצרכים (סידור לב שמח).

והנה אמרו חז"ל (ערכין מז.) מעיל מכפר על לשון הרע, אמר הקב"ה יבא דבר שבקול ויכפר על מעשה הקול², ולכאורה צריך ביאור, כי מן הנראה היה שיורו להביא בגד שאינו משמיע קול כלל, להורות ל'בעל הלשון' שיפסיק מלהשמיע קולו בדיבורים האסורים, ובוזה יתכפר לו. מכאן אמרו, שאכן, לא באה התורה

וירוויה 'פי שניים' בשכרו - להינצל מן היצר וחילולתו, כמו שכתב הרה"ק ה'דברי שמואל' זי"ע (וישלה ד"ה הצילני) וז"ל, הצילני נא מיד אחי ר"ת אמן. אמרו חז"ל (שבת קיט:) כל העונה אמן בכל כוחו קורעין לו גזר דינו, ובאן נרמז מיד אחי מיד עשו הוא היצר הרע. עכ"ל, והיינו שעל ידי עניית אמן זוכה גם להינצל מיד עשו הוא היצר.

בדברים הללו כתב בספר 'מנחת אליהו' לבעל ה'שבט מוסר' (דרוש לפורים) על הפסוק (אסתר ב ז) 'ויהי אומן את הדסה היא אסתר', שנכתב אמן חסר וא"ו, לומר שמרדכי לימדה לענות אמ"ן [כמו שמחויבים האב והאם ללמד לבניהם מקטנותם (רמ"א או"ח קכ"ד ז)], ובוזה היתה שמורה מכל סכנה ברוחניות ובגשמיות, וניצלה מידי הטומאה אף בהיותה בבית אחשוורוש.

ונשמע קולו - שמירת הדיבור והזהירות מלה"ר ורכילות **בפרשתן** (כח לג), 'ועשית על שוליו רימוני תכלת וכו' ופעמוני זהב בתוכם', וכן נאמר בפר' פקודי (לפ כה) 'ויתנו את הפעמונים בתוך הרימונים על שולי המעיל סביב', ולכאורה צריך ביאור, הרי היו הרימונים והפעמונים זה לצדו של זה, ומדוע אמר ויתנו את הפעמונים בתוך הרימונים, הלא כמו"כ היו ג"כ הרימונים בתוך הפעמונים.

ומבאר האלשיך הק' (בפרשתן) וז"ל (בשינוי) אך הוא מוסר אבינו שבשמים ללמדנו דעת כי אין

כז. וכמו שהעמיס הרה"ק מרוזין זי"ע בדברי הגמ' (מגילה יח.) 'מילה בסלע משתוקא בתרין', שהמדבר מילה אחת מתוך שתיים שהוא שותק אזי שווה מילה אחת שלו סלע ויש לה ערך רב, שהרי אינו מדבר אלא כפי הנצרך. הוא היה אומר, הנה לחתן נותנים 'דורון דרשה', אבל הרבה יותר מכך ראוי הוא לקבל על השתיקה. רמז נאה רמז הרה"ק היהודי הקדוש מפרשיסחא זי"ע בדברי המשנה במסכת תמיד (א א) 'מצאו נעול יודע שיש שם אדם פתוח יודע שאין שם אדם', הנועל פתחי פיו, ואינו מדבר כל מה שליבו חפץ, הרי 'בידוע שיש שם אדם', אך אם פיו פתוח - כלומר, שאינו שם על לב מה שמוציא מפיו בידוע שאין שם אדם - אינו נחשב כאדם, אלא כ... וכך היו אומרים קמאי, כמו שיש 'זולל וסובא' המרבה באכילה גסה ושתייה שלא כדת, כן יש זולל וסובא באדם המדבר ומדבר ומדבר בלא מחשבה יתירה, ומרבה בדברים של לשון הרע, רכילות ושאר דיבורים אסורים שסופם מי 'ישורם' (אמרי נועם, הרה"ק מוואלכבארז).

כח. עוד איתא בגמ' (שם) 'קטורת מכפרת על לשון הרע, אמר הקב"ה יבוא דבר שבחשאי [היא מעשה הקטורת הנעשית בחשאי ובסתר, שהיתה נעשית במזבח הפנימי והיו הכהנים אסורים להיות שם בשעת עבודתה] ויכפר על מעשה חשאי' (ועיי"ש בביאור הטעם שיש ב' מכפרים). ומבאר המהר"ל (דרשה לשבת שובה) כי המספר לשון הרע הרי הוא מתרחק ונכרת מהקב"ה, וכמו שדרשו בגמ' (ערכין טו:) ממה שנאמר (תהילים יב ד) 'יכרת ה' כל שפתי חלקות לשון מדברת גדולות', ותיקונו על ידי מעשה הקטורת, שהיא חוזרת ומקשרת אותו לאביו שבשמים, שקטורת הוא מלשון קשר.

באר הפרשה - פרשת תצוה

תצוה אותם עד כמה צריך להיזהר בלשונם, כי מות וחיים ביד הלשון.

עוד נאמר בפרשתן (כח טו-ב) ועשית חושן משפט... וישפה, ובמדרש (תנחומא ויצא ו) הביאו שהוא נוטריקון 'יש לו פה ושותק' - שהרי ישפה הוא אבנו של בנימין שידע ממכירת יוסף ולא הגיד. ולכאורה צריך ביאור דאם מעלתו שהוא שותק הוה ליה לקראו 'אין-פה', ומבאר הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (ליקוטים ד' פרשיות) דעיקר החשיבות היא שיש לו פה ובידו כוח לדבר ואעפ"כ שולט עליו ופיו ברשותו, לבלום לעת הצורך. ולבן נקראת האבן בשם 'ישפה', כי אם אין בידו לשלוט על פיו אין לו פה, כי פיו אינו שלו אלא אדרבה הוא של פיו לב.

לאסור על האדם מלדבר, אדרבה יפתח פיו^{כט}, וידבר רק דיבורים מותרים נקיים מכל רבבל.

זהנה לא נזכר שמו של משה רבינו ע"ה בכל הפרשה, וידוע מה שכתב בעל הטורים (ע"פ הוה"ק פר' פנחס רמב.) דהטעם הוא משום שאמר משה רבינו ע"ה 'מחני נא מספרך אשר כתבת' (להלן לב לב) וקללת חכם אפילו על ידי תנאי באה ונתקיים בזה, ומכאן למדנו עד כמה צריך האדם להיזהר בלשונו, שאף ש'מאן לך רב משה' - מי לנו גדול משה, ואמר זאת לצורך הצלת ישראל מ"מ לא נמלט מן העונש (כמובן שאין אנו מדברים כלל משה רעיא מהימנא. אלא רק ללמדנו בא) לא. על פי זה פירש ה'ש"ך' על התורה שזהו שאמר לו הקב"ה 'ואתה תצוה את בני ישראל' - שהא גופא

והדבר נורא עד כמה חמור עוון לשון הרע, שבאותו זמן נעלה 'אחת בשנה' כשנכנס הכהן הגדול לקודש הקדשים בעיצומו של יום הכיפורים, לא מצא על עוון חמור יותר לכפר אלא על בעלי הלשון, והיינו, שהם נצרכים לכפרה הגדולה ביותר...

כט. איתא בגמ' (יומא עו:) אמר רבא חמרא וריחני פקחין - ששתיית יין והרחת מיני בשמים הם החכימו אותו. וביאר הגה"ק רבי חיים פאלאג'י זי"ע, דהנה איתא בגמ' (כריתות ו) שכשהיו שוחקים את סממני הקטורת היו אומרים הדק היטב היטב הדק מפני שהקול יפה לבשמים, לעומת זאת 'הדיבור רע ליין', שאם מדברים בשעה שמכינים את היין פוגמים בטעמו ועל כן עדיף לשתוק באותה שעה, נמצינו למדים ש'חמרא' מורה על שתיקה ואילו 'ריחני' מרמז על דיבור, זהו שאמר רבא חמרא וריחני פקחין - כלומר לדעת אימתי לשתוק ואימתי לדבר זהו החכמה הגדולה ביותר.

ל. סיפר הרה"ח ר' משה בנצלוביץ זצ"ל מישישי חסידי גור בדור האחרון, והיה משמש כאיש החברא קדישא בביה"ח בבני ברק עד סוף ימיו. בבחרותו עלו הוריו להשתקע בארץ ישראל (לפני המלחמה), בימים ההם סבל מכאבים עזים בשיניו, בימים שהרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע ביקר באר"י, רצה ר' משה להזכיר את עצמו אצל הרבי אך משום מה ביקש מבנו של הרבי - הרה"צ רבי מאיר זצ"ל הי"ד, שיזכיר אותו לפני אביו. אמר לו רבי מאיר שיעמוד במקום פלוני שהרבי עתיד לעבור שם, וכאשר יעבור שם הרבי יזכיר לו את כאביו, וכן הוה, והי כשמוע הרבי את האזכרה, נענה ואמר 'רעדט מען נישט קיין לשון הרע' (א"כ פוסקים מלדבר לשון הרע), כאומר לו, שאם מתייסר באחד מאברי הפה סימן הוא לו שעליו להתחזק בשמירת הלשון, ואכן קיבל על עצמו מאז שלא לדבר שום דברים אסורים ונעלמו לו יסוריו וכאביו.

פעם נכשל בשמץ לשון הרע באמצע הלילה, ומיד חזר והרגיש בכאבי שיניים, והיו לו יסורים אלו לזכרון שיפסיק לדבר דברים אסורים, כי אחר שקיבל על עצמו לשמור פיו ולשונו הוטב לו ועד שעלה השחר נעלמו הכאבים כלא היו, ועד שנות זקנה ושיבה היו שיניו לבנות כחלב וללא שום פגם.

לא. הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע אמר שצדיק אוהב את הצנעא, וכל 'פרסום' הוא צער ויסורים עבירו, לכן משה רבינו ע"ה שמסר נפשו בשביל כלל ישראל ואמר מחני נא וגו' זכה עי"ז לשכר ושמו אינו מופיע בפרשת תצוה, ונחסך ממנו ענין הפרסום ממנו.

לב. ויש שרמזו כן בפסוק (תהלים קטו ה) 'פה להם ולא ידברו' דמי שיש לו פה אכן 'לא ידברו', אבל מי ש'כן מדבר' אין לו פה, והוא ע"ד אמרתם השנונה של בני פולין בתפארתה - מי שמדבר יתר על המידה, אין לו 'פה', אלא 'חור' מיותר בגולגולתו, משם נשפכין חוצה כל השטויות שבמוחו, ועל ידי דיבורו הוא מחורר חור אף במוחו של השומע אותו ומאזין לדברתו חסרת המחשבה.

עוד אמרו בדרך צחות, דלעולם תמיהה רבתי היא, לשם מה הללו דורשים יומם ולילה, ומדוע לא סגי להם לחשוב במוחם כל אלו ה'פנינים' היוצאים ושפועים מפיהם, אלא מאי תען ותאמר, כי ברצונם שרעיהם ישמעו וידעו

עוד בפרשתו (כח לה), 'והיה על אהרן לשרת ונשמע קולו בבואו אל הקודש', ואיתא ב'מסורה' שבכל מקום שנכתב 'קולו' בתורה כתיב 'קלו' חסר חוץ מבפסוק זה שנאמר 'קולו' מלא, וביאר הרה"ק האמרי יהודה' מבערז'אן זי"ע שבא הכתוב לרמוז, כי בבואו אל הקודש לשרת לפני ה' בתורה ובתפילה צריך להיות 'קול מלא' מתוך התלהבות וחמימות ברעש גדול, אכן בשאר הדיבורים והקולות בדברי חול די ב'קול חסר'...

אשר על העדות - ע"י עסק התורה יינצל מן הייסורין בפרשתו (כו ט), 'ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור', וברש"י, שרק טיפה הראשונה היוצאת מן הזית היתה כשרה למנורה (מנחות פו.), לגי, ביארו בה בשם הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע שהרי המנורה רומזת ל'תורה' (ב"ב כה:), ולכן היו סוחטים רק 'טיפה אחת' לצורך הדלקת המנורה (והיא הנסחמת בנקל מאד, בלא 'דוחק') - כי העוסק בתורה נפטר מכל מיני 'כתית', ולא יסבול יסורים, כמאמרם (ברכות ה.) 'כל העוסק בתורה יסורין בדילין הימנו'. ועל ידי לימוד התורה ייפטר מכל מיני דחק וצער ל"ה.

אשר על העדות - ע"י עסק התורה יינצל מן הייסורין

ובכך פירש הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע דברי חז"ל (ברכות ו:): 'אגרא דכלה דוחקא', וברש"י, 'שבת שלפני הרגל, שהכל נאספין לשמוע הלכות הרגל'. וביאר הרי"ם אגרא דכלה - השכר על לימוד התורה שלמדו באסיפת העם, דוחקא - שיתבטל מהם כל הדוחקים והיסורים ל"ה.

ומפורש אמרו חז"ל (בר"ר צב א) 'אין לך אדם בלא יסורים, אשריו לאדם שיסורים באים עליו מן התורה', והיינו, ש'אדם לעמל יולד', אך אשרי האיש 'שיסוריו בתורה', יסורים וקשיים הללו מצילים אותו מיסורים וצרות אחרות ל"ה.

ורמז ליה הרה"ק ה'ישמח משה' זי"ע (פרשת בשלח, פר' המן) בלישנא דקרא (בראשית ג יט) 'בזעת אפך תאכל לחם', דלתיבת לחם יש שתי משמעויות, חדא כפשוטה, ואידך כמדרשה דקאי על התורה, ככתוב (משלי ט ה) 'לכו לחמו בלחמי'. והנה, אין איש שנפטר מגזירת 'בזעת אפך תאכל לחם', אלא שבידו הברירה לבחור על איזה לחם יתייגע וזייע, כי אם יהא כל עמלו בתורה יזכה לפרנסה בהרחבה ולא יצטרך לעבוד קשה על פרנסת מטה לחמו ל"ה.

אשר על העדות - ע"י עסק התורה יינצל מן הייסורין בפרשתו (כו ט), 'ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור', וברש"י, שרק טיפה הראשונה היוצאת מן הזית היתה כשרה למנורה (מנחות פו.), לגי, ביארו בה בשם הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע שהרי המנורה רומזת ל'תורה' (ב"ב כה:), ולכן היו סוחטים רק 'טיפה אחת' לצורך הדלקת המנורה (והיא הנסחמת בנקל מאד, בלא 'דוחק') - כי העוסק בתורה נפטר מכל מיני 'כתית', ולא יסבול יסורים, כמאמרם (ברכות ה.) 'כל העוסק בתורה יסורין בדילין הימנו'. ועל ידי לימוד התורה ייפטר מכל מיני דחק וצער ל"ה.

'הגיגיהם' מה הם - והרי הללו אינם יודעי מחשבות... מעתה עליהם לבקש את רשות של בידיהם האם הם מעוניינים לשמוע כל זאת...

לג. אגב אורחא, כתב הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (דרשות ח"א עמו' קעה.), סגולה נפלאה לאדם לזכור את תלמודו, שבעת הלימוד יקשר מחשבתו עם משה רבינו, ויחשוב שהרי הוא מדבק את רוחו עם רוחו של משה ויזכה לזכירה בתורה. ובה מבאר בלשון הפסוק ויקחו אליך - שבני ישראל יתקשרו עמך. אך עדיין כתית למאור - עדיין עליהם לעסוק בתורה מתוך יגיעה, ועם יגיעתם יתקשרו בך, וזה יועיל להם להעלות נר נר התורה הקדושה, לזיכרון לתמיד. סגולה נוספת ידועה משמיה של הרה"ק רבי צבי הירש מזידיטשוב זי"ע (ילקוט מהרי"א, הובא בהיכל הריב"ש עמ' סט) שכ'סגולה לזכרון' יבקש על כך במחשבתו בשעת קידוש בליל שב"ק בתיבות זיכרון למעשה בראשית, ויועיל לו לזכור את תלמודו. לד. ועל דרך שאמרו בגמ' (עירובין נד.) 'חש בראשו יעסוק בתורה וכו', חש בכל גופו יעסוק בתורה, שנאמר (משלי ד כב) ולכל בשרו מרפא', וכשם שהתורה מביאה רפואה לעולם, כך פוטרת היא משאר מיני צער.

לה. כך מביא הרה"ק ה'שם משמואל' זי"ע את הדיבורים האחרונים שאמר זקנו (אבי אמו) הרה"ק השרף מקאצק זי"ע, 'כל מי שיניח ראשו בתורה, הריני ערב בעדו בזה ובבא, אך מי שהוא לייטי'יש מטושטשים (והכוונה היא להולכים בטל בתאונות שונות ומשונות) יפול לנוקבא דתהומא רבה' עד כאן לשונו, ותוספת דברים אך למותר.

לו. בדרך צחות אמרו לרמז זאת בתפילתו של רבי נחוניא בן הקנה (ברכות כח:): 'מודה אני לפניך ה' אלהי ששמת חלקי מיושבי בית המדרש ולא שמת חלקי מיושבי קרנות וכו', אני רץ והם רצים, אני רץ לחיי העולם הבא והם רצים לבאר שחת', ולכאורה מדוע 'אני רץ' ולא הולך בנחת (ובפשוטו, היינו משום ש'לעולם ירוץ אדם לדבר מצוה'), אלא שאם נגזר על האדם ש'ירוצ' ותמיד יהיה בטרדה ובבהלה, הברירה בידו אם לרוץ לחיי עולם הבא או לרוץ לחיי עוה"ז... ובחרת בטוב ובחיים האמיתיים...

לז. הרה"ק בעל ה'דברי יששכר' זי"ע מביא שהיה מרגלא בפומיה דאביו, כאשר נכנס אחד לבקש ברכתו להצלחה בענייני הפרנסה, שמוטב לו להשקיע עצמו בתורה, ועל ידי זה יזכה לברכת כל ישראל האומרים בכל יום 'על ישראל ועל רבנו ועל תלמידיהו ועל תלמידי תלמידיהו ועל כל מאן דעסקין באורייתא וכו' יהא לנא להון ולכון וכו' ומזוני רויחי'.

באר הפרשה - פרשת תצוה

פוק חזי כמה יקר בעיני ה' לימוד התורה מתוך הדחק ויסורים, עד שאמר הרה"ק ה'חידושי הרי"ם זי"ע, וז"ל. ענין אריכות הגלות כל כך, אולי משום שחשוב מאד בשמים לימוד התורה בזמן הזה, שהוא בקושי ודוחק גדול ועול פרנסה המטרידים את האדם. (שש"ק ח"ב קעו). והיינו שבימות המשיח תהיה הרחבה גדולה לישראל, כמאמרם (עירובין מג:): 'כיון דאתי משיחא הכל עבדים הן לישראל', ושוב לא יוכלו ללמוד תורה מתוך הדחק². והדברים נפלאים, שהרי הקב"ה מצטער בצרתן של ישראל, ככתוב (תהלים צא, טו) 'עמו אנכי בצרה', ואמרו (חגיגה טו:): 'בזמן שאדם מצטער שכניה מה לשון אומרת, קלני מראשי קלני מזרועי', ואעפ"כ מעדיף השי"ת יותר

אולם אף המתנסה ביסורי הגוף והנפש רח"ל אינו נפטר מחמת כן מלימוד התורה לה, וכמו שפסק הרמב"ם להדיא (הלכות ת"ת א ח) 'כל איש מישראל חייב בתלמוד תורה, בין עני בין עשיר בין שלם בגופו בין בעל יסורין'. ואין בריה בעולם שבידה להיפטר ולהשתמט מחובה זו, ואדרבה אין לך חביב לפני המקום כת"ת הנלמד מתוך הדחק ויסורים, דמשתכחין בצערא דילהון ועסקין בחדוותא דקוב"ה, ובאותה שעה מתפאר השי"ת עם ישראל לפני הפמליא של מעלה לט. ועוד שלימוד התורה מתוך הדחק מסוגל להתקיים בידו, וכפי שאמרו במדרש זוטא (קה"ר ב ט) שהעיד שלמה על עצמו 'תורה שלמדתי באף - נתקיימה לי'.

לח. הרה"ק ה'ישועות משה' מויז'ניץ זי"ע היה מדקדק בלשון שאנו מבקשים ב'ברכת החודש' (ומקורו ביצלותיה דרב ברכות יז:): 'שתתן לנו חיים ארוכים, חיים של שלום, חיים של טובה, חיים של ברכה, חיים של פרנסה, חיים של חלוץ עצמות וכו', חיים של עושר וכבוד חיים, שתהא בנו אהבת תורה ויראת שמים', והנה בכל הבקשות אנו אומרים 'חיים של', אכן לגבי אהבת תורה ויר"ש אין מבקשים חיים של אהבת תורה, אלא חיים שתהא בנו אהבת תורה, וצריך ביאור שינוי הלשון.

אלא כי לא הרי אהבת תורה כשאר העניינים הנזכרים, וכגון לעניין עושר וכבוד, כי בוודאי יש חיים גם בלא עושר וכבוד, אלא שאנו מבקשים שבנוסף לעצם החיים נזכה גם לעושר וכבוד, משא"כ לגבי תורה - הרי חיים בלא תורה אינם חיים, על כן אנו מבקשים על חיים 'שתהא בנו' אהבת תורה... (כלומר שרק כך החיים נחשבים 'חיים', עם אהבת התורה). עפ"ז ביאר את תפילת דוד המלך ע"ה (תהלים קיח יז) 'לא אמות כי אחיה', ולכאורה הרי זה כפל הלשון בלא צורך, שאם אכן 'לא אמות' אזי 'אחיה', ומה צורך יש לבקש במפורש 'כי אחיה'. אלא, שכך התפלל דוד, לא אמות, אך איני מסתפק בחיים שאינם חיים, אלא כי אחיה בחיים האמיתיים. והפטיר, כי לפעמים קוברים בן אדם שהוא בן עשרים רק בהגיעו לשבעים שנה... הא כיצד, אחר שעזב את הישיבה בהיותו כבן עשרים חדל ללמוד, ומאז הוא מסתובב בעולם בלא חיות, עד מלאות ימיו ושנותיו כשהוא בן שבעים שנה... ולמדנו בדבריו, עד היכן החיוב על כל יחיד לעסוק בתורה ואפילו בעל ייסורים, שכשם שהחולה זקוק לרוח חיים ולנשימה כך הוא זקוק לסם החיים האמיתי... לט. אמרו חז"ל (מנחות מט.) 'אין מחנכין את מזבח הזהב, אלא בקטורת הסמים של בין הערבים', וביאר הרה"ק ה'שם משמואל' זי"ע (תרע"ג) ד'קטורת' מלשון קשר היא, וקאי על הקשר בין יהודי לקונו, וקא משמע לן שהקשר עם הקב"ה מתחזק כשהיא שעת 'בין הערבים', מתוך טרדות ובלבולים, והאדם מתחזק וממשיך בעבודתו.

יש שרמזו כן במנורה, שהיתה עשויה מלאכת אומן 'משוקדים' מלשון שקדים, והנה השקדים תחילתן מר וסופן מתוק (עי' מעשרות א ד), וזהו יופיו והדרו של בית המקדש, כי הקב"ה כביכול מתפאר בעבודת היהודי כשתחילתו מר... הא למה זה דומה לציור שהאדם תולה בביתו מחמת יופיו, כך כביכול מתפאר הקב"ה בבניו המקיימים מצוות ועוסקים בתורה מתוך הדחק.

בחור נכנס אל הרה"ק ה'פני מנחם' זי"ע והתאונן בפניו כי מר לו מאד, היות ולא התברך באהבת תורה. נענה לו ה'פני מנחם' ואמר, מה אעשה שנתברכתי ב'אהבת התורה'... כלומר, אף אני מיצר, אבל בהיפוך, כי הנני מיצר על כך שזכיתי כן לאהבת תורה, ומשום הא אין לי כ"כ זכיה להתייגע בתורה אף בלא חשק.

מ. בסוף ימיו נסע הרה"ק מהר"י מבעלזא זי"ע לעיר וויען כדי לדרוש שם ברופאים, והתלווה אליו בנו הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע, ושהו שם במשך כמה שבועות, ביום השב"ק הבחין מהרי"ד בבחור מבוגר שעוסק בתורה במשך כל יום השבת בהתמדה גדולה ובחשק עצום, ומאד התפעל מעבודתו ומלימודו, ניגש אליו ושאלו מאין הוא ומה מעשיו, נענה הבחור ואמר, שאנשי הצבא הנכריים גייסו אותו לשרת בצבאם, והיה מוכרח לחלל את השב"ק, לכן פנה אל מפקדיו שיתנו לו יום מנוחה בשבת, ותמורת כן יעבוד שעות ארוכות יותר בששת ימי המעשה, וזכה

הרי 'אין בין אדר הראשון לאדר השני' (מגילה ו:). וכך כתב הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע (פרי צדיק לר"ח אדר ראשון) וז"ל, אבל שורש המצוות שבלב, כיון ששניהם בשם חודש אדר נקראו, וכשבא הזמן הזה באדר ראשון גם כן זמן מחיית עמלק, מרגיש האדם בלב בחינת משתה ושמחה וטוב לב, שיכולים לתקן הלב כסיל לשמאלו, שזהו עיקר מחיית עמלק יצרא בישא. עכ"ל. גם הגידו צדיקי הדורות, שבשם שביוס הפורים מתעורר בכל שנה ושנה תוקף הרחמים והרצון לעשות ניסים בזמן הזה כבימים ההם, כך גם ב'פורים קטן' מתעורר השפעות ניסים לישראל^{מב}.

משנבנם אדר יתרכו שמחות ושפע רב^ג בבתי בני ישראל, ונזכה כולנו לרפואות וישועות, אורה ושמחה וששון ויקר.

להצטער בצרתן של ישראל כביכול, כדי שיוכל להשתעשע בתורה שבני ישראל עוסקים מתוך הדחק.

וטוב לב משתה תמיד - קדושת 'פורים קטן' וסגולותיו
כתב הרמ"א (סי' תרצ"ז ס"א) 'יש אומרים שחייב להרבות במשתה ושמחה ב"ד שבאדר ראשון, ואין נוהגין כן, ומכל מקום ירבה קצת בסעודה כדי לצאת ידי המחמירים, וטוב לב משתה תמיד^{מב}. ובמ"ב (סק"ה) כתב 'בהגהת תשב"ץ כתב דיש להרבות, ורבינו יחיאל מפריש רגיל להרבות ולהזמין בני אדם, וזהו שסיים הרמ"א וטוב לב משתה תמיד היינו שמוזב להרבות לכבוד הנם שנעשה בעיתים הללו'.

אך אף שאין חיוב ב'משתה ושמחה' ושאר מצוות יום הפורים, מכל מקום לעניין הארת היום וסגולתו

לשאת חן בעיניהם והרשעים הללו יצאו מגדרם והסכימו להצעתו, מאז קיבל על עצמו לעשות את יום מנוחתו - יום השבת, כולו תורה, כשמוע מהרי"ד את תשובתו נענה ואמר 'מי יודע אם בחור זה אינו מעכב את הגאולה...'
שהרי בבוא גואל יוסר עול הגלויות ועול הגויים מעל צווארינו, ואז לא יוכל עוד כביכול להשתעשע עם לימוד התורה במסירות נפש כשל בחור זה.

מא. ה'שערי תשובה' (סק"ב) נתן רמז בדברי הרמ"א כי 'משתה טוב' בגימטריא 'אדר ראשון' (762)...
מב. הרה"ק ה'אמרי יוסף' זי"ע (דרוש י"ד לפסח) מביא, שהרה"ק ה'דברי חיים' מצאנו זי"ע סיפר ב'פורים קטן', כי פעם הלך הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זי"ע בערב יום הכיפורים אחר הסעודה לרחוב העיר ברצונו לזכות בעשיית גמילות חסדים למי שנצרך, ופגע בעני אחד ושאלו אם רוצה לשתות י"ש, והשיב העני בהן, ואכן לקחו הרמ"ל לבית מרזח הסמוך וציווה לתת לו, לאחר ששתה העני חזר הרמ"ל ושאלו האם תרצה לשתות י"ש הגון וחריף יותר מהראשון וכמובן שהשיב העני בחיוב, והוליכו למקום שמייצרים י"ש חריף ומשובח ביותר ונתן לו מהמובחר ביותר, ושתה העני להנאתו, ואח"כ שאל את הרה"ק מפני מה לא לקחת אותי מיד לבית היוצר, מה ה'עניין' לתת לי בתחילה כוס ממין פשוט ורק אח"כ אותו י"ש משופרא דשופרא, השיבו הרה"ק, ברצוני היה לגרום לך הנאה וקורת רוח קודם ביאתך לשם, שאף ב'דרכך' לשם תהיה שבע וטוב לב, סיים ה'דברי חיים' ואמר, הגם שנודע מספה"ק שהימים האלה נזכרים ונעשים בכל דור ודור ובכל שנה ושנה נתעורר הנס, ובודאי יעשה לנו השי"ת ניסים בפורים הבא עלינו, אמנם כדי להפיס דעתנו נתן לנו השי"ת כעת פורים קטן שגם היום נתעורר הנס.

מעשה היה אצל הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנא זי"ע שהגיעו אליו אנשים בפורים קטן וראו שם הרבה נרות דולקים והתפלאו מה יום מיומיים, הרגיש הרה"ק בפליאתם, ואמר להם 'מה חידוש יש אצלכם על הנרות מפני שהיום פורים קטן, היום יום גדול, שיש הארה גדולה בעולמות העליונים' (הובא באבן ישראל נא).

מג. פעם נענה הרה"ק ה'חווה' מלובלין זי"ע בעריכת שולחן בליל שב"ק, גילו לי תורה מן השמים ולא פירש... הדבר נשנה ביום השב"ק, ורק ברעווא דרעווין גילה, כתיב בפרשתן (כח ג) 'ועשית משבצות זהב', זאלסט זיי מאכן קאסטענעס פון גאלד - עשה לבנ"י תיבות מלאות זהב (משבצות היינו ריבוע, ותיבת ריבוע מתפרשת ג"כ כ'תיבה'). וכך אמר הרה"צ רבי זלמן בריזל זצ"ל בשם הרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע, רבש"ע, תן לבניך עשירות, ואל תחשוש שזה יבטל אותם מעבודת ה', שא"כ כבר היה היצה"ר מביא עשירות לאדם מזה זמן רב...

אגעדאנק

על פרשת השבוע

פרשת תצוה תשפ"ב

© כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה וקריה"ת

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

ואתה תצוה (כו, כ)

פרשיות אלו גם נרמזות באותיות המלים "אשר כתבת": א - אתם נצבים, ש - שופטים, ר - ראה, כ - כי-תצא, ת - תצוה, ב - בראשית (הספר), ת - עקב תשמעון.

רמז נוסף: את המלה "מספרך" נתן לקרוא מספר כ'. הפרשה הכ' - העשרים - בתורה היא פרשת "תצוה", שכן בספר בראשית ישנן שתיים-עשרה פרשיות ובספר שמות הפרשה השמינית היא "תצוה", הרי לנו כי זו הפרשה העשרים מתחלת התורה.

(הגר"ש לוינשטיין)

ואתה תצוה (כו, כ)

הנה בפרשת תרומה למדנו על כלי המשכן, ארון מנורה ומזבח, קרשי המשכן והיריעות, חצר המשכן וקלעיו. אחר זאת אנו לומדים פרשת תצוה. תחילה אנו מצווים להביא שמן זית זך, ובאמת כבר נאמר בתחילת פרשת תרומה כשנמנו י"ג דברים להביא התרומה, 'שמן למאור' ופרש"י 'שמן זית זך להעלות נר תמיד'. וא"כ יש להבין מה כפל כאן ציווי מיוחד להביא שמן זית למאור?

והרשב"ם ומפרשי הפשט מיישבים דלעיל מדבר במצוה לפי שעה לצורך המשכן, וכאן הוא ציווי לכל הדורות לתת שמן למאור לכל שנה ושנה, לכן כפל ואמר 'ואתה תצוה'. כי לשון צוואה הוא לדורות.

כנודע המעשה דרבי מאיר שפירא שאמר שיתר בנקל למצוא נדיב לבנין הישיבה מהחזקת הישיבה, כי השמן היינו הלחם והחלב שלומדים תורה אוכלים ושותים, על זה קשה מאד למצוא נדיבים, כי הנדיב מעדיף לתרום בנין שיתנוסס שמו עליו, ולא על לחם שיהא נאכל ולא נשאר ממנו זכר. ואכן נסתלק רבי מאיר מעולמו על ענין זה. ואמר רבי מאיר 'ואתה תצוה את בני ישראל'. אכן בנית משכן שלם, אבל אתה עתיד לצוות את בני ישראל תמיד על השמן זית, כך אמר ה' למשה רבינו, בנית כבר בנין, אך על השמן הקבוע, על הצורך עוד הרבה לבקש מבני ישראל...

ועשית בגדי קודש לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת ואתה תדבר אל כל חכמי לב וגו' ועשו את בגדי אהרן לקדשו לכהנו לי (כח, א, ב)

המקראות שלפנינו מראים על הצורך והתועלת שבבגדי השרד בגדי הקודש הנעשים לאהרן הכהן הגדול מאחיו. אבל במבט ראשון נמצא בנקל את הקדשה שבין הכתוב הראשון לשני - בשעה שהכתוב הראשון מוכיח לנו כי בגדי הקודש נעשים לכבוד ולתפארת, בא הכתוב השני ומגלה כי בגדי הקודש נעשו לקדשו לכהנו לי, ולכאורה הם שני כתובים המכחישים זה את זה.

ובדרך צחות יש לפרש באופן זה, כי למשה רבינו ע"ה העניו מכל האדם, לו מותר לגלות את הסוד כי בין הטעמים השונים של בגדי הכהונה יש גם טעם של "כבוד ותפארת" - כבוד ותפארת דקדושה, גם אם הוא ידע כי כבוד ותפארת הם ערכים חשובים לצרכי גבוה אין חשש שיבוא הוא ויתבע כבוד ותפארת לצרכי חולין, כי רחוק הוא מהם כרחוק מזרח ממערב. אבל לאחרים - "חכמי לב" סתם, להם אסור לגלות רז זה, אסור להם לצרף מחשבת "כבוד ותפארת" במלאכת שמים, פן יבאו לידי טעות לרדוף אחר הכבוד גם במילי דעלמא וצרכי חולין, לכן נצטוו משה מפי הגבורה להגיד לחכמי לב שיעשו את הבגדים רק בכוונה עליונה זו "לקדשו לכהנו לי".

(אמרי דעת למהר"ם שפירא)

ועשית בגדי קודש לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת ואתה תדבר אל כל חכמי לב וגו' ועשו את בגדי אהרן לקדשו לכהנו לי (כח, א, ב)

ועשית בגדי קודש לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת ואתה תדבר אל כל חכמי לב אשר מלאתי רוח חכמה ועשו את בגדי אהרן לקדשו לכהנו לי ויש לברר את שינוי הלשון שאצל הציווי למשה ועשית נאמר 'לכבוד ולתפארת' ואצל העושים במלאכת הבגדים לא אמר 'לכבוד ולתפארת'.

ונ"ל בזה לבאר בהקדם הכתוב במגילת אסתר ומרדכי ידע את כל אשר נעשה ויצא בתוך העיר ויזעק זעקה גדולה ומרה ואמרו "ז'ל הגה"צ דק"ק טשענגער אמר ע"ז דבר נחמד דהנה מרדכי לפי מדריגתו בצדקתו ובטחונו בה' לא נתפעל כלום מגזירת המן הרשע כי ה' בטוח בה' שירחם על כלל

כ' רמב"ן אתה בעצמך תצוה ולא ע"י אחר וכן ואתה תדבר אל כל חכמי לב, והנה אחז"ל [עירובין נ"ד ע"ב] סדר המשנה משה שנה לאהרן פרקו ושוב אהרן לזקניו ולישראל, והנה לא יתכן שאהרן עצמו יאמר לחכמי לב שיעשו לו לעצמו בגדים לכבוד ולתפארת, ע"כ הוצרך מרע"ה לדבר בעצמו אל חכמי לב, אך מ"ט שיצוה בעצמו מצות נרות, עכנלע"ד, שמרע"ה אמר להם בע"פ כל פלפול חז"ל בפסוק מחוץ לפרוכת העדות וכי לאורה הוא צריך והלא כל מ' שנה הלכו לאורו ופי' תוס' בפ' במה מדליקין דקאי על אהרן שהלכו לאורו שבזכותו ה' עמוד אש ע"ש ולא יתכן שאהרן יאמר כן בעצמו ע"כ ואתה תצוה ולא ע"י אחר.

(חתם סופר)

ואתה תצוה (כו, כ)

כתב בבעל הטורים "ואתה תצוה - לא הזכיר משה בזה הסדר, מה שאין כן בכל החומש, שמשעה שנולד משה אין סדר שלא הזכיר בה. והטעם משום שאמר מחני נא מספרך אשר כתבת (להלן לב, לב) וקללת חכם אפילו על תנאי באה, ונתקיים בזה". (וכבר מובא בזוהר הק' פר' פנחס).

בשם הגר"א מובא, שלכן מרומז ענין זה דוקא בפרשת תצוה כיון שתמיד חל ז' אדר בפרשה זו. וכרמזו לזה נעדר שמו של משה רבינו מהפרשה.

לכאורה יש להבין למה נענש משה שבעת שחל ההילולא שלו לא יוזכר שמו בתורה? והן אמנם שקללת חכם אפי' על תנאי באה, אבל ישנם עוד הרבה פרשיות בתורה, ומדוע דייקא בשבוע שחל בו ז' אדר לא מזכר שמו? הרי ידוע שדייקא ביום ההילולא יש עניין להזכיר שמו. ויתכן לומר בדרך אפשר שכאן הרי אין זה עונש גמור, אלא כתוצאה ממה שמסר נפשו עבור כלל ישראל, ואמר "מחני נא מספרך", ובכך, הרי זכות היא בשביל משה שלא יוזכר שמו על עניין מסירות נפש לכלל ישראל, ודייקא ביום ההילולא שלו, מתעורר עי"ז מסירות נפשו של משה רעיא מהימנא עבור צאן מרעיתו. (ציוני תורה)

בנוסף, משה רבנו נרמז בפרשה זו: בפרשה ישנם מאה ואחד פסוקים, ומלוי אותיות השם "משה" גם הוא עולה למנין מאה ואחד, שכן המלוי של האות מ' הנו מ' [ארבעים]; המלוי של האות ש' הנו י' נ' [ששים]; ושל האות ה' - א' [אחד], סך הכל - מאה ואחת. כלומר: הנסתר של משה רבנו הוא מאה ואחת, ובפרשה זו משה רבנו נסתר!

ומוסיף ה"חנוכת התורה": במדרש (ילקוט שמעוני) על ספר יהושע (פרק ה) כתוב, שכאשר אמר הקב"ה שהוא שולח לו את המלאך, והכוונה למלאך מיכאל, סרב משה רבנו לקבלו. מדוע? "אם אין פניך הולכים עמנו אל תעלנו מזה" (שמות לג, טו).

עד מתי משה רבנו דחה את המלאך? עד ימי יהושע, שאז בא המלאך ואמר "עתה באתי" (יהושע ה, ד).

נמצא אפוא, שכשיש את משה - אין את מיכאל וכשיש את מיכאל - אין את משה; והוא הדין כשאין את משה בפרשה, יש את מיכאל בפרשה. היכן? מנין פסוקי הפרשה, שהוא מאה ואחד, עולה בגימטריה "מיכאל"...

ובשם האדמו"ר ה"בית ישראל" מגור מובא: משה רבנו אמר "מחני נא מספרך", וקללת חכם אפילו על תנאי היא באה, לכן היה הכרח למחוק אותו.

אבל הקב"ה אהב את משה וכביכול היה קשה לו למחוק את שמו מספר התורה, ולכן דחה זאת משבוע לשבוע. הגיעה פרשת ויקהל, אחר כך פקודי המתין לויקרא, צו, שמיני וכו' - עד שהגיע לפרשת תצוה בשנה שלאחר מכן. אז אמר הקב"ה: אי אפשר להמשיך ולדחות לשבוע הבא כי הגענו שוב לפרשת כי תשא ועדין לא מחקתי את שמו - אעשה זאת בפרשה זו, פרשת תצוה.

והנה, מספר הפרשיות שמשה אינו מופיע בהן הוא שמונה-עשרה: שתיים-עשרה פרשיות של ספר בראשית, וכן שש פרשיות נוספות: "תצוה", "עקב", "ראה", "שופטים", "כי תצא", נצבים". והדבר נרמז במלים "מחני נא מספרך אשר כתבת" המונות שמונה-עשרה אותיות, כנגד שמונה-עשרה הפרשיות שנמחה שמו מהן.

ישראל, ובכל דוד דור עומדים עלינו שונאי ישראל לכלותינו ח"ו והקב"ה מצילנו מידים יען שבעת צרה ר"ל שבים לה' בכל לבבם אך חשש אולי אם ידבר על לב ישראל שלא יפחדו כלום, כי יבוטל הגזירה, יבטחו על דבריו ולא יעשו תשובה. לכן כלפי חוץ עשה עצמו כאלו הוא דואג ומיצר על הגזירה, וזהו כוונת הכתוב ומרדכי ידע את כל אשר נעשה פי' שידע מהגזירה ובטוח הי' שיבוטל, אך ויצא בתוך העיר בין ישראל אז ויזעק זעקה גדולה ומרה למען יעלה בלבם מורא וישובו אל ה'.

והנה בבגדי כהונה הי' סגולה טובה לישראל שהיו מכפרים על כמה עונות כדאינתא גמ' זבחים פ' ח' למה נסמכה פ' קרבנות לפ' פרה אדומה וכו' לומר לך מה קרבנות מכפרין אף בגדי כהונה מכפרין, ופרט שם כמה וכמה חטאים שבגדי כהונה מכפרין. והנה הגם שהוא טובה גדולה אבל הפרסום בזה להמון עם יכול לגרוס הזיק גדול כי לא ישמרו עצמם מן החטא, ואם יחטאו לא ישובו, בחשבם הלא על זה יש בגדי כהונה שמכפרים, אבל להצדיקים שלבם שלם עם ה' בודאי לא יזיק אם ידעו סגולות הבגדים כי ישישו כעל גיל בחמלת ה' גם על החוטאים להיות להם כפרה מבגדי כהונה, ומעתה יבואר היטב הכתוב ב"ה ועשית בגדי קדש לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת פי' שהמון העם ידמו שבגדי כהונה לא נעשו רק לכבוד ולתפארת אבל ואתה תדבר אל כל חכמי לב מי שלבם שלם עם ה' ועשו את בגדי אהרן לקדשו ולכהנו לי פי' שהם יעשו בעבור ה' כדי שיכפר עי"ז על בני ישראל.

ופתחת עליו פתוחי חתם קדש לה' (כח, לו)

הגמ' במסכת תענית אורת שינא ג' מפתחות שלא נמסרים לשליח (יחד) והם אך ורק בידי הקב"ה: חיה (-יולדת), תחיית המתים, מטר. ואמר הגאון מוילנא דבר זה רמזו כאן בפסוק: "פתוחי חתם - המפתחות של חיה ת'חיית המתים ומ'טר "קדש לה" הם אך ורק בידי הקב"ה. (אהל מועד)

ופעמוני זהב בתוכם סביב (כח, לד).

פרש"י זגין עם ענבלים שבתוכם, בין שני רימונים פעמון אחד ודבוק ותלוי בשולי המעיל. וזהו פעמון רמון ופעמון רמון, פעמון אחד בין שני רימונים, רמז למה שאמרו חז"ל (מגילה יח) "מלה בסלע משתוקא בתרין". כי הפעמון כיפר על חטא לשון הרע, על הדיבורים המיותרים, ולכן תלו את הפעמון המצלצל בין שני רימונים השותקים.

והיה פי ראשו בתוכו (כח, לב)

ובתרגום אונקלוס פירש "כפול לגויה" בא לרמז על מה שאמרו בש"ע או"ח סי"ב שיש לדקדק שלא לילך בחלוק הפוך כי על ידי זה אין התפילה נשמעת, ובזה יבואר סמיכות הכתובים כאשר יהיה "פי ראשו לתוכו" שתהיה הכפל של הבגד לבפנים אז "ונשמע קולו בבואו אל הקודש" אז תהיה תפילתו נשמעת.

מאוצרות המגידים

ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלת נר תמיד (כז, כ)

כתב בש"ך על התורה: "עוד רמז כתיית. לומר שהתורה אינה נקנית אלא בדוחק ובצער ובעיון רב, ואז הוא מוצא בה אור גדול, וזהו למאור להעלות, שעולה ומבין דבר מתוך דבר, אבל בלא עיון וטורח לא, כמו שאמרו ז"ל (מגילה ו' ע"ב) לא יגיעת ומצאת אל תאמין, כי זה שמצאת ובה לך בלא טורח כשתעיי' בו תמצא שאין בו טעם, אבל יגיעת ומצאת תאמין, וכן אמר שלמה (משלי ב', ד') אם תבקשנה ככסף וכמטמונים תחפשנה אז תבין, אבל בלא טורח לא יבין. או על דרך מליצה רבים אומרים מי יראנו טוב (תהלים ד', ז') שהיא התורה שנאמר (שם קי"ט, ע"ב) טוב לי תורת פיך, ומתאוין לה אבל בלא טורח, זהו נסה עלינו אור פניך שיהיה על דרך נס, זהו נסה, לזה אמר זית, כמו הזית שאחר שכותשין אותו מוציאין ממנו דבר המאיר לעולם כן תלמיד חכם צריך לכתת את עצמו, זהו כתיית למאור באור החיים לעלות ולראות באור העליון".

כ"ק הגה"ק בעל ה"שפע חיים" מצאנו ז"יע דרש פעם מעניין זה שהתלמיד חכם יכול לגדול אך ורק אם מכתת עצמו ומונע מעצמו תענוגי עוה"ז, וסיפר שתי עובדות על גדלותם של הצדיקים שכבר לא הרגישו כלל טעם באוכל: בהיותו ילד קטן נתנה לי פעם אמי ע"ה לאכול מאכל מסוים, ואמרתי לה שאיני אוהב מאכל זה. כ"ק אבי מורי ז"יע שמע את דברי וחרה לו מאד, והוכיחי על שאני מדבר כך, ואמר לי: אני איני יודע כלל על מאכל אם הוא טוב או רע, פעם אחת הביאו לפני מרק לאכול וכשאכלתי עלה באפי קצת ריח של נפט, ובכל זאת המשכתי לאכול. לאחר שסיימתי החילותי להקיא ולא ידעו מה קרה, עד שבדקו ומצאו שקערת המרק לא היתה מלאה, ובני הבית שביקשו להוסיף עוד מרק שפכו בטעות לתוך הקערה מצלוחית הנפט שעמדה בסמוך. הרי לנו שאבי מורי ז"יע לא הרגיש שום חילוק בין מרק לנפט כי אם בריח בלבד. סיפור זה שמעתי גם מאמי ע"ה.

וידוע המעשה שנדפס על זקה"ק בעל ישמח משה ז"יע (ראה תהלה למשה הנדפס בראש ספר ישמח משה חלק ג) שהיה דרכו בקודש ללמוד כ"ד שיעורים בכל יום, ולא היה סועד את לבו עד שסיים את חוק לימודו בשעה מאוחרת אחר חצות הלילה, שאז בדרך כלל היתה זקנתו הרבנית ע"ה מביאה לו את ארוחתו. פעם אחת ביקשה הרבנית לעלות על יצועה, והכינה את המרק

(ש"ך על התורה - שפע חיים)

הגאון רבי זאב איידלמן זצ"ל היה מספר ספור מופלא שאביו היה עד לו: הגאון רבי משה סוקולובסקי זצ"ל, בעל האמרי משה, נוהג היה להסתגר בחדרו וללמוד שם בשקידה עצומה, שעות רבות יכול היה ללמוד שם בריצפות, מבלי שיפריעו לו לעסוק במשוח חייו.

יום אחד אירע שרעייתו הרבנית הייתה צריכה אותו בדחפיות, באין ברירה היא דפקה על דלת חדרו, אך הוא לא פתח, בלבה חשבה שבוודאי הוא נרדם, ולכן דפקה יותר חזק בתקוה שדפיקותיה יעירו אותו משנתו. לאחר שגם הדפיקות החזקות לא הועילו, החלו מנקרות מחשבות בלבה: 'מי יודע? אולי קרה לו משהו? אולי אינו חש בטוב? משגבר חששה קראה לאביה. גם האב ניסה לדפוק בידו ובעזרת פטישים, אך כל ניסיונותיהם להעירו משנתו לא צלחו, או אז החליטו כי מקרה של פיקוח נפש הוא, וחייבים לקרוא לפורץ דלתות מקצועי כדי שיפתח את הדלת, ויצילו את רבי משה מהסכנה שאולי הוא שרוי בה...'

חשוב לציין - הסביר רבי זאב איידלמן - שהמנעולים של ימיהם לא היו כמנעולים של ימינו שבסיבוב מקצועי של הפורץ הדלת נפתחת, פעולת הפורצים של הימים ההם פשוט ניסור הדלת לחתיכות. ואכן הפורץ החל במלאכת ניסור הדלת, כאשר בחוץ מחכים רופאים ואנשי הצלה, כדי שיוכלו להעניק עזרה ראשונה לרבי משה, תיכף ומיד כאשר הדלת תיפתח.

והנה לאחר שנפער חור גדול בדלת אצו במהירות אנשי הצלה, רעייתו, חמיו ואנשים נוספים שהיו עדים לדרמה הגדולה, ולתדהמתם רבי משה ישב בחדר בשלווה וברוגע כשכל כולו שקוע בלימוד, כאשר התמלא החדר באנשים, הגביה רבי משה את ראשו, הביט סביבו ושאל: "איך נכנסתם הלא הדלת הייתה נעולה!?!..."

הבולשביקים אסרו על היהודים ללמוד תורה, ואף סגרו את תלמודי התורה של הילדים, והם נאלצו ללמוד בהיחבא, הם היו נודדים ממקום למקום לבל יתפסו אותם השוטרים.

יום אחד שוטר גילה את מקום המסתור של ילדי בריסק, הוא נכנס לשם, תפס את אחד מהילדים וניסה למשוך אותו החוצה, ולעצור אותו בעוון לימוד תורה, המלמד שהיה שקוע בלימוד, בתחילה לא שם לב למתרחש, אך כאשר גברו הקולות הוא ראה שהשוטר מנסה למשוך החוצה את אחד הילדים, המלמד קם בחמת זעם, ניגש אל השוטר הכה בו כמה מכות נמרצות וקרא לעברו: "חצוף!! מנוול!!..."

השוטר נבהל כנראה מאומץ לבו של המלמד, הוא הרי לא היה מורגל בכך כלל, כי ברוסיה לצעוק על שוטר ועוד להכותו היה עונש מוות מידי ללא משפט, ומרוב בהלה עזב את הילד וברח מהמקום. הילדים ניצלו את מנוסתו ומיהרו לשוב אל ביתם...

ילדי רבי חיים מבריסק זצ"ל למדו אף הם אצל המלמד, ולמחרת שאל אותו רבי חיים: "אכן נס גדול היה לך ולילדים, אך איך העזת לעשות כך לשוטר? איך לא פחדת?", השיב לו המלמד הצדיק: "כנראה שהרב לא שמע מה שהיה, היינו באמצע התוספות, ממש באמצע, ובדיוק אז אותו שייגך נכנס פנימה, חוצפה שכזאת להפריע באמצע התוספות!?!..."

ועשית את מעיל האפוד כליל תכלת: (כח, לא)

בפרשה זו אנו מוצאים שני דברים המכפרים על חטא לשון הרע, מעיל וקטורת. והוא מדברי הגמרא (ערכין טז, א) "אמר ר' ענני בר ששון למה נסמכה פרשת בגדי כהונה לפרשת קרבנות? (וכתב רש"י: "בפרשת ואתה תצוה") לומר לך: מה קרבנות מכפרין, אף בגדי כהונה מכפרין וכו', מעיל מכפר על לשון הרע, אמר הקדוש ברוך הוא: יבא דבר שבקול, ויכפר על מעשה הקול, ציץ מכפר וכו' ותנא דבי רבי ישמעאל על מה קטורת מכפרת? על לשון הרע, אמר הקדוש ברוך הוא: יבא דבר שבחשאי ויכפר על מעשה חשאי, וכו' קשיא לשון הרע אלשון הרע? וכו' לא קשיא: הא בצינעא הא בפרהסיא" שהמעיל מכפר על לשה"ר שנאמרה בקול והקטורת מכפרת על לשה"ר שנאמר

אם אתה רוצה להאיר באורה של תורה כמו שכתוב "ליהודים היתה אורה ושמחה וששון יקר", - אורה זו תורה" (מגילה דף ט"ז) כתיב - תכתב את עצמך על דברי תורה.

אספר לכם משל.

יהודי שאל פעם את הרבי מקוצק:

למה הרבי לא יוצא בעולם להציל נפשות, הרי יש הרבה מה לעשות? מדוע הרבי נשאר בתוך ביתו פנימה, נכון, החסידים באים לבית מדרשו והרבי מדבר לפניהם דברי תורה עמוקים, אבל מדוע אינו יוצא על פני העולם?!

אמר לו הרבי מקוצק זי"ע, אמשול לכם משל, למה הדבר דומה:

בבית האסורים נחבשו שלושה אנשים עשירים. הושיבו אותם בבור חשוך וקטן, ומי שידוע, בימים ההם, אין לתאר את העינויים שהיו מנת חלקם של אסירי מלכות.

שניים מהם היו פקחים, בעלי דעת. השלישי היה גולם - ללא שכל.

הסוהרים הורידו להם אוכל לבור. האחד הזה, שהיה 'בטלן' גדול ללא קמצוץ דעת, לא הסתדר עם עצמו - לא מצא את האוכל ואת הכף, ובדרך כלל בעקבות החושך הנורא ששרר בבור לא מצא אפילו את פיו להכניס בו את האוכל, אבדו לו חפצים, נפלו לו המאכלים וכו'. השני, החכם, ריחם עליו וסייע בידו רבות: לקח את ידו הכניס בה אוכל, אח"כ סייע לו להעביר את האוכל מהיד לפה וכו', כך פעמים רבות מידי יום - התייגע להדריכו להסתובב לימין ולשמאל, לעמוד ולשכב.

אבל השלישי, כאילו עמד מן הצד. לא סייע בידו מאומה.

יום אחד פנה השני לשלישי, ושאל אותו בתמימה: "אנו סובלים יחד כאן בבור, ואתה ודאי מבחין איך אני מתאמץ על הגולם הזה פעמים רבות ביום - עד שהוא מצליח להתקדם, מדוע אינך מסייע לפעילות שלי כלום, למה תעמוד מהצד?"

השיב לו השלישי, בא אגלה לך:

אנו נמצאים בחשכה. חשוך בבור. וכאשר החושך שורר ולא רואים מאומה, אתה והוא מתיגעים כמעט לריק, הנך משקיע בו מאמצים ללמד אותו איך לאכול ואיך לזוז וכפי הנראה לא תגמר איתו לעולם, כי כבר כמה שבועות שאתה מתאמץ והוא עדיין לא למד כלום... אך אני, כמו שאתה שומע, בשעות שאתה עוסק איתו, חופר בקיר חור, קודח באצבעותי חור. כאשר החור יהיה עמוד - יכנס אור לבור, יחדרו פנימה קרני שמש מועטות, מעט מן האור ידחה הרבה מהחושך, ואז ממילא הוא יראה, וכבר לא יצטרך לא לך ולא לי. הוא יידע בעצמו איך לשתות ולאכול, וגמרנו.

הבנתם? פלאי פלאים.

"ליהודים היתה אורה ושמחה וששון יקר" - הדבר הראשון? "אורה זו תורה" לקדוח ולהכניס אור, אם יש תורה, נכנס אור, ומשם ואילך יש כבר את הכל: שמחה, ששון ויקר. כי חודר באדם פנימה - אור!

ואיך תאיר לך את האור, כיצד קודחים להכניס אור מהתורה? "כתיב למאור" - כתתו עצמכם על דברי תורה" הפשוטות היא - להתייגע בעמל התורה "לעסוק בדברי תורה".

מאתיים "אני"

מרומו כאן עוד "כתתו עצמכם" - תכתב את עצמיותך, את האני, תכניע את הקאוה. התורה אינה סובלת מי שלא נכנע - תשליך את האני שלך לאשפה! כאשר אתה לומד תורה תבטל את האנוכיות שלך.

תלמיד חכם, בעל חוש הבחנה מיוחד, פיקח היודע לבחון אנשים, לחש באוזניו. כי פעם חידד את מוחו, והציב לעצמו מטרה לבחון את כל האנשים שמשוחח איתם - ולא היה איש מאלו ששוחח איתם, שלא שמע ממנו שלושים פעמים "אני": אני אכלתי, אני אמרתי לך, אני, אני, מאות פעמים ביום! "אני"! ואנו הרי יודעים מה נותר מכל האני הזה בסוף ימיו, רימה ותולעה, כן. "ולאן אתה הולך, למקום רימה ותולעה":

יהודי פלוני סיפר לי כי הוא נולד לפני חמש שנים, לא לידת הגוף אלא לידת האדם - שב בתשובה. אך התאונן באוזניו, וכה אמר: "בשנה הראשונה, שנה וחצי או שנתיים להתחזקותי, הייתה לי סיעתא דשמיא באופן נורא ממש, בכל פניה, בכל תנועותי - בדרך החדשה קיבלתי סיוע מהשמים - שפכו עלי עזרא, אבל אחר כך, התחלתי לאבד, כבר לא ניתן סיוע כמו שהיה. מה קרה? למה זה קרה לי? שאל.

השבתי לו.

כתוב בקהלת "ולא לחכמים לחם וגם לא לנבונים עושר וגם לא לידועים חן" (קהלת פ"ט) הפשט הפשוט שהחכם לא משיג לחם יותר מהטיפש, עשירים רבים אינם חכמים, כי לא החכמה מביאה את הלחם היומיומי.

שאל הרבי מקוצק: בסדר, הלחם לא מגיע דרך החכמה אבל למה הוזכרו רק החכמים, וכי דוקא לחכמים אין לחם.

מבאר הרבי מקוצק: כן, כן, דוקא הם המפסידים, להם לא מכינים. למה מדוע? כי אומרים לו "לחכם", אתה חכם גדול, לך תחפש בעצמך, אתה הרי כביכול, יודע להסתדר לבד, בבקשה!

בחשאי. יש להבין, למה מכפרים המעיל והקטורת דייקא על לשון הרע וכי משום שמשמיע קול או שנעשה בחשאי כבר יכפר עליהם?

בכלי יקר בפרשת תצוה כתב לבאר הטעם: "לפי שהמעיל מכפר על לשון הרע ע"כ היה כולו תכלת, כי תכלת דומה לים, וע"י התכלת יסתכל בים וממנו יראה וכן יעשה. כי בים נאמר (איוב לח י-יא) ואשבור עליו חקי ואשים בריח ודלתים, ואומר עד פה תבא ולא תוסיף וגו'. דהיינו שהקב"ה שם גבול לים שלא ישטוף את העולם בגליו, וכך נתן הקב"ה אל הלשון חומה ובריח כמ"ש רז"ל (ערכין טו ע"ב) ולא עוד אלא שהקפתי לך שני חומות אחת של עצם (השיניים) ואחת של בשר (הלחיים) ומה יתן ומה יוסיף לך שמירה לשון רמיה, כי יצא לחוץ ידבר ישלח חץ שחוט לשונו לכל ד' רוחות העולם ויעבור בריח ודלתים, שהאדם המדבר לשה"י פורץ את הגדר ששם הקב"ה ללשונו, והיה מן הראוי שילמד האדם מן הים אשר אינו עובר דלתים ובריח ואינו פורץ גדרו, וזהו טעם התכלת שדומה לים כי בהסתכלו בתכלת יהיה נזכר אל הים שדומה לו בצבע וממילא יתבונן אז במעשה הים וממנו יראה וכן יעשה.

ובענין הקטורת אפשר לבאר בהקדם דברי החתם סופר (דרשות חת"ס ח"ב עמ' שע"ו):

הגמרא (סנהדרין קיג) אומרת שאחאב בהתווכחו עם אליהו הנביא ז"ל אמר: משה רבך אמר וחרה אף ה' ולא יהיה מטר, והא הוא גברא (אחאב) העמיד ע"ז על כל תלם ותלם בא"י ואפ"ה אתא מטרא בזמני! וע"ז נשבע אליהו "אם יהי טל ומטר כי אם לפי דברי". ואכן נעצרו הגשמים למשך ג' שנים, עד שלבסוף א"ל הקב"ה לאליהו "הראה אל אחאב ואתנה מטר ע"פ האדמה", ואז הלך אליהו הנביא וקבץ את כל ישראל אל הר הכרמל, וקידש שם שמים ברבים, והתפלל ועלה "עב קטנה ככף איש", ואתא מטרא.

ויש לדקדק טובא, א. הא שפיר קאמר אחאב שלא עלתה עליו קללתו של מרע"ה, ומה תירץ לו אליהו ע"ז? ב. ועוד, מה לשון "כ"א לפי דברי"? ג. ותו, מכיון שא"ל הקב"ה שרצונו לתת מטר, מ"ט התחכם וקבץ תחלה כל ישראל להר הכרמל ועשה ככה עיכובא? ד. ומ"ט עלה עב קטנה דוקא?

אבל הענין, כי ידוע שהגשמים מתהווים בטבע מאידים העולים מהארץ ומהבל פה אנשי העולם, ואם כי זה הוא הכנה בטבעי העולם, ועיקר הוא כמאחז"ל ספ"ק דתענית שהעבים שואבים ממי אוקינוס ומתמתקים בעבים ע"י מים העליונים מאת ה' מן השמים, מ"מ גם זה אמת כי הוויית העבים הוא מהאידים העולים מן הארץ, והיות שכן, החוש והשכל יעיד כי אם בני אדם וההבל והאידים העולים מהם הוא מהבל פה דובר נבלה ולה"ר וריכילות הגשמים המתהווים מזה המה מלוכלכים מזוהמת קליפת עונות ופשעים והמאכלים המתהווים מזה מטמאים אוכליהם ביתר שאת, באופן שיהי' הבל פיהם של שנה הבאה רע יותר משל אשתקד. ועי"ז גשמי שנה הבאה ותבואתה רע וגורם טומאה ומרי יותר ומגדל אנשים רעים וחסאים יותר, ושוב יגדלו האנשים את הגשמים רע יותר בשנה השלישית מבשנית וכן לעולם חוזר חלילה, עד שח"ו כ"כ מושרשים בחטא וטומאה עד כי אין תרופה למכתם חלילה ה'.

ואיך נעצר הגלגל הרע הזה? אלא שמטובו של אלקי ישראל ית"ש לעצור השמים, ולא יהי' מטר רע ולא יולידו פירות רעים עד שיכנע לבבם הערל וישובו אל ה' ויטהרו האויר (ע"י תפילתם ובקשתם) ויהנו מזיו ה' ותפארתו, והיינו דאמרנו חז"ל (תענית ו') "מלקוש - שמל קשיותיהן של ישראל" והיינו דכתיב "ועצר את השמים ולא יהי' מטר והאדמה לא תתן את יבולה" כדי שישובו ויטהרו האויר, ויש שהגיעו למצב פחות ביותר שכבר לא נותנים משמים הזדמנות זו לתקן את האויר אלא יושרשו בטומאתם עד שח"ו "ואבדתם מהרה".

ובימי אחאב כבר הגיעו לזה השיעור של "ואבדתם מהרה", וע"כ לא נעצר השמים. אמנם בהתלוצץ אחאב עם אליהו, נשבע שלא יהי' מטר "כי אם לפי דברי" דייקא כפי ההבל שיצא בקדושה מפי דברי אליהו הצדיק או כדומה לו, לא עפ"י הבל הרשעים, ע"כ כששלחו ה' ליתן מטר והיה יודע שהאויר מטומאה, קבץ כל ישראל להר הכרמל וקידש ש"ש ברבים, וצעקו ה' הוא האלקים" ומהבל של אותה הצעקה נעשה עב קטנה ככף איש שהרי לא הי' כ"א הבל של שני דבורים והם היו לברכה. ע"כ.

ולטעם זה, הרי אין שום חילוק באם מדברים הלשה"ר בפרהסיא או בצנעא, שהרי ההבל העולה שווה בזה ובזה, ויתכן שהקטורת שהרי היה מתפשט ריחו עד שהבהמות ביריחו היו מתעטשות מחמת ריח הקטורת כמובא בחז"ל, הבל זה היה מתקן את ההבל של הדיבורים הטמאים.

(ציוני תורה)

"ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתיב למאור להעלות נר תמיד"

אם לא אגלה את אוזנכם, מי אמר את הדברים שאמר להלן, תחשבו, ששמעתי את הדברים מפי חסידיש'ע'ר רבי, ואני הרי מגזע עתיק של חסידים, וגם אומר "ויצמח פורקניה"... אבל מה שנאמר היום אלו דברים מפורשים בגמרא, פותח ר' שלום שבדרון את שיחתו וחיוך רחב נסוך על פניו:

"כתיב למאור" - "כתתו עצמכם על דברי תורה".

לקח מעיל תכלת

הייתי בליקוד בשבת פרשת תצוה, ונשאלתי על ידי ראש הישיבה, הגאון רבי שניאור קוטלר זצ"ל: חז"ל אמרו (זבחים פח ע"ב, ערכין טו ע"א) שהמעיל מכפר על לשון הרע, מדוע?

האמת, תמהתי לשאלה. הואיל ויודע הוא דברי הגמרא, ודאי יודע הוא המשכם: יבוא דבר שבקול ויכפר על מעשי הקול - ואם הזכרנו גמרא זו, נאמר בה רעיון נפלא, ונוקב כל כך.

רבי ירוחם ממיר זצ"ל העיר, שהצרעת באה על לשון הרע, ואמרו בגמרא (ערכין טז ע"ב): מה נשתנה מצורע שאמרה תורה יביא שתי ציפורים לטהרתו, אמר הקדוש ברוך הוא: הוא עשה מעשה פטיט [כלומר פטפט בלשונו] לפיכך אמרה תורה יביא קרבן פטיט [שהציפורים מצפצפות בכל שעה (רש"י)]. ותמוה, שהציפורים אינן מדברות לשון הרע ואינן מוציאות שם רע ומסכסכות בין איש לרעהו, ומדוע מביאים אותן כקרבן על לשון הרע.

רואים מכאן, הסיק, שיסוד התביעה על מספר לשון הרע, היא על ה"פטיט". שנתן דורך ללשונו, שפטפט כציפור, ו"ברב דברים לא יחדל פשע, וחושך שפתיו משכיל" (משלי י, יט)!

והוא הדין כאן, "יבוא דבר שבקול ויכפר על דבר שבקול", מה הדמיון בין קול הפעמונים שהוא קול סתמי, לדיבור לשון הרע, אסור ומרושע. אלא שהן הן הדברים: יסוד התביעה, ששחרר שפתו לפטפט תדיר כפעמונים אלו המשמיעים קולם עם כל פסיעה, והדרישה היא: "והיה פי ראשו בתוכו, שפה יהיה לפיו סביב" (שמות כח, לב), לשים גדר ומחסום לפה (רבנו בחיי ו"שפתי כהן"), וממילא ימנע מלשון הרע!

כל זה, בדרך אגב. אבל מה שאל ראש הישיבה. שתקתי, הבנתי שיש בפיו תשובה. וצדקתי.

אמר: "הגמרא מצביעה על קול הפעמונים, והמפרשים על אריגת שפת המעיל. ואני סבור, שהיסוד מובע גם במעיל עצמו. בין שפתו העליונה לפעמונים בשוליו, מהוה הוא יריעה ארוכה שכולה תכלת, כרקיע השמים הפרוש מעל לראשו מאופק על אופק (במדבר רבה ד, ג) - מדוע? אסביר -

ב"כלי יקר" (ויקרא יד, ד) כתב, שמספר לשון הרע משול לזבוב, שאינו שואף אלא למקום זוהמה ונמשך לכל פצע ומוגלה ומטיל שם רמותיו, מזהם ומרעיל. וזהו שנאמר (קהלת י, א): "זבובי מות יבאיש [כל כונתם להבאיש ריחו של אדם], יביע [אומר וידבר אף על אדם שמעשיו כמו] שמן רוקח. [כי בעיניו] יקר מחכמה ומכבוד, סכלות מעט". אם אך יראה מה שנחשב בעיניו כסילות ופגם, מעטים ככל שיהיו, זה יכריע את הכף ויתעלם מכל המעלות העצומות, מחכמה ומכבוד.

ואם כן, מה ההוראה עבורו, מה העצה היעוצה -

שלא יהיה כזבוב המתמקד בנקודה אחת, זניחה, אלא יראה את יריעת התכלת, כיריעת השמים (שבת יא ע"ב), מאופק עד אופן, ויראה שהכל מאיר וזוהר, ויבין שהביקורת - אם ישנה - זניחה וזעירה ואין בכוחה להאפיל על כל הטוב והחיובי. וכמו שפרשו "היו דן את כל האדם לכף זכות" (אבות פ"א מ"ו) שיש באדם תכונה, שבאבחנו נקודה שלילית פוסל הוא את האדם מכל וכל. ואין זה צודק ואינו הוגן, אלא "את כל האדם" תדון לזכות, והביקורת הממוקדת קלה לתיקון. כמו שהמשילו רבותינו "בראשית רבה מו, א) לתאנה שאין בה פסולת אלא עקצה", "העבר אותו ובטל המום". כמה נפלא!

וכידוע אחד מקניני התורה הוא: "שומע, ומוסיף" (אבות פ"ו מ"ו) שמעתי אפוא, והוספתי: דברי ה"כלי יקר" אמת לאמיתה, אבל אין מקרא יוצא מידי פשוטו (שבת סג ע"א), "שיביע שמן רוקח" פרושו יתסיסו שיעלה אבעבועות כדרכו של השמן המתקלקל ומבאיש. ואף כאן, לא זו בלבד שהמספר לשון הרע מתבית על הפצע ומתעלם מכל השאר. אלא ששופט הוא כל מעשי האדם לאור החיסרון שמצא בו, ודן הכל לכף חובה, ועיוות גורר עיוות -

כמו שסיפרו, שעם הארץ התקשה בהבנת פסוק בהלל: "הים ראה, וינס הירדן" - לא מובן, אם הים ראה מה לו לירדן לנוס? המשיך לעין, ונחה דעתו: דוד המלך בעצמו התקשה בכך: "מה לך הים, כי תנוס הירדן". נו, 'ברוך שכיון'...

טעה טעות אחת, שמשכה אחריה שרשרת טעותות...

ואספר מה ששמעתי. מעשה שהיה, והלואי ולא היה -

משפחה תל אביבית אמצה זוג אקדמאים, רופאים, עולים חדשים מרוסיה. דאגו להם בכל הלב, ושוחחו עמם שעות באידיש רצוצה ובתנועות ידים, ובעיקר שפת הלב. לב חם, אוהב ומבין. ואמנם, הם התקדמו צעד אחר צעד, גם העברית שפיהם השתפרה ועזרה לקשר שלהן והתהדק. הם באו לשבתות ולחגים, הצטרפו לזמירות והשתתפו בתפילות. עוד זוג יהודים הצטרף לעם ישראל.

בתחילה חשבת לעצמך "אני עדיין - לא, הנני דל במעשים" וכאשר חשבת כך, נתנו לך מן השמים. אבל את אט התחלת לחשוב "אני כבר צדיק" "אני, אני", אומרים לך משמים:

"נו, נו, אתה צדיק, לא זקוק ליותר עזרה, הגעת, בסדר גמור", לא נותנים סיעתא דשמיא...

להעלות נר

"כתית למאור להעלות נר תמיד"

"כי נר מצוה ותורה אור, ודרך חיים תוכחות מוסר". המצוה קרויה "נר", מה הוא "נר"? בית קיבול לשמן, והתורה נקראת "אור", היינו מה שדולק בתוככי הנר. ולכן, כמו שהנר - בית הקיבול לשמן - ללא אור אינו כלום כי אם הנר לא דולק אין בו שום תועלת, כך אם אדם עושה מצוות ולא קובע עיתים לתורה, לא מתייגע בתורה - לא שווה מאום. לכן הדבר הראשון הוא: "ליהודים היתה אורה" שהאור יעלה את הנר "להעלות נר תמיד!"

יהי רצון מלפני אבינו שבשמים שנזכה באמת להעלות נר תמיד ונזכה לתשובה שלמה ולגאולה שלמה במהרה בימינו אמן ואמן! (להגיד)

שמן זית זך (כו, כ)

בתקופתו של הגאון הנודע רבי יהודה אסאד זצ"ל, מגדולי גדוליה של הונגריה, חי בעיירה סערדליא יהודי פשוט אחד, שהיה שמש בבית הכנסת. כל כך פשוט ותמים היה יהודי זה, עד שמדי יום בהעלותו ובהדליקו את נרות בית הכנסת, היה לובש את ה'גרטל' שלו, ואומר 'לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, הריני מוכן ומזומן לקיים מצוות 'כבדו את ה' באורים', ומכוון בהדלקת נרות זו בבית הכנסת לייחד את כל הייחודים שהיו בהדלקת נרות בבית המקדש. והיו הדברים יוצאים מפיו ככוונה יתירה.

כך היה עושה מידי יום ביומו. והציבור, שהיה מאזין לו, יצא מהתפעלות למראה גודל תמימותו וטהרת ליבו של שמש זה.

פעם הזדמן הקצב של העיירה לבית הכנסת בעת הדלקת הנרות של השמש, והמראה הזה הלהיב גם אותו במאוד מאוד, עד שהחל לקנא בשמש, ושאל אותו האם הוא מוכן למכור לו את זכות המצוה הגדולה הזו של הדלקת הנרות, ואף נקף בסכום כסף גדול מאד שישלשל לידיו באם יהיה מוכן לעשות את העיסקה,

השמש, כמובן, סירב בכל תוקף להעביר את המצוה לקצב. אבל זה לא ויתר. מידי יום ביומו נידנד לשמש בית הכנסת, והתחנן לפניו לתת לו את המצוה.

כל כך גברו נדנדיו, עד שהחליט השמש ללכת לרבי יהודה אסאד ולהיוועץ בו. מששמע הגאון את הסיפור, יעץ לשמש להעביר לקצב את המצוה, ולדרוש ממנו זהוב אחד על כל יום. המדובר היה בסכום כסף גדול מאוד, אבל, הוסיף רבי יהודה אסאד ואמר אל תשתמש בכסף זה שיתן לך הקצב. הנח אותו בצד, למשמרת.

למרות שההוראה הזו היתה קשה מאוד עבור השמש, שחיבב את מצוות ההדלקה ביותר, ציית לאב"ד העיר, ועשה כהוראתו, וכך, מידי יום ביומו מגיש הקצב סכום זהוב אחד לשמש בית הכנסת, וניגש להדליק את הנרות,

השמש, מצידו, קיים גם את החלק השני של הוראת רבי יהודה, והניח את הכסף בקופה מסוימת, ולא נגע בו. במשך השנים התקבץ סכום כסף אדיר.

רק לחשוב באיזה דרגה של יהודים מדובר! מפחיד! איזה תמימות נוגעת ללב! איזה רדיפה אחרי מצוות!

והנה, יום אחד פוגש אחד מבני הקהילה את הקצב בביהכ"נ, והוא בוכה בקול גדול. כששאלו מה אירע, סיפר הקצב שאירס את ביתו ואין לו כסף לממן את הנדנודים.

משהגיעו הדברים לאזניו של רבי יהודה אסאד, קרא הגאון לשמש בית הכנסת, ואמר לו כדברים האלה: עתה הגיע זמן להשתמש בכסף ולעשות בו מצוה גדולה. קח את כל הכסף ששילם לך הקצב ששילם לך הקצב במשך כל השנים, והנמצא באוצרך, ומסור אותו ל...קצב, כדי שיוכל להשיא את בתו בכבוד.

השמש, טהור הלב, לא אמר מילה, ועשה כמצווה עליו. המדהים ביותר היה שכאשר ספרו את הזהובים שהיו בקופה, "מעיד אני עלי שמים וארץ - אמר רבי יהודה אסאד - שהיה זה הסכום המדויק שהתחייב הקצב לנדונייתה של בתו - בדיוק! לא זהוב אחד יותר, ולא זהוב אחד פחות!

מה עשה השמש בזה? - הדליק נרות ככוונה גדולה. ממעשה זה צמח לאחמ"כ כל גלגל המצוות הענק, שהכל יצאו נשכרים ממנו. לבד מעצם יראת השמים שאפשר לקבל מסיפור כזה,

יש כאן כמה וכמה לימודי השכל. א. הקצב היה סבור שהוא נותן את הכסף לשמש, ולבסוף התברר שהיה זה למען עצמו, כדי שיוכל להשיא את בתו בכבוד. ב. ע"י המצוה העצומה שקיים השמש בהדלקת הנרות המיוחדת שלו, זכה שהתגלגלה לידי זכות נפלאה של הכנסת כלה. ג. הדלקת נרות זו

העיר הרבי: "בהגדה של פסח, החכם שענינו בראשו הוא המשובח, ולא הבן התם..."

והלה בשלו: "הן יעקב אבינו השתבח בהיותו איש תם (בראשית כה, כז)..." השיבו הרבי: "לא השתבח בהיותו תם, אלא איש תם, שפירושו בעלים על מידת התמימות. כשצריך היה, התנהג בתמימות. כשהוצרך להתעמת עם לבן הארמי, אמר: "אחיז אני ברמאות" (מגילת יג ע"ב)!

התנאי הראשון הוא אפוא, שלא יהא מקובע על מידה מן המידות, אלא שידע להשתמש בהן ובהפכן. והתנאי השני, חשוב לא פחות: שידע מתי להשתמש בכל מידה!

ידועים בענין זה דברי הרבי מפשיסחא זצ"ל: לכל אדם צריך שיהיו שני כיסים. באחד, "ואנכי עפר ואפר" (בראשית יח, כז), ובשני: "בשבילי נברא העולם" (סנהדרין לו ע"א) -

ובדרך כלל, מחליפים בין הכיסים...

ואז, עלול האדם להיות רחמן על האכזרים ואכזר על הרחמים (תנחומא מצורע א), להשתמש בכל מידה שלא במקומה ובשעתה.

דוגמה לדבר: שינו (אבות פ"ה מ"ה) שלא הקפדן מלמד. ולא ידך גיטא הורונו: "זרוק מרה בתלמידים" (כתובות קג ע"ב). הכיצד, כל מידה במקומה ושעתה. כיוצא בכך שינו (ברכות לה ע"ב) אמר רבי שמעון בר יוחאי: אדם חורש בשעת חרישה וזורע בשעת זריעה, קוצר בשעת קצירה וזורע בשעת הרוח, תורה מה תהא עליה! ואותו רבי שמעון בר יוחאי אמר במסכת מנחות (צט ע"ב) שאפילו לא קרא אלא קראית שמע שחירת וערבית קיים: "לא ימוש ספר התורה מפך, והגית בו יומם ולילה" (יהושע א, ח). הכיצד, אלא שכל אדם צריך למצוא הפסוק המתאים לו. הבעיה, שאנשים מוצאים את הפסוקים המיועדים לאחרים...

נזכיר: רבי יוחנן ואילפא עסקו בתורה מתוך הדחק, והחליטו לצאת ולסחור. אמרו: נקיים בעצמנו את הפסוק (דברים טו, ד): "אפס כי לא יהיה בך אביון". כחום היום ישבו בצל כותל לסעוד נפשם, שמע רבי יוחנן מלאכים האומרים: "הבה נפיל עליהם את הכותל. שמינחים חיי עולם ופונים לעסוק בחיי שעה", ואמר האחד: "יש ביניהם אחד שהשעה עומדת לו". שאל רבי יוחנן, ואילפא ענהו שלא שמע דבר. אמר רבי יוחנן: אם כן אין הדברים מיועדים אלא לי, ולי עומדת השעה. אמר לאילפא: "אני שב ללימוד התורה". שאלו: "ומה על הפרנסה?" ענהו: "אקיים בעצמי את הפסוק (דברים טו, יא) כי לא יחדל אביון מקרב הארץ" (תענית כא ע"א).

יש להבין: וכי לפני כן לא ידע פסוק זה?

אלא שלפני כן סבר שהפסוק "לא יהיה בך אביון" מתייחס אליו, ועתה הבין שהכתוב "כי לא יחדל אביון מקרב הארץ" מכוון אליו!

זו הוראת השטטנו בבגדי הכהן הגדול (ויש אומרים: אף באבנט של הכהנים (יומא ו ע"א ודף יב, ועוד)), שבעבודת ה' יש צורך לנקוט במידות מנוגדות המאזנות זו את זו. ומקיימים בכך מצות "הולכת בדרכיו" (דברים כה, ט, מ"ע ח). שמצד אחד: "חסד אל כל היום" (תהלים נב, ג) מצד שני "ואל זעם בכל יום" (תהלים ז, יב).

ברם, גם זאת נלמד: וכמה זעמו, רגע (ברכות ז ע"א), שנאמר: "כי רגע, באפו. חיים, ברצונו" (תהלים ל, ו). רגע של מדת הדין, מול עשרים וארבע שעות חסד - ואף בבגדי הכהן הגדול: הצמר המסמל את מידת הרחמים, מצוי בתכלת ובארגמן ובתולעת השני. ומולם, חוט אחד של שש, הפשתן המסמל את מידת הדין -

כמה עלינו ללמוד מזה!

שגם אם נשתמש בכל המידות לעבודת ה', השימוש העיקרי יהיה במידת החסד. וגם אם נאלץ לדחות חלילה, שהרי שמאל, היד הכהה, היא הדוחה, והימין מקרבת (סנהדרין קז ע"ב, סוטה מז ע"א), "כאדם המשתמש ביד ימינו, שהיא עיקר (רש"י שבת פח ע"ב)!

(והגדת)

מיד אחרי הדלקת המנורה, מצוה הקב"ה את משה רבינו (כח, א) ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך ואת בניו אתו מתוך בני ישראל לכהנו לי אהרן נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר בני אהרן.

מה זה ואתה הקרב אליך?

אני אקריא את דברי המדרש על הפסוק הזה {מדרש רבה לו, ב} - בשעה שירד משה מסיני וראה ישראל באותו מעשה, הביט באהרן והיה מקיש עליו בקורנס, והוא לא נתכון אלא לעכבם עד שירד משה, ומשה היה סבור שהיה אהרן שתף עמהו, והיה בלבו עליו, אמר לו הקדוש ברוך הוא, משה, יודע אני כונתו של אהרן היאך היתה לטובה

משה רבינו יורד מן ההר... ורואה את אהרן מכה בפטיש על העגל ועל המזבח... אמר משה רבינו "מה, אח שלי עושה עגל?! ... נתרחק ממנו משה רבינו.

אמר הקב"ה למשה - אתה רואה בעיניי, אני רואה מה נעשה בליבו של אהרן... אתה רואה אותו לוקח קורנס ומכה, אני יודע שכל מה שהוא עשה, זה הכל כדי למשוך זמן...

ממשיך המדרש - משל לבן מלכים שזחה דעתו עליו ונטל את הצפורן לחתר בית אביו, אמר לו פדגונו אל תיגע עצמך תן לי ואני אחתר, הציץ המלך עליו ואמר לו יודע אני היאך היתה כונתך, חייר איני משליט בריה על פלטין שלי אלא אתה. כך בשעה שאמר ישראל לאהרן (שמות לב, א) קום עשה לנו אלהים, אמר להם (שמות לב, ב) פרקו נזמי זהב, אמר להם אני כהן, אני אעשה אותם ומקריב לפניו, והוא לא נתעסק אלא לעכבן עד שיבוא משה. אמר לו הקדוש ברוך הוא אהרן יודע אני היאך היתה כונתך, חייר איני משליט על קרבנותיהן של בני אלא אתה, שנאמר: ואתה הקרב אליך, היכן אמר לו הדבר הזה למשה, במשכן.

עד ששבת אחת, כאשר נפרדו בלבביות מהמארחים, עמדו הללו בחלון לפנף להם לשלום - וראו במו עיניהם כיצד מונית עוברת באקראי, האשה מאותת לה, המונית נעצרת, והשנים נבלעים בתוכה ונעלמים מן העין.

ההלם התחלף בחרון וזעם. זוהי שיא החוצפה, שערוריה. סטירת לחי, יריקה בפרצוף. לא היה די מלים להגדיר זאת. שיעצרו את המונית ברחוב השני. לא מתחת לבית! לישר זמירות - ולנסוע במונית? ואם הם עצרו מונית - ודאי באו לכאן עם כסף! ואולי הגיעו לכאן במונית?! בקיצור, אין עם מי לדבר, הקשר נותק. הם אמנם ניסו פעמים אחדות להתקשר, אבל ענו להם בקרירות והם הבינו את הרמז.

כעבור חדשים התקשרו מהארגון. הודיעו שהרופא הוא נפטר. בקשו, אם אפשר, לבקר ולנחם את האלמנה, הוחלט להענות לבקשה. האלמנה קיבלה אותם בעיניים דומעות. התחילו לשוחח, כדרך המנחמים. "ממה הוא נפטר?"

"מהתקף לב" ענתה. "באיכילוב".

"הוא סבל ממחלת לב?"

"רק בזמן האחרון", אמרה. "כאשר היינו בביתכם בשבת. כשירדנו במדרגות, הוא התאונן על מחושים בלב ובזרוע. הוא היה רופא, והבין את חומרת המצב. עצרנו מונית ונסענו לבית החולים. הגענו בזמן. הצילו אותו. שלשום, הגענו מאוחר מדי..."

כלאים בבגדי כהונה

בפרשתנו נצטוו משה רבינו על עשית בגדי הקודש לאהרן הכהן לכבוד ולתפארת, ולשם כך "יקחו את הזהב ואת התכלת ואת הארגמן ואת תולעת השני ואת השש" (שמות כח, ה) מהם נעשו חשב האפוד (שם ו-ח) והחשן (שם, טו) והאבנט (שמות לט, כט). ופרש רש"י (שמות כה, ד) שהתכלת והארגמן ותולעת השני היו חוטי צמר צבועים צבעים אלו, והשש הוא פשתן. נמצא, שבגדי הכהונה היו כלאי שטטנו. וההשקפה השגורה, שלמרות שהשטטנו נאסר הותר מכללו בבגדי כהונה. ברם, רבנו יוסף בכור שור (תלמיד רבנו תם) כתב (שמות ל, לח), שהמהלך הפוך. כשם שנאסר בעונש כרת לרקוח שמן כשמן המשחה ובשמים כקטורת הסמים משום שאין דרך כבוד להשתמש בשרביטו של מלך, וכן אסרו (ראש השנה כד ע"א) לעשות בית תבנית היכל ומנורה של שבעת קנים, כך נאסרה לבישת שטטנו לפני שבגדי כהונה היו של כלאים, ואין ראוי לזרים שילבשו מעין לבושם של משרתי הקדוש ברוך הוא.

ולכאורה, לא הצמר והפשתן הם העיקר בלבוש הכהן הגדול, אלא התכלת והארגמן ותולעת השני, דהיינו צבע חוטי הצמר. אבל בזוהר הקדוש (ח"ג פו, ב) אמרו, שהצמר מורה על רחמים והפשתן על דין, לפיכך היה הצמר מקרבן הבל והתקבל והפשתן מקרבן קין ונדחה. ואסור לערבם יחד אלא בגיע האדם לשלמות ככהן בשעת עבודתו, ועל כך נאמר: "דרשה צמר ופשתים ותעש בחפץ כפיה" (משלי לא, יג). ויעוין ב"פנים יפות" דברים יג, א, וב"מכתב מאלהיו" ח"ד עמוד קעה).

למדנו כאן יסוד, ונעמוד עליו.

באדם מצויות כל המידות והיפוכן, והוא נדרש לשני דברים. ראשית, שלא לנעול עצמו במידה אחת, ואפילו טובה, אלא לכופף כל המידות, גם המידה הטובה שנחון בה, לכבוד קונו -

זאת השמיענו הגאון מוילנה זצ"ל (בבאורו למשלי ל, יז), שאברהם אבינו היה עמוד החסד בעולם, "חסד לאברהם" (מיכה ז, כ), אבל אימתי השתבח, כאשר כפה מדת החסד בלכתו לעקוד את יצחק בנו ונאמר לו: "עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה, ולא חשכת אתו בנך את יחידך ממני" (בראשית כב, יב), בכך הוברר למפרע כי מעשי החסד שלו לא נבעו רק מתכונתו הטבעית אלא כעבודת בוראו.

ואספר בענין זה מה ששמעתי מהגאון רבי יצחק רוזרינג זצ"ל מבוולטימור, שפעם סיפר לו רבו, הסבא מסלבודקה זצ"ל, שעסק בשעתו בביסוס כוללי האברכים שהקים רבי ישראל מסלאנט זצ"ל, ונעזר רבות באחד מעשירי קובנא ומגדולי בעלי הצדקה ומחזיקי התורה, רבי שרגא פייביל, ויחדו הלכו להתפלל מנחה. בדרכם לבית הכנסת פנה אליו עני, וביקש רחמים קופיקות נדבה.

התעלם ממנו.

אמר העני: "תן לי שתי קופיקות".

המשיך ללכת.

העני רץ אחריו וחינן קולו: "תן לי לפחות קופיקה אחת!" ולא נתן. כפי הנראה הכיר את המבקש וידע שהוא מטיל עצמו על הציבור בלא הצדקה.

ואמר הסבא מסלבודקה זצ"ל: באותו מעמד, הערכתיו שבעתים משהערכתיו קודם לכן. כי בתחילה סברתי שהוא בעל לב רך ורחום, נתבע ונותן. אך עתה, כשראיתי שביכולתו להקשיח לבו לצורך ולא לתת אף פרוטה אחת, הבנתי שכל סכומי הכסף העצומים שהוא מחלק לצדקה ולהחזקת תורה באים מתוך חשבון ובחינה!

וכבר היה מעשה באחד מבני החבורה שהעניק כל אשר לו לצדקה. נקרא לפני רבו, הרבי מפשיסחא זצ"ל, שהוכיחו על שעובר על תקנת אושא (כתובות נ ע"א) שהמבזבז אל יבזבז יותר מחומש, שמא יצטרך לבריות.

ענה: "מקור התקנה, בחשש מפני העתיד. ואילו אני מקיים את הכתוב: "תמים תהיה עם ה' אלקיך" (דברים יח, יג), ואל תחקור אחר העתידות (רש"י) -

כאילו עברו מתקני אושא על הציווי..."

יוצא, שמשה רבינו נתרקק מאהרון אחרי המעשה... אלמלא הקב"ה שאומר לו ואתה הקרב אליך, משה היה נשאר רחוק ממנו.

אומר הספר נתן דעת, בא תראה מה זה משה רבינו:

האחים האהובים כל כך, שחז"ל אומרים עליהם מי יתנך כאח לי ... מאז ששת ימי בראשית ועד עכשיו, לא היו אחים כאלה.

כשרואה משה רבינו את אח שלו, מחובר לעגל, לא רוצה איתו שום קשר.

למה! זה אח שלך!

עגל ואני, אין לי חיבור איתך! לא רוצה להתקרב!

צריך שהקב"ה יחזור לצוות אותו ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך. דברי מדרש בפרשת השבוע.

רבתי, אני רוצה ללכת לעוד מדרש אחד, ועליו בע"ה, נרחיב בס"ד:

אומר המדרש שמות רבה (פרשה לו, ד) - דבר אחר, ואתה הקרב אליך, הדא הוא

דכתובי (תהלים קיט, צב) לולי תורתך שעשעי אז אבדתי בעיני, כשאמר הקדוש ברוך

הוא למשה: ואתה הקרב אליך, הרע לו, אמר לו תורה היתה לי ונתתיה לך, שאלולי היא

אבדתי עולמי. משל לחכם שנטל קרובתו ועשתה עמו עשר שנים ולא ילדה, אמר לה

בקשי לי אשה, אמר לה יכול אני לטל חוץ מרשותך אלא שהייתי מבקש ענותנותך. כך

אמר הקדוש ברוך הוא למשה, יכול הייתי לעשות לאחייך כהן גדול חוץ מדעתך, אלא

שהייתי מבקש שתהא גדול עליי.

רבתי, המדרש פלא מופלא, כל הקטע במדרש...

והוא הקרב אליך, הרע לו למשה רבינו נעשה רע, כשהקב"ה ביקש ממנו לקחת את

אחיו, ולמנות אותו?

זה משה רבינו, שלפני כמה פרשיות ... פרשת שמות, אומרת התורה (ד, יג) שלח נא

ביד תשלח ... אני לא הולך לפגוע באח שלי... וחז"ל אומרים מי יתנך כאח לי - אין

כמו האחים האלה...

משה רבינו שומע, שחמישה מיליון אנשים מחכים לגאולה, ואומר "אני לא הולך

לגאול את ישראל!"

עד שהקב"ה לא אומר וראך ושמה בלבו - אהרון אחיך מחכה לך... אתה תראה איזה

תזמורת הוא יעשה לך, כשאתה בא... עד שמשה רבינו לא שומע את המשפט הזה,

הוא לא הולך לגאול את ישראל...

רבתי, בא הקב"ה למשה רבינו, ואומר לו ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך,

שנתיים לאחר שמשה רבינו לא היה מוכן ללכת אם אהרון יפגע ... בא הקב"ה למשה

ואומר - בבקשה, תמנה את אח שלך...

אני? את אח שלי? הרע לו... למשה רבינו נהיה לו רע!

היתכן להבין דבר כזה... שאח קטן הולך למנות אח גדול, ונהיה לו רע???

הוא היה מנהיג של ישראל לפניך... מגיע לו הנהגה לפניך... הקב"ה נתן לך את

התפקיד שלו כדי שאתה תהיה המנהיג!

יש תפקיד נוסף... נותנים כהונה, אתה רוצה אותה?

השאלה היא עוד יותר גדולה - כתוב בחז"ל, שבשעה שמשה רבינו סירב בסנה ...

אמר לו הקב"ה - בגלל שסירבת, אתה לא תהיה כהן... הכהן יהיה אחיך.

הוא כבר ידע שאח שלו יהיה כהן, אז מה זה הרע לו למה רבינו... מה מונח כאן?

רבתי, כדי להסביר את הדברים, ישנם כמה וכמה מהלכים, לא נספיק את כולם

היום... אבל לפחות את חלקם:

כותב הכתב סופר - בפרשת פנחס, אומר הקב"ה למשה רבינו, עלות להר

העברים... (כז, יב) וראה את הארץ אשר נתתי לפני בני ישראל (יג) וראיתיה אתה ונאספת

אל עמך גם אתה כאשר נאסף אהרן אחיך

אומר הקב"ה למשה רבינו - תעלה אל ההר, אתה עומד להסתלק מן העולם, גם אתה

כאשר נאסף אהרן אחיך

אומר רש"י - כאשר נאסף אהרן אחיך. מכאן שנתאווה משה למיתו של אהרן.

שואל הכתב סופר - מה זה ונאספת אל עמך גם אתה כאשר נאסף אהרן אחיך? בלי

המילה גם אתה, זה לא מסתדר!?

כותב הכתב סופר תשובה נפלאה ביותר - אדם חי בעולם הזה, כדי לקיים מצות,

שנאמר (קהלת יב, יג) סוף דבר הכל נשמע את האלקים ירא ואת מצותיו שמור כי זה

כל האדם...

בשביל זה האדם יורד לפה... מאה ועשרים שנה לקיים מצוות.

ברגע שאדם סוגר את העיניים, אומר לנו כבר דוד המלך בתהלים (קטו, יז) לא

המתים יהללו יי ולא כל ירדי דומה.

ירדי דומה - אלה שנכנסו בידיים של דומה... הוא הממונה על המתים ... אין להם

שום דבר, לא יכולים להלל, לא יכולים לעשות שום דבר...

אבל הנה אדם, יכל להמשיך לקיים מצוות, גם בלי קיום מצוות... איך?

כל המניח בן כמותו, כאילו לא מת.

אם אדם מניח בן כמותו, שממשיך לעשות את המצוות, כאילו לא מת. למה?

אומרים חז"ל - כי ברא, כרעא דאבוה - הן הוא הרגליים של האבא... האבא כבר לא

יכל ללכת, הוא נמצא בתוך הבור, הוא לא יכל לזוז... אבל הן, בעשיית המצוות,

פועל מכוחו של האבא...

אם הוא פועל מכוחו של האבא, אז המצוות ממשיכות להזדקף לזכותו של האבא.

צריכים לדעת, שזה גם לחובה וגם לזכות - הזכות בקיום המצוות, והחובה בקיום

העבירות רח"ל.

גם על זה מעניישים את ההורים, ולכן כתוב ספרי חיים וספרי מתים נפתחים... אומרים

חז"ל - מביאים את ההורים לדין מחדש, על מה שעושים הילדים במהלך השנה.

אומר הכתב סופר - האדם יש לו תפקיד אחד... לחיות ולקיים מצוות... וכשהוא מת

- להשאיר בנים כשרים, שימשיכו את העבודה שלו.

כשהקב"ה מצווה את משה רבינו, בפרשת חקת, לקרוא לאהרון ולאעזר ולהעלות

אותם להר... שם אמור אהרון להסתלק.

אומרת התורה (פרשת חקת, כ, כה) - קח את אהרן ואת אלעזר בנו והעל אתם הר

הר.

אומר רש"י - קח את אהרן. בדברי נחומים, אמור לו, אשריך שתראה כתרך נתן

לבנך, מה שאין אני זכאי לכך.

אשריך, אמר לו משה רבינו, מי זוכה לכזאת פטירה, שהכתר שלו עובר לבנים שלו!?

משה רבינו התהווה לכזאת פטירה... אהרון עולה להר ההר, בריא עד יום מותו, בהפתעה מוחלטת... "הנה, תעביר את הבגדים לכן שלך" תראה איזה יופי, אשריך!

אמר לו הקב"ה - ונאספת אל עמך גם אתה כאשר נאסף אהרן אחיך - גם אתה תזכה לזה.

שואל הכתב סופר - איפה זכה לזה משה רבינו!?

הקב"ה אמר לו ונאספת אל עמך גם אתה כאשר נאסף אהרן אחיך... הוא לא זכה ...

משה רבינו עלה למות, אף אחד לא היה איתו... מת לבד, רק הקב"ה התעסק

בקבורה שלו, משה רבינו לא הוריד את הגלימה שלו והלביש את בניו... לא את

גרשום ולא את אליעזר...

אז איפה קיים הקב"ה את הציווי ונאספת אל עמך גם אתה כאשר נאסף אהרן אחיך?

בא ונלמד את המדרש שלמדנו עכשיו...

אומר הכתב סופר - כיוון שאמר הקב"ה למשה רבינו ואתה הקרב אליך את אהרן

אחיך ואת בניו אתה מתוך בני ישראל לכהן לי... הרע לו למשה רבינו... מה הרע לו?

אילו היה אומר רק הקרב את אהרן... למשה רבינו לא היתה שום חלישות הדעת...

אבל מה הוא אומר?

והוא הקרב אליך את אהרן אחיך ואת בניו אתו...

אמר משה רבינו - אתה ממנה אותו ואני מושך אותו ביחד עם הבנים שלו!?

הבטחת לי רבינו של עולם... הבטחת לי ונאספת אל עמך גם אתה כאשר נאסף

אהרן אחיך!

אני לא רואה שאתה מצווה אותי, שאני אמנה את הבנים שלי אחרי הנהגה...

בשעה שאמרת לי ריבוננו, של עולם (במדבר כז, טז) יפקד ה' אלקי הרוח את כל-בשר

איש על-העדה... אמר משה רבינו - למי הוא מתכוון איש על-העדה?

אומרים חז"ל במדרש - אמר משה, הגיע הזמן למנות את ילדיי לממשיכי הדרך שלי.

אם משה רבינו חשב שילדיו ראויים להמשיך את הדרך, סימן שהם מתאימים לזה

מבחינה רוחנית.

הקב"ה אומר לו - הבנים שלך לא יהיו ממשיכי הדרך... אז מי יהיו ממשיכי הדרך

שלך?

יהושע בן-נון, שנאמר (משלי כז, יח) נצר תאנה יאכל פריה ושמר אדניו יכבד... הוא

ימשיך.

אמר משה רבינו - ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך ואת בניו אתו מתוך בני ישראל

לכהן לי... ריבוננו של עולם, אני הולך למנות את אהרון... ועל המקום, גם את בניו

לממשיכי הדרך, איפה ההבטחה שלך ונאספת אל עמך גם אתה כאשר נאסף אהרן

אחיך???

אמר לו הקב"ה - אני לא מבין מה אתה רוצה... תורה היתה לי ונתתיה לך, מה אתה

רוצה?!

שואל הכתב סופר - מה התשובה?

מה זה שבן-אדם אומר "אני רוצה שהבנים שלי ימשיכו בדרכי?"

אני כהן... הן שלי ממשיך בדרך שלי... לוקח את הבגדים וממשיך בכהונה.

אמר לו הקב"ה - זה סקטור מאוד מצומצם של כוהנים... אתה משה רבינו, כל עם

ישראל ממשיך בתורה שאתה הבאת... תורה היתה לי ונתתיה לך!

אז כל מי שיושב ועוסק בתורה, זה נוקף לזכותו של משה רבינו!

אומרים חז"ל - ברא, כרעא דאבוה - הרגליים של הן ממשיכים את האבא.

אמר הקב"ה למשה - אתה לא צריך את זה, למה?

מסיבה אחת פשוטה... כיון שאתה קיבלת את התורה, ועצם זה שאתה מקבל

התורה, כל תורה ותורה שנלמדת בעולם, נוקפת לזכותך! אם ככה, מה אתה בא

בתלונות???

והוא הקרב אליך את אהרן אחיך... הרע לו למשה רבינו - "איפה הילדים שלי?"

הילדים שלך?!

כל מיליוני היהודים, שגמרו השבוע מסכת יומא והתחילו מסכת סוכה, זה הכל שלך!

זה הרגליים שלך! זה ה- ברא כרעא דאבוה שלך! אז מה חלשה דעתך?!

אומר הכתב סופר - עכשיו תבין, מה אמר משה רבינו, מה הרע לו... ומה

התשובה שהוא קיבל משמים...

אומר הספר הפריון, לבעל קיצור שולחן ערוך - איזה נס שלא מונו ילדיו של משה

רבינו, כי אם התורה היתה ניתנת למשה רבינו בירושה, התורה היתה נשארת אך ורק

לבניו של משה רבינו...

אין דבר כזה שישראל יהיה כהן, כי הכהונה ניתנה לאהרון ולבניו... אין דבר כזה, שמי

שקיבל מלכות, זה עובר לבניו.

מי שסיים מסכת יומא השבוע יודע... אומרת הגמרא - כתר כהונה לקח אהרון,

וממשיך לבניו... כתר מלכות קיבל דוד המלך, וממשיך לבניו... כתר תורה, מונח וכל

אחד ואחד יכל לבוא לקחת אותו, וללמוד תורה.

אומר ספר אפריון - זה מה שאומרים במשנה באבות (יב, ב) רבי יוסי אומר, יהי ממון

חברך חביב עליך כשלך. והתקן עצמך ללמוד תורה, שאינה ירשה לך. וכל מעשיך יהיו

לשם שמים... התורה היא לא בירושה, היא ניתנה במתנה... אם כך, כל אחד יכל לבוא

וללמוד בה.

לאחר היסוד הנפלא הזה, הבנו מה אירע למשה רבינו ומה התיקון...

רבתי, הפירוש הוא שנאמר אותו, הוא פירושו של הבעל זרע ברך, תלמידו של

המגלה עמוקות, ר' ברוך ברכיה שפירא, והרעיון שלו מופיע בספר זרע ברך... וכידוע

לכולם, שכל נושא שהזרע ברך נוגע בו, הוא פשוט חורש את הנושא מכל כיוון שהוא,

ומגלה חידושים עצומים שלא שמעתם און מעולם...

הדברים שלו מאוד קשים לפיענוח, ולכן נאמר על קצה המזלג את היסוד שלו...

אני אקדים הקדמה לדבריו, וברגע שנלמד את הדברים... לכאורה, הדברים יישמעו

לנו בלתי הגיוניים בעליל... אבל יש להם סימוכין, בדברי חז"ל בפרשת כי תשא.

פנתח הזרע ברך ואומר כך - המנורה, כל הדברים שהיו בה, מכוונים כנגד חמישה

חמשי תורה - במנורה יש כפתורים, יש פרחים, יש גביעים, יש גובה י"ח טפחים, יש

שבעה קנים... הכל מכוון כנגד חמישה חמשי תורה בדקדוק.

כותב האר"י הקדוש - שבעת הקנים של המנורה, מכוונים כנגד שבעת התיבות של הפסוק הראשון, בפרשת בראשית... בראשית בראשית את השמים ואת הארץ - יש כאן שבעה תיבות, כנגד שבעת הקנים של המנורה. במנורה, כותב האר"י הקדוש, ישנם אחד-עשר כפתורים... כנגד הפסוק הראשון בחומש שמות- ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו. במנורה ישנם תשעה פרחים, כנגד הפסוק הראשון בחומש ויקרא - ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמור. הגובה של המנורה, כותב האר"י הקדוש, י"ח טפחים.

כותב האר"י הקדוש - י"ח טפחים, הם לא י"ח טפחים מלאים... הגובה של המנורה הוא לא מטר שמונים ... הוא שבעה-עשר טפחים ועוד קצת... הקצת הזה, נחשב לטפח מלא... ישנם י"ז טפחים מלאים.

אומר האר"י הקדוש - בפסוק הראשון בחומש במדבר, תמצא י"ז תיבות. יש במנורה כ"ב גביעים, ככל אחד מששת הקנים, היה שלושה גביעים... $6 \times 3 = 18$... ובקנה המרכזי היה ארבע גביעים. $18 + 4 = 22$.

כ"ב גביעים, הוא כנגד הפסוק הראשון {דברים א, א} אלה הדברים אשר דבר משה ... יוצא, שכל הסימנים הנמצאים במנורה... כך כותב האר"י הקדוש... כך כותב הגאון מוילנה ועוד ... מכוונים כנגד התורה הקדושה.

בא רבינו בחיי {פרשת תרומה} וכותב - כ"ב הגביעים הנמצאים במנורה, הם כנגד כ"ב אותיות, שבהם ניתנה התורה.

אם אתם רוצים, תסתכלו גם ברקנטי שכותב - כ"ב הגביעים, הם כנגד פמליה של 22,000 מלאכי השרת, שליוו את הקב"ה, בשעת נתינת התורה.

בא החתם סופר ואומר - ששת הקנים שבמנורה, כנגד שישה סדרי משנה.

רבתי, יוצא שכל המנורה הזאת, על כל הדברים שבה- הכפתורים, הגביעים, הפרחים, הגובה... הכל מכוון לחמישה חומשי תורה.

אומרים חז"ל - כל השמן רומז לחכמת התורה ... זה קשור יותר לחנוכה, כפי שידוע לכולם ...

אומרת הגמרא {מסכת ברכות נו, א} - הוואה שמן זית בחלום יצפה למאור תורה שנאמר {שמות כז-כ} ויקחו אליך שמן זית זך.

{קהלת ח, א} חכמת אדם תאיר פניו - החכמה של האדם, מאירה לו על הפנים.

בא הספר זרע ברך וזורק פצצה:

משה רבינו שבר את הלוחות... הוא יורד מן ההר, שבוע הבא בע"ה נקרא את זה, פרשת כי תשא... הוא רואה שעם ישראל עושה עגל, הוא לוקח את הלוחות וזורק אותם.

שואל הזרע ברך שאלה עצומה ... כשקראתי אותה בפעם הראשונה קבלתי צמרמורת - מי התיר לך לשבור לוחות שלא שלך?

רש"י כותב בפסוק האחרון בתורה ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל.

לעיני כל ישראל, שנשאו לבו לשבור הלוחות לעיניהם, שנאמר ואשברם לעיניכם {דברים יז, יז}, והסכימה דעת הקב"ה לדעתו, שנאמר אשר שברת {שמות לד, א}, יישר כחך ששברת {שבת פז}.

יישר כחך ששברת - תודה רבה ששברת את הלוחות.

בא הספר זרע ברך ושואל - מי התיר לך לשבור את הלוחות? זה לא שלך, מה אתה שובר?!

מביא הספר ראייה מפורשת מדברי מדרש.

אומר המדרש רבה {פרשת כי תשא מ"ו, א}:

ראה שאין לישראל עמיה... משה רבינו יורד ורואה את העגל, אמר תשמעו, עם ישראל לא יוצא מהחטא הזה... החטא הזה הוא לעד, אין יציאה ממנו... הלך משה וחבר נפשו עמהם ... אמר משה כולם עשו את העגל, או שלא מיחו, היחיד שלא היה פה שעשו את העגל, זה אני. יוצא שאני היחיד שלא חטאתי, אלך להצטרף עמהם, גם אני בחבילה.

ושבר את הלוחות. ואמר להקדוש ברוך הוא הם חטאו שעשו את העגל ואני חטאתי ששברתי הלוחות... קל וחומר. ואמר משה חטאתי ששברתי את הלוחות. כל הקל וחומר לא רלוונטי, תבקש רשות.

אם מוחל אתה להם אף לי מחל, שנאמר {שמות לב, לב} ועתה אם תשא חטאתם, כן לחטאתי מחל, ואם אין אתה מוחל להם אל תמחל לי, אלא {שמות לב, לב} מחני נא מספרך אשר כתבת.

אמר רבי אחא, לא זו משם עד שפנה חטיה שלהם משה רבינו לא זו מהמקום, עד שאמר לו הקב"ה שהוא מוחל לו על החטא שנאמר {שמות לב, טו} ויפן וירד משה.

כיון שפנה חטיה שלהם - כיון שמשוה רבינו הצליח להשיג כפרה על חטא העגל... אמר משה הרי היה לישראל מי שיבקש עליהם, אני מי יבקש עלי, התחיל מצטער על שבור הלוחות.

רבתי, עד כאן קטע ראשון במדרש.

הדבר הזה של שבירת הלוחות, הוא דבר לא מובן... אומר רש"י - ישר כוח ששיברת ...

שואל הזרע ברך - מי התיר לך לשבור את הלוחות?

הנה משה רבינו שבר את הלוחות, ואומר רבינו של עולם חטאתי !

איפה נתכפר משה רבינו, על שבירת הלוחות?

רבתי זה פרשת השבוע שלנו, שימו לב ...

אומר הזרע ברך - ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך ... הייתכן? למה ו החיבור?

תגיד אתה תצוה את בני ישראל ... למה באף כלי, לא כתוב ואתה תצוה?

אומר הרמב"ן - ואתה תצוה כל שמן צריכים להביא אליך.

שואל הזרע ברך - למה צריכים להביא אליך?

כל כלי לא צריך להביא אליך... עצים למערכה, וחייטים ללחם, וכבשים לתמידים לא צריכים לבוא, רק השמן, מה יש?

אומר הספר זרע ברך - פשוט מאוד... אמר משה לפני הקב"ה - ריבוננו של עולם,

לעם ישראל השגת מחילה לחטא העגל... איך השגת מחילה?

{כה, ב} ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי {ג} וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב וכסף ונחשת

אומרים חז"ל במדרש {תנחומא פרשת תרומה, אות ח} - יבא זהב שבמשכן ויכפר על זהב שנעשה בו את העגל.

יוצא, שהקב"ה נתן לעם ישראל כפרה על חטא העגל, לעשות משכן.

אומר משה - ריבוננו של עולם, לעם ישראל נתת כפרה, יעשו את המשכן ויכפרו על חטא העגל... אני ששברתי את הלוחות, מה תהיה כפרתי?

אמר לו הקב"ה - ואתה ... הכפרה שלך... בפרשת תרומה, נאמרת כפרה לישראל על חטא העגל... משה רבינו הרי לא היה בחטא העגל ... אם הוא לא היה בחטא העגל,

אז הוא לא צריך כפרה בבניית המשכן... על מה הוא צריך כפרה? על שבירת הלוחות.

אמר לו הקב"ה - ואתה... אתה יודע מה תהיה כפרתך, על שבירת הלוחות?

תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלות נר תמיד ... אתה מטפל במנורה, אתה עושה את המנורה, את השמן מביאים אליך, רק אתה מתעסק במנורה, למה?

אומר הזרע ברך - כי המנורה מכוונת, כנגד חמישה חומשי תורה... שבע הקנים, כנגד הפסוק הראשון בבראשית, וההמשך הסברנו ... הכ"ב גביעים, כנגד הפסוק הראשון בחומש דברים והתשע כנגד ויקרא... הי"א כנגד שמות... הי"ז כנגד במדבר... יוצא שכל דבר, מכוון כנגד חמישה חומשי תורה.

אמר לו הקב"ה - הם התכפרו במשכן, ובמה אתה מתכפר ששברת את הלוחות?

ויקחו אליך שמן זית זך ... אתה תיקח את השמן, ואתה תטפל במנורה... אתה תבנה את המנורה כתיקנה, על זה ששברת את הלוחות.

אתה תעשה את המנורה, שהיא כנגד תורה שבע"פ, כי עפ"י שנים עדים, יקום דבר... כותב הכלי יקר - בפנים יש לך את הלוחות במ"ס וסמ"ך היו עומדים ... בחוץ, יש לך את המנורה...

שיברת את הלוחות לעיני כל ישראל, אז מה תהיה הכפרה?

תהיה לך כפרה במנורה שאתה מתעסק איתה ... יביאו אליך את השמן, ואתה תעסוק בה, זה יהיה הכפרה שלך.

לכן יש כאן ו החיבור... ואתה - הם התכפרו בפרשה הקודמת... פרשת תרומה, ואתה... מתי אתה מתכפר?

ויקחו אליך שמן זית זך.

עכשיו אתה מבין, למה זה ויקחו אליך שמן זית זך?

אמרנו תביא את זה אחרי הבניה של המשכן...

אמר משה רבינו - הם התכפרו כבר, במה אני מתכפר?

אמר הקב"ה - רגע אחד... לפני שאני מצוה על הבגדים, בא נסגור את הענין עם משה רבינו... נגיד מה הכפרה שלו, במה הכפרה שלו?

ואתה תצוה את בני ישראל.

רבתי, לאחר הפצצה הנפלאה הזאת, בואו נלך עוד שלב אחד:

ראיתי לפני שנים... נראה לי שזה היה בספר חקרי לב שאומר... עכשיו מבין טוב מאוד ... בפרשת תרומה, לא מופיע שמו של אהרון הכהן... בפרשת תצוה, לא מופיע שמו של משה רבינו, למה?

בפרשת תרומה, זה היה הכפרה על חטא העגל, שעשה אהרון הכהן... לכן שמו לא מופיע.

בפרשת תצוה, על מה הכפרה?

על שבירת הלוחות, מי עשה?

משה רבינו, לכן שמו לא מופיע.

אומר הזרע ברך - עכשיו בא נלמד ביחד את המדרש...

אומר המדרש שמות רבה {פרשה לו, ד} - דבר אחר, ואתה הקרב אליך, הדא הוא דכתיב {תהלים קיט, צב} לולי תורתך שעשעי אז אבדתי בעיני, כשאמר הקדוש ברוך הוא למשה: ואתה הקרב אליך, הרע לו, אמר לו תורה היתה לי ונתתיה לך, שאלולי היא אבדתי עולמי

שהקב"ה ראה שרע למשה רבינו, היתה לו שאלה עצומה - תורה היתה לי ונתתיה לך, למה נתתי לך את התורה?

אומרת הגמרא {מסכת שבת פט, א} - וא"ר יהושע בן לוי בשעה שירד משה מלפני הקב"ה בא שטן ואמר לפניו רבוננו של עולם תורה היכן היא אמר לו נתתיה לארץ הלך אצל ארץ אמר לה תורה היכן היא אמרה לו {איוב כג-כג} אלקים הבין דרכה וגו' הלך אצל ים ואמר לו אין עמדי הלך אצל תהום א"ל אין בי שנאמר {איוב כח-יד} תהום אמר לא בי היא וים אמר אין עמדי אבדון ומות אמרו באזינוני שמענו שמעה חזר ואמר לפני הקב"ה רבש"ע חיפשתי בכל הארץ ולא מצאתיה אמר לו לך אצל בן עמרם

צריך להבין את המילה הזאת... מה זה לך אצל בן עמרם...

כולם יודעים, שמכנים מישוהו שלא בשם שלו... זה כינוי גנאי.

כשכלב רצה להשתיק את כולם, בשעה שהוא חזר מהמרגלים, ורצה להגיד שהארץ הזאת טובה, מה הוא אמר?

וכי זו בלבד עשה לנו בן עמרם.

ראיתי פעם, באחד המפרשים על הגמרא בשבת, שאמר - לך אצל בן עמרם ... משה רבינו כבר לא נמצא כאן, הביטול של משה רבינו, הוא מחק את עצמו לגמרי.

והאיש משה עז מציא מכל האדם - משה רבינו איננו כאן.

לך אצל בן עמרם - משה רבינו קיבל את התורה, כי הוא לא נמצא כאן ... משה רבינו קיבל תורה מסיני ... הוא האדם הנמוך ביותר, כמו הר סיני.

ממשיכה הגמרא ואומרת - הלך אצל משה אמר לו תורה שנתן לך הקב"ה היכן היא אמר לו וכי מה אני שנתן לי הקב"ה תורה א"ל הקב"ה למשה בדאי אתה אמר לפניו רבוננו של עולם חמודה גנוזה יש לך שאתה משתעשע בה בכל יום אני אחזיק טובה לעצמי אמר לו הקב"ה למשה הואיל ומיעטת עצמך תקרא על שמך שנאמר {מלאכי ג-כב} זכרו תורת משה עבדי וגו'.

עד כאן דברי הגמרא.

שואל הזרע ברוך – מה זאת אומרת השטן אומר תורה שנתן לך הקב"ה היכן היא?!
מה הוא לא ראה את משה רבינו, יורד עם שתי לוחות העדות?
הרי כולם ראו... דיברנו שבוע שעבר, ש שאלו מלאכי השרת- מה לילוד אישה ביננו?
לקבל את התורה בא. אז כולם היו שם, גם השטן.
מי נתן למשה רבינו את הקטורת?
השטן... אתה יודע עומד משה רבינו לקח את הלוחות, אתה היית שם! אז למה אתה
שואל, איפה התורה?

אומר הספר זרע ברוך – לא זה הנידון... אז מה הנידון?
חוץ מהתורה הקדושה, נתן הקב"ה למשה רבינו גם פלפולה של תורה, גם הלכה של
תורה, גם אגדתה של תורה, הכל הקב"ה נתן למשה רבינו.
נתן את זה למשה רבינו, אז השטן שואל "איפה זה?"
נתת לו את הלוחות, אבל פלפולה של תורה לא נמצא כאן כבר, אגדה של תורה- לא
נמצא כאן, פסק של תורה- לא נמצא כאן.
אמר הקב"ה - נתתי את זה למשה רבינו בגלל הענוה.
אם ככה, אומר הספר זרע ברוך – אמר הקב"ה, הרע לו למשה רבינו? אתה רע לך,
שאהרון אחיך התמנה?

איך יכל להיות, אדם שקיבל את התורה בגלל הענוה שלו, נהיה לו רע שאחיו קיבל
תפקיד, זה מתאים לאדם שהוא עניו? איפה זה מסתדר עם הענוה שלו?
אומר הספר זרע ברוך, אני יגיד לך מה קרה כאן – משה רבינו ידע, שהתפקיד
מגיע לאהרון הכהן... משה רבינו חשש כאן מדבר אחר... משה רבינו חשש, שמה
שהקב"ה אמר לאהרון הכהן – **ואתה הקרב אליך את אהרון אחיך**, היות ושני הפסוקים
הראשונים בתחילת הפרשה, עוסקים בכפרת משה רבינו, על מה שהוא שבר את
הלוחות ואתה תצוה את בני ישראל – אתה שברת את הלוחות... התקנה שלך,
שתתעסק בענין המנורה... ומיד אחרי שהוא גומר את זה... אומר לו **ואתה הקרב אליך
את אהרון אחיך**.

אומר משה רבינו - למה זה מופיע כאן ואתה הקרב אליך את אהרון אחיך?
פירוש הדבר, שהקב"ה אומר- אתה גם תתקן גם את זה, וגם לא תהיה כהן.
זאת אומרת, חלק מהכפרה של משה רבינו על שבירת הלוחות, זה א' כל, שהוא
התעסק במנורה, וגם שהוא לא יהיה כהן.
הראה לו משה רבינו, שזה העונש שהוא קיבל.
אמר לו הקב"ה- עונש? על איזה עונש אתה מדבר? ישר כחך ששיברת!
עונש? שכר אני נותן לך, ששיברת!
איזה שכר?
תורה היתה לי ונתתה לך – זה השכר שקיבלת!
איפה השכר?

אומר הזרע ברוך, בא נקרא עוד קטע במדרש:
ברגע ששבר משה את הלוחות, אמר לו הקב"ה - ואמר לו הקדוש ברוך הוא אל
תצטער בלוחות הראשונות, שלא היו אלא עשרת הדברות לבד, ובלוחות השניים אני
נותן לך שיהא בהם הלכות מדרש ואגדות, היא הוא דכתבי: ויגד לך תעלמות חממה כי
כפלים לתושיה, ולא עוד, אלא שאתה מבשר שמחלתי לך על חטייה שלך, שנאמר
(איוב י, א) ודע כי ישא לך אלוה מעונך.
אמר הקב"ה – אתה אומר עונש?
ואתה הקרב אליך... הרע לו למשה רבינו על העונש... איזה עונש?
שכר אני נותן לך!
הלוחות יהיו שלך... אני נותן לך פלפולה של תורה, אגדות, הלכות, אתה מקבל שכר,
ישר כחך ששיברת!

אז משה רבינו, מצד אחד צריך כפרה על זה שהוא שבר בלי רשות, ועל זה הוא
אומר לו - **ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך** – תטפל במנורה... זה
יהיה כפרה.
אמר משה רבינו - אולי בגלל זה, הוא לא נתן לי כהונה?
מה פתאום... אתה תקבל את הכהונה, תקבל את מה שמגיע לך... הכל בסדר גמור.
אבל מה, אומר לו הקב"ה – תקבל תוספת, בלוחות השניות!
אם ככה, נוכל להבין, מהו ואתה תצוה ולמה זה נכנס כאן, בצמוד לפרשת תרומה
:

לאחר כל הדברים שאמרנו, רבותי, באו נשכח את הכל ונגיע לדובדבן... שימו לב
לרעיון נפלא, שמצאתי בספר אור גדליה, הוא אומר - ראיתי את זה באיזה ספר,
ואיני זוכר איפה ראיתי.
אני מצאתי בס"ד, את הספר שעליו דיבר האור גדליה, הוא נקרא **תכלת מרדכי**, של
המהרש"ם מבערזאן - ר' שלום מרדכי הכהן שברדון, הסבא של הרב שלום שברדון
הידוע.

אומר המהרש"ם מבערזאן... הוא מביא נוסח קצת אחר מהמדרש שכתוב אצלנו,
אבל זה לא משנה, אפשר להשתמש עם אותו נוסח:
כתוב במדרש - כשאמר הקדוש ברוך הוא למשה: **ואתה הקרב אליך, הרע לו, אמר לו**
תורה היתה לי ונתתה לך, שאלויה הן אבדתי עולמי

הנוסח שמביא המהרש"ם מבערזאן, הוא נוסח קצת שונה - הרע לו למשה רבינו
בעיניו - מה הנ"מ אם זה בעיניו או לא?
אומר הספר תכלת מרדכי, מביא אותו הספר אור גדליה, ברעיון נפלא ביותר:
חס וחלילה! להעלות על הדעת, שהרע לו למשה רבינו... הרע לו למשה
רבינו, שאהרון אחיו התמנה להיות כהן?
מה הרע לו?
משה רבינו לפני שמונה פרשיות, קראנו בתורה, בפרשת שמות- **שלח נא ביד שלח
... אני לא הולך... אני לא הולך לפגוע באח שלי**.
משה רבינו לא הולך לפגוע באח שלו... וחז"ל אומרים מי יתנך כאח לי - אין
אחים כאלה בבריאה, כמשה ואהרון.

אומרים חז"ל {תהילים קלג, ב} - **זקן אהרן שירד על פי מדותיו** - בשעה שמשחו את
אהרון, משה רבינו היה ביחד איתו, כאילו שמשחו אותו.
משה ואהרון כאלה אחים, הרע לו למשה רבינו, למנות את אח שלו, הגדול ממנו...
אתה יכל להאמין לדבר כזה?
אומר הספר תכלת מרדכי, מביא אותו הספר אור גדליה:

חס וחלילה!
אומר משה רבינו להקב"ה - ריבונו של עולם, אני רוצה לשאול שאלה... אתה מוכן
להסביר לי, למה אני צריך לקרב את אח שלי? למה אני?
כשנגלית אלי בסנה... בפרשת שמות, שלחת משהו למנות אותי? נגלית אלי בסנה
ואמרת לי - משה, אתה הולך להיות הגואל של ישראל.
לא שלחת משהו, אתה באת, ואמרת לי "אתה תהיה הגואל".
אומרים חז"ל, ששם בפרשת שמות, אמר לו הקב"ה... אחרי שבעה ימים שהקב"ה
מנחל עם משה רבינו משא ומתן - {ד, יד} הלא אהרן אחיך הלוי ידעתי כי-דבר ידבר
הוא וגם הנה-הוא יצא לקראתך וראך ושמת בלבו - אתה היית אמור להיות כהן,
והכהונה תעבור לאהרון אחיך...
משה רבינו יודע שהוא לא יהיה כהן, הוא יהיה המנהיג ולא יהיה כהן... כהן יהיה אח
שלו.
אז מה זה - הרע לו למשה רבינו?

אומר הספר תכלת מרדכי - אמר משה רבינו - ריבונו של עולם, תרשה לי לשאול
שאלה, למה אני האח הקטן של אהרון הכהן, צריך לגשת אליו ולמנות אותו, למה
לבזות את אח שלי? ריבונו של עולם, אתה לא יכל לבוא ולמנות אותו? למה אתה
אומר לי ואתה הקרב אליך את אהרון אחיך? תקרב אותו לבד!
תקרא לאהרון ותגיד לו - אהרון, אחיך מנהיג ואתה כהן, למה אני צריך לעשות את
זה?

הרע לו למשה רבינו, שהוא שוב פעם צריך לפגוע באח שלו.
"אני הולך לפגוע באח שלי? אני? לא הולך!"
אמר לו הקב"ה - **תורה היתה לי ונתתה לך**... דיברנו בשבוע שעבר ויקחו לי תרומה
...אומרים חז"ל ויקחו לי? היה צריך לומר ויתנו לי... מה זה ויקחו?
אמר הקב"ה - נתתי לכם את התורה... נמכרתי עמה!!!
אמר הקב"ה - מה אתה רוצה, קיבלתם את התורה- לקחתם אותי איתה... אם
לקחתם אותי איתה, כשאתה, עמוד התורה מדבר, אז מי מדבר?
הקב"ה מדבר.

אחרי שנתתי את התורה, אני בתוך התורה... איפה נמצאת התורה?
אצלך!
אומר הקב"ה - רציית לגלות כאן את הכלל, שתורה היא הממנה... ותורה היא
הממנה... ותורה היא הממנה, שנאמר **מכרתי לכם תורת, כביכול נמכרתי עמה**.
אז מה אתה אומר, משה רבינו, שאני פוגע באהרון אחיך?
אם התורה לא היתה ניתנת, כמו שהיה שמיניתי אותך... אז אני ניגלה אליך בסנה,
ואני אומר לך...

אם עדיין לא הייתי נותן את התורה... אז אני ניגלה לאהרון הכהן ואומר לו "אתה
כהן"
אחרי שנתתי את התורה, אז עתה, נמכרתי עמה... כשאתה ממנה בכוח התורה, זה
אני ממנה!
למדנו מכאן מה פירוש הדבר ואתה הקרב אליך את אהרון אחיך... הרע לו למשה,
שיש כאן פגיעה...
אמר הקב"ה - **אין כאן שום פגיעה... כשאתה ממנה, התורה ממנה ואני ממנה...**
הכל הוא אותו אחד.

אם ככה, בס"ד נוכל להבין, את מה שכותב האור החיים הקדוש, ובזה בע"ה
נסיים:

כותב האור חיים הקדוש (כז, כ) - ובדרך רמז יתבאר הכתוב על דרך מאמר הובא
בספר זוהר חדש (בראשית ח') כי ד' גליות של ישראל כל אחד מהם נגאלו ממנו
בזכות אחד, גלות הראשון נגאלו בזכות אברהם אבינו עליו השלום, ב' נגאלו בזכות
יצחק, ג' בזכות יעקב, והד' תלוי בזכות משה ולזה נתארך הגלות כי כל עוד שאין
עוסקים בתורה ובמצות אין משה חפץ לגאול עם בטלים מן התורה.

(ברוך שאמר)

בדרך הדרוש

ולכן ביקש על זה שכר כ"כ גדול. והנה הרי צורת חקיקת האותיות היה
שש אותיות על כל אחד מהאבנים, והוספו אות אהרן או יותר על כל אבן
משום שבת השני, לדוגמא ראובן שיש בו חמש אותיות הוסיפו לו אות
ש' משמעון וכן הלאה חוץ "מבנימין" שיש לו ששה אותיות משום
העניין נמצא שלא יתכן שמוצאו אבן שהיה נחרת על ידי השמיר בשם
"ראובן" ש' שהרי מדוע יעשו כן, ולא היה אלא בשם בנימין שהוא שם
המציב בלא הוספת, ולכן ביקש שכר כ"כ רובה ומוכן היטב למה אמרו
של בנימין היתה. (פניני קדם)
והאבנים (כ"ח, כ"א). ובימא (ע"ג ע"ב) אמר ריש לקיש כל
האותיות א"ב על אפור, ומקשה הא לא כתבי צ', ומשני אברהם יצחק

והאבנים תהיו על שמות בני ישראל (כח כא)
בנימין קידושני מבוואר שפעם אחת נאבד אבן מהאפור והיה כיו"ב
אצל דמא בן נתניה ודרש על זה סכום כביר ושיילמו לו ישראל ומבוואר
שאורו אבן היה של בנימין שהוא מסוג אבני ישפה. ולכאורה מנין שהיה
של בנימין ביאר בספר פרי הילולים שלכאורה הרי אבן ישפה הוא
בנמצא, והוא יתכן לבקש סכום כ"כ גדול עבורו. אלא למעשה צ"ע מה
יעש עם האבן, הרי אי אפשר לחרוט עליו אותיות בנימין, שהרי הוצרכו
לשמיר ובזמן זה כבר לא היה השמיר שיהיה האותיות. אלא בהכרח
שלדמא בן נתניה שהיה סוחר אבנים היה לו אבן קדומה כזאת שהיה
שייך לאחד בשם בנימין ובזמן היה נחרת בשמיר והיתה אבן עתיקה,

ת.ד 102 בני ברק
פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

זכר מואמינים

גליון שבועי מבית 'בני אמונים'

פרשת תצוה תשפ"ב שנה ט | גליון מס' 420

פניני אמונים

פניני תפלה בפרשה

פרתחו שעדים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

'מודים אנחנו לך' - בכל יום מחדש

מדי בקר אנו מודים בברכות השחר על הראיה - 'פוקח עורים', על תנועת האיברים - 'מתיר אסורים', ועל עוד מתנות טובות שזכינו בהן מידו הרחומה של הבורא יתברך. אלא שלכאורה, אלו דברים שנתנו לנו ביום הולדתנו שחובה עלינו להתפלל בכל יום שימשיכו לפעל פלאות, אף מדוע עלינו להודות עליהם בכל בקר מחדש?

שמעתי פעם משל נפלא המבאר זאת היטב: מעשה באדם שעבד בתפקיד וזטר בחברת שליחיות גדולה, וכחלק מתפקידו הוטל עליו לפתח בכל יום את המשרד השכם בבקר. כיון שהאיש התגורר במרחק מה מהמשרד, הציע לו המנהל כי מדי ערב יחנה אחד מהנהגים את רכב החברה בסמוך לביתו כדי שיוכל להקדים ולהגיע באמצעותו לעבודה. באחד הימים, לאחר כמה שנים שההסדר התנהל כראוי, ארעה תקלה שמחמתה לא יכול היה הנהג לחנות מתחת לבית העובד. בבקר קם העובד כהרגלו, וכשגלה שהרכב אינו חונה מתחת לביתו החל לזעק מרה: "גנבו לי את הרכב!"

אחד משכניו הבין את הסבה האמתית לכך שהרכב אינו חונה במקום... הוא הניח ידו על כתף שכנו הנרגז והרגיע: "אף אחד לא גנב לך את הרכב. הרכב כלל לא שלך, רק שהיום בשונה מהרגיל לא החנו אותו בסמוך לביתך..."

והנמשל: חוש הראיה, היכולת לצעד על רגלים בריאות ויטר המתנות שהבורא יתברך חנן אותנו בהן אינם באמת שלנו. אולם, התרגלנו לקבלם בכל בקר מחדש, ואלמלא היו מתקנים לנו חכמים להודות עליהם בכל בקר לא היינו זוכרים זאת, אלא אם חלילה היו נלקחים מאתנו...

לפני שאנו זועקים: "אל תשליכנו לעת זקנה, ככלות כחנו אל תעזבנו", הבה נודה מעמק לב על כל יום שאנו זוכים להנות ממתנותיו יתברך. ואף לאחר שברכנו, נקטיב שוב לברכות וזלתינו ונשלימו בעניית אמן. כך נעמיק בלבנו את רגש ההודאה שאנו מחיבים בו, ובנדאי יעמד לנו הדבר לזכות להמשיך ולהנות ממתנות אלו לאורך ימים ושנים, וימים בננו מקרא שכתוב: "עוד יגובו בשיבה דשנים ורעננים יהיו."

בקריאת 'וירוממה שמו יחדו',
שבת שלום ומברך,

298 219 ממואל"ן

הודאה על נסי הלילה

"באהל מועד מוחזק לפרכת אשר על העדת יערו אתו אהרו ונבני מערב עד בקר לפני ה'" (כז כא)

חכמים אמרו (שבת כב ב) כי אף על פי שבכל יום היו נותנים בכל גרות המנונה כמות אחידה של שמן שתספיק לבערתם "מערב עד בקר", הנר המערבי היה מוסיף לדלק בארץ גם במשך כל היום, וזאת כדי להעיד לפני באי עולם שהשכינה טורה בישראל.

תמה רבי יהונתן איבשיץ: אם בכל יום התרחש במנונה גם שפחה, מפני מה אנו מתפעלים ומודים במיוחד בימי החנכה על גס פך השמן, שבו דלקה המנונה שמונה ימים אף שלא היה בפק שמן אלא כמדת יום אחד?

ותרץ: גם 'הנר המערבי' התרחש בשעות היום, שהרי השמן שנתנו בו הספיק לשעות הלילה, ושעות היום הן שעות הראויות לנסים ככתוב (תהלים נב א): "חסד א-ל כל היום". לעמת זאת, גם החנכה שנמשך שמונה ימים ושמונה לילות התרחש אף בשעות הלילה שמדת הדין מתוחה בהן, לפיכך תקנו להודות ולהלל על כך. סוד זה אף נרמז בפסוק (תהלים מב ט): "יומם יצוה ה' חסדו" - שעות היום מיעדות ומסגלות לזכות לחסד ה', "ובלילה שירה עמו" - ואולם כאשר הוא עושה עמנו חסדים בלילה, חובתנו לומר על כך שירה והודיה.

בכך נוכל להבין אף את לשון הפיוט הנאמר בליל פסח: "אז רב נסים הפלאות בלילה"; כלומר, הפלא המיוחד הוא בכך שהנסים המפורטים בפיוט זה התרחשו בלילה (תפארת יהונתן).

'עבודה' שהיא לשם שמים

"ואתה הקרב אליה את אהרו אחיה ואת בניו אתו מתוך בני ישראל לכהנו ליי" (כח א)

דרש רבי חיים מטשרנוביץ כי כך אמר הקדוש ברוך הוא למשה: אל ירע בעיניך על כך שאהרו אחיך זכה בעבודת הקרבנות ולא אתה, אלא אדבה: "הקרב אליה את אהרו אחיך" - ראה בעיני רוחך כאלו עבודתו של אהרו נעשתה על ידיך. שהרי כיון שמטרתה ותכליתה היא לעשות נחת רוח לפני, למאי נפקא מינה אם נעשתה על ידיך או על ידי אחר?

סוד זה מדגש בפניו מדי בקר ב'קדשת יוצר', באמרנו על המלאכים: "ונותנים באהבה רשות זה לזה להקדיש ליוצרים נחת רוח"; כיון שבין המלאכים אין קנאה, שגאה ותחרות, על כן הם "נותנים באהבה רשות זה לזה להקדיש ליוצרים", כי כל כוננתם היא לעשות "נחת רוח" ליוצרים - יהא הדבר ממי שיהיה (באר מים חיים).

שתי 'תכיפות' נוהגות לעולם

"שתי כתפת חברת יהיה לו אל שני קצותיו וחבר" (כח ז)

דרש רבי יעקב יפה מחכמי איזמיר:

פסוק זה רומז למאמר חכמים (ברכות מב א): "שלוש תכיפות הן", כלומר: יש שלוש פעולות אשר יש להסמיכן זו לזו: את מצות הסמיכה על ראש הקרבן יש להסמיך לשחיטתו, את ברכת הגאולה ["גאל ישראל"] יש להסמיך לתפלת שמונה עשרה, ואת נטילת מים אחרונים יש להסמיך לברכת המזון.

אמר הכתוב: "שתי כתפת [כתף] אותיות 'תכף', ואף ידוע כי האר" הקדוש תלה כאב בכתף שהיה לאורחו, בכך שלא נטל מים אחרונים תכף לברכת המזון, לפי ש'כתף' אותיות 'תכף' (קב הישר פרק טו) חברת יהיה לו" - שתיים מהתכיפות ינהגו בישראל לעולם, ויש לקיים בהן: "אל שני קצותיו וחבר", דהיינו: לחבר את הנטילה לברכה ואת הגאולה לתפלה, ואולם תכיפת הסמיכה לשחיטה אינה נוהגת אלא בזמן שבית המקדש קיים ("עקב סלה, איזמיר תר"מ)

מאה ברכות לריח ניחוח

"והקטרת את כל האיל המזבחה עלה הוא לה' ריח ניחוח אשה לה' הוא" (כט ח)

דרש הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטר מראשי ישיבת 'שער השמים':

בזהר הקדוש (רעיא מהימנא, עקב דף רעא א) מבאר כי המברך ברכה בכונה הרי הוא מגיש בכך דורון ומנחה לקדוש ברוך הוא. רמז לדברים נוכל ללמד מהכתוב שלפנינו; המלים: "ריח ניחוח אשה לה' הוא" הן בגימטריה מאה ברכות' (המברך יתברך עמ' כד).

‘אצבע אלקים היא’

בדרך כלל, אני נמנע מלבקש ממכם בקשות, אולם למען עתידו של בני אחרג מהרגלי. הרופאים בבית החולים אמנם אחו ותפרו את אצבעו, אולם הם פסימיים לחלוטין ביחס לסכומי החלמתו. לדבריהם הסכומים שהאצבע תתאחה כראוי נמוכים מאד. נראה כי פושה בה נמק, וכפי הנראה יאלצו לבסוף לקטע אותה לגמרי.

למרות, ושמא בגלל כל זאת, הגעתי לשהות במחצתכם ביום הקדוש הזה כמנהגי. אני יכול רק לבקש מעמך לבי שתקבלו על עצמכם שלא לדבר בשעת התפלה לרפואתו של בני ישי חיים בן שרה”.

שתיקה קצרה השתררה בבית הכנסת, כשלאחריה קם אחד מהמתפללים והכריז בקול גדול: “אני מקבל על עצמי שלא לדבר בשעת התפלה לרפואתו של ישי חיים בן שרה”. אחריו, בזה אחר זה קבלו על עצמם כל המתפללים שלא לדבר בשעת התפלה.

את תפלת ‘כל נדרי’ המרגשת שנאמרה לאחר מכן לא ישכחו מתפללי בית הכנסת ‘שובה ישראל’ בהונג קונג לעולם. לאחר שכל המתפללים קבלו על עצמם כאיש אחד בלב אחד שלא לדבר בשעת התפלה, חלה התעוררות עצומה בקרב הקהל, והתפלה נאמרה בהתאם.

את תוצאותיה של אותה קבלה מפלאה זכו הרב ארזר ובני ביתו לראות לאחר כשלושה חדשים.

בחדש טבת הגיעו ההורים המסורים עם בנם לבקרת אצל רופא פלסטיקאי ממחה בעל שם עולמי. הרופא הסיר את התחבשת מהאצבע ולאחר בדיקה מעמיקה גלה לצערו כי נראה שהתחזיות השחרות אכן התממשו. הנמק פשה מאד, והוא שלח את ההורים לאשפוז לשם בצוע נתיח כריתה.

יומים לאחר מכן הגיעו ההורים לצרף אשפוז. בלבם הם כבר השלימו עם העבדה כי בנם יאלץ לותר על אצבעו. עם כניסתם לבית החולים התקבלו על ידי הרופא התורן שהפנה את הילד לצלום רנטגן שנועד כדי להעריך לנתוח הגורלי. אלא שכאשר הגיעו תוצאות הצלום לידי הרופא נאלם הלה דם.

הצלום הראה באפן מבהק ואינו משתמע לשני פנים כי האצבע התאחתה באפן משלם.

“אתה בטוח שמדבר באותו הילד?!” שאל הרופא ההמום את האב, וזה רק הפנה את אצבעו כלפי מעלה ואמר: “אצבע אלקים היא...”

מפי בעל המעשה

האחרון הוא בלה בבית החולים ‘שיבא’ בתל השומר. לשמע הפתיח המפתיע נכרו אזניהם של המתפללים בתדהמה, והרב המשיך:

“בראש השנה התפללתי בבית הכנסת הקבוע שבו אני מתפלל בעיר מגורי אלעד. הייתי שקוע בתפילתי בעוד שבני הקטן ישי בן השש שחק בחצר בית הכנסת, כאשר לפתע נשמעה מבחוץ זעקת כאב. עד מהרה הזעקתי בידי אחד מהמתפללים אל מחוץ לבית הכנסת ונחרדתי לראות את ישי הקטן שוכב על הרצפה וזועק מכאבים.

מהרתי לעברו והבחנתי מיד בידו המזדממת קשות. הילדים ששהו לצדו ספרו לי באימה כי הם שחקו יחד בחצר, ולפתע נפלה מהגדר הסמוכה פסת מתכת כבדה ונחתה הישר על אצבעותיו של ישי. את הפגיעה הקשה ביותר ספג האגודל. הוא נקטע לגמרי ונותר מחבר לפסת עור בלבד.

אמבולנס שהזעק למקום מהר לפנות את הילד הנאנק מכאבים לבית החולים ‘שיבא’ בתל השומר, ואני הצטרפתי אליו. האמבולנס שעט ברחובות הריקים, ולבי דפק באימה. התקשיתי להכיל את הסיטואציה הפתאומית. חובש מד”א שהתלווה אלינו בקש לחזק את רוחי וספר לי כי לפני כשלוש שנים נקרא לזירת תאונה קשה מאד, שבה נפגע ילד קטן בארך אנוש. כל מאמצי ההחאה שהפעלו על הילד עלו בתהו, והרופא שהתלווה לאמבולנס עמד לקבע את מותו, רחמנא ליצלן.

כיון שאני הייתי הראשון שהגעתי למקום, ספר לי החובש, ‘בקשתי מעמך לבי מהרופא לנסות רק עוד פעם אחת... בינתיים הגיע למקום בריצה סבו של הילד, ומיד כשקלט את חמרת המצב הרים ידים לשמים וזעק בקול חנוק מכאב: ‘רבוננו של עולם, רחום וחנון, הלא רק אתה יודע כי מעולם לא דברתי בשעת התפלה. מבקש אני ממך שתטל ממני זכות זו ותחיה באמצעותה את נכדי...’

‘הסבא סים את תפלתו, ו...לא תאמין מה קרה’, המשיך המתנדב וספר לי, ‘בתוך שניות ספורות החל הילד לפרפר וחזר ממות לחיים...’

משסים הרב ארזר לספר לקהל המתפללים את אשר קרה לבנו ואת אשר ספר לו המתנדב בדרך לבית החולים, השתתק. לאחר המתנה קצרה המשיך בקול חנוק ובקש מקהל מרעיתו:

“היודים יקרים, עתה היא שעת רצון מיוחדת.

את הספור שלפנינו ספר הרב מאיר ארזר שליט”א המשמש זה למעלה מעשרים שנה כרבה של הקהלה היהודית הנתיקה ‘שובה ישראל’ שבהונג קונג. הקהלה היהודית בהונג קונג התיסדה לפני למעלה ממאה וחמשים שנים בידי סוחרים יהודיים מעירק, וכיום היא מרכבת בעקר מצאצאיהם וימיהודים נוספים המתגוררים במקום לרגל עסקיהם.

בתקופת כהנתו בקהלה נדחת זו ובמסגרת תפקידו כרבה הסמינרים של ארגון ‘ערכים’ במזרח הרחוק, זכה וזוכה הרב ארזר לקרב מאות יהודים רחוקים לתורה ולמצוות.

הרופאים בבית החולים אמנם אחו ותפרו את אצבעו, אולם הם פסימיים לחלוטין ביחס לסכומי החלמתו. לדבריהם הסכומים שהאצבע תתאחה כראוי נמוכים מאד. נראה כי פושה בה נמק, וכפי הנראה יאלצו לבסוף לקטע אותה לגמרי.

בשנים האחרונות הוא מתגורר בארץ, אולם הוא עוזנו מקשר לבני קהלתו באפן יומיומי. מלבד זאת, הוא נוסע אליהם מדי תקופה קצרה כדי לחזקם ולדאג לצרכיהם הרוחניים.

בערב יום הכפורים תשע”ט, דקות ספורות לפני תפלת ‘כל נדרי’, עמד הרב ארזר אל מול כשלוש מאות המתפללים בבית הכנסת שבראשותו, והפתיע אותם בפתח דרשתו המסרתית כשספר להם כי את ראש השנה

בְּרַכַּת 'תְּשׁוּבָה'

מַהוּת הַבְּרָכָה

בְּבְרָכָה זוֹ אָנוּ מְבַקְּשִׁים מִהַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שִׁיִּסְיַעֲנוּ לְשׁוֹב בְּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, שֶׁהִי הוּא רוּצָה וּמְחַכָּה שְׁנִשׁוּב אֵלָיו, כְּפִתּוּב (יְחֻזְקָא לֵג יא): "חֵי אָנִי נְאֻם ה' אֱלֹקִים אִם אֲחַפֵּץ בְּמוֹת הַרְשָׁע כִּי אִם בְּשׁוֹב רְשָׁע מִדְּרָכּוֹ וְחַיָּה". וְאִכּוֹן כְּתַב ה'אֲבוּדָרְהִים' (שְׁמוֹנֶה עָשָׂר) כִּי לְפִיֶּכָּה אָנוּ חוֹתְמִים אוֹתָהּ בְּלִשׁוֹן: "הַרוּצָה בְּתְשׁוּבָה".

הַיִּסוּד וְשֵׁרֶשׁ הָעִבוּדָה' (שַׁעַר הַפְּרָק ד) כְּתַב שְׁבַאֲמִירַת: "וְהַחֲזִירוּנוּ בְּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ יְיָ לְכוֹן תַּחֲלָה לְבַקֵּשׁ עַל כָּלֵל יִשְׂרָאֵל שִׁישׁוּבוּ בְּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְרַק לְאַחַר מִכּוֹן לְכוֹן לְבַקֵּשׁהּ אִישִׁית, שְׁנִזְכָּה אַף אָנוּ לְחִזּוֹר בְּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה".

וְכָּהּ כְּתַב בַּעַל 'סֵפֶר חֲרָדִים' עַל בְּרָכָה זוֹ (מַצּוֹת הַתְּשׁוּבָה ח): "וּלְפִי שְׂאִין צָדִיק בְּאַרְצֵךְ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טוֹב וְלֹא יִחְטָא לְכָּהּ תִּקְוֶנוּ עַל הַתְּשׁוּבָה בְּרָכָה בְּפָנֶי עַצְמָה... וְצָרִיךְ לְכוֹן בָּהּ מִכָּל הַבְּרָכוֹת הָאֲמֻצָּעִיּוֹת לְפִי שֶׁהוּא תוֹעֵלַת הַנְּפֶשׁ וְרִפּוּאָתָהּ".

תְּפִלָּה עַל חוֹטָאִים שִׁישׁוּבוּ בְּתְשׁוּבָה

רַבֵּי חַיִּים וִיטֵל מֵבִיא שְׂאָחָד מְגֻדְלֵי דוֹרוֹ נוֹעֵץ בְּאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה עַל אוֹדוֹת בְּנוֹ שֶׁהִשְׁתַּמְדוּ, רַחֲמָנָא לִיצְלֵן. הוֹרָה לוֹ הָאֶרֶץ שִׁיוֹסִיף בְּתוֹךְ בְּרַכַּת הַשִּׁישׁוּבוּ תְּפִלָּה: "יְיָ רַצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹקֵי וְאֱלֹקֵי אֲבוֹתַי שֶׁתַּחֲתוֹר חֲתִירָה מִתַּחַת כְּסֵא כְבוֹדְךָ וְתִקְבַּל בְּתְשׁוּבָה אֶת פְּלוּנֵי בְנֵי, כִּי יִמְיָנְךָ פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שְׂבִיִּים" (פְּרִי עֵץ חַיִּים) שַׁעַר הָעֲמִידָה כ). מִהֲרַח"ו הוֹסִיף וְהִבִּיא אֶת הַפְּנִיּוֹת שֶׁהוֹרָה הָאֶרֶץ לְכוֹן בִּיְהִי רַצּוֹן זֶה, אוֹלָם כְּתַב הַקָּב הַיִּשְׂרָאֵלִי (פ"ה) שְׂאֵף שֶׁתְּפִלָּה זוֹ צָרִיכָה פְּנִיּוֹת וְיַחְזִירֵם הַמוֹעִילִים לָהּ בְּיֹתֵר, כִּיּוֹן שְׂאִין הַכֵּל בְּקִיאִים בְּעִמְקָם יִבְקֹשׁ זֹאת בְּקִצְרָה וּבְהִגְיוֹן לֵב.

בְּנֵי אֲמוּנָה

אֲמַת שֶׁהַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא רוּצָה בְּתְשׁוּבָה, וְהַלּוֹאֵי שֶׁתְּתַקַּבֵּל תְּשׁוּבָתָהּ (סְדוּר 'נְהוּרָא הַשְּׁלֵם').

מְקוֹדֵר הַבְּרָכָה

לְאַחַר בְּרַכַּת 'אַתָּה חוֹנֵן' אָנוּ מְמַשְׁיְכִים וּמְבַקְּשִׁים עַל הַתְּשׁוּבָה: "הַשִּׁישׁוּבוּ אָבִינוּ לְתוֹרָתְךָ וְקָרְבָנוּ מִלְּכָנוּ לְעִבוּדָתְךָ וְהַחֲזִירוּנוּ בְּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ". חַכְמִים (מְגִלָּה ז ב) סִמְכוּ לומר בְּרָכָה זוֹ לְאַחַר בְּרַכַּת 'אַתָּה חוֹנֵן', עַל פִּי לְשׁוֹן הַפְּסוּקָה (שְׁעִיחָה ו'): "וּלְכַבּוּ בְּבִין וְשִׁב וְרָפָא לוֹ", שֶׁמִּמֶּנּוּ לְמַדִּים שֶׁמִּכָּה הַדַּעַת הָאָדָם מִפִּיר בְּחֻטְאָיו וּמִבִּין עַד כְּפָה רַע וְמר הוּא עוֹזְבוֹ אֶת ה' אֱלֹקָיו. מִתּוֹךְ כֶּף הוּא שִׁב בְּתְשׁוּבָה, וְנִפְשׁוֹ מִתְרַפֵּאת מִעוֹנוֹתֶיהָ (רַש"י שם).

הַשְּׂלָ"ה הַקְּדוּשָׁה (יְתוֹרָה דָּרָךְ חַיִּים) בָּאֵר אֶת סְמִיכוֹת הַבְּרָכוֹת עַל פִּי מַה שֶׁכְּתַבוּ הַמְּקַבְּלִים שְׁלֵעֲתִים כְּאֲשֶׁר מִתְקַשֶּׁה הָאָדָם בְּהַבְנַת עִמָּק הַתּוֹרָה, הִרִי זֶה מִשׁוּם שֶׁקָּלָה שְׁנוּצָרָה מִחֻמַּת עוֹנוֹ יִצְרָה מִחֻצָּה הַמְּפָרִיעָה לוֹ לְהִבִּין, וְכֵאֲשֶׁר יִפְטָשׁ בְּמַעֲשָׂיו וְיִשׁוּב בְּתְשׁוּבָה, מִמִּילָא תְּסוּר הַקְּלָפָה וְהוּא יִבִּין אֶת הַתּוֹרָה. לְכוֹן סִמְכוּ 'אַתָּה חוֹנֵן' לְהַשִּׁישׁוּבוּ, כִּי הַתְּשׁוּבָה מְסִיעַת לְהַבְנַת הַתּוֹרָה.

מִבְּנֵי הַבְּרָכָה

בְּרָכָה זוֹ מְרַכַּבַת מְשֻׁלֵּשׁ בְּקִשׁוֹת שְׁעִנְיָנוּ אֶחָד - לְשׁוֹב וְלִהְיוֹת קְרִיב לְקְדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא.

תַּחֲלָה אָנוּ מְבַקְּשִׁים: "הַשִּׁישׁוּבוּ אָבִינוּ לְתוֹרָתְךָ"; שְׁכֵן רַק הַתּוֹרָה יְכוּלָה לְפַקֵּחַ אֶת עֵינֵינוּ לְהִבִּין וְלַדַּעַת עַד כְּפָה הַרְבִּינוּ לְחֻטָּא וְמַה הוּן דְּרִכֵּי הַתְּשׁוּבָה. וְעוֹד, שְׂאִם לֹא יִדַּע אֶת חֻקֵּי הַתּוֹרָה הֵלֵא נִמְשִׁיךְ לְחֻטָּא מִחֻסְרֵךְ דִּיעָה (כְּסֵא דוֹד' [לְחִיד'א] דְּרוּשׁ ט). בְּבַקֵּשָׁה זוֹ מְזַכְּרִים אָנוּ אֶת הַתָּאֵר 'אָבִינוּ', שֶׁכִּפִּי שְׂאָב חִיב לְלַמֵּד בְּנוֹ תּוֹרָה (קְדוּשִׁין כ ט א) כֶּף הוּא יִתְבָּרַךְ יִלְמְדָנוּ וְיִשִּׁיבָנוּ לְתוֹרָתוֹ (טוֹר או"ח קטו).

אֶת הַבְּקִשָּׁה הַשְּׂנִיָּה: "וְקָרְבָנוּ מִלְּכָנוּ לְעִבוּדָתְךָ" פֶּרֶשׁ הַאֲבוּדָרְהִים בְּשֵׁנֵי אֲפָנִים: הָאֶחָד: שְׁנִזְכָּה לְעִבְדָּךְ אֶת ה' וְלִמְצִיָּה אֶת כָּל מַצּוּוֹתַי, וְהַשְּׂנִי: שִׁיקְרָבָנוּ אֵלָיו וְכָּהּ נוֹכַח לְעוֹבְדוֹ בְּתְפִלָּה [הַמְּכַנֶּה 'עִבוּדָה' שְׁבַלֵב' (תַּעֲנִית ב א)] כְּרִאוּי.

לְאַחַר שְׁתֵּי בְּקִשׁוֹת אֵלוֹ מְבַקְּשִׁים אָנוּ לְהַגִּיעַ לְשִׁלְבַּת הַשְּׁלִישִׁי: "וְהַחֲזִירוּנוּ בְּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ", שִׁיִּסְיַע ה' בְּיַדְיָנוּ לְתַקֵּן אֶת אֲשֶׁר חֻטְּאָנוּ וְלְשׁוֹב לְמַעֲמַד וְלְמִקוֹם שֶׁהִיָּינוּ בוֹ עַד שֶׁהִתְרַחַקְנוּ מִחֻמַּת חֻטְּאֵינוּ (שְׁפִתֵי חַיִּים - רִנַּת חַיִּים' תְּפִלַּת שְׁמוֹ"ע עַמ' קב).

דְּוַעִים דְּבָרֵי הַרְמַב"ם (תְּשׁוּבָה ב ב) שְׁוֹדוּיוֹ שֶׁל הַחוּטָא צָרִיךְ לְנַבֵּעַ מִעֵמֶק לְבוֹ, מִתּוֹךְ חֻרְטָה כַּה אֲמַתִּית, עַד "שִׁיעִיד עֲלֵיו יוֹדַע תַּעֲלוּמוֹת שְׁלֵא יָשׁוּב לְזֶה הַחֻטָּא לְעוֹלָם". בְּכָּהּ בָּאֵר הַמְּגִיד מְקוּז'נִיץ ('עִבוּדַת יִשְׂרָאֵל' פְּרִשְׁת פְּרָה) אֶת בְּקִשְׁתָּנוּ: "וְהַחֲזִירוּנוּ בְּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ", שְׁנִשׁוּב בְּשִׁלְמוֹת כַּה מְחַלְטָה, עַד שִׁיָּהּ גְּלוּי לְפָנֵי ה' שְׁלֵא נָשׁוּב לְחֻטָּא זֶה לְעוֹלָם.

אַחַת שְׂאֵלָתִי

שְׂאֵלָה בְּהַלְכוֹת בְּרָכוֹת וְאָמוֹן

שְׂאֵלָה: בְּשׁוֹנֶה מִיְתֵר הַבְּרָכוֹת הַנְּחַתְמוֹת בְּלִשׁוֹן הַמְּבַטָּא עֲשִׂית פְּעֵלָה - "גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל"; "רוּפָא חוּלֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל" וְכִיצֵא בוֹ, בְּרָכָה זוֹ לְבַדָּה נְחַתְמַת בְּלִשׁוֹן הַמְּבַטָּא רַצּוֹן - "הַרוּצָה בְּתְשׁוּבָה"; מְדוּעַ אִין חוֹתְמִים אַף אוֹתָהּ בְּסַגְנוֹן דּוּמָה לְיִתֵר הַבְּרָכוֹת - 'הַמְּחִיזֵר בְּתְשׁוּבָה'?

הַשְּׂאֵלָה וְהַתְּשׁוּבָה מַעֲלוֹן פְּרִשְׁת מְשֻׁפְּטִים:

הַשְּׂאֵלָה: שְׁלִיחַ צַבּוֹר שְׁטַעֲה וְסִים אֶת בְּרַכַּת 'אַתָּה קְדוּשׁ' מְבַלֵּי לומר קְדוּשָׁה, הֵאִם יְכוּל לומר קְדוּשָׁה בְּמִקוֹם שְׁעוּמַד אוֹ שְׁעִלְיוֹ לְחִזּוֹר לְתַחֲלַת הַתְּפִלָּה?

הַתְּשׁוּבָה: נְחַלְקוּ הַפּוֹסְקִים בְּזֶה: לְדַעַת הַגְּרַש"ז אוֹיַעֲרֵבָךְ (שׁו"ת 'מִנְחַת שְׁלֵמוֹה' ח"א ס"ב) הַקְּדוּשָׁה הִיא עִקְרָה שֶׁל בְּרַכַּת 'אַתָּה קְדוּשׁ', וְלְכוֹן אִם סִים 'הָא-ל קְדוּשׁ' יִחִזּוּ לְתַחֲלַת הַתְּפִלָּה, כְּדִין הַטּוֹעָה בְּבְרָכָה זוֹ. וְאוֹלָם הַשִּׁבְט הַלּוּי (שׁו"ת ח"ט ס"ג קלד) מֵבִיא שִׁישׁ מִי שֶׁסּוֹבֵר שֶׁבְּדַעַבְד יְכוּל לומר אֶת הַקְּדוּשָׁה לְאַחַר 'הָא-ל קְדוּשׁ', וְאִין צָרִיךְ לְחִזּוֹר לְרֵאשׁ. לְפִי שְׂאֵף בִּאֲפוֹן זֶה נְחַשֵּׁב כְּאִלוֹ כָּלֵל אֶת הַקְּדוּשָׁה בְּתוֹךְ בְּרַכַּת 'אַתָּה קְדוּשׁ'. כְּפִי שֶׁפֶסֶק בְּשִׁלְחוֹן עִירוֹ הַרְבִּי (או"ח קי"ה) שְׂמִי שְׂסִים בְּרַכַּת הַשְּׂנִיָּים וְעַדִּין לֹא הַתְּחִיל 'תַּקֵּעַ בְּשׁוֹפָר' וְנִזְכֵּר שְׁלֵא אָמַר 'וְתוֹן טַל וּמִטָּר' יְכוּל לְאוּמְרוֹ בְּמִקוֹם שְׁעוּמַד 'וְנִחְשֵׁב כְּאִלוֹ שְׂאוּלוֹ בְּתוֹךְ בְּרַכַּת הַשְּׂנִיָּים".

תְּשׁוּבוֹת נִתְּנוּ לְשִׁלַּח לְפָקֵס
שְׂמִסְפֵּרוֹ 08-9746102
אוֹ לְכַתְּבַת הַמֵּייל: 9139191@gmail.com

בֵּין הַפּוֹתְרִים נִכּוּנָה יִגְדַל
אִי"ה סֵט 'מִנְחַת חֲנוּךְ -
מִכּוֹן יְרוּשָׁלַיִם'. הַהַגְרָלָה
תַּתְּקִים מִדֵּי שְׁבִיעֵי בְּיוֹם
שְׁלִישִׁי שְׁלֵאחַר הוֹפְעַת
הַעֲלוֹן. הַתְּשׁוּבָה וְשֵׁם
הַזְּכָה יִפְרָסְמוּ אִי"ה
בַּעֲלוֹן פְּרִשְׁת פְּקוּדֵי.

הַזְּכָּיִם בְּהַגְרָלָה שֶׁהַתְּמַיָּמָה בֵּין שׁוֹלְחֵי הַתְּשׁוּבוֹת לְשְׂאֵלָה
שְׁהוֹפִיעָה בְּעֲלוֹן פְּרִשְׁת מְשֻׁפְּטִים, הֵם: מִשְׁפַּחַת לְנֵדָא מְצַפֵּת

עניית אמן היא מצוה וזכות שאין כדגמתה, כפי שהרחבנו רבות בעלונינו. בפרק זה נביא מקורות לכך שמלבד עצם המצוה והזכות שיש בעניית אמן, הרי היא אף משלימה ומימרת את הברכה, כפי שנמצא כי המהדר לברך את ברכותיו באזני מי שיענה אחריהן אמן, מלבד מה שמזכה את זולתו בעניית אמן, מועיל הוא אף לעצמו שכן בכך נעשות ברכותיו משלמות.

דורון משולם למלך העולם

כך פותב הזהר הקדוש (עקב רעא א):

כשעולה הברכה שנעניתה באמן מהעולם התחתון לעולם העליון, אין שום פתח ופתח למעלה, ואין שום ממנה למעלה שאינו פותח את כל הפתחים בפניה ומכריזים ואומרים בכל הרקיעים: "זהו הדורון ששלח פלוני למלך! זהו הדורון שהובא בקיום ובשלמות כראוי! איזו היא הברכה שנאמרה בשלמות כראוי? זוהי הברכה שענו אחריה אמן. כי כל ברכה שענו אחריה אמן, זו היא ברכה שנאמרה כצורתה ובשלמותה, כפי שראוי להיות".

בעל 'דברי ישראל' ממוז'ז'ץ דרש ואמר כי לכך אנו אומרים בסיום ברכת המזון: "כן יברך אותנו כלנו יחד בברכה שלמה ונאמר אמן"; אימתי תהיה הברכה שלמה? רק כאשר 'נאמר אמן' אחריה ('דברי ישראל' נח).

לכבוד מערכת 'וכל מאמינים',
שלום וברכה,

כמי שנהנה בכל שבוע לקרא ולהתחזק מדברי התורה הנפלאים המובאים בעלוכם בענין התפלה ועניית האמן, רואה אני כזכות לספר לקוראיכם הנכבדים על סיעתא דשמיא מיחדת שזכיתי לה בזכות התחזקותי בעניית אמן:

מזה שנים רבות שאני עוסק בתחום שמפאת ההתקדמות הטכנולוגית העולמית הופך להיות פחות ופחות רוחי בשנים האחרונות. לאחרונה הצע לי להתחיל לעסוק בתחום חדש שהתחרות בו רבה. חששתי מאד להכנס אליו, והחלטתי במקום זאת לקבל על עצמי להתחזק בעניית אמן ולהקפיד מדי יום על עניית תשעים אמונים על ברכות. ערכתי חשבון שלשם כך יהיה עלי לשמע מדי יום ברכות השחר משלושה אנשים, להקשיב ולענות אמן אחר ברכות חזרת הש"ץ בשחרית ובמנחה ולענות אמן אחר יתר ברכות התפלה. באמצעות חשבון זה הגעתי לתשעים אמונים ויותר. לאחר כשלושה חודשים שאני מקפיד על כך, אני יכול לציין בספוק כי בחסדי ה', אף על פי שהמשכתי לעסוק בתחום שבו עסקתי מאז ומתמיד, אני רואה הצלחה רבה במעשה ידי ואף מרויח יותר מבעבר.

בשבת קודש פרשת ויצא נקראתי לעלות לתורה בבית הכנסת שבו אני מתפלל וקראו בפני את הפסוק (בראשית ל ג): "ויפרץ האיש מאד מאד ויהי לו צאן רבות ושפחות ועבדים וגמלים וחמרים". ראיתי בכך רמז וסימן טוב להצלחה שאני חווה בזכות עניית אמן. לאחר התפלה שמתי לב שראשי תבות של המלים: "ויפרץ האיש מאד מאד" הם בגימטריה 'אמן', ואלו המלים "מאד מאד" הן בגימטריה תשעים. תחושותי היתה שנקראתי לתורה כדי לקבל אשור לכך שההקפדה על עניית תשעים אמונים ביום מסגלת לשפע ברכה והצלחה.

בכל הכבוד וההערכה,
ז. ש. - נתיבות.

נתן לשלח מכתבים
לפקס שמספרו 08-9746102
או לכתבת המייל: 9139191@gmail.com

צדיק באמונתו

אמן וברכות במשנת בעל ההלולא

ציור המיחס לדמותו של החיד"א ז"ע

החיד"א

י"א באדר תקס"ז

רבנו חיים יוסף דוד אזולאי המכנה בראשי תבות: 'החיד"א' נולד בירושלים בשנת תפ"ד לאביו רבי רפאל יצחק זרחיה. מיום עמדו על דעתו ועד אחרית ימיו היו כל עתותיו נתונות למועד תורה ועשיית חסד למען הכלל והפרט.

החיד"א נודע בדורו ובדורות שאחריו כגדול בתורה בגולה ובנסתר.

הוא יצא כמה פעמים לחוץ לארץ בשליחותם של יהודי חברון. במהלך נסיעותיו בקר בארצות רבות באירופה, ופעל בהן רבות לחזק יסודי הדת. בכל מקום שאליו הגיע בחן את אספי הספרים שחלקם עוד היו בכתב יד, ואף העתיק מדבריהם בספריו.

בשנת תקל"ג יצא למסעו האחרון שממונו לא שב. הוא קבע את מושבו בעיר ליוורנו שבאיטליה, שם הקדיש את כל זמנו לכתיבת ספריו ולהדפסתם. החיד"א חבר למעלה ממאה ועשרים ספרים, אשר כחמשים מהם נדפסו בחייו. נפטר בשבת זכור תקס"ו ונקבר בליוורנו. בשנת תשי"ך העלה ארונו לארץ ישראל, והוא נטמן בהר המנוחות בירושלים.

נתפשט המנהג

על מנהג אמירת ברכות השחר בחברותא כתב החיד"א ('ברפי יוסף' א"ח תרעז ב): "וכידוע נתפשט המנהג בכרכים ועירות גדולות..."

לא לותר על ההגנה

כיון שאמירת מאה ברכות נתקנה כדי להציל את ישראל ממאזה הקללות המופיעות בתוכחות (כמ"ש הרוקח ברכות שט), נמצא שמי שאינו נותן לבו לברך מאה ברכות כראוי מדי יום ביומו, מלבד שמפסיד את עצם המצוה, מפסיד אף את ההגנה והשמירה מפני קללות התוכחה ('דבש לפי' מערכת ב אות ח).

מכסת הדברים שנקדשה

"ישלים בכל יום צ' אמונים, ד' קדשות, י' קדישים, ק' ברכות - ראשי תבות צדי"ק. והוא אחד מתקוני: 'צדיק יסוד עולם'" ('צפון שמיר' ט קלג).

אתמחא אפי' יוק

03-913-9191

קול אמונים - קו התכן של בני אמונים
חזוקים יומיים | ספורים מרתקים | מגון תכנים

ר"ת	יציאה	כניסה
18:40	18:00	16:47
18:36	18:02	17:01
18:36	18:00	16:53
18:40	18:02	17:07

ירושלים
תל אביב
חיפה
באר שבע

חוט של חסד

בס"ד בר"ה

גיליון לכל בית יהודי | בנשיאות הרב שלום ארוש שליט"א

פרשת תצוה • י"א אדר א' תשפ"ב • גליון 759

יו"ל ע"י מוסדות "חוט של חסד"

רח' שמואל הנביא 13 ים-ת.ד. 50226 • טל: 02-5812210
פקס: 02-5812252 • מייל: al5308000@gmail.com

את הסכין שוב ושוב בתוך ליבי".

הרוח הטובה

כשאביהם יצא מהבית ישבו הילדים מבוששים וניסו לטכס עצה כיצד לא ישונו לצער את אביהם. רוב האחים חשבו שקן הראוי שהם יחליטו כולם ביחד שמהיום והלאה לא מזכירים את שמו של חנן בבית כדי לא להסב צער לאבא. אבל הבן הגדול שהיה חכם ורגיש, חלק על דבריהם בנחת ואמר:

"לא זו הדרך אחיי. חנן יקר מאוד לאבינו כמו כל אחד מאתנו. אבא זוכר אותו כל רגע. הצער של אבא הוא לא מכך שאנחנו מזכירים את השם של אחינו, הצער של אבא הוא מהדיבורים השליליים על חנן, אבל הוא בוודאי ישמח לשמוע דברים חיוביים. הבה נתחיל להתקשר לחנן ולומר לו שאנחנו מתגעגעים, ואולי אפילו לבקר אותו מידי פעם, והכי חשוב שנתפלל עליו; ומהיום בכינוסים המשפחתיים נדבר על כך שאנחנו מתקשרים אל אחינו ודורשים בשלום ומתפללים עליו ונזכיר לפני אבא כל מעשה ודיבור חיובי וכל התעוררות טובה קטנה של אחינו היקר..."

והוא צדק בהחלט. רבי משה התמוגג מנחת מהרוח החדשה הזו.

משכן האחדות - קומה שנייה

בשבוע שעבר כתבנו שמטרת המשכן היא שכל עם ישראל יהיו מאוחדים ומלוכדים סביב עבודת ה'; כל אחד בדרכו ובכוחותיו לפי הכלים שה' נתן לו מגדול ועד קטן - כדי לחנך כל יהודי שעבודת ה' אינה משהו אישי, אלא היא משותפת לכל עם ישראל. כל מה שכל יהודי פרטי עושה וכל קשר פרטי של כל יהודי עם הבורא הוא למען ובשם כל עם ישראל וכולנו חייבים להרגיש תמיד מחוברים ולחבר את תפילותינו ועבודתנו לכל עם ישראל.

זו אמנם המטרה הכללית של המשכן, אבל היא גם באה לידי ביטוי בהרבה מאוד פרטים קטנים, לדוגמה המשך בעמ' 3

מאמר ראש הישיבה

אל תסובב את הסכין

רגע השבירה

אבל כל זה לא היה השיא. את שיא הכאב חש משה, כאשר השיחה סביב השולחן נסובה לעסוק בחנן, ואז כל אחד מן האחים בתורו סיפר על המעללים החדשים של חנן, על שמועות לא טובות נוספות, על שבירת שיאים של הידרדרות והתנהגות שלילית. האחים הפגינו זלזול מוחלט באורח החיים החדש של אחיהם, וזה לכאורה דבר מבורך. רבי משה בוודאי לא היה רוצה שיראו בו מודל לחיקוי חלילה. ובכל זאת כל מילה צרבה, כווייה חדשה בלבו הפצוע, עד הרגע הזה שבו הכול "התפוצץ" והוא השתיק את ילדיו בחמת זעם.

לא רק הילדים היו בהלם מהצעקה של אביהם, גם רבי משה בעצמו נבהל, ספק מהצעקה, ספק מהכאב העצום שאצור בתוכו. הילדים המחונכים והטובים הבינו מיד ולא שבו כמובן לדבר על חנן. אבל לאחר שנגרע, הרגיש רבי משה צורך להתנצל ולשתף את ילדיו ברגשותיו ואמר להם:

"בני היקרים, אני אוהב אתכם וגאה בכם. אבל גם חנן הוא בני. הוא בחר בדרכו ואני כואב את הבחירה הזאת בכל רגע ממש. אבל כאשר אתם מדברים עליו, אתם זורים לי מלח על הפצעים ומכאיבים לי עשרת מונים.

"אני חש כאילו חנן דקר אותי, אבל אתם מסובבים

הכאב המנקר

רבי משה מעולם לא הרים את הקול בבית, אבל באותו רגע הוא כבר לא יכל יותר והצעקות יצאו מתוך גרונו כאילו מאליהן: "די כבר! תהיו בשקט! נמאס לי! אני לא מוכן לשמוע את הדיבורים האלה יותר בבית שלי!"

למשה היו עשרה בנים מוצלחים וצדיקים שהסבו לו הרבה מאוד נחת. אבל היה לו בן אחד, חנן, שלא

הלך בתלם. מאז שהיה ילד גרם חנן לרבי משה להרבה מאוד עגמת נפש. קשה היה שלא לראות שהראש של הילד מונח במקום אחר לגמרי. אף אחד לא היה מופתע ביום שבו חנן עזב את הבית ואת כל הסממנים היהודיים והתחיל לחיות באורח חיים גויי.

מאז שבנו פרק עול, היה לבו של רבי משה כבד עליו מאוד. כבד מאוד. קשה תרבות רעה בתוך ביתו של אדם יותר ממלחמת גוג ומגוג. משה היה בוכה במסתרים על בנו האהוב

והרבה להתפלל עליו. הקושי הורגש היטב גם ביום יום, וכל שכן בשבתות שבהן היה נזכר רבי משה בבנו ומתכווץ בתוך תוכו. אך בחגים, כאשר כל הילדים ישבו יחדיו כשתילי זיתים סביב לשולחן מפואר ושרו ודיברו דברי תורה ומקומו של חנן נפקד - זה כבר היה כמדקרות חרב בלבו של רבי משה.

למשה היו עשרה בנים מוצלחים וצדיקים שהסבו לו הרבה מאוד נחת. אבל היה לו בן אחד, חנן, שלא הלך בתלם. קשה תרבות רעה בתוך ביתו של אדם יותר ממלחמת גוג ומגוג.

"מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה"

ספרו למוהר"ג שרבי גדליה וולוול לומד שגלחון ערוך עם הפגנים וחזר עליהם הרבה כדי לדעת אותם בעל-פה, אחר כך נשקף אהו מוהר"ג אחר לו ללמד גם את הלוקאי מוהר"ג עד שתדע אותו בעל-פה, כי נשקף אהו מוהר"ג ותרגיש התולעת נשקף אהו והעצם הזה מתבטע הלוקאי מוהר"ג היא לא תקרר אהו"ק (שיש"ק ב-תקעב).

נשקף אהו מוהר"ג תבצפת בשנת תקפ"ג, ובגשגש שם עם הרב, שטח הרב לפני מוהר"ג תבצפת את מר לבו, היות שנעשה פעם נדר לסיים בכל יום את כל ספר התהלים ועתה בזקנתו קשה עליו לקום את נדרו, ובכן שאל הא את מוהר"ג מה לעשות, ענה לו מוהר"ג תשפעתה יאמר את העשרה מזמורים =תיקח הכללי, הכלל מעשרה סיני נגינה נשקף אהו נאמר ספר התהלים (כמובא פסחים ק"ז). בכל יום. (שם ב-תקפא)

לכל המעלות הנ"ל, ועוד אדם זה שיש בו דעת אזי גם אם לא זכה לבחינת נעשה בשלימות אבל מכיון שאצלו הנשמע היינו המחשבה הטובה על ה' בכל מה שנעשה עמו היא באמונה אזי גם נבצר ממנו לעיתים לעסוק ולשקוד על דלתי התורה הקב"ה מצרף לו ומחשיב לו כאילו עשה שהרי הכול הולך אחרי הרצון. נמצא שהעיקר זה הדעת של הצדיק שהיא מביאה את האדם לטהרת הלב.

לזכות לטעום ולהכיר באמת רק על ידי הצדיק האמת שגילה את סוד התפילה וההתבודדות ששם האדם חייב לבדוק עם עצמו היכן הוא אוחז בעבודת ה'. וכל לב יודע מרת נפשו, ומתוך זה האדם מיד פונה להקב"ה בתחינה ומבקש שיושיע אותו מכל מיני הרעיון גאוה וכדומה. ולכן התורה מבקשת שאכן ישנו משכן ואכן כל אחד מביא את מה שמביא, אבל אחרי הכל את הדעת שהיא העיקר שבמשכן שהרי בלי דעת האדם לא נחשב, ואת זה מביאים לצדיק היינו שיקשר את עצמו לצדיק ויבקש ממנו לזכות לדעת האמת, כי אנו חייבים לעשות את המעט שלנו בבחינת "ויקחו אליך" אבל הפנימיות של הענין נמצאת אצל משה רבינו והוא מאיר את דעת הקדושה לפי הכלים שמביאים לו, ולכן כתוב "ויקחו" ולא יביאו ללמדך שכל דעת שיש לאדם היא באה מכוחו של הצדיק, ולכן אנו רק בבחינת לוקחים משלו כי האדם בלי הצדיק ועצותיו לא יכול לזכות לדעת דקדושה באמת שהיא הענוה בתכלית ולדעת שהכל ממנו יתברך והכל לטובה. והענין השני הוא ענין הבאת הפרה אדומה לצדיק בבחינת מה שנאמר "ויקחו אליך פרה אדומה" ללמדך שכל הטהרה של האדם תלויה בהתקרבות שלו לצדיק ושני ענינים אלו אחד הם, כי הדעת והענוה היא הטהרה של האדם, וזה נמצא אצל משה שהוא מדריך אותו בעבודת ה' ומלמד אותו מה עיקר ומה טפל ומהם העצות שעל ידם ניתן לזכות

בתורה הקדושה מצאנו שני ציונים מיוחדים הקשורים ישירות למשה רבינו, והם הראשון בפרשתנו נצטווה משה: "ויקחו אליך ששון וזאת תהיה לראשית" ועוד נצטווה (במדבר יט ב-ב) "ויקחו אליך פרה אדומה תמימה" שזה ענין הטהרה.

ומשני ענינים אלו ישנו מסר ולימוד גדול וחשוב, כי השמן סרמז על הדעת כידוע שהרי המעורה הייתה בדרום ואמרו חכמינו "הרוצה להחכים ידרים" ועוד שהרי המוח הוא כמו שמן לכל האברים, נמצא שהשמן הוא בחינת דעת. ועל זה באה התורה ומבקשת מעם ישראל להביא את השמן אל משה היינו שהדעת היא אצל משה רבינו ובלעדיו אין הדעת מתוקנת ושלמה, שהרי אמרו חז"ל "דעת קנית מה חסרת", וגם מי שיש לו כבר דעת בתורה וכו' עליו לדעת כי אין זו דעת שלימה כי דעת שעליה אמרו "דעת קנית מה חסרת" היא דעת של ענוה כי אדם יכול להיות בעל ידע עצום בתורה וגדול בפילפול וסברא ועם כל זאת להיות בעל גאוה גדול יותר ממי שאינו בעל השגה גבוהה בתורה וזאת משום שהוא כבר מרגיש וחושב שהוא כבר למדן ובעל סברות וכו' ואם כן מה הדעת שהוא קנה מתורה זו? אלא כל לימוד התורה היא רק באה לתת לאדם ענוה שידע שהוא לומד את תורת ה', והיא ניתנה לו במתנת חנם, ואת הדעת הזאת של הענוה האדם יכול

הרה"ג ר' ירון אשכנזי שליט"א ר"כ חושן משפט
בישיבת "חוט של חסד" מנהל רוחני ב"קו ההלכה"
קו ההלכה הספרדי: *3030

שו"ת של חסד ע"י בית הוראה "חוט של חסד"

שאלות שנשאלו בקו ההלכה

יקדים את שבעת המינים, אבל אם יש לפניו פרי של שבעת המינים ויש לפניו ירק שברכתו אדמה, והירק חביב יותר מהפרי של שבעת המינים, לדעת הספרדים גם במקרה זה יברך על הפרי משבעת המינים, והאשכנזים נוהגים בזה לברך על החביב. (שלחן ערוך סימן ר"א סעיף א' ובמשנה ברורה שם סעיף קטן ט', ועיין שער הציון שם סעיף קטן ח' שהעיקר כדעת הפוסקים דברכותיהם שוות יברך על מין שבעה).

מי שנדרס ע"י רכב אך לא ניזוק ברוך ה', האם צריך לברך הגומל? אם לא, מה כן צריך לעשות?

מי שניצול מתאונת דרכים, אינו מברך הגומל, אף אם היו עמו ברכב כאלה שנפצעו קשה, או ח"ו נהרגו באותה התאונה. אמנם אם אורך הנסיעה היה יותר מ2 דקות יברכו הגומל על הנסיעה, ויפטרו את נס התאונה. (ילקוט יוסף סימן ר"ט). ומכל מקום טוב לעשות סעודת הודיה ולומר "נשמח כל ח".

הטבלתי כלי ואז גליתי שהיה עליו מדבקה, האם אפשר להשתמש בו או שצריך טבילה חוזרת?

אם זו כוונתך להשאיר את המדבקה על הכלי ולהשתמש בו כך, אין המדבקה חוצצת ונחשבת כחלק מן הכלי.

ואם רצונך להוריד את המדבקה, עליך לחזור ולהטביל את הכלי בלי ברכה

גני הקודש בשם מרן הגר"ש אלישיב זצוק"ל והגר"ח קניבסקי שמאחר שנעשה על דעת לאוכלו אין בו קדושה.

אדם שהתפלל תפילת שמונה עשרה בלי כיפה האם יצא ידי חובתו או שצריך לשוב ולהתפלל?

בשו"ת אגרות משה (חלק ד' סימן ט') כתב שצריך לשוב ולהתפלל. אמנם מרן הרב עובדיה כתב שאינו צריך לשוב ולהתפלל. יביע אומר (חלק ו' אורח חיים סימן ט"ז) אות (ו) ודייק מדברי הרמב"ם שכתב שמונה דברים שמעכבים את התפילה ולא כתב דין זה שאם התפלל ללא כיסוי ראש, ומכאן שיצא ידי חובה.

האם מותר לפתוח חבילת טישו בשבת? והאם מותר להשאיר את הטישו בחבילה לאחר שפתחתי או צריך להוציא את הכל?

לבני ספרד מותר לפתוח קופסת שימורים או חבילת טישו ואין בזה איסור בונה כלל. (ילקוט יוסף שבת חלק ב' עמ' תקכ"א הערה כ"ד). ולאשכנזים אין לפתוח קופסאות שימורים או חבילת טישו אלא אם כן עושה חור בכלי קודם לכן, או שפותח בדרך השחתה. שמירת שבת כהלכתה (פרק ט' הלכה ג').

האם מותר לחתוך עוגה שמודפס עליה פסוקים (השאלה על יום חול משום בדין כתבי הקודש)?

לכתחילה עדיף שלא לכתוב פסוק שלם על העוגה אלא יחסיר מילה או שתיים. הרה"ג אושרי אזולאי בשם המגדל עוד ליעב"ק (חלק ג' גילת מים ברכת גבעון תעלה א). ומכל מקום אם כתב פסוק מותר לחתוך את העוגה ואין לחשוש בזה משום בדין לכתבי הקודש. ספר הרוקח (סי' רצ"ו) וכן פסק בספר

סיפור לשולחן שבת

מאמר ראש הישיבה -המשך-

בכך ששמות בני ישראל חקוקים על אבנים יקרות על לבו של הכהן הגדול, ועל אבני השהם שעל כתפיו.

אבל ישנו ביטוי נוסף שהוא לוקח את כל הסיפור הזה צעד אחד קדימה: אחד עשר סממני הקטורת שביניהם ישנו מרכיב חשוב ומאוד משמעותי שהוא החלבנה.

במשכן הקטירו קטורת בבוקר ובערב על מזבח הזהב שבהיכל ששימש אך ורק לצורך זה, והריח הטוב והמדהים של הקטורת התפשט למרחקים עצומים. אבל בניגוד לכל סממני הקטורת שיש להם ריח טוב - החלבנה ריחה רע. למה לערב ריח רע בתערובת של בשמים? כדי ללמד שלמרות שבעם ישראל יש רשעים שמעשיהם אינם נאים, חייבים לשמור איתם על קשר (קטורת היא מלשון קשר בארמית) ולקשר אותם בכל כוחנו בעבודת ה'.

כולנו בני איש אחד נחנו

וזו עליית מדרגה. כי היה ניתן לחשוב בטעות שאמנם המשכן מעיד על אחדות ישראל, אבל אולי הכוונה דווקא לאחדות עם יהודים כשרים מהפשוטים ועד לרמי המעלה, אבל לא על אחדות עם רשעים וחוטאים. אולי אותם אין צורך לאהוב חלילה ואין צורך להיות מחוברים איתם. באה הקטורת ומלמדת: **לא יהודי, גם רשעים וחוטאים**, כי גם הרשעים והחוטאים הם בניו של ה' שה' אוהב אותם ומתגעגע אליהם.

מובן מאליו שאין הכוונה להזדהות עם מעשים רעים, חס ושלום. אבל כמו במשל של רבי משה, ה' כן רוצה שנגיש שהם אחים שלנו ושניתן להם את הכבוד ואת היחס האוהב והמקרב ונראה בהם אחים שלנו ונחפש את הטוב שבהם ואת היופי שבהם, ובוודאי שלא נחפש את הרע שבהם ולא נדבר נגדם, כי כל דיבור רע על כל יהודי באשר הוא מצער מאוד את אביו שבשמיים ומכאיב לו ככיכול אפילו יותר מעצם המעשים הרעים.

סגולות אינסופיות

וכאשר כולנו מחוברים יחד כאיש אחד ולא מפרידים את עצמנו משום יהודי - אז נעשית מכולנו יחד נחת רוח גדולה מאוד לה' יתברך, כי הקטורת היא אחת העבודות הקדושות והגבוהות ביותר יש בה אינסוף סגולות. ולכן ביום הקדוש ביותר בשנה הכהן הגדול מקטיר קטורת בקודש הקודשים וכל הכפרה של כל עם ישראל נעשית במעקה ענן הקטורת "כי בענן אראה על הכפרות" ויש בה סודות גדולים ונשגבים וסגולות מדהימות לישועות ולעצירת מגפות.

כי באמת אחדות ישראל ואהבת ישראל עם כל יהודי, אפילו אם אלה שמונחים בשאול תחתיות מבחינה רוחנית - היא היסוד של כל עבודת ה', היא הדרך היחידה להגיע לכל המעלות, היא שורש כל גילוי השכינה בעולם, היא שורש כל כפרת העוונות, היא שורש כל קבלת התפילות, והיא שורש כל הישועות וביטול כל הדינים והיא הסגולה הגדולה מכל הסגולות.

בברכת שבת שלום ומבורך

"וציוונו לקדש שמו ברבים"

ל ב ק ר

ה א ס י ר

אליעזר, בבית

עודד אותו וחזק את

רוחו ולבל ייכשל חלילה ויסיר את דתו, אלא ימסור את

נפשו בגאון ובשמחה על קידוש השם ויזכה למדרגות

הנשגבות השמורות למקדשי שמו יתברך ברבים.

בנוסף לימד בעל "סוד ושורש העבודה" את הנידון למוות את הברכה המיוחדת שיש לברך בעת גדולה שכזו: ברכת קידוש השם. בנוסף לדיני הברכה, לימד אותו רבי אלכסנדר כוונות שיכוון בעת הברכה.

פסק הדין נקבע ליום השני של חג השבועות שנת תק"ן. יהודי הורודנא הסתגרו בבתייהם בחשש, שמא לאחר הוצאת גזר הדין אל הפועל יתפזרו הגויים חמומי המוח בעיר ויעשו בהם שפטים.

בעיצומו של חג השבועות, בעת תפילת מוסף, חמק הגאון רבי אלכסנדר זיסקינד מבית הכנסת החוצה. הוא עמד מרחוק - תוך סכנת נפשות נוראה שמא יבחין בו אחד מגויי האזור ויעשה בו שפטים - וחיכה לשמוע את הברכה המיוחדת מפי ר' אליעזר שעומד למסור נפש על קידוש השם.

בהגיע האות הובל ר' אליעזר אל המדרה הגדולה, ובקולי קולות זעק את הברכה הנדירה: "ברוך אתה השם אלוקינו מלך העולם אשר קידשנו במצוותיו וציוונו לקדש שמו ברבים" - - -

מרחוק עמד בעל "סוד ושורש העבודה" ולחש בכל כוונת לבו: 'אמן!'

מוכן היה ה"סוד ושורש העבודה" להכניס את עצמו בסכנת נפשות עצומה ובלבד שיזכה לענות 'אמן' אחר ברכתו של ר' אליעזר ב"ר שלמה ה"ד.

יהודי הורודנא הסתגרו בבתייהם בחשש, שמא לאחר הוצאת גזר הדין אל הפועל יתפזרו הגויים חמומי המוח בעיר ויעשו בהם שפטים. ודווקא אז חומק הגאון רבי אלכסנדר זיסקינד מבית הכנסת החוצה.

"הצילו! הצילו!"

ר' אליעזר שמע את הצעקות ונחרד. הוא עצר את עגלתו והביט סביב לראות מי זועק לעזרה. מצד ימין ראה בור פתוח והבין שמתוכו בוקעות הקריאות לעזרה.

רץ ר' אליעזר לשפת הבור וראה גויה צעירה שנתקלה בבור הפתוח ונפלה לתוכו. מיד לאחר שנפלה הגויה, החלו קירות הבור מזרזפים חול בקילוח איטי אבל קבוע אל תוך הבור. ברור היה שאם לא יוציאו אותה משם בעוד דקות ספורות - היא תיחנק למוות ותיקבר בעודה בחיים.

ר' אליעזר החל לסייע לה לעלות מתוך הבור, אולם ניסיונותיה של הגויה לטפס על קירות הבור גרמו להאצה בחול ששפך לתוך הבור והיא נחנקה ומתה בתוכו.

היה זה ימים ספורים לפני חג הפסח שנת תק"ן. חברות גויים שעברה במקום ראתה יהודי עומד מעל בור ובתוכו גויה מתה, והסיקו את המסקנה ה"מתבקשת" מהימים הללו בלוח השנה: היהודי הרג את הגויה לצורך עירוב דמה במצות של היהודים...

בו במקום נמסר ר' אליעזר לידי השלטונות ואלו כלאו אותו עד לכיור גזר דינו. השופטים ערכו משפט ראווה ולאחר 'הצגה' של משפט צדק חרצו את דינו למיתה. אבל ברירה אחת הותירו לר' אליעזר:

אם יואיל להמיר את דתו ולהתנצר - יישאר בחיים. יהודי קהילת הורודנא ששמעו על גזר הדין השתדלו להמתיק אותו ולפדות אותו ממוות לחיים. אך מאמצייהם עלו בתוהו. הכמרים סירבו לוותר על הטרף השמן שהזדמן לידיהם בהיסח הדעת, להציע ליהודי להמיר את דתו או להישירף חיים - ולא הותירו שום אפשרות למשא ומתן.

הגאון הקדוש רבי אלכסנדר זיסקינד, בעל "סוד ושורש העבודה" (יום פטירתו יח באדר), השיג רישיון מיוחד

החיים הטובים בהישג ידך!

התבודדות העיקרית היא ההתבודדות של חשבון נפש, וידי דברים ומשפט. התבודדות זו היא היסוד החשוב ביותר בכל היהדות, כמו שנבאר, וכל מי שזוכה לה וגם זוכה להוסיף עוד חצי שעה או שעה שלמה, להתפלל על נושא אחד, הוא בוודאי יתעלה ויתעלה בלי סוף. כי יש לו שלמות גדולה בעבודתו: הן חצי שעה או שעה של תפילה על נושא אחד, והן השעה היסודית כל כך של חשבון נפש, שהיא מושלמת ולא חצויה.

צריכים לדעת, שבשמיים ישנם 24 בתי דינים, ובכל שעה משעות היממה האדם נשפט בבית דין לפי המעשים שלו. אם מעשיו טובים דנים אותו לזכות, ולכן שורה עליו שמחה, והוא רואה ברכה ורווחה. ואם מעשיו אינם טובים, דנים אותו לחובה, ולכן הוא מרגיש עצבות וכבדות, ייסורים ומניעות. כמו שנאמר (מסכת עדיות): "מעשיך יקרבוך ומעשיך ירחקוך".

ואף על פי שעיקר המשפט של האדם הוא בראש השנה, אין זה אלא על עיקר הדין אם יחיה או ימות, וכן כמה יתפרנס וכמה, ועוד עניינים כלליים כיוצא בזה. אבל איך יעבור עליו כל יום ושעה, אם בטובה אם לאו, זה תלוי בפסק הדין שבמשפט שעובר באותו יום ואותה שעה, והכל לפי מעשיו.

עניין זה נתן להבין על פי המעשה הבא: הבעל שם טוב פגש יהודי זקן שהיה שואב מים לפרנסתו. כששאל הבעל שם טוב לשלומו, ענה לו אותו זקן בשמחה שהכול אצלו מצוין, והוא רק

התבודדות ומעלת התפילה הספר של הרב שלום ארוש 052-2240696

מודה לה' שנתן לו כוח להתפרנס בכבוד. והנה בפעם הבאה שפגש אותו הבעל שם טוב, היו פניו של שואב המים הזקן נפולות, וכאשר שאלו לשלומו הוא החל לבכות ולהתאונן על מר גורלו שנאלץ לבלות את ימי זקנותו בעבודה קשה שכזאת. התפלא הבעל שם טוב על שינוי זה מקצה לקצה שחל במצב רוחו של הזקן, התבונן בעניין ואחר כך אמר: "עכשיו תורצה לי קושיה במסכת 'ראש השנה'. המשנה אומרת שאדם נשפט בראש השנה, והגמרא אומרת שהאדם נשפט בכל יום ובכל שעה, וקשה: אם שופטים את האדם בראש השנה, ולמעשה אז קובעים מה יהיה איתו בכל יום ויום מימות השנה, בשביל מה אם כן צריכים לשפוט אותו שוב מחדש, בכל יום ובכל שעה?

הבעל שם טוב הסביר שלפי ההבדל במצב רוחו של אותו יהודי משעה זו לשעה אחרת הכול מתורץ. אומנם בראש השנה שופטים את האדם במה יעבוד וכמה ירוויח וכדומה, אבל איך הוא יקבל את זה, בנחת או בצער, זה נקבע כל יום ובכל שעה, לפי המעשים שלו באותו זמן. לכן, אותו זקן, אומנם שפטו אותו בראש השנה, שיהיה שואב מים. אך איך יקבל את היותו שואב מים, בשמחה ובאהבה או לחילופין - במרירות, זה כבר נקבע בכל יום ובכל שעה, על פי המשפט של אותו היום והשעה. בשעה שיוצא זכאי בבית דין של מעלה, נותנים לו משמיים שמחה וברכה, והוא מרגיש שחיי טובים ומאשרים. ובשעה אחרת, כאשר הוא נמצא חייב בדין, פוסקים לו משמיים שהיו לו ייסורים, ולכן הוא מרגיש קושי ומרירות.

הרה"ק ר' אברהם בורנשטיין מסוכטשוב זיע"א "האבני נזר" י"א אדר א'

לאורם נלך הילולא דצדיקיא

ישועות רק על פי נסתר ואני אומר שהכל אפשר גם על פי נגלה". כשהגיע אליו פעם בעל חלקת יואב זיע"א אמר לו שהגיע הזמן לקבל פתקאות (היינו שניהג באדמורות) ענה לו החלקת יואב איך אני יכול להיות רבי? אם יבא אלי אחד שצריך להיושע בזרע של קייאם מה אני יעשה? אמר לו הרבי שיש נימוקי יוסף בשור שנגח את הפרה, וזכה הנימוקי יוסף יכולים להושיע יהודי.

מרגלא בפומיה של הגה"ח ר' שלמה קאליש ז"ל בשם האבני נזר: "כשאדם יושב ללמוד הרי לפניו שהספיק ללמוד שלוש וארבע שעות, עדיין לא נפתחו אצלו צינורות המוח. ורק לאחר מכן נפתחים שערי ההבנה. נמצא מי שלומד שלוש ארבע שעות ומפסיק ממשנתו, נמשל לאדם הדופק בדלת זמן רב, וכש"ס פותחים לו כבר חמק ואינו" עוד היה שגור בפיו בשמו: "שאדם שאינו לומד טור עם ב"י בעיון אינו יודע מה מתוק הטעם בתורה הקדושה".

מספריו - שו"ת אבני נזר-בהלכה. אגלי טל-באור ט"ל מלאכות. בחמש השנים האחרונות לחייו התגבר עליו חולי הריאות ולא היה מסוגל יותר להגיד שיעורים בפני התלמידים בשנת ע"ת התגברה מאד מחלתו ובבוקרו של יומו האחרון באמצע תפילת שמונה עשרה כשהגיע לברכת מקבץ נדחי עמו ישראל, רמז שיחלצו מעליו את התפילין, ואז החלה הגסיסה, והיה חופף עליו הוד של קדושה בשעת גסיתו, ודעתו צלולה עליו, ובעוד שפתותיו דובבות מקבץ נדחי עמו ישראל הוציא את נשמתו בנשיקה, ותעל נשמתו בסערה השמימה ב"א א' אדר לשנת עת"ר, זיע"א.

הרה"ק ר' אברהם בורנשטיין מסוכטשוב זיע"א, נולד בשנת תקצ"ט לאביו הגאון ר' זאב נחום מביאלא בעמח"ס "אגודת אזוב". היה יעילי נפלא בעל מוח חריף מאד, דבר שאינו נמצא כלל.

הרבי מקוצק אמר עליו "ששכלו הוא שכל התורה ממש" ועוד אמר עליו "שהוא יחיד בעולם שהיה יודע כמה עמקות ופנימיות גוזין בכל דבר שמחדשים בתורה". הרבי מקוצק עצמו לקחו לחתן עבור בתו. היה אב"ד של כמה עיירות ובשנת תרמ"ג נתמנה לכהן כרב בעיר סוכטשוב. אלפי חסידים נהרו אליו ומכל אפסי הארץ הריצו אליו שאלות חמורות. לשמעו ולזכרו היו רועים וחלים והוא היה החרש והמסגר הפוסק הגדול בדורו, וכיון שפתח את פיו נעשו הכל חרשים, וכיון שסגר לא היה מי שיפתח פיו לענות אחרי דברי קדשו. אביו בעל ה"אגודת אזוב" קרא פעם מכתב מבנו האבני נזר והתפעל מאד מאד מהחידוש שקרא והלך בחדר הלך ושוב מרוב התרגשות, ושמעו מפיו איך שאמר בזו הלשון "מה חידוש הוא זה על איש כמוהו שהיה אומר הברכה על החלב שניק משדי אמו".

כשהתחיל לדבר נראו בו נוראות נפלאות מסהירות ובהירות שכלו כמראה הבזק, עד שהיו יכולים ללמוד עימו כל העניינים העמוקים, ולא היה דבר שקשה היה לו להבין, ואת הכל היה תופס בשכלו הנורא להבין דבר מתוך דבר, אף שעדיין לא ידע מאומה מלימוד עצמו. וכשהיה בן שלוש בלבד היה נכנס לשיעור של אביו שהיה מלמד בחורים גדולים. פעם אמר האבני נזר העולם חושבים שאפשר לפעול

קו האמונה
02-6444250

חודש אדר - חודש של שמחה
מכניסים אור ואהבה - בכל תפוצות ישראל

אני אוהב כל יהודי
ורכישת צמיד "אני אוהב" ותוצרים נוספים:
050-9931931

השיעור שמאיר את העיר!

וענשיו- באזור מגורין!

על ידי המרצים הבכירים של חוט של חסד!

מגוון נושאים!

לבירור והזמנת שיעורים-
ללא עלות!
052-7112396

לפרטים על השיעורים הקיימים-
קו האמונה 02-6444250
בשלוחה 9

סופ"ש של שמחה!

עם הרב
שלום ארוש
שליט"א

במלון קרלטון נהריה המחודש

ל' אדר א' - ב' אדר ב' | פרשת פקודי
03-05/03/22

אטרקציות לילדים

כשר למהדרין
בשר בכשרות הרב מחפוד ובית יוסף

רב אורח: הרב דוד אלקיים
הזמרים והפייטנים:

דוד חפצדי אליהו והב אדיר מלכא

תוכניות ופעילויות

ארוחות גורמה

חדרי ספא

חדרים מפנקים

לפרטים והרשמה: *9638

היראה כפי ההכנה

השייח' השתחוה שבע פעמים והורה לרב לעשות כן. חרד הרב שמא ע"ז בהיכל והסיט הפרוכת ושם נגלה לעינו שם הוי"ה באותיות גדולות. שמח הרב שלא נשל השתחוה ויצא. שאל הרב: 'הסבר לי את מעשיך מה מתגלה לך פה?' ענה לו השייח': 'בכל פעם שחולה מבקש אותי להתפלל אני מקיים זאת ההכנה ומתפלל לפני ההיכל, אם אותיות שם ה' זורחות יודע אני כי חולה זה עתיד לחיות.'

הרב חזר לביתו, והוריד כנחל דמעה על המורא הגדול שהנוכרי ירא משם שמיים ומן הכבוד הגדול שמכבד את ה'. ואם כך מתנהג הגוי, על אחת כמה וכמה שאנו כיהודים צריכים לנהוג כן.

בפרשת השבוע מתארת התורה את ההכנה הגדולה ואת הדקדוק בלבוש הכהנים לעבודת בית המקדש. "ואתה תדבר אל כל חכמי לב אשר מילאתיו רוח חכמה ועשו את בגדי אהרון..." ובפרט בבגדי הכהן הגדול שרק בהם נשאלים באורים ותומים לדעת את דבר ה' על פי האור שבאותיות כמו שכתוב: "ונתתה אל חושן המשפט את האורים ואת התומים" מפרש רש"י: 'שם המפורש שהיה נותנו בתוך כפלי החושן'. החושן היה על לב הכהן, וכשפנו אל הכהן בשאלה היו אותיות החושן מאירות ע"י שהיה מכוון בשם המפורש.

אבל גם כל יהודי פשוט הוא כדוגמת הכהן הגדול, וגם הוא עומד לפני ה' וחיב לקיים את ההלכה הראשונה שהיא "שויית ה' לנגדי תמיד", ומזכיר שם שמים עשרות פעמים ביום. ועלינו לקחת מוסר לעצמנו להשתמש במחשבה בציור הלב והתבוננות כדי לכבד ולירא משמו הגדול של סלך מלכי המלכים.

רבי משה גלאנטי צוק"ל, שהיה איש צדיק בתכלית וחכם בכל שבע החכמות, שמע שישנו שייח' ישמעאלי שגם הוא חכם בכל שבע החכמות, והוא גם יודע לומר לכל חולה שפונה אם יחיה או ימות. תמה רבי משה מאוד על הדבר: הייתכן כי הגוי קדוש יותר ממני?!

ביקש רבי משה מפרנס העיר לומר לשייח' שרב היהודים שמע את שמעו הטוב ורצונו להיפגש עמו ולהקביל את פניו. אמר השייח' לשליח הרב: 'גם אני שמעתי את שמע הרב שלכם כי איש חכם הוא וחפץ אני לראותו'. כאשר נפגשו חכם היהודים והשייח' פתח הרב את פיו והפליא את השייח' בחכמתו, עד שגמר השייח' בדעתו כי אין חכם כמוהו ונקשר עמו באהבה רבה. לאור הערצתו העמוקה ביקש השייח' מהרב ללמדו עניין מסוים בחכמה שהיה חסר לו. ניצל הרב גלאנטי את ההזדמנות וענה: 'זאת אלמדך תמורת החכמה של תפילתך על חולים'. השיב השייח' לרב כי לא יוכל לגלות חכמה זאת, שכן מושבע ועומד הוא מאבותיו לשומרה בסוד.

לאחר דין ודברים שכנעו הרב בחכמתו הרבה, והשייח' נאות ללמדו, אך ביקש מהרב להתכונן, וכך אמר לרב: 'לך לביתך והכן עצמך לקבל תענית לשני ימים רצופים, והיזהר לא לאכול בשר ויין. אחרי הסעודה תטבול במקווה, וכך עשה בוקר וערב, ותלבש לבן ותפשפש במעשיך'. בלב נלהב התכונן הרב כאשר צווה ובתום ימי התענית התייצב בבית השייח'. השייח' הוביל את הרב אל חדר מיוחד שממנו יצאו אל פרדס יפה. טבלו שניהם שוב והתקדמו אל מבנה מהודר. לפני שנכנסו הורה השייח' לרב להיכנס אל המבנה במורא. בתוך המבנה היה היכל קטן נאה בתכלית היופי ומכוסה פרוכת יקרה.

חיזוקון
מתחזקים בשמירת שבת

מלאכה המסתיימת בשבת

המנהג פשוט לכוון שעון שבת, קודם שבת, שיכבה וידליק את האור בשבת (בהלכה ובאגדה)

לקבלת מטרים מחזקים 052-6672221

4 עובדות גדולות
פורים קטן

הסיבה שאת פורים גדול חוגגים באדר ב', היא כדי להסמיך גאולה לגאולה כלומר: גאולת פורים לגאולת מצרים.

פורים קטן הוא כינוי ליום י"ד באדר א' (או טו' אדר א' דמוקפין) בשנה מעוברת בלבד

השנה בה התרחש נס הצלת פורים הייתה שנה מעוברת, והמן התכוון להרוג את היהודים באדר א', בו אין לעם ישראל זכותו של משה רבנו, וכאשר התהפכה הגזרה - תיקנו החכמים לבטל באותה שנה את אדר ב' כדי שהמלחמה בגויים תתרחש בחודש של פטירת משה רבנו. (בשם החתם סופר)

רצוי לערוך משתה ושמחה בפורים קטן. וכן ביום זה ישנם את המעלות הנשגבות של פורים גדול - 'כל הפושט יד נותנים לו' - כלפי שמיא, זהו יום מסוגל לקבלת התפילות והבקשות.

ילדון חידודון

רוצה לזכות בפרס? שלח לנו סיפור תודה בעל תוכן ייחודי ותזכה בפרס ללא הגרלה
al5308000@gmail.com | 02-5812252

ילדים מספרים תודה

דרך של תודה

סיפור הנס שלנו בזכות התודה התרחש בחופש הגדול התשפ"א, יצאנו לטיול בתל אביב ובלילה, לאחר הטיול המתנו כל המשפחה לאוטובוס שיוביל אותנו לתחנת הרכבת לכיוון ביתנו.

בשביל שתבינו אני חייב להקדים שאנו תושבי ביתר עילית ולא הייתה לנו משם תחבורה ישירה לביתנו, לכן נאלצנו לקחת אוטובוס לתחנת הרכבת מתל-אביב לירושלים ומירושלים לקחת אוטובוס המוביל לביתר עילית. המתנו והקו הרצוי הגיע לתחנה, אך משום מה לא עצר לנו והמשיך בנסיעה.

התחלנו להילחץ, מה נעשה הרי הרכבת אמורה לצאת לדרך.

כמעט שנפלנו לייאוש ואז אבי עצר את כולנו ואמר- ילדים, אתם זוכרים מה עושים במצב כמו שאנו נמצאים בו כעת?כן, הבנו למה הוא התכוון ופתחנו במזמור לתודה ובהודאה על כך שנהנינו בטיול וכן על עניין האוטובוס שלא עצר בתחנה.

כשסיימנו לומר את המזמור לתודה והתודה לה' הגיע מספר קו אחר שלא ידענו מה מסלולו ולאחר ברור קצר התברר שהקו הזה הוא נוסע ישירות לבני ברק והוא עוצר בתחנה שהיא גם לאוטובוסים של ביתר. לשמחתנו הרבה יצא לנו משהו טוב מכך שהאוטובוס הקודם לא עצר. הנסיעה קצרה יחסית לטלטולי הדרך שהיינו אמורים לעבור עם האוטובוס לכיוון הרכבת והסיעתא דשמיא הגדולה שהתגלתה בהמשך ההמתנה.

כשירדנו מהאוטובוס בתחנה בבני ברק, מיד הופיע האוטובוס לכיוון ביתר. זו הייתה התחנה הראשונה שלו כך שגם היה לנו מקום בריווח, לא נאלצנו להמתין לו, וגם הוא הוביל אותנו ישירות. בדרך, אבי הזכיר לנו את כל המסע שעברנו ואמר- תראו כמה גדול כוחו של המזמור לתודה וכמה מועילה התודה, איתו תמיד נלך ונראה ישועות גדולות, לולא היינו יודעים על התודה מי יודע מה היה קורה והיינו נופלים לעצבות וכל היום החוויתי היה מיד נשכח... **אמרנו תודה והגענו בדרך הטובה ביותר הביתה!**

איך קשור חודש טבת לפרשתינו?

תשובה לפרשת יתרו:

במשך היובל המה יעלו בהר מפרש רש"י (יט, יג) היובל- שופר, ושופר של אילנו של יצחק היה.

זוכה: שלום ארוש, ירושלים

al5308000@gmail.com | 02-5812252

אהבה | אדר

עיקר אהבת חברים הוא בממון, כי שם עיקר הקנאה והשנאה (א.ב. של החיים)

לקבלת מסרים סחוקים- 052-6672221

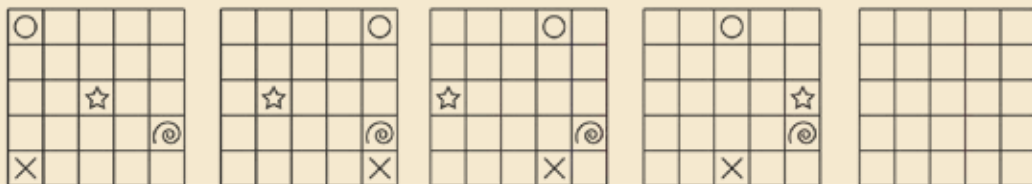
פתרונות יש לשלוח עד יום שני למייל: al5308000@gmail.com או לפקס: 02-5812252 | יש לציין שם מלא, כתובת מלאה וטלפון

עשיונות

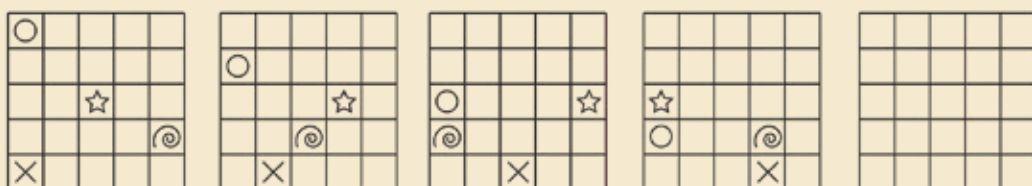
באופן סידרתי

נסו לגלות כיצד תיראה הטבלה הבאה בסידרה

1

2

זוכה פרשת יתרו: אברהם ועזרא זעפראני, ביתר עילית

בדיחות הדעת

שתי נשות קמזנים נפגשות, אישה א' בעלי בלע בטעות כדור אקמול מה לעשות? אישה ב': תעשי לו עכשיו כאבי ראש חבל לבזבז את הכדור.

העלון מוקדש לרכואת סיגל בת רבקה אברהם בן ג'וליה ועמרם

להקדשת העלון: 02-5308000

מה הילד רוצה מאיתנו

עלינו לדעת כי תפקידנו לספק לילד "חממה", הילד רוצה להרגיש בטוח, הילד רוצה שיהאבו אותו. עלינו ליצור לילד את "סביבת הצלחה". סביבת הצלחה, בית בית רגוע. בית בלי צעקות, מריבות וויכוחים. בית ששורה בו שלווה, אהבה, נתינה, הערכה ופרגון הדדי. זה קשה, כי צריך לעבוד על המידות, זה קשה כי צריך להיכנע ולהשפיל את הכבוד שלנו וזה קשה כי צריך לוותר לבן זוג אפילו שאנחנו צודקים וזה הצד השני שטועה לאורך כל הדרך. אבל מי שחכם ורוצה חיים טובים ויפים, ילמד לוותר העיקר שיהיה שלום בית. זה קשה, אבל כשרוצים ומתפללים-זה אפשרי! שוב הכול תלוי ברצון שלנו ובאמונה שאנחנו "יכולים לשנות" ואנחנו אכן יכולים.

לסיכום:

נשתמש "בשיטת הרב" נאהב את עצמינו ואת ילדינו. מה שעוזר לאלפי אנשים יעזור בוודאי גם לילדים שלנו. אבל כדי לחיות בשלום עם בן/בת הזוג ועם הילדים אנחנו צריכים לחיות בשלום עם עצמנו. לכן, נעבוד על השלב המקדים שהוא התפילה וההתבודדות, על הקשר עם ה' ובע"ה נרגיש שכל החיים שלנו משתנים, כל הגישה וכל ההסתכלות על החיים פתאום תקבל צורה שונה-צורה יהודית. נעבוד במקביל על שני השלבים המקדימים לחינוך ילדים, "שלום בית" ו"תיקון המידות".

בהצלחה!

הרב אבוחצירא - יועץ, מאבחן ומטפל לייעוץ טלפוני ללא תשלום בימים ג' - ד' משעה 8-10 בערב נייד: 054-8434435

חינוך באהבה הרב יצחק אבוחצירא

בפתח המחצית השנייה-פרק ב'

הורים יקרים, אנו בפרק השני של סדרה קצרה, אבל חשובה ביותר: "בפתח המחצית השנייה".

בסדרה זו, נלמד בע"ה כיצד נוכל לעזור לנו וילדינו "להצליח בחיים". התחלנו בסדרה זו דווקא עכשיו, בתחילת המחצית השנייה של שנת הלימודים, על מנת לנצל את המומנטום שלנו ההורים ושל הילדים, תוך כדי שאנו מתחילים דף חדש. הזכרנו שהכול תלוי בבחירה שלנו כהורים. האם אנחנו רוצים להוביל את הילד לדרך חדשה או אנחנו רוצים להמשיך "להירדם" איתנו ולהתעורר ביחד בסוף השנה. אני בטוח שכולנו רוצים לראות את הילד פורח, מתקדם ומצליח.

אז בבקשה...

מעשה שהיה...

שמעתי על מישהו שהיה בחור ישיבה ולאחר משברים גדולים עם הוריו ומלחמות עם הרבנים בישיבות שלמד בהן, פרק עול, עזב את דרך התורה ונהיה ח"ו חילוני גמור. כמעט אין עבירה שלא עשה. בקיצור, כולם היו בטוחים, שכבר אין סיכוי שאי פעם יחזור חזרה להיות דתי, שהרי "שנה ופרש קשה מכולם" אבל מסובב הסיבות דאג שיתארח בשבת בירושלים ויגיע לישיבת חוט של חסד. ומעשה שהיה כך היה: "בערב שבת, עברנו ליד הישיבה בדרך ללכת לטייל בשכונת מאה שערים, בשביל "להתחיל עם הדוסיים"...

אבל המנגינות של "קבלת שבת" שפרצו מחוץ לקירות הבניין ברחוב שמואל הנביא 13, משכו את אחד החברים והוא הכריח את כולנו להיכנס ולשמוע את התפילות. "זה ברסלב, כולם פה מסטולים, יהיה שמח תסמכו עלי..." הוא אמר ואנחנו השתכנענו.

נכנסנו. כל החסידים היו שרים ורוקדים, והיה ממש שמח. שמעתי פעם על הרב ארוש והסתקרנותי לראות מי זה, אז שאלתי מישהו: "תגיד, מי זה הרב?" והוא הצביע לי עליו, הרב היה עומד באמצע ליד הבימה כאשר כל חסידיו מקיפים אותו ושרים את "לכה דוד".

עמדתי גם אני והסתכלתי עליו, פניו קרנו מאושר

*ההגרלה מיועדת למצטרפים חדשים ותיקים כאחד.

ההגרלה הגדולה

על סופ"ש זוגי בנהריה עם הרב שלום ארוש

עם ישראל מחכה לתפילות שלך!

כל מה שאתה צריך לעשות זה:

או בטל: 02-3137000
שלוחה 2

שלח לנו שם וטלפון למייל: ahavatisrael.b.n@gmail.com

הקדש ביום 15 דק' או יותר לתפילה על אחדות בעם ישראל

אהבת ישראל אהבת חיים החוברת שתעזור לך להתפלל על עם ישראל

איש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812-02 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש ד אדר תשפב: הדלקת נרות: ירושלים: 4:40 תל-אביב: 4:55 חיפה: 4:45 מוצאי שבת: ירושלים: 5:55 תל-אביב: 5:56 חיפה: 5:55 ר"ת: 6:32

פרשת תצוה

שמירת הלשון

לשמור פיו ולשונו מכל דיבורים אסורים כמו לשון הרע ורכילות! נלמד, בדרך רמז, מהפסוקים: "ועשית את מעיל האפוד כליל תכלת... והיה פי ראשו בתוכו שפה יהיה לפיו"... (פרק כח-לא, לב)
וכתב החפץ חיים (בספרו שמירת הלשון ח"ב פ"ז וכן בפ"י עה"ת) שפסוקים אלו מרמזים על שמירת הלשון, לפי מה שאמרו חז"ל, שהיה המעיל מכפר על עוון לשון הרע, אמר הקב"ה יבוא דבר שבקול ויכפר על מעשה הקול (ערכין טז.). הוא שנאמר "כליל תכלת" שהתכלת דומה לים, וים דומה לרקיע, ורקיע דומה לכסא הכבוד, ובזה יזכור שעתידי הוא להתייצב לדין לפני כסא הכבוד.

האלשיך הק' מוכיח מהפסוקים בפרשתנו כי על האדם להכפיל את שתיקתו מדיבורו. רמזה לכך התורה באומרה "ועשית על שוליו רמוני תכלת... ופעמוני זהב בתוכם". שהרי לכאורה קשה: כשם שהיה פעמון בתוך הרימונים כך היה רימון בתוך הפעמונים, שכן פעמון ורימון היו מסודרים זה אצל זה, ומהו זה שהדגישה התורה את עובדת היות פעמון זהב בתוך הרימונים!?

אלא - מבאר האלשיך - למדתנו התורה בזה, כי אין טוב יותר משתיקה. כי הפעמון הוא כעין זוג בענבל מקשקש בתוכו, כמו הלשון המקשקשת בתוך הפה, והזוג הוא המקשקש, משמיע קולו בבואו אל הקודש, והוא רומז על דיבור הפה. ואילו הרימונים של תכלת וארגמן ותולעת שני הם כמו פיות חלולות סתומות אשר לא ישמע קולם ורומזים על השתיקה והעדר הדיבור.

ובזה לימדנו הכתוב, שלא נחשוב בלבנו כאילו הרימונים בתוך הפעמונים, כלומר: שתהיה שתיקה אחת בין שני דיבורים, אלא שהפעמון הוא בתוך הרימונים. כלומר: שבין שתי שתיקות נדבר דיבור אחד! והיינו שהשתיקה תהיה כפליים מהדיבור, שבין שני דברים שימנע מלדברם, ידבר דיבור אחד, כמו פעמון בין שני רימונים. וכי בחינם נתן השי"ת לאדם שתי עיניים, שתי אזנים, ואילו פה רק אחד, אם לא ללמד שחצי ממה שיראה בעיניו, יגיד!

נאמר (בתהלים טו) "לא רגל על לשוני", וביאר המגיד ממעזריטש: מטבעו של עולם צריך האדם לזרז את כל אבריו למעשים. הידים לעבודה, הרגלים להליכה, וכיו"ב, שכן האברים מבקרים את העצלות ועל האדם לדרבנם לעשיה. לא כן הלשון, היא קלה וזריזה מטבעה לפטפט. זהו שאמר דוד המלך ע"ה: "לא רגל על לשוני", כלומר: אדם בר-מעלה אינו מרשה ללשונו שתהיה כהרגלה, שתפטפט כדרכה להנאתה. אלא, עוצרה ומפעילה רק מתוך בחינה והתבוננות. כי מכיר הוא בערכה של כל מילה.

שאל כ"ק האדמו"ר רבי מנחם מנדל מווארקא זצ"ל: חז"ל אומרים בגמרא (ובמות סג): "כל תיבה שצריכה למ"ד בתחילתה, הטיל הכתוב ה"א בסופה". ותמוה: מה הרויח הכתוב בכך שהעביר את האות מכאן לשם!?

אלא מלמדת אותנו התורה - השיב הרבי דרך צחות - שגם כאשר צריכים לומר משהו, כדאי לדחותו ככל האפשר...

החטא והתיקון...

סיפר הגאון רבי שמעון שוואב זצ"ל: "כשלמדתי בישיבה לפני ששים שנה, פגשתי זקן שישב שם ולא דיבר עם אף אחד אלא רק בדברי תורה, ואם נזקק לדבר דבר של חולין היה רושם בפתק.

התעניינתי על יהודי מיוחד זה ושמעתי כי בעברו היה קומניסט ברוסיה ושם עסקה קבוצת יהודים בהלשנה על רבנים ועל העוסקים במקצועות הקודש דבר שבגללו הוגלו לסיביר.

גם יהודי זה היה מלשין, עד שיום אחד ברח לפולין, שם ניגש לאחד מצדיקי הדור ואמר לו: "רבי חפץ אני לשוב בתשובה" וגלל את סיפורו כי הוא הלשין על יהודים ובגללו הוגלו לסיביר. ומבקש תיקון תשובה על זה.

נתן לו הצדיק תיקון שיקבל על עצמו שעד יום מותו לא ידבר דברים בטלים אלא רק בתורה ותפלה, וכל הימים מקיים קבלתו זו. עפ"י "הפרדס"

הזהרו בדיבורכם...

סיפר הגה"צ רבי חיים ברים זצ"ל: נוהג היה הגרי"ז סולובייצ'יק זצ"ל לצאת בשבת אחר סעודה שלישית לחצרו, שם התאספו רבים מבני ירושלים ואף מפשוטי העם, לשאול ולהתייעץ עם הגרי"ז, ובשעה זו היה עונה לכל שואל.

באחת השבתות, והיה זה בשבת שובה, ניגש אחד אל הגרי"ז וסח בפניו כמתנצל: "הלא שבת שובה היום וצריך לפשפש במעשים ובפרט בעוון לשון הרע, ובאמת יכולתי לקבל על עצמי קבלה גמורה בענין לשון הרע, אלא שכאשר אני בא לביתי איני יכול לאטום אוזני בתוך ביתי ואני שומע את בני הבית מספרים על שכנים ומכרים..."

מיד הפסיקו הגרי"ז וזעק: "הרי תוך כדי דיבורכם כבר דיברתם לשון הרע!"
מרבח חיים - מועדים

"איש לרעהו" פרשת תצוה הוקדש - ככלות השבעה - לעילוי נשמת האשה החשובה **מרת מינא פיגע בת ר' שלמה נפתלי הערץ גאבראוויץ ז"ל קרעדיטור ע"ה**

אלמנת ר' אברהם יעקב ז"ל

ת.נ.צ.ב.ה.

מערכת "מכון אהבת אמת" ו"איש לרעהו" שולחים בזה כוס תנחומים למשפחתה החשובה לאוי"ט

להוכיח את בניו ותלמידי בנחת, בנועם ובכבוד!

נלמד מהפסוק: "כתית למאור" (פרק כז-כ)

וכתב רש"י: כתית למאור - ולא כתית למנחות. ומובא (במש"ת) בשם האדמו"ר רבי יחיאל מאלכסנדר זצ"ל, לרמוז מהלכה זו גם לכלל היסודי האמור לענין חינוך בכלל ולענין תוכחה בפרט, שכאשר באים להוכיח ולהדריך את הזולת, יש להזהר לעשות זאת בנועם, ברכות ובאופן מכובד, כי רק בכך תושג המטרה. זהו שאמרו: "כתית" - כאשר מוכיח האדם את הזולת ומבקש לכתת את לבו, יכוון את אופן התוכחה "למאור" - כדי להורות ולהאיר לפניו את הדרך הישרה. "ולא למנחות" - אבל לא כדי להנחיתו ולהשפילו...

מדוע ראוי להוכיח בנועם ובכבוד ולא בכעס והקפדה? משום שאם יוכיח בכעס, יגרם בכך שתוכחתו לא תתקבל. וכמו שכתב בספר **יראים** (סימן לז): "ועל המוכיח להוכיח בנעימות ונחת כדי שיקבלו דבריו". וכדברי **האורחות צדיקים**: "אין הכעסן יכול להוכיח אחרים, כי התורה אמרה "הוכח תוכיח... ולא תשא עליו חטא". בתחילה תוכיח אותו בנחת ובסתר, ותאמר לו בלשון רכה ובתחנונים כי זה לטובתו, ואז לא תקבל עליו חטא, אבל אם תוכיח אותו מתחילה בקול רעש ובזעם אז תשא עליו חטא, ואותו חבר לא יקבל תוכחה ממך..."

החפץ חיים היה ממשיל את האדם שחפץ להוכיח את חברו, לאותו חנווני שרוצה למכור את סחורתו. כלום יעלה על הדעת שיכעס על הלקוח אם הוא בדרך או עומד על המקח? הלא מוכן הוא להעביר על מדותיו ולשדל בסבלות את הקונה, כדי להרוויח את לחמו. כן הדבר בתוכחה, עליו להוכיח את זולתו ולשדלו בדברים רכים, ולנסות שוב עד שלבסוף יתקבלו הדברים על לבו.

עוד מובא מהחפץ חיים כפי ששמע ממנו חתנו הגאון **רבי אהרן כהן זצ"ל**: כשאדם רוצה להוכיח את חברו על איזה דבר שעשה שלא כהוגן - הן במילי דשמיא והן במילי דעלמא - הוא צריך להוכיח בלשון רכה ובדברי נועם, ויזהר מאוד שלא יביא את חברו לידי "נצחנות", מפני שאם יוציא אותו מגדרו על ידי תוכחתו ויכריחו להתעקש, אזי ח"ו אין שכינה חשובה נגדו, וכיון שבא לכלל ניצוח, אזי רצונו משחדו לעבור על כל זדון בשאט נפש, ולא לשוב מפני שום דבר, הן מה ששייך למדת דרך ארץ והן מה שנוגע לחברו כנפש.

הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל מלמדנו (בספרו **שיחות מוסר** - מאמר פח) פן נוסף בתוכחה: יוכיח באופן שלא יגרם לחברו חרדה ויאוש, שכן אין סכנה כסכתנו! אלא עליו לשקול היטב איך להוכיח ובמה להוכיח.

בעיקרון זה, מבאר רבי חיים את דברי חז"ל שביארו, מדוע לא הוכיח יעקב אבינו את בניו אלא רק סמוך למיתתו: "אמר, ראובן בני, אני אומר לך מפני מה לא הוכחתך כל השנים הללו, כדי שלא תניחני ותלך ותדבק בעשו אחי" (רש"י דברים א-ג).

ולכאורה תמוה: הרי כבר אמרו חז"ל (שבת נה:): "כל האומר ראובן חטא אינו אלא טועה" [וכהערתו של **הגר"ע ברזל זצ"ל** בפשר הלשון "אינו אלא", שלא רק בזה טועה, אלא כל גישתו בהבנת גדלותם הנשגבה של מאורי האומה הוא בטעות]. וגם כשיעקב הוכיחו, לא הוכיח על עצם המעשה אלא רק על מדת הבהילות שנתגלתה במעשה, מדה שלא היתה ראויה להיות אצל ראובן לפי מדרגתו. וא"כ יש להבין, מה מקום היה ליעקב לחשוש שאם יוכיחו אזי יעזבו ראובן וידבק בעשיו?

אלא התשובה: יעקב חשש כי כשישמע ראובן את תוכחתו, יעמוד על טעותו, ויכנס למצב של חרדה גדולה עד מאוד, ובמצב כזה האדם נתון בסכנה נוראה, עד כי היה מקום ליעקב לחשוש, שהיצר יכשיל את ראובן עד שיתייאש לגמרי, ויעזבו וילך לדבוק בעשיו.

"צפירה" חוזרת...

הסבא מסלבודקא קרא פעם לאחד הבחורים והשמיע באוזניו דברי מוסר ותוכחה שצריך היה להשמיע באזניו. והנה כעבור שבוע בלבד, קרא שוב לאותו בחור, ושוב חזר ואמר לו בדיוק את אותם דברי המוסר שכבר אמר לו שבוע קודם לכן.

תמה הבחור והעיר: "הלא אותם הדברים כבר אמר לי הרב לפני שבוע?" ענה לו הסבא מסלבודקא: "וכי כאשר תהיה בתחנת הרכבת בלונדון, תעמוד שם על הפסים והרכבת תתקרב והקטר ישמיע צפירה כדי שתזוז מן המקום, כלום תאמר גם אז ששמעת כבר אתמול את קול הצפירה?!"

שאל איך ויגדך - ח"ב

"האיר פנים אלי ודיבר טובות"...

מעשה בבחור יתום וגלמוד מתלמידי הישיבה שמרוב מצוקה ועוני החליט יום אחד לנטוש את ספסל הלימודים על מנת לצאת ולחפש פרנסה לעצמו בשוק החיים. הוא החל לעבוד בשכר אצל חנווני מסויים בשכונת בית ישראל.

הדברים הגיעו אל מנהל ה"ת" שהבחור למד בו בילדותו. ניסה הלה לשלוח לו רבנים ומורים שישפיעו על הבחור לחזור אל הישיבה, אך ללא הועיל.

לבסוף פנה אל **הגר"י צדקה זצ"ל** וביקש את התערבותו. מיד יצא לעבר חנות המכולת בה עבד הבחור, החליף עמו מספר מלים ולפליאת כולם שב הצעיר מיד להיכל הישיבה. במרוצת הזמן גדל לתלמיד חכם מובהק.

לימים סיפר אותו נער בגילוי לב: "כל הרבנים שניסו לשכנע אותי, לא הקשבתי להם כלל, משום שהזעיפו אלי פנים ודיברו קשות... אם לא תחזור אל הישיבה, סופך יהיה ש... ואילו חכם יהודה האיר פנים אלי ודיבר טובות. בעדינות רבה הצביע על הצד החיובי, והדגיש כמה מאושר אהיה אם אמשך ללמוד תורה... גם חיוכו המלבב כבש אותי לגמרי... לא יכולתי בשום פנים לסרב לו..."

וזאת ליהודה

בעדינות ובחיוך...

כשנצרך הגאון **רבי נתן צבי פינקל זצ"ל** להעיר ולהוכיח, עשה זאת בעדינות ובחן, בנעימות וברגישות: באחד הכוללים של ישיבת מיר היתה פעם תקופת רפיון בשמירת הסדרים. במסיבת סיום הזמן, העיר רבי נתן צבי על כך, בדברי הסיום, ברוח טובה ובחיוך וכך אמר:

"קיבלתי היום מכתב מצחיק. על המעטפה כתוב "לכבוד הרב פינקל רחוב העצלים (במקום "העמלים"), ירושלים". אמרתי בלבי שזו לא סתם טעות, זה איתות משמים שאומרים לי: אל תתעצל תעשה משהו! אלא שאני לא יכול לבד בלי שיתוף פעולה מצידכם, אז אנא תעזרו לי. בואו ונתחזק בשמירת הזמן..." בדברים אלו, גם עורר, וגם העלה חיוכים.

בכל נפשך

בחכמה ובנועם...

באחד הימים שמע הגה"צ **רבי ראובן קרלינשטיין זצ"ל**, שלא במתכוון, כיצד יהודי מותח ביקורת על תלמיד חכם נודע בשערים, רבי ראובן פנה אליו בחכמה, בנועם ובמאור פנים וביקש ממנו: "אנא ממך, האם תאבה למנות עמי יחדיו את שבע מצוות בני נח".

האיש, שלא הבין את פשר הבקשה, נענה מיד לאתגר והחל למנות בקול: "עבודה זרה, גילוי עריות, שפיכות דמים, גזל ו...". הוא הגיע עד המצוה הרביעית ונאלם דומיה בבושת פנים.

פנה אליו רבי ראובן ואמר לו בנועם התוכחה: "הגע בעצמך, אנו אזובי הקיר, שאפילו את שבע המצוות שנצטוו הגוים, אין אנו יודעים לספור כהלכה. א"כ, כיצד יכולים אנו לדבר סרה על אנשים הבקיאים בכל התורה כולה, ובכל תרי"ג המצוות על כל פרטיהן ודיקדוקיהן?!"

יחי ראובן - ח"ב

טוב וראוי לכל אדם לשית על לבו מצוקות בני ישראל כדי שיתפלל עליהם תמיד!

נלמד ממה שנצטווה אהרן 'ונשא אהרן את משפט בני ישראל על לבו לפני ה' תמיד' (פרק כח-ל)

ופירש הספורנו: כדי שיתפלל עליהם שיזכו במשפט. עכ"ל. נמצאנו למדים, שכדי להתפלל כראוי על בני ישראל, יש הכרח לשאת על הלב את צרכיהם של ישראל. יש הכרח לחוש בצערם.

בספר באר מים חיים פירש: אהרן הכהן היה בבחינת ליבם של ישראל. כשם שהלב מרגיש ראשון בכל כאביו של הגוף, כך גם אהרן היה מרגיש בצערו של כל אדם מישראל והיה מתפלל בעדו. זהו שאמר הכתוב "ונשא אהרן את משפט בני ישראל" - כל מיני יסורים וצער שבאו על בני ישראל, היה אהרן מרגישם ונושאים "על לבו" והיה מתפלל על כך לפני ה' יסייר מהם את הצער ויבטל מהם את היסורים.

עד כמה נדרש מכל אדם, ובוודאי מהצדיקים, להיות נושאים בעול הכלל והפרט, לחוש בצערם ולהתפלל בעבורם ולבקש אף על החוטאים, מוכיח הגרא"א דסלר זצ"ל (בספר זכרון למכתב מאליהו ח"ב) מדברי חז"ל ומקדים לכך מספר קושיות:

(א) אמרו חז"ל "כל ישראל ערבים זה לזה" (שבועות לט.) וצ"ב: ממה נפשך, אם ישנה בחירה חופשית לכל אדם בפני עצמו, למה יסבול האחד בשביל חברו שבחר ברע. ואם נחשבים כל ישראל אחד, היה צריך להיות שגם בחירתם לא תהא נחלקת ונפרדת!?

(ב) אמרו חז"ל (ברכות י.) על דוד המלך שהתפלל "יתמו חטאים" ולא חוטאים. ותמוה: איך אפשר להתפלל שלא יחטא חברו, הרי "הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים" (שם לג.) ולחברו ישנה בחירה גמורה, נמצא שתפלתו תפלת שוא!?

(ג) אמרו חז"ל (ב"מ פה:) על רבי חייא ובניו כי אלמלא הפריעום בתפלתם היו מביאים את המשיח. ותמוה: איך יתכן שתיוקן כזה יבוא ע"י יחידים לטובת הכלל, הרי לכך צריכים כולם להתפלל ולתקן כל אחד את עצמו, ובלא זה נמצא שקיבלו את תיקונם ללא בחירתם!?

(ד) אמרו חז"ל (מכות יא.) שאמותיהם של כהנים גדולים מספקות לגולים בעיר מקלט שרצחו בשוגג, מחיה ומזון כדי שלא יתפללו על בניהם הכהנים שימותו ויוכלו לצאת לחפשי. ואומרת הגמרא שהכהנים חטאו בזה שלא התפללו על בני דורם שלא יחטאו ושלא תארע תקלה על ידם. ותמוה: איך תועיל תפלתם זו, והרי יש בחירה עצמית לכל אחד! [וכן תמוה כיצד התפלל משה על יהושע שלא יכשל בעצת המרגלים (סוטה לד:) הרי זה תלוי בבחירתו של יהושע!].

וביאר הרב דסלר פשרם של דברים, שאמנם כל ישראל ערבים, כך לענין החטא וכך לענין התיקון. וכל העושה מצוה מזכה קדושה לו ולכל ישראל, וכל המצטער על הרע זוהה הוא לכל ישראל, ומצינו שרצונו של אדם פועל ומשפיע הרבה [כגון עין הרע וקנאה], ואם רצון רע פועל כך, כל שכן רצון טוב פועל לטובה.

וידוע, כי לכל אדם ישנה בחירה לפי מדריגתו. ועל כן, אם אדם גדול מצטער הרבה על חטאת הרשעים, זה מעלה אותם למדריגה גבוהה יותר ומכניס בהם גדר קדושה ע"י הבחינה של "כל ישראל ערבים" שכל ישראל מאוחדים כאחד. זה התיקון שיכול הצדיק לתקן ע"י תפלתו וצערו, במדרגת הרשעים.

לפי"ז מובן מה היה בתפלת דוד על החוטאים כדי להועיל שלא יחטאו, כי אף שבסופו של דבר תלוי החטא בבחירתו של האדם, אבל את המדריגה, שבה תהיה בחירתו, מעלה תפלתו של הצדיק, וזו היתה התביעה על הכהנים הגדולים, שלא התפללו על אנשי דורם להעלותם במדריגתם. וממילא בחירתם לא תביאם לתקלה כזו.

להעתיר על הסובלים טרם בואם...

סיפר כ"ק האדמו"ר רבי שלמה מבאבוב זצ"ל על זקינו כ"ק האדמו"ר רבי חיים מצאנז זצ"ל: פעם הגיעה אליו אשה קשת רוח מסובלת ביסורין קשים והתחננה שיתפלל לישועתה. האציל עליה רבי חיים מבירכותיו. אך עדיין לא נתקרה דעתה של האשה בכך, והוסיפה לשפוך שוב ושוב את מר לבה.

התבטא על כך הרבי: "אשה זו חושבת כי לאחר שאני גומר לקרוא קוויטל, עלי לעמוד בקרן זוית ולומר עבורה מזמורי תהלים בפניה, ולכן בראותה איך אני ממשיך לשבת ליד השולחן, נדמה לה כי לא שמתי לב לדבריה. אבל לאמתו של דבר כבר התפללתי בעדה עוד לפני בואה, כי בכל יום בבוקר אני מעתיר לה' שכל האנשים אשר יבואו אלי היום, יוושעו בכל צרכיהם ויתמלאו כל משאלות ליבם לטובה.

היכל באבוב

לעשות הכל כדי לחוש את הצער...

סיפר הגר"י זילברשטיין שליט"א: זכורני מעשה בראש הישיבה הגאון רבי אייזיק שר זצ"ל, שכל התלמידים התפעלו. היה זה בתקופה שבה חלתה רעייתו הרבנית ואושפזה בבית החולים הדסה בירושלים.

רבי אייזיק חפץ בכל לבו ונפשו, לחוש את צערה של רעייתו יומם ולילה, לשלימות תפלתו עליה מעומק הלב, עד כדי כך שהתקשר במיוחד אל שר הפנים דאז, וביקש אישור לשהות עם הרבנית באותו חדר בבית החולים. הוא נימק בקשתו, שאם לא יהיה סמוך אליה, לא יוכל לחוש די הצורך את הצער והכאבים של אשתו...

כשקיבל את האישור, נסע עם רעייתו, ושניהם יחד "אושפזו" בבית החולים למשך מספר שבועות, ובכך גם ראה מקרוב מה עובר על רעייתו ואיזה טיפולים היא מקבלת וזה היקל עליה מאוד.

הלמות עמלים

להצלתם של יהודי בגדד...

בשלהי שנת תש"ט וראשית שנת תש"י סבלה הקהילה היהודית ב'בגדד' רדיפות קשות מהשלטונות בעיקר בגלל כוונתם לעלות לא". הצדיק רבי סלמאן מוצפי זצ"ל, ערך תפלות רבות לשלומם.

בתחילת אדר תש"י, ערך יום תפלה המוני על מצפה הר ציון מול הכותל המערבי. לבש שק והעלה עפר על ראשו. ישב על גבי קרקע ובכה וזעק עם כל הקהל, אנשים נשים וטף, לשלומם של יהודי בגדד וכך נמשכה התפלה כל הלילה.

יומיים אחרי התפילה, פירסמה ממשלת עירק חוק המתיר ליהודים הרוצים בכך, לעזוב את גבולות המדינה, ותהי הרווחה. למעלה ממאה אלף מיהודי עיראק עלו אז לארץ ישראל.

עולמו של צדיק

מזל תפלה ודמעו...

הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל נשא תמיד על לבו את צערם של תלמידיו. אחד התלמידים תינה בפניו שאביו בבית החולים ובקש שיתפלל לרפואתו השלמה. הוא נטל את הפתק וצירפו למאות השמות עליהם התפלל בקביעות. אך לא הסתפק בזה. כעבור ימים אחדים, הופיע רבי נתן צבי בבית החולים לבקר את החולה אף שלא הכירו, לתדהמת החולה ומשפחתו.

ומעשה בבחור שביקש להתקבל לשיבה ורבי נתן צבי סירב לקבלו. גם לחצים גדולים שהפעיל אותו בחור לא הועילו, מי שראה את החיצוניות של הנער יכל להבין מדוע רבי נתן צבי מסרב לקבלו.

לאחר כמה ימים נכנסה אמו של הבחור לביתו של רבי נתן צבי והחלה להתחנן בדמעות שלישי: "רבי, אל הנער הזה אני מתפללת בדמעות בכל ליל שבת בהדלקת הנרות שיגדל בתורה ויראת שמים..." מול המלים והדמעות הללו של האמא לא יכול לבו של רבי נתן צבי לעמוד, ומיד קבל את הבחור לשיבה. תקופה קצרה לאחר מכן חל באותו בחור מהפך, ועד היום הוא אברך נכבד וחשוב בשיבה.

בכל נפשך

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

סיפורים קטנים עם מסר לא-קטן

תחנה המרכזית הישנה, דרום תל אביב.

הילדה הקטנה השתרכה לצד אימה. הן שוטטו יחדיו עד שֶׁתֵּת-הַתְּזוּנָה בה לקתה הילדה הכריעה אותה. היא התמוטטה. עוברים ושבים נזעקו להעיר אותה מעלפונה.

אחד מבעלי החנויות החליט על אתר לתמוך בהן. הילדה הוכנסה לפנימייה חרדית, גדלה והתחנכה עד שהקימה בית בישראל. ולבסוף: הסוחר שילם מכיסו הפרטי את כל הוצאות החתונה!

נולד בן ראשון והסוחר כיסה את הוצאות הברית. כאשר נולד בן שני ביקש אבי-הבן לכבד אותו בסנדקאות, בתגובה להצעה השיב בזה הלשון:

"אם היית יודע מאיפה הכסף שלי – לא היית מכבד אותי בסנדקאות!"

אבי-הבן נבהל, אך לא העז לשאול...

במקום זאת ניגש לכמה סוחרים באזור התחנה המרכזית הישנה, והתעניין במה עיסוקו של פלוני? התשובות זעזעו אותו: מדובר באחד מראשי הפשע באזור שמתפרנס מ"דמי חסות" שנעשקים בְּרִשָׁע מסוחרים תמימים!

הצטמרר האברך והחליט מיידית לנתק כל קשר עם הפושע.

* * *

חלפה שנה ונולדה לו בת. הוא אפילו לא טרח לִיָּדַע בבשורה את מטיבו לשעבר. אך להפתעתו הרבה הסוחר עצמו התקשר להתעניין "מדוע לא סיפרו לי על השמחה?"

בלית-ברירה רמז לו האברך אודות "קְלָא דְלָא פְּסִיק" (השמועות הרעות) אודותיו...

ביקש ממנו הסוחר שיבוא לפגוש אותו בחנות. האברך שלא רצה להיות כפוי-טובה הגיע לפגישה שם סיפר לו הסוחר כך:

"לפני עשרים שנה ניסה אחד מראשי הפשע לסיים את חיי רב יעץ לי לקבל על עצמי לתמוך במשפחה, ובכח ה"צדקה תציל ממות" אנצל. אך כעת שאינך רוצה להיתמך ממני לפחות תברך אותי באריכות ימים.

האברך אמנם בירך, אך בתוך פחות מעשרים וארבע שעות השיגה יד אלמונית את אותו סוחר. הניסיון שמלפני עשרים שנה - צלח הפעם! רח"ל.

מגיד מישרים, הגאון רבי ששון פנירי שליט"א, סיפר את המעשה הנורא הזה והמסר שניתן ללמוד ממנו נורא לא

פחות:

כל מי שהתבונן במעשיו הנאצלים של הסוחר - במשך עשרים שנה תמימות!!! - הגיע למסקנה הפשוטה שהסוחר מחזיק בחיים את האומללה.

אך מה הייתה האמת? מה? שאותה אומללה היא-היא שהחזיקה אותו בחיים!

* * *

וכעת לסיפור נוסף בו משתף אותנו הקורא הנאמן 'אביגדור':

יצאתי מתל-אביב לכיוון הצפון הרחוק, בקו 841. בחצות הלילה ירדתי בכביש הראשי בסמוך לחצור, והמתנתי לרכב שיעלה אותי לעיירה. לידי עמד חסיד גור, שאף הוא המתין למישהו שיקרב אותו אל ביתו שבקריה החסידית.

הכביש לא שקק רכבים, ואנחנו ממתנינים בסבלנות - וכי הייתה לנו ברירה אחרת?

סוף-סוף ראינו רכב שמגיע ומאותת שמאלה, משמע הוא בדרכו לחצור. מבלי שביקשנו עזר הרכב לידנו. נכנסנו והנהג שאל: 'להיכן אתם צריכים?' ענינו לו שלא נטריח אותו, ושיוריד אותנו ליד בנין המועצה. הוא "הסביר" לנו. 'לא שאלתי איפה לעצור, שאלתי לאן אתם צריכים?'

הוא לקח את החסיד ל'קריה החסידית' ופנה אלי ושאל: 'ולאן אתה צריך?' עניתי לו שוב: 'אני לא רוצה להטריח אותך בשעה כזו מאוחרת, תעצור לי ליד בנין המועצה וזה יהיה מצויני!'

הנהג כמעט נעלב ואמר בהתרגשות:

'אתה הרי יודע שכאשר הולך האדם לבית-עולמו הוא לא לוקח איתו את המכונית, אלא את מה שהוא עשה עם המכונית!'

הוא היה כל-כך נחרץ שהיה ברור שעלי "להיכנע" ולגלות להיכן אני צריך...

* * *

זה לא רק סיפור יפה על אדם נפלא, אלא ממש קשור לעלון הנפלא ביותר איש-לרעהו. ואסביר מדוע: 'איש' = בגימטרייה: 311 'לרעהו' = בגימטרייה: 311. זה מה שעלון 'איש-לרעהו' מבקש תמיד ללמד אותנו שהזולת לא פחות ממך, שה'רעהו' שווה כמו ה'איש'. ואהבת לרעך כמוך...

התחושה הזו התעוררה אצלי כאשר היה ברור לבעל הרכב, שבדייק כמו שהוא מגיע עם הרכב עד הבית שלו - גם אני צריך להגיע עם הרכב שלו עד הבית שלי...

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון? ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

ליקוטים וסיפורים נפלאים - תצוה

"ואתה תצוה את בני ישראל" (כז, כ)

בפרשה זו לא מוזכר שמו של משה. מסביר בעל הטורים: הטעם הוא משום שאמר משה "מחני נא מספרך אשר כתבת"... נמצאנו למדים עד כמה נשא משה רבינו בעול מצוקתן של ישראל, עד שהיה מוכן אף למסור נפשו למען הצלתם.

הגה"צ רבי רפאל ברוך טולידאנו זצ"ל הגיע אל העיר אוז'דא, לאחר שקיבל פניות רבות מיהודים עניים ודלים שתינו בפניו את מצוקתם

הקשה. נכבדי העיר קיבלו את פניו בכבוד מלכים, ודאגו לו לאכסניה מכובדת בביתו של אחד מעשירי העיר אשר זכה בזכות המיוחדת.

למחרת, התכבד רבי רפאל ברוך לשאת דברים בפני יהודי העיר שהתכנסו בבית הכנסת המלא מפה לפה. את דרשתו פתח רבי רפאל ברוך בתיאור מאורעות הלילה האחרון. "שכבתי במיטתי ורעדתי מקור - "הכריזו" - לא יכולתי להרדם כל הלילה מרוב קור!"

העשיר אשר בביתו לן רבי רפאל ברוך, נדהם, נכלם ונבוך. כלום יעלה על הדעת

שהצדיק לא חש בביתו בנוח ואף סבל מן הקור? וכיצד ישא עתה פנים?

הוא לא יכל להתאפק ומיד פנה אל רבי רפאל ברוך: "רבי, אני מצטער כל כך! דאגתי שהרב יקבל את השמיכות המשובחות ביותר, העבות ביותר והמחממות ביותר! אנא, יסלח לי הרב!"

נענה לו רבי רפאל ברוך והשיב: "תנוח דעתך. הלילה לא סבלתי באופן אישי מהקור. השמיכות היו מחממות והאירוח היה מעולה ביותר. אולם המחשבה על כך שישנם כאן בעיר יהודים עניים,

הסובלים מקור, היא שגרמה לי לרעוד! הרגשתי כל הלילה את צערם של העניים שאפילו שמיכות פשוטות אינן להם כדי לחמם את עצמם. המחשבה על כך לא הניחה לי להרדם. אני עומד כאן ומכריז כי לא אעזוב את העיר, לפני שתהיינה בידי מאתיים שמיכות לשם חלוקה לעניים!"

ואכן, עוד באותו מעמד נידבו עשירי אוז'דה מאתיים שמיכות, ואף קיבלו על עצמם לדאוג לרווחתם של אחיהם העניים ולא להניח להם עוד להגיע למצוקה כה קשה.

(קדוש וברוך)

"שמן זית זך כתית למאור להעלת תמיד" (כז, כ)

רבי חיים מברסק נפגש פעם עם האמרי אמת" בגור, והשנים שקעו מיד בשיחה תורנית.

הזכיר רבי חיים את המובא במדרש תנחומא: "אמר רבי חנינא סגן הכהנים, אני הייתי משמש בבית המקדש ומעשה ניסים היו במנורה, משהיו מדליקים אותה בראש השנה לא היתה מתכבה עד שנה אחרת", ותמה:

"מעודי התקשיתי בהבנת דברי המדרש הללו, שהרי מצוה להדליק את המנורה מידי יום, ואיך קיימו בבית המקדש את המצוה אם המנורה דלקה כל השנה?"

נענה הרבי והשיב על-אתר תשובה קולעת: "הרי פסק הרמב"ם, שהנותן שמן לתוך נר דולק חייב משום מבעיר, נמצאנו למדים אפוא, שאפשר לקיים מצות הדלקה על-ידי הוספת שמן לנר דולק.

כך היה במנורת בית המקדש, הנרות דלקו כל השנה, אולם מדי ערב היו מוסיפים בה מעט שמן, ובכך היו מקימים מצות הדלקה."

גְלוּת גְלוּת וי גְרוּיִס / שְׁוֹעֵר בִּיסְטוּ...

גְלוּת זֶה כְּשֶׁהָאָדָם נִמְצָא בְּמִצּוּקָה, כְּשֶׁהַמְּקוֹם שָׁבוּ הוּא נִמְצָא גּוֹרֵם לוֹ לְתַחוּשָׁה רַעָה.

יֵשׁ שְׁלוֹשָׁה סוּגֵי גְלוּיּוֹת:

יֵשׁ אֶת הַגְלוּת הַרְגִילָה, יְהוּדִים טוֹבִים הַשְּׂרוּיִים בֵּין הַגּוֹיִים.

הַנְּכָרִים מְצִיָּקִים לָהֶם, מְצַרִּים אֶת צַעֲדֵיהֶם. גְלוּת!

יֵשׁ אֶת הַגְלוּת הַקְּשָׁה יוֹתֵר, גְלוּת שֶׁל יְהוּדִים בֵּין יְהוּדִים.

שְׂכָנִים שְׂמִצִּיקִים לָהֶם, חֲבָרִים שְׂפוֹגְעִים בָּהֶם, סְבִיבָה שְׂאִינָה תוֹמְכֶת...

וַיֵּשׁ אֶת הַגְלוּת הַשְּׁלִישִׁית, הַקְּשָׁה בְיוֹתֵר: גְלוּת שֶׁל הָאָדָם בְּתוֹךְ עַצְמוֹ! כְּשֶׁהַמְּצַב הָאִישִׁי שָׁבוּ אָנִי נִמְצָא גּוֹרֵם לִי לְמִצּוּקָה, לְחֶסֶר נוֹחוֹת, לְרִצּוֹן לְבָרַח... מְכִירִים?

אוֹמְרִים צְדִיקִי בֵּית בְּעִלּוֹא: כְּשֶׁאָדָם נִמְצָא בְּגְלוּת בֵּין הַגּוֹיִים - זֶה לֹא כֶּךָ נוֹרָא, כִּי הוּא יָכוֹל לְבָרַח! אֵף אֶחָד לֹא בִקֵּשׁ מִמֶּנּוּ לְהִשָּׂאֵר וְלִסְבֹּל! וְאִפְלוּ כְּשֶׁהוּא אֵינּוּ יָכוֹל לְבָרַח - הַרוּחַ הַיְהוּדִית שָׁבוּ חִזְקָה וְאִתְּנָה, נוֹסְכֶת בּוֹ כּוֹחוֹת...

וְהָאֵמֶת, גַּם כְּשֶׁאָדָם נִמְצָא בְּגְלוּת בֵּין יְהוּדִים אַחֲרִים, כְּשֶׁהִסְבִּיבָה מְצִיקָה - גַּם אָז אֶפְשֶׁר לְבָרַח! לֹא חֲבִיבִים לְהִשָּׂאֵר וְלִסְבֹּל! אֶפְשֶׁר בְּהַחֲלֵט לְחַפֵּשׂ מְקוֹם רְגוּעַ יוֹתֵר, סְבִיבָה תוֹמְכֶת יוֹתֵר - וְהִכָּל יְבוֹא עַל מְקוֹמוֹ בְּשָׁלוֹם!

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - תצוה

שיזכה שיאמרו על בנו את מה שאומרים על הבן הזה...? פנו הם לרבם ושאלו אותו לפרש הדברים, הסביר להם הביה"ל שח"ו לא הוציא מפיו דברים מן השפה ולחוץ אלא באמת התכוון למה שאמר: "הבן הזה שידוע קצת חומש, הוא תלמיד חכם יותר מאביו... אני מאחל לעצמי שגם אני אזכה לבן שיאמרו עליו שהוא תלמיד חכם יותר מאביו..."

"ועשית בגדי קודש לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת ואתה תדבר אל כל חכמי לב..."

ועשו את בגדי אהרן לקדשו לכהנו
(כח, א - ב)

המקראות שלפנינו מראים על הצורך והתועלת שבבגדי השרד בגדי הקודש הנעשים לאהרן הכהן הגדול מאחיו. אבל במבט ראשון נמצא בנקל את הסתירה שבין הכתוב הראשון לשני - בשעה שהכתוב הראשון מוכיח לנו כי בגדי הקודש נעשים לכבוד ולתפארת, בא הכתוב השני ומגלה כי בגדי הקודש נעשו לקדשו לכהנו לי, ולכאורה הם שני כתובים

אבל, מה קורה בגלות השלישית, הקשה! אנשים מנסים לברח מהמצב האישי שלהם, מהמקום שבו הם נמצאים... אבל את האמת פלנו יודעים: לברח מהמצב האישי, מכאבי הנפש הפנימיים - זו אינה אפשרות! אין לאן לברח! הפאבים יצטרפו אלינו לכל מסע נדודים... מה עושים?? במקום לנסות לברח למקום אחר - עלינו להפך את עצמנו למקום הטוב והמוגן! אם אנחנו רוצים להנצל מהגלות האישית והקשה - עלינו להתחיל להתמודד! עלינו להסכים להבין שהגלות הזו - היא המקום שהבורא בחר עבורי! שם הוא רוצה שאתמודד! דוקא מתוך הנקדה החשובה והנמוכה הזו הוא רוצה שאפיר אותו! אם נסכים להבין שהבורא בחר עבורנו את מסלול החיים הטוב והמתאים ביותר עבורנו - זו תהיה הגאולה בעצמה! כי שוב לא יהיה לנו רצון לברח...

המכחישים זה את זה.

בדרך צחות יש לפרש באופן זה, כי למשה רבינו ע"ה העניו מכל האדם, לו מותר לגלות את הסוד כי בין הטעמים השונים של בגדי הכהונה יש גם טעם של "כבוד ותפארת" - כבוד ותפארת דקדושה, גם אם הוא ידע כי כבוד ותפארת הם ערכים חשובים לצרכי גבוה אין חשש שיבוא הוא ויתבע כבוד ותפארת לצרכי חולין, כי רחוק הוא מהם כרחוק מזרח ממערב, אבל לאחרים - "חכמי לב" סתם, להם אסור לגלות רז זה, אסור להם לצרף מחשבת "כבוד ותפארת" במלאכת שמים, פן יבאו לידי

"ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך" (כח, א) היה זה באמצע שיעורו של הגרי"ד סולובייצ'יק זצ"ל (בעל בית הלוי) בישיבת וואלוו'ין. לפתע נכנס לחדר יהודי לא מוכר.

חזותו הוכיחה עליו כי הוא מפשוטי העם, בור ועם הארץ, בידו החזיק את בנו הקטן. פנה היהודי לבעל הבית הלוי ואמר: "כל הילדים שלי בורים ועמי ארצות, אינם יודעים קרוא וכתוב, חוץ מהילד הזה, הכנסתי אותו לחיידר, כעת אני רוצה שהרבי'ה יבחן אותו ויראה אם הוא באמת יודע".

התלמידים הרגישו שלא בנוח, הם נעצו את מבטם באורח הבלתי קרוא. זאת לא התנהגות! אי אפשר להכנס בלי רשות לחדר השיעורים ולהפריע כך באמצע השיעור...! אך הבית הלוי, רוח אחרת היתה עמו, הוא קרא בחביבות לאותו אדם וכיבדו לשבת, ואת הילד הושיב על ידו וליטפו בחום: "למדת חומש" ? "כן". "איזה חומש למדת?" "ויקרא".

התחיל הבית הלוי לשאול אותו: מה הפשט בפסוק הזה, ומה הפשט בפסוק ההוא. והילד עונה, משיב מה שמשיב, עד היכן שידיעתו משגת... פנה הבית הלוי לאבא ואמר לו בהתלהבות

ובשמחה: "הלואי שאזכה שיאמרו על בני מה שאומרים על בנך זה!" שמע האב את דברי הבית הלוי, ופרץ בבכי של שמחה והתרגשות. חשב לעצמו: אם 'הרבי הגדול' בחן את הבן שלו ושיבח אותו כל כך, בוודאי הבן שלו עילוי גדול. ברוך ה' שזכה לכך!

התלמידים התפלאו מאד למשמע הדברים, אפשר להבין שרצה רבם לשמח את האבא, אבל לאחל לעצמו ברכה כזו,

לעי"נ האשה החשובה מרת
מרים יוכבד ב"ר צבי
ליבוביץ ע"ה - כ"א מר חשון תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - תצוה

אמנם בכך עדיין לא היה די, והכהן עדיין צריך היה לדעת כיצד ובאיזה סדר לצרף את האותיות שהוארו, כדי להרכיב מהן את התשובה לשאלתו, לצורך כך נזקק הכהן לתומים. לאחר שהיה הכהן מכוון בשמות הקודש של התומים, שרתה עליו רוח הקדש, שגילתה לו איך ובאיזה סדר לצרף את האותיות.

(רמב"ן)

"ונשא אהרן את משפט בני ישראל על לבו לפני ה' תמיד" (כח, ל)

אחד מרבני אחת הישיבות נכנס לביתו של הגראי"ל שטיינמן זצ"ל וביקש לשאול ממנו עצה, מה נכון לעשות כאשר צוות הנהלת הישיבה מבקשים

לזרוק בחור סורר שאינו לומד ומפריע לסדרי הישיבה? הוא הוסיף לומר לרבנית שפתחה את הדלת: אני יודע שבדרך כלל תשובתו "לא לזרוק" ורק אני רוצה לדעת מה לענות להנהלה.

הרבנית סירבה בכל תוקף שישאל את הרב.

השואל התפלא מאוד על כך והביע את תמיהתו מדוע אינו יכול לשאול?

אמרה לו הרבנית: "אתה חושב שהוא

אומר "לא לזרוק את הבחור" וזהו?! תדע שהוא יושב אח"כ ואומר תהלים בלילה בדמעות שליש שההוראה שלו לא תזיק לאף אחד ולא תפריע לאף אחד. הוא לוקח על עצמו את מלוא האחריות, ואיני יודעת אם כוחותיו יעמדו לו לשאת זאת..."

(הלמות עמלים)

"ונשא אהרן את משפט בני ישראל על לבו לפני ה' תמיד" (כח, ל)

העיד הגאון הרב אלבו שליט"א: כשהיה הגאון רבי בן ציון אבא שאול

טעות לרדוף אחר הכבוד גם במילי דעלמא וצרכי חולין, לכן נצטוו משה מפי הגבורה להגיד לחכמי לב שיעשו את הבגדים רק בכוונה עליונה זו "לקדשו לכהנו לי". (אמרי דעת למהר"ם שפירא)

"ואתה תדבר אל כל חכמי לב... ועשו את בגדי אהרן לקדשו לכהנו לי" (כח, ב-ג)

שני טעמים מוזכרים כאן בפסוקים במצות עשיית בגדי כהונה גדולה: האחד "לכבוד ולתפארת" - כדי שיראה בהם אהרן מכובד ומפואר, והשני, "לקדשו לכהנו לי" - כדי שיהיה מלובש בגדים מקודשים לצורך עבודתו הקדושה במשכן.

ויש להסביר שהטעם הראשון נתן להמון העם, אלו האנשים המכבדים ומוקירים רק אדם שהוא הדור בלבשו, למען אנשים אלו, הוצרך אהרן לבגדים שהם "לכבוד ולתפארת".

לעומת זאת, "חכמי לב" שהם המבינים בפנימיותם של דברים, להם נאמר הטעם השני, שבגדי אהרן נעשים לא רק לכבוד ותפארת, אלא בעיקר מהטעם הפנימי - כדי "לקדשו לכהנו לי".

(רבי שמעון סופר)

"ונתת אל חשן

המשפט את האורים ואת התומים" (כח, ל)

האורים והתומים היו שני שמות קדושים, שהושמו בין כפלי החשן של הכהן הגדול. יש להבין, לשם מה היה צריך את שניהם, ולמה שימש כל אחד מהם?

האורים, כשמש היו - שהיו מאירים, בשעה שהיה הכהן הגדול נשאל שאלה על ידי מלך או ציבור, היה חוזר על השאלה בפני האורים, והיו מאירים אותיות מסוימות בחושן, אשר מצירופן היתה מתקבלת התשובה לשאלה.

כַּעֲנַן שְׁאוֹמְרִים בְּשֵׁם הַרְה"ק ר' שְׁלֹמֹה מִקְרָלִין זְצוּק"ל, עַל מֵה שִׁפְרִישׁ"י בְּחֻמֶּשׁ עַל הַפְּסוּק וְאַהֲבַתְּ אֶת ד' אֱלֹקֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ (דְּבָרִים ו, ה) 'שְׁלֹא יִהְיֶה לְבָבְךָ חֲלוּק עַל הַמָּקוֹם'. וְאָמַר הַפְּרוּשׁ, אֲשֶׁר בְּכָל מָקוֹם שֶׁהוּא, יַעֲבֹד אֶת הַשֵּׁי"ת. כִּי יֵשׁ בְּנֵי אָדָם כְּשֶׁהֵם בְּאֵיזָה מָקוֹם וְאֵינָם עוֹבְדִים לַהֲשִׁי"ת, אֹמְרִים שֶׁהַמָּקוֹם גּוֹרֵם, כִּי אִם הָיָה בְּמָקוֹם אַחֵר, בְּיָדָאֵי הָיָה עוֹבֵד לַהֲשִׁי"ת. עַל זֶה אָמַר שְׁחֲלִילָה לֹמַר בֵּן, כִּי לֹא הַמָּקוֹם גּוֹרֵם ח"ו אֵיזָה מְנִיעָה לַעֲבֹדֹתוֹ ית', כִּי כִּינּוּן שֶׁהַכֹּל מֵאֲתוֹ ית', וְרִצּוֹן הַשֵּׁי"ת הוּא שִׁיְהִיָּה הָאָדָם כַּעֲת בְּמָקוֹם הַזֶּה, מִסְתַּמָּא גְלוּי לְפָנָיו ית' שְׁזָה הַמָּקוֹם לֹא יִגְרֵם שׁוּם מְנִיעָה ח"ו לַעֲבֹדֹתוֹ ית', רַק הַמְנִיעָה הוּא מֵצַד הָאָדָם, לְכַף אָמַר: 'שְׁלֹא יִהְיֶה לְבוֹ חֲלוּק עַל הַמָּקוֹם' שֶׁהוּא שָׁם. וְזוֹהֵי הִיְצִיָּאָה הָאֲמִתִּית מֵהַגְּלוּת הַנּוֹרָאָה וְהַקְּשָׁה בְּיֹתֵר. (נְקֻדוֹת שֶׁל אֹר - סְפִינְקָא);

לעי"נ האשה החשובה מרת
צפורה פייגא ע"ה ב"ר **משה אליעזר**
שיחי' יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - תצוה

הולכים לצבא, ועוד שאלות אודות הציבור החרדי, וקשה לו עם העניין הזה.

השיב לו רבי אברהם בין היתר: "כשאני נוסע בדרכים אין לי כל קושי לדבר איתם, חכמת התורה גדולה יותר משלהם עשרות מונים ואין קל יותר מלענות להם תשובה ניצחת".

"ואולם" - הוסיף רבי אברהם - "אני חושש מאוד שמא יישב לצידי יהודי חרדי ויתחיל לשאול אותי על הגדול ההוא ועל הת"ח ההוא, על הרבי הזה ועל רבי אחר, מי גדול יותר ומי פחות וכו' מהשיחות הללו אני פוחד מאוד! מה אני עושה במצב כזה? אני מחזיק גמרא בידי ואומר לו: "אני מורה וצריך למסור שיעור ואני צריך להכין, אם אתה מעוניין אני נותן לך את הכתובת שלי, ותוכל לבוא לשוחח מתי שתרצה, כמובן מעולם לא באו אלי הביתה...." (ויאמר הנני)

"ונשמע קולו בבאו אל הקודש לפני ה'"
(כח, לה)

רבי חיים מבריסק ראה פעם יהודי פשוט אחד, עומד בתפלה וזועק בקולי קולות. ראה רבי חיים שצעקותיו אינן מקירות לבו אלא מן השפה ולחוץ, ולאחר התפלה אמר לו: "במעילו של הכהן הגדול היו פעמונים, כדי שבבואו אל הקודש יישמע קולו. אילו היו הכהנים נוהגים כמוך וצווחים בתפלה, לשם מה היה צורך אפוא בפעמונים?..."

"ועשית ציץ זהב טהור" (כח, לו)

חז"ל לימדונו (ערכין טז.) שהציץ מכפר על עזות מצח. אלא שבפרשתנו, שני פסוקים לאחר הפסוק שבו נצטוו על עשיית הציץ, נאמר במפורש: "והיה על מצח אהרן ונשא אהרן את עוון הקדשים". יש להבין כיצד זה אמרו חז"ל שהציץ מכפר על עזות מצח כאשר בפסוק נאמר במפורש שהציץ מכפר על קדשים שהוקרבו בטומאה.

בדרך צחות אמר הרה"ק רבי אליעזר מדז'יקוב: יש כאלה שאבותיהם היו צדיקים, אך הם עצמם ראויים רק לתואר "בנן של קדושים" ותו לא מידי, יען שאין הם אוחזים מעשי אבותיהם בידיהם, אלא מאי? הללו - מחמת ייחוסם הרם - לעיתים מעיזים את פניהם ותובעים עבור עצמם כיבודים שונים ודברים שאינם הולמים אותם.

הרי לפנינו עזות מצח שנובעת כל כולה מחמת "עוון הקדשים", בשל הייחוס הנעלה של אותם בני קדושים, מעתה נמצאו שני הכתובים עולים בקנה אחד כמין חומר, ועל עזות כזו מכפר הציץ...

זצ"ל שומע על אדם שאינו חש בטוב, היה מתפלל עליו בדמעות.

אותו אדם עצמו לא בכה כפי שרבי"צ בכה עליו! יום אחד לאחר השיעור, יצא רב"צ וראה את תור האנשים הממתנים בדריכות וידע: לכל אחד צרה ומעוקה, ועוד בטרם שמע, נפרץ מעין דמעותיו: "רבוננו של עולם, כה הרבה צרות בעולם!" וכך, כשהוא דומע ובוכה, שמע ובירך...

צערו של רבי בן ציון לשמע סבל הזולת היה רב כל כך, והוכפל בחוזק הסבל ושוב במספר הבאים לפניו, עד שלבו הטהור חישב להתפלץ.

הוא שאל בשברון לב: "איני יודע במה חטאתי, שנגזר עלי להתייטר כל כך בשמיעת כל הצרות!" פעם ביקרה אותו אחותו בביתו ונרעשה לראותו יושב ובוכה.

"מה קרה" - שאלה בחרדה. "אנשים סובלים כל כך הרבה... ענה בבכיה.

(יגילו במלכם)

"ונשא אהרן את משפט בני ישראל על לבו לפני ה' תמיד" (כח, ל)

מעשה בבעל תשובה, שאביו (שהיה ידוע כאדם רשע) נפטר.

רצה בנו, שחזר בתשובה, להתפלל לפני העמוד לעילוי נשמת אביו, אך הציבור בבית הכנסת רצו למנוע ממנו להתפלל. הם טענו שלא מגיע לאביו שבנו יתפלל עליו.

באו הגבאים לשאול את הרב שטיינמן מה לעשות, האם לתת לבן להתפלל לפני העמוד?

גער בהם הרב שטיינמן: "וכי יודעים אתם איזה דינים קשים עובר הנפטר הזה בשמים?"

הוא זכה להניח בן אחד שיאמר עליו "קדיש" ו"ברכו" לעילוי נשמתו, איך זה שלא איכפת לכם?!"

ומעשה באברך שבא לשאול את הרב שטיינמן: נולד לו בן ויש לו ספק על שם מי לקרוא את הרך הנולד, שכן יש לו סבים מכמה צדדים.

שאלו הרב שטיינמן: האם חיה עתה אלמנה שקריאת אחד מהשמות שאתה מסתפק תשמח אותה? אם כן, ודאי יש לתת את השם הזה לשמח את האלמנה...

(מתוך מאמר)

"שפה יהיה לפיו" (כח, לב)

תלמיד ישיבת טשעבין התאונן בפני הגאון רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל, כי בנסיעותיו מביתו בחיפה לירושלים, קורה לא פעם שיהודי חילוני יושב לצידי ומטרירו בשאלות מדוע אתם לא

{ אז נדברו }

פרשת תצוה תשפ"ב | לסדר: "לנבד ולתפארת" | גליון מספר: 546

להצטרפות לרשימת התפוצה

במייל:

a8447168@gmail.com

ניתן לקבל את הגיליון בפקס
באמצעות שיחת טלפון:

079-5319191

נודה להשתתפותכם

בהוצאות הגדולות!!

בנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתיא (ע"ר)

ניתן לקבל קבלה מוכרת להחזר מס
(ס' 46)

באשראי: "נדרים פלוס"

בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15 חיפה

למענה אנושי: 052-

7683095

תודה מראש!!!

לא מסיקים מסקנות לפני שמסיימים את האבחון!!! ברור???

כשאמא מגיעה לרופא משפחה עם ילד שיש לו חום, הרופא מתחיל לבדוק אותו... הרופא בודק את הגרון... לא!! לא רואה משהו... ואז הוא בודק אזניים... אולי יש דלקת... גם לא!! ואז הוא מקשיב לריאות... ורק כשהוא מסיים לבדוק הכל או לשלול הכל אז הוא מסיק שזה ויראלי או לא... אבל בשביל זה לא מספיק לבדוק חלק!!! צריך להשלים את כל האבחון ובשביל זה אם שמת לב הרופא בודק שלוש דברים: א. אף, ב. אוזן, ג. גרון... פעם קרה שהרופא בדק הכל חוץ מאזניים ואז הוא אמר שזה ויראלי... וכשחזרנו אליו אחרי יומיים.. הופה... הוא גילה שם מכת צפרדעים...

עד כאן המשל... והנמשל: כמו שבדורסים וחום יש שלישיה: א. אף, ב. אוזן, ג. גרון שצריך לבדוק את כולם.. כך להבדיל בעבודת ה' שלנו, יש גם שלושה חלקים באדם: א. נפש!!! ב. רוח!!! ג. נשמה!!! וברגע שבחור בן עליה מרגיש ריפיון כללי בעבודת ה'... כעת דבר ראשון צריך לאבחן איפה!!! איפה הבעיה... איפה הדלקת!!! בשביל זה צריך לבדוק את כל חלקי הנפש... כל חלק מחלקי הנפש צריך את הבדיקה הפרטנית שלו, כדי למצא... או לחילופין לשלול איפה הבעיה...

לדוגמא: בחור שמרגיש שלאחרונה יש לו ליאות וחוסר חשק בלימוד התורה וכבידות חריגה בעבודת ה'... (דבר ראשון זה נורמלי ובדרך כלל זה עובר אחרי שבוע שבועיים... אבל אם זה לא עובר ולא עובר-) כעת צריך לגשת לאבחון!!! כעת יש שלוש אופציות אפשריות ממה הריפיון הזה נובע...

או בגלל שהנשמה האלוקית נחלשה!! או בגלל שהנפש הבהמית התחזקה (על חשבון הנשמה) או!! או אפשרות שלישית: ש'הרוח' שזה כח הבחירה והנווט שאמור לבחור בין הדוושה של הנשמה לאמברקס של הנפש, הרוח היא זו שנחלשה... זה בדיוק כמו רכב שעומד במוסך בגלל שהוא עבר איזושהי תאונה... וכעת המוסכניק עושה לי חידה: נו... תנסה לנחש מה הייתה הבעיה של הרכב הזה... למה הוא נעצר פתאום והגיע לכאן עם גרר? **נו... מה יכול להיות???** או שהמנוע שלו התקלקל... או שההיפך, הבלמים שלו פתאום הפסיקו לעבוד ואז הוא דהר עד שנתקע... או שלא היתה שום בעיה... לא במנוע ולא בבלמים ולא בשום דבר, אז איפה הבעיה? **בנהג!!!** הנהג פשוט היה עייף ונרדם... וכתוצאה מזה הרכב נתקע בעץ...

על אותו משקל: כשאני מרגיש ריפיון בעבודת ה' יש שלוש אפשרויות:

אפשרות ראשונה: אולי המנוע- הנשמה שלי נחלשה!! מה שנקרא: ירידה קלאסית בעבודת ה'... מה שקורה לכולנו... כנראה שהרבה זמן כבר לא למדתי מוסר ולא התחזקתי בעמל התורה, 'ובעצלתים ימך המקרה וכו', ואם ככה... מה שצריך זה בסה"כ לשנס מתניים ולהתחזק בייתר שאת, ובייתר עוז "לאשתדלא באורייתא" וביגיעת התפילה... כדי לחזק את אור הנשמה שנחלש... מה שנקרא ד' דברים צריכים חיזוק... הנשמה צריכה דלק מידי פעם... **זו אפשרות אחת!!!** אפשרות שניה: אולי הבלמים הלכו ואז הנפש הבהמית שלי התחילה לדהור דוך!! בזמן האחרון אני יותר מידי קורא עיתונים... מטייל ישן ומתפקק... או קצת יותר חמור מזה... אני יותר מידי שומע קווי נייעס וגם קצת נחשף לכל מיני תכנים פחות סימפטיים... ואז הנפש הבהמית מאבדת את הבלמים... שזה אומר שכשאני מגיע ללמוד זה לא כ"כ בגלל שהנשמה שלי חלשה... אלא הראש שלי לא פה... הנפש הבהמית תפסה חוזק יותר גדול מהנשמה. **זה מאוד משנה!!! זה נפקא מינה גדולה...** כי אם הנשמה נחלשה... אז צריך לחזק את הנשמה על ידי התעוררות חיזוק וקבלות טובות וחמש שעות ולהתאמץ יותר בעבודת ה'... ואילו אם הבעיה היא שהנפש הבהמית התחזקה, פה עיקר העבודה זה לעזוב כל מיני חברים או תכנים הלא טובים... פה לא יעזור עוד רבע שעה של מוסר... כי פה הבעיה היא לא ב'טובל', אלא ב'שרץ שבידו', השרץ שבידו הוא פה המפריע, ואותו צריך בעיקר לסלק... עוד כמה טבילות נוספות לא יעזרו פה... זו אפשרות שניה!!! נסכם בקצרה: **אפשרות ראשונה** שהנשמה נחלשה, **ואפשרות שניה** שהנפש התחזקה!!!

וכעת ניגש לאפשרות השלישית: לא נפש ולא נשמה!! שניהם גלאט כשר... הנשמה חזקה מספיק, והנפש גם לא עשה מחטף משמעות... רק מה? **הרוח!!!** הרוח פה היא החולה, הדלקת והוירוס נמצאים ברוח, מה הכוונה?? הרוח זה הנהג שעומד בין הדוושה- נשמה, לבין האמברקס- נפש בהמית!!! הבעל בחירה שבי הוא כעת עייף ולא מתפקד... למה?? אלף ואחד סיבות... הדוגמא הכי מוכרת ומוחשית: זה חוסר שינה!!! אני מודיע לך חד משמעית: בחור שהלך לישון בשלוש בלילה הוא בקבוצת סיכון גבוהה להתפרצויות זעם... למחשבות זרות בלתי נשלטות... לנפילות רוחניות ולשכוח להתפלל מעריב ולהיכשל בכל החטאים האפשריים... והכל בגלל מה? בגלל הנהג!!! הנהג עייף... הנשמה גיוואלדיג... הנפש הבהמית קשורה וכפותה... אבל הנהג נרדם!!! תעשה משהו...

עייפות זו דוגמא מאוד מוכרת ומצויה... אבל סו"ס היא דוגמא אחת... יכול להיות עוד מאות ולפי סיבות ונתונים מקצועיים לכל דבר... שעקרונית הכל בסדר... רק הרוח לא במיטבה!!!

והאבחון הזה הוא מאוד מאוד נפקא מינה... כי תאר לעצמך שבחור סובל מריפיון כללי בעבודת ה' שנובע מזה שהוא עייף... והוא כ"כ רוצה לתפוס חיזוק... ולכן הוא החליט לעשות עוד משמר... תאר לעצמך בחור ש"שכלו נלאה ביותר" מרוב מאמץ והרוח שלו כרעה ועשה ווטו וזהו... הראש ננעל... ואין לו טיפת כוחות נפש... והוא רוצה להתחזק ומה הוא עושה?? לומד ספרי מוסר בחשיבות הזריות וגנות העצלות... אתה קולט איזה טעות באבחון יש כאן?? בקיצור: עלולים להיווצר טעויות בלתי נסבלות... ואגב: אני מדבר מניסיון אישי!! בקיצור: צריך ללמוד להיות רופא משפחה בעבודת ה'... לדעת לאבחן את שלושת חלקי הנפש שלנו... ורק אז לגשת ברוח קרבת לחיזוק בעבודת ה'... לא חכמה לירות לכל הכיוונים... צריך להבין מה מפריע לי...

עבודת המידות!! זה משהו ששייך למגזר או.. או אולי לגיזרה??

בדרך כלל... ברוב השנים פרשת תצווה נדחת לפינה בגלל שהיא יוצאת כמעט תמיד בערב פורים... עם הפרשת זכור ואחרי שאכלתי מכל ארבעת הקוגלים של ראשי תיבות עמלק למי יש כעת ראש ללמוד את פרשת תצווה... אבל בשנה מעוברת יש קצת יותר ישוב הדעת...

ותכל'ס: אם שמת לב... פרשת תצווה מדברת על בגדים!! **התורה מאוד מחמירה בדן של בגדי כהונה!!** אני רוצה שתביין: הכהן יכול להיות בקי עצום בסדר קדשים... הוא יקריב את הקרבן לפי כל פרטיו ודקדוקיו ובכוונה הכי מושלמת... ובכל זאת הקרבן פסול אפילו בדיעבד!!!! למה?? כי הכהן היה מחוסר בגדים... אם הכתונת של הכהן לא לגמרי עומדת עליו סימטרי... אם בטעות הכתונת היה טיפה גדולה עליו... הקרבן נפסל!!!

רבש"ע: מה הקשר? מילא היה פסול בקרבן או בעבודה. או כוונה שלא לשמה... הבנתי למה הקרבן נפסל... אבל הבגד של הכהן לא היה בסדר... וזה פוסל על הקרבן... מה הקשר???

אז בא לא נכנס ללומד'ס... אבל מה שמקובלנו **שהבגדים מייצגים את המידות!!!** ולבש הכהן **מדו** בד!!! בבגדים הכל תלוי **במידות...** תופרים בגד לפי **המידות** של האדם... ולכהן צריך שיהיה **מידות טובות!!!** מידות שמתאימות למעמד שלו כיהודי עבד ה' וככהן משרת...

ללמד: שיכול להיות לך אדם צדיק ומתמיד ועובד ה' ועושה הכל בשלימות נפלאה... אם המידות שלו לא מתוקנות הוא פסול ולא סתם... גם העבודת ה' שלו מחוללת. **מחלל עבודה.**

שים לב: כהן שעבד פרוע ראש הוא אמנם חייב מיתה אבל הוא לא מחלל עבודה... כי סו"ס הבעיה היא לא בחפצא אלא רק **בגברא**... סו"ס הקרבן מצד עצמו כשר והעבודה שלו נעשתה בכשרות... רק מה?? הוא מגודל קצת... נו... אז הבעיה היא **בן** ולא בקרבן... הקרבן לא צריך להתחלל... ואילו כהן מחוסר בגדים?? לכאורה זה היה אמור להיות יותר קל מכהן פרוע ראש... כי כשהבעיה היא רק בבגדים זה כבר לא בעיה **לא** בחפצא **וגם לא** בגברא... **בסה"כ בבגדים** של הגברא... ובכל זאת דווקא מחוסר בגדים מחלל עבודה... למה? כי שוב: **בגדים מייצגים את המידות!!!** ומידות לא טובות ומתוקנות... גם אם זה נראה לך כמו איזה בגד חיצוני... בסיידר... אז יש לו קצת מידות רעות... חוץ מזה הוא עובד ה' וצדיק מופלג... אבל לא!!! דווקא מידות רעות זה פסול בעצם הגברא... הבן אדם הזה בעצמו פסול... והעבודה שלו פסולה... ואני אגלה לך סוד: כשהתורה אומרת שמחוסר בגדים מחלל את העבודה... אתה יודע איך התורה אומרת את זה?? התורה אומרת שמי שמחוסר בגדים הוא כמו זר!!! זר מחלל עבודה... כלומר: זה לא מדין מחוסר בגדים אלא מדין זר... מה כתוב כאן?? סכהן מחוסר בגדים - מידות זה לא כהן! זה משהו אחר!!! אם גלנו פעם על הפתגם "אותה גברת בשינוי אדרת" אז זהו שלא!!! זה בכלל בכלל לא אותה גברת... כשהמידות לא מתוקנות... אויס כהן! אויס עובד ה'...

לפני מה הדברים אומרים?? את חטאי אני מזכיר היום... עד לפני כמה שנים המילה "מידות" לא הייתה מוכרת לי מהלקסיקון... לא ידעתי מה זה הדבר הזה שנקרא מידות... מה זה לעבוד על המידות... איפה זה כתוב בשו"ע... לאיזה מגזר זה שייך... לך תדע אולי... אולי זה בכלל שייך **לגיזרה** (סו"ס "מידות...") אולי זה שייך ל"ג מידות של רחמים...

והיות ונדמה לי שיש עוד כמה אנשים שעדיין לא יודעים מה זה... או שחושבים שבאמת זה משהו ששייך למגזר מסוים... אז זהו שלא!!! נכון אמנם שבפרשת תרומה שמדברת על המקדש וכלי המקדש לא תראה זכר לנושא של בגדי כהונה... נכון שבפרשת ויקרא וצו ששם הנושא זה העבוידיה... גם שם לא מוזכר חצי מילה על המידות של בגדי כהונה... נכון!!! מה שנכון נכון... אני מודה שהתחום של בגדי כהונה מצטנע לו אי שם בפרשת תצווה... ומי שרוצה לדלג על הפרשה הזו זכותו... אבל לא יעזור כלום! בסופו של דבר כהן מחוסר בגדים זה אויס כהן!!! הוא זר!!! כלומר: זה נכון עבודת המידות זה תחום שאפשר באלגנטיות לעבור לצידו כל החיים ולא לפגוש אותו ולא לדעת על קיומו כי סו"ס במעטפת החיצונית אפשר לעשות הכל ולהיראות צדיק מושלם גם עם מידות מגוננות בדיק כמו שהמשכן יכול להיות בנוי לתפארה ועבודת הקרבנות יכולה להיעשות לפי כל הדקדוקים שלה... ותכל'ס... בסופו של דבר כשניגשים לעבודה, אם חסר משהו בבגדים... חסר משהו במידות זה יכול לתקוע את כל העבודה... בשורה תחתונה מידות זו נקודת הפתיחה של עבודת ה'!! מידות רעות של האדם יכולות להטיל ווטו על כל העבודת ה' שלו... מחלל עבודה!

אז הנה... השנה לא נדלג על פרשת תצווה... השנה נלמד בעיון שמידות זה הא' ב' של עבודת ה'... לא נכנס כעת לפרט את כל הבגדים... אבל המלבי"ם מבאר: שהמעיל של הכה"ג מכפר על לשון הרע, שהרי בו כתוב "שפה לפיו סביב!! הכה"ג צריך להקפיד על מוצא השפתיים שלו שלא להשמיע אותם אלא רק בקול הטהור של פעמון הלב **וריימון**... שבריימון יש תרי"ג גרעינים ובתרי"ג מצוות... בזה ישמע קולו!!! דא עקא שלא מספיק לבלום את הפה מלדבר על יהודים... סו"ס לפעמים יש קלקול קיבה ואז מקיאים... כשהלב מלא במחשבות לא טובות על השני... מה יעזור שתסגור את הפה!!! בשביל זה מגיע חושן המשפט על לבו הטהור של הכהן... ושם!!! על הלב של אהרן הכהן יש שנים עשר אבנים יקרות שקבועים כל אחד בתוך משבצות... שמזכירות לכה"ג כל הזמן שגם אם היהודי השני שונה ממך ואתה לא מבין אותו... זה בסה"כ בגלל שהאבן הטובה נמצאת במשבצת אחרת ממך... זה שאתה מקובע במשבצת והוא בשניה... זה לא אומר שהוא לא אבן טובה... כשמפנימים את זה... הלב נהיה טהור... כבר אין משהו רע לדבר על השני... ומה הפלא שהנשמע קולו זה רק בבואו אל הקודש... **המצנפת מכפרת על גסות הרוח!!!** מי לנו גדול מהכהן הגדול... אבי טהרת היחוס... יש לו את כל הסיבות שבעולם לחוש מעצמו ולהסתכל על כולם מלמעלה למטה... אין לך כבוד קדושת יותר גדול מכהן גדול... דא עקא שכ"ג כזה שמסתכל בעליונות על כולם לא ישלים את שנתו וחז"ל יחליטו לקרא ללשכה המכובדת שלו לשכת פרהדרין!!! (פרהדרין זה במילים אחרות שטיבלאך... אף ש"ץ בשיטבלאך לא נכשל בגאוה... זה בסה"כ גיא שוין צי... מי שחש מעצמו שהוא הכי מושלם והכי צדיק וקדוש ולכן "האומרים קרב אליך אל תיגש בי כי קדשתך - אל תתקרב אלי אני קדוש ואתה לא... על זה אומר הקב"ה: אלה עשן באפי אש יוקדת כל היום, עיין ישעיה ס"ה)

האבנט מכפר על הרהור הלב והמכנסיים מכפרים על גילוי עריות... לא מספיק מכנסיים... לא מספיק להיזהר מעבירות... צריך גם אבנט!! צריך לנקות את השטח ולהפריד בין קודש לחול כדי שהלב יהיה טהור... בדיק כמו החושן מול ה"שפה לפיו" של המעיל... ואפשר הרבה להאריך... אבל אסיים בנימה אישית: כתוב בגמ' שציץ מכפר על עזות פנים ומצנפת מכפרת על גסות הרוח... לא נעים לי לומר אבל אתה יודע כמה זמן לי להבין מה ההבדל בין גסות הרוח לבין עזות פנים... אני חושב שאם הייתי עובד על המידות לא הייתי צריך לשבור את הראש להבין את זה... אז הגיע הזמן!!!!

מה הקשר בין כתף ל--שכם???

כשיוסף הצדיק עמד בניסיון הקשה ביותר... כתוב בחז"ל שדמותו של אביו נראתה לו בחלון... והוא אמר לו: רצונך שתמחק מבין כתפי האפוד!!! אם אתה לא עומד בניסיון אתה ח"ו עלול להימחק מכתפי האפוד...

השאלה מהמבקשת מאליה: הרי שמות השבטים כתובים גם על כתפות האפוד וגם על חושן המשפט... אז למה יעקב אבינו הזהיר את יוסף שהוא ימחק דווקא **מכתפות האפוד?** הרי אם יוסף היה חלילה נמחק מסתמא הוא היה נמחק גם מחושן המשפט... אז למה יעקב הזהיר אותו דווקא מכתפות האפוד???

התשובה על דרך הדרש היא כך:

הכתפיים!!! תזכור שאתה אדם!!! ומה ההבדל בין אדם לבהמה?? שאצל האדם הראש הוא המוביל! הראש **למעלה** מהכתפיים... לעומת זאת אצל בהמה הראש למטה... הראש מובל ע"י היצרים והדחפים... אומר יעקב ליוסף!!! תזכור שאתה קובע! אתה שולט! אתה הבעל בחירה... אם חלילה וחס לא תשלוט בעצמך... הראש שלך ירד מתחת הכתפיים... ותאבד את יוסף שעל כתפות האפוד של הכה"ג... ויוסף הצדיק עמד בניסיון!!! ולא רק שהשם שלו נשאר מעל הכתפיים... אלא הוא זכה לעוד שם ה' ועל לבו של אהרן... וכשיעקב אבינו נפטר הוא נתן ליוסף הצדיק מתנה מיוחדת... **שכם!!!** שכם אחד על אחיך...

יעקב אבינו טופח על השכם של בנו יוסף הצדיק!!! ואומר לו: **מגיע לך לקבל את שכם!!!** כי הראש שלך היה מעל השכם... אתה תקבל את העיר שכם ששם התגוררו אנשים שהשכם שלהם היתה **בן** חמור!!! שכם **בן** חמור היה אדם שהראש שלו היה מתחת הכתפיים... מי היה האבא שלמעלה מהשכם?? חמור!!! וכתפיהם נתקף ביצר זה חסר שליטה... מי הם אלו שקיבלו את השכם הזה?? יוסף הצדיק ואסנת שאצל שניהם הראש היה למעלה מהחמור והשכם!!

לסימנם של ימי השובבי"ם... המסר שצריך להוביל כל בחור בן עליה בניסיונות דורנו... **טפיחה על השכם!!!** אף אחד לא יתן לך את הטפיחה הזו... כי אתה לבד לבד בניסיון... אתה צריך לטפוח לעצמך על השכם... ולהזכיר לעצמך...

יש לי ראש מעל הכתפיים!!! כן... יש לי ניסיונות... סו"ס יש לי נפש בהמית שמושכת למטה... יש לי דחפים ויצרים שמושכים אותי... אבל בשביל זה אני בן אדם ולא חתול!!! בשביל זה נשלחתי כאן לעולם בתור עבד ה'... כדי להוכיח שהראש שלי הוא המוביל ולא מובל... שהראש שלי מעל הכתפיים ולא מתחתם... אף אחד מאיתנו לא היה מסוגל לסבול השפלה שקושרים אותו לעמוד כמו איזה כלבלב... ולמה כי כלב זה כלב ואני בן אדם... דא עקא: שבשביל זה אני אמור איכשהו להסביר במה אני יותר מיוחד מכל כלב או חתול רחוב...

וההבדל הוא ש-לי יש ראש מעל הכתפיים ולהם מתחת!! אני יכול לשלוט על היצרים שלי והם לא!!! אני יכול ללכת ליד פח זבל ולא לקפוץ לתוכו... והם לא... אני יכול לשלוט בעצמי גם כשאני לא קשור בחבל... והם לא...

אני מוכרח לשלוט בעצמי כי אחרת במה אני יותר טוב מכל חתול... אחרת אני לא אהיה כתוב על כתפות האפוד!!!

תטפח לעצמך על השכם... תזכיר לעצמך שמי שזוכר שהראש שלו נמצא מעל השכם... יום אחד ה' ירעיף עליו ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך... על כל התמודדות נוספת שהיית צריך להגביר את הראש מעל השכם!!! לא תפסיד מזה... ה' יתן לך שכם אחד על אחיך... אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשת... בצלותי ובבעותי... שה' יקבל את תפילתנו ותשובתנו וכל ההתחזקות שלנו בימי השובבי"ם ונזכה לבן פורת יוסף בן פורת עלי עין בחודש אדר זה...

לעזור לעצמי זו עבודת ה' לכל דבר!!!

לפני חודש הודעתי מראש שאני הולך לכתוב על הנושא שנקרא ריטלין!!! מאז הגיעו אלי כל מיני פניות... אחד אמר לי: **יש לי חבר** שלוקח ריטלין והוא די מתבייש בזה... איך אני יכול להרגיע אותו? או אחד אחר שאל אותי: **יש לי חבר** שמתלבט אם לקחת ריטלין ומה אתה מציע לזו? טוב... אז גם אני רוצה לספר שגם לי יש חבר שלוקח ריטלין ומה שאמרתיו לו.....

אז זהו שלא!!! אצלי זה לא חבר... **זה אני בעצמי!!!**

כן... מה שאתה שומע... אני בכבודי ובעצמי לוקח ריטלין!!!

מה... אתה לא רואה שאני כותב בזיגג...?? כן... זהירות... להתרחק ממני... אני לוקח ריטלין... ומי שיש לו בעיה עם זה ש-**יקום!!! שירים את היד!!!**

כן... אני לא מתבייש בזה ואני אפילו גאה בזה... ולמה??? **למה אני גאה בזה?? פשוט מאוד:** כי אני בן אדם שעוזר לעצמי בחיים!! נקודה!! והיות **ואני צריך** לקחת ריטלין... **אז אני לוקח!!!** מה אתה רוצה... שאני אהיה כמו החבר שלי הזה שצריך לקחת ריטלין ולא לוקח...? שהוא יתבייש לו... הוא לא עוזר לעצמו... הוא נשאר עם הבעיות שלו... ואני לא נשארת!!! לי דווקא אין בעיות... **לא כי** אין אלא כי הבעיות שלי מטופלות!!! כשצריך לקחת ריטלין אני לוקח... וכשהייתי צריך לגשת לפסיכולוג הלכתי... נו... תגיד לי מה יכול להיות יותר גרוע מבן אדם שהיו לו בעיות והם טופלו?? בן אדם שיש לו בעיות והם **עדיין לא** מטופלות! אז מי צריך להתבייש... אני או הוא??? שתבין: העולם שלנו מתחלק לשני סוגים: יש אנשים **מוצלחים** ויש **לא מוצלחים!!!** מה ההבדל ביניהם?? אז מה שמקובל לחשוב שהכשרוני הוא המוצלח והלא כשרוני הוא הלא מוצלח... **זו טעות טראגית וגם לא נכונה באופן מדעי!** מסיבה פשוטה: לא צריך הרבה כישרים בשביל לצמוח ולגדול... (בשביל להל עסק לא חייבים לדעת קרא וכתוב...) וממילא גם לאדם הכי פחות כשרוני יש מספיק כישרים בשביל להצליח בחיים... הכישרים פה זה לא הסיפור!!! הסיפור האמיתי מתחיל בקשיים והמפריעים שיש לנו בחיים שלא נותנים לנו להוציא את הכישרים מהכח את הפועל!!! **ופה!!! פה מתחיל ההבדל האמיתי...**

המוצלח זה אחד ש-ער ומודע לקשיים שלו **ועוזר לעצמו בחיים...**

והלא מוצלח זה אחד שלא מעיז ח"ו להודות בקשיים שלי... לא מוכן לטפל בעצמו... טומן את הראש באדמה בשיטת "הכל בסדר..." כי... כי מה?? אתה רוצה שאני אכנע ואודה שיש לי בעיה?? אם יש לי בעיה... זאת אומרת שאני בעייתי... ואם יש לי בעיה אז... אז אני לא מוצלח... **אז זהו שלא!!! ההיפך הגמור!!!** מוצלח זה אחד שעוזר לעצמו ומוכן לגשת לטפל בבעיות שלו... ובן

אדם לא מוצלח זה אחד שאסור לו חס ושלוש להודות בבעיה ולטפל בה... אצלו הכל בסדר... הכל מושלם!!!

אז זהו!!! שאני גאה לומר שאני כן מודע לקשיים שלי!!! ואם היו לי בעיית קשב וריכוז... אז עזרתי לעצמי ולקחתי ריטלין!!!

עכשיו: אתה מבין לבד שלא באתי כאן לכתוב מאמר שיווקי בחשיבות כדור ריטלין... אף חברת תרופות לא שילמה לי... ובדאי שאין לי שום עניין לשווק כדור למי שלא צריך אותו... וחוזר מזה שבשביל מסר נקודתי שכזה לא היה לי שווה להיחשף בנימה אישית... המסר שאלי אני חותר בעיקר הוא הרבה יותר נרחב... להבין שהדבר האחרון שאני צריך להתבייש בו זה **שאני בן אדם ראלי שידע לעזור לעצמי!!!** היום יש המון אנשים שיש להם קשיים והתמודדויות בשלל נושאים **ויש פתרונות! יש!!!** והיות זה לא לכבוד להם להודות בבעיה ולטפל בה אז הם מזניחים ולא עוזרים לעצמם **זו בהחלט בושא!! זו הוכחה לחוסר התנהלות בחיים...** וממילא לא נותר לי אלא להתגאות שאני לא כזה!!! והנה... לקחתי ריטלין...

עד כאן דיברתי כמו איזה סופר במגזין של קופת חולים מכבי או כללית... **כעת בא נגש לרובד היותר רוחני ופנימי של הדברים...**

צריך להפנים: שחלק מעבודת ה' שמוטלת עלינו זה גם לטפל בעצמנו!!!

כפי שהקדמתי בפתח הגיליון יש נפש רוח ונשמה!! וכשמשוה לא הולך בעבודת ה' צריך לגשת לאבחון מול **שלושת** חלקי האדם... אז ככה: לנו בעיקר יש עסק עם הנשמה האלוקית והנפש הבהמית!! את הנשמה אנחנו פוגשים בתשוקות הרוחניות שלנו והתורה והמצוות ובכל הקדוש והיקר... כמו כן את הנפש הבהמית אנחנו פוגשים בכל היצרים האפלים והסיפוקים הלא נקיים שאנו צריכים להתגבר עליהם. ממילא את עבודת ה' שלנו מול **הנשמה והנפש** אנו פוגשים כל הזמן!! אבל את העבודת ה' שלנו מול **הרוח** אנחנו כמעט ולא מודעים מה זה... **זהה הכי מסוכן!**

והנה!! הנה הדוגמא: בחור כמוני בשיעור א' ישיבה קטנה... הייתי בחור נשששמה... צדיק... ירא שמים... מה שאתה רוצה... אבל סו"ס היו לי אבחון ADHD חמור ולכן לא הצלחתי להשתלב במסגרת וכל הזמן נפלטתי...

אבל סליחה... איפה כתוב בתורה שבחור בן 14 צריך מסגרת... אה??

זה לא צחוק... בשעתו שאלתי את השאלה הזו והיה מאוד קשה לענות לי עליה... טענתי לאמא שלי בתוקף: מי אמר שאני צריך מסגרת? איפה זה כתוב ברמב"ם?? אני בחור יותר צדיק ומתמיד מכל הבחורים... ואני בסה"כ רוצה לנסוע למירון ללמוד שם מהבוקר עד הלילה בכיסופים וערגה וביטול היש... מה יכול להיות יותר טוב מזה?? כעסתי למה אמא שלי כ"כ היסטרית ומבחינתה לצאת מהמסגרת זה כמו לפרוק עול תורה

ובתור בחור צדקתי!!! ואני לא מאמין שבחור צעיר יכול להבין את זה... **אבל היום ? ! ? היום אני מבין את זה יותר מידי טוב... אאוהה...**

כי מילא בחור שאין לו טעם בלימוד... **הנשמה** שלו חלשה... צריך לחזק את הנשמה שלו... עוד קצת שיחות מוסר מהמשגיח... בחור שקורא עיתונים לא טובים... **הנפש הבהמית** שלו חולה... עלה לה הלחץ דם... צריך לאזן אותה... לקבל קבלות... שבת טהרנו וכו'... **אבל!!!** כשבחור בן 14 מסתובב בלי מסגרת... מי פה חולה??? **לא** הנשמה **ולא** הנפש הבהמית... רק מי כן?? **הרוח!!!** צעיר ללא מסגרת זה מתכון בדוק לחוסר יציבות אישית... פה **הבר חיובא** חולה!! השיקול **דעת** והבר **דעת** וישוב **הדעת** חולה!! וכשהרוח חולה זה מתכון בדוק להתרסקות לרסיסים!!! זו תאונת דרכים רוחנית קטלנית... כי הרוח זה הנהג!! זה **לא** מנוע **ולא** אמברקס... זה נהג שנרדם בכביש ודוהר לתהום על 160 קמ"ש...

ואמא שלי היתה היסטורית שאם אני לא אשאר מהמסגרת לא ישאר מהיידישקייט שלי שריד ופליט... והיא צדקה!! ממילא תבין: שהריטלין שלקחתי בשעתו... היה הצלה רוחנית **בקנה מידה הרבה יותר משמעותי** מאשר אם הייתי שובר אייפון שנתיים לאחמ"כ... תנחש למה?? כי לשבור אייפון זה לשוב בתשובה על זה שיום אחד קנית אייפון אבל למה בכלל קנית אייפון?? איך הגעת לזה? **מה התשובה?** לא מצאתי את עצמי... **הרוח** שלי היתה חולנית... **לא שלטתי** בעצמי!! לא היה לי גב ולא יציבות נפשית... לכן הגעתי לאייפון!!! אנחנו לא מחפשים לחץ רכב מהתהום... אנחנו מעדיפים שהנהג ימשיך לנהוג בעירונות... ממילא ההחלטה לקחת ריטלין באותה תקופה זו היה עבודת ה' **11 אה** עם השלכה ישירה לכל השיעור קומה הרוחני שלי היום ולכל מי שמקבל ממני תועלת...

נו... ועכשיו אני שואל אותך: אז... כשעשיתי טובה ולקחתי ריטלין... מישהו חשב לרגע איזה משמעות **רוחנית!!! תורנית!!!** יש לנושא המקצועי רפואי הזה?? האם העליתי על דעתי לפני כן ללכת למקווה וללבוש גארטל כי אני עכשיו הולך **לתקוני גברא** ולהכשיר את **הכלי שרת** הכי דומיננטי במשכן!! הלא הוא **הרוח שבי?** אתה יודע מה... עזוב אותי... אמא שלי בעצמה ש-כן הבינה את חשיבות העניין ודחפה את המהלך הזה עם כל הכח, האם היא בעצמה הבינה את גודל המצוה הקדושה שהיא עושה כעת מול עבודת ה' של הבן שלה? מסתמא שלא... כי סו"ס בינינו... מה הקשר בין כדור (ריטלין) בראש... לעבודת ה'?? מה קשר בין פסיכולוג או יעוץ זוגי או יעוץ לכלכלה נבונה- לעבודת ה'?? **אז הנה!!!** זו הבעיה **השיווקית** של ה-רוח ממללא!!! לנשמה עם ולנפש בהמית יש שיווק טוב!! לנשמה ניגשים עם ספרי חיזוק ומוסר... לנפש הבהמית ניגשים עם עמידה בניסיונות בגבורה עילאית... אתה מרגיש במוחשיות את הקשר הישיר לעבודת ה'... **לא כך ברוח!!!** אצל הרוח הפתרונות הם ע"פ רוב יותר **מ קצו עיים!!!** פחות צדיקיים... פחות רוחניים... ויותר **ענייניים...** אבל לפעמים קריטיים הרבה יותר!! פחד פחדים!!!

נשמתי... מבחינתי היא בעלת השמועה של מאמר זה) עכ"פ בריטלין זו הייתה קבלת יסורים באהבה של ההורים שלי בעיקר, אבל אח"כ היו לי עוד כמה התמודדויות ששם טעייתי בטעות המוכרת שהזכרתי!!! העדפתי לקבל באהבה את הבעיה... מאשר לקבל באהבה את ה-קום!!! עמוד עמוד עמוד ותחיל להזיז את עצמן ותפתור בעיות בחיים...

(עכשיו: במאמר המוסגר: אם כבר הזכרתי שידוכים... באמת פחדתי להגיד את זה בשידוכים... ורק חודש אחרי החתונה החלטתי לגלות לאשתי ורעדתי מפחד מהתגובה שלה... וברגע שהיא שמעה שאני לוקח ריטלין... היא שמחה ואמרה: איזה יופי... עד היום כל פעם שהייתי בודקת מבחנים הייתי מסתובבת כמו שנורית לחפש מי מוכן הפעם לתת לי ריטלין... ומהיום ה"סוף לעניות..." יש לי מעצמת ריטלין בבית... אבל!!! הדבר היחיד שכן הפריע לאשתי: למה לא אמרו לה את זה לפני כן... לא הייתי מורידה על זה!! אבל אני מבין את עצמי למה לא גיליתי... כי סו"ס לא היה לי את הגב... לא היה לי את אדון אז נדברו שיגיד לי לא לחשוש... והלוואי!!! הלוואי שבעקבות מאמר זה לא יתביישו להגיד את זה לפני כן... אני בעד!! תצטיידו עם המאמר הזה ואם הגברת מפחדת מזה תשלחו אותה לאשתי... ואם הבעל מפחד מזה תשלחו אותו אלי... ואגב: לאלו שאולי יטענו שחייבים להגיד לפני כן? ברור שלא צריך כי מי שלוקח ריטלין הוא בן אדם רגיל לכל דבר גם בלי הריטלין... ועל ידי זה הוא בסה"כ עוזר לעצמו להיות יותר יעיל... הלוואי על כולם שידעו לעזור (לעצמם...)

ואסיים בסיפור משעשע: פעם ישבתי בבית מרקחת בעצבנות... חיכיתי לריטלין שלי... ניגשה אלי סבתא זקנה ואמרה לי: אני רואה שיש לך רעד ברגלים... אני חושדת שיש לך סכרת ("ח"ו...") צחקתי ואמרתי לה: סבתאלע... הכל בסדר... אני אחכה לריטלין שלי ואתה תחכי לכדורים נגד סכרת שלך... העיקר שכולם בסוף יהיו בריאים... **כל אחד והכדורים שלו...**

אז על אותו משקל: אנא... אל תכניס את המאמר שלי לתוך קפסולה שנקראת ריטלין!!! לא לזה חתרת... סו"ס **כל אחד והכדורים שלו...** כל אחד והתמודדויות שלו... כל אחד והשיעורי בית שהוא צריך לעשות... זה יכול להיות טיפול פסיכולוגי... ויכול להיות שינוי דרמטי בחיים... זה יכול להיות החלטה משותפת לגשת ליעוץ ש"ב... העיקר לא להזניח בעיות!!! לא לטיח אותם ולהחביא אותם... גם לא מאחורי מאה גמרות... לזכור שלטפל במה שמפריע לנו זו עבודת ה' גם אם זה לא נראה ככה!!! וזו המוצלחות האמיתית!!! אין כאן מקום להאריך אבל אפשר לעשות שטייג גם בחובת ההשתדלות!!! אז שצריך להיות בטחון בה' שהכל ממנו יתברך... סו"ס אחרי שה' גזר עלינו שנקום ונפעל מדין גזירת השתדלות... פה המקום שלנו לקבל באהבה ולעשות את זה בשמחה!!! לא לגשת להשתדלות בגרירת רגלים אלא בצורה יסודית ובשמחה מתוך נקודת הנחה שה' רוצה אותנו פה שותפים איתנו... אפשר לעשות שטייג רוחני בחובת ההשתדלות! סו"ס זה עבודת ה'...

באהבה?? יש לי שתי אפשרויות: או לקבל באהבה את הבעיה שלי שיש לי בעיות קשב וריכוז!!! אבל באותה מידה אני יכול לקבל באהבה את הפתרון שנקרא ריטלין!!! (אדרבה... אני דווקא לא צריך לקבל באהבה את הבעיה של הקשב וריכוז... כי הנה קבלתי באהבה את הפתרון-ריטלין...) נו... תגיד לי בשכל ישר איזה "קבלת יסורים באהבה" אני אמור לאמץ?? את זה שיש לי בעיות קשב וריכוז או את הפתרון שאני לוקח ריטלין? פשוט וברור שאם ה' הקדים רפואה למכה והיום יש כדור ריטלין ועי"ז אני כן מסוגל לשבת באהלה של תורה ברור שרצון ה' שאני מחויב לעזור לעצמי ולעשות הכל כדי להוציא מעצמי את המירב והמיטב בעבודת ה'...

אה... אבל מה... אני לוקח ריטלין?? מה... אני מטומטם?

אוהו... הנה... אם יש לך בעיה עם זה... את זה תקבל באהבה!!!

אל תקבל באהבה את הבעיה! תקבל באהבה את הפתרון!!!

אל תקבל באהבה את הכאב ראש... תקבל באהבה את האקמול...

אל תקבל באהבה את הכפייתיות... תקבל באהבה את הפסיכולוג שצריך ללכת אליו לטיפול!!! אל תקבל באהבה את השכירות 5000 שקל בירושלים... תקבל באהבה את ההחלטה הנועזת לעבור לפריפריה!! אל תקבל באהבה את ההמתנה... קבל באהבה את המעקב הרפואי

אז זהו!!! שאני רוצה לומר לך שרובא דרובא מרמים את עצמם בנושא הזה... אני מכיר כאלו שיש להם כל מיני בעיות בשלל נושאים בחיים וה' הקדים רפואה למכה **ויש פתרון!!!** והבן אדם מחליט שהוא לא רוצה לטפל בבעיה... וכששואלים אותו או יותר נכון כשהוא שואל את עצמו: מה פשר ההזנחה הזו?? מה הוא עונה לעצמו?? מה אעשה... כך גזרה חכמתו יתברך... תמים תהיה עם ה' אלוהיך... אני לא מנסה "לשנות" את גזירת ה'... בקיצור: קבלת יסורים באהבה... **והוא לא שם לב... שיש פה רמאות עצמית!!!** כל הסיבה שאתה מוכן לקבל באהבה את הבעיות!!! זה רק בגלל שאתה לא מוכן להזיז את עצמך ולקבל באהבה את הפתרונות הקיימות!!! ואני אומר את זה מניסיון אישי... אני בעצמי נפלתי בטעות הזו לא פעם!!! והרמאות הזו היא מאוד נורמלית והגינת... כי סו"ס להתחיל לטפל בבעיות זה כרוך בלהזיז את עצמי או לקבל החלטות דרמטיות בחיים או להשלים ולהודות בחולשה שאני לא תמיד מוכן רגשית לקבל אותה (ולפעמים זה כרוך בהוצאה כספית) ואם אפשר באותו מחיר להזניח את הבעיה ועוד להרגיש צדיק שמקבל באהבה... **אין סיבה שאני לא אטעה בטעות הזו!!!** אז בייחס לריטלין זה לא חכמה... סו"ס הייתי מאוד צעיר ואמא שלי דחפה לי את זה לתוך הפה והיום אני יודע להעריך... להעריך את הקבלת יסורים של אמא שלי שהסכימה לתת לי ריטלין לפני 25 שנה שאז כמעט כולם דיברו בחריפות רק נגד ואמא שלי קיבלה באהבה את נבואות הזעם שהילד שלה לא יתפתח ואף אחת לא תרצה אותו בשידוכים כי הוא חי על כדורים... והיא קבלה את זה באהבה ולו בשביל שאשאר במסגרת תורנית ולא אתגלגל לרחוב... (אגב: זו הסיבה שכתבתי מאמר זה דווקא בשבוע זה, כי השבוע זה היארצייט של אמא שלי ושיהיה תועלת המאמר זה לעולי

ולכן דווקא לעובדי ה' הגדולים יש נטיה להזניח את העבודת ה' שלהם מול הרוח! הרוח תובעת את שלה... יש לרוח צרכים משלה!!! הרוח צריכה כן וכך שעות שינה בשביל ישוב הדעת... וכמה שתסביר לבחור עוייבד שהשינה שלו עבודת ה'... הוא לא... לא!!! לא מבין!!! הרוח צריכה כן וכך שעות ריענון וחילוף כוחות... הרוח צריכה מחמאות ומעמד וכבוד וכו' וכו'. ובינינו. יתכן שמיעוט הניכר אם לא רוב ניכר מהבעיות הרוחניות של בחור בן עליה בדורנו... זה לא מול הנשמה ולא מול הנפש אלא דווקא מול הרוח!!! הנשמה שלך לא נחלשה... כולך נששמה... אין לך בהכרח איזה נפילה רוחנית חריגה שנותנת לנפש את המנדט... אז מה כן יש לך?? יש לך כל מיני קשיים או מפריעים או כל מיני הסתבכויות חברתיות... או תלותיות... חרדות, או חוסר דימוי עצמי... והכי הכי: דיכוי עצמי!!! וכשהרוח לא ממוקמת ומיושבת כמו שצריך אז הרוח חולה!!! ושוב הרוח היא נהג רכב!!! אם הנהג נרדם... זה לא בעיה במנוע ולא בבלמים... במקום לשלוח את הרכב למוסך... תשלח את הנהג לישון!!!

בחור בן עליה שסובל מקשיים גדולים בעבודת ה'... צריך לדעת שלא תמיד זה בגלל ריפיון בלימוד... וזה לא תמיד בגלל שהיצר הרע מתגבר עליו... (כמובן שלפעמים כן... ויתכן שגם ב-50% מהמקרים כן... אבל לא תמיד) לפעמים לא זה ולא זה... **יש פה בעיה עם הנהג!!!** משהו מפריע לנהג... משהו חסר לנהג... יכול להיות שחסר לו ויטמינים... או חסר לו סיפוק וסיבה בשביל מה... יכול להיות שבאופי שלו הוא נלחץ והוא סובל מחולשת עצבים שיכולה להתבטא בהתכווציות מעיים, כאבי ראש, נימול, בעיות שינה והרשימה ארוכה... ויש כאלו שיש להם הסתבכויות של כפייתיות או נערווען... ואולי יש הוא צריך ריטלין... ואם יש קשיים בקדושה חריגים במקרים מסוימים זה אולי יושב על משהו שקרה בעבר... **וכמובן!!! קח בחשבון שיכול להיות שאין שום בעיה...** הכל בסדר... וכמו שזה הגיע כן זה יעבור... כן!!! חשוב לדעת שלא תמיד זה בעיות... אבל אם כבר החלטת שיש פה בעיה ואתה יוצא לחיפוש קדחתי איזה פירות ערלה אכלת או לגלגל של מי אתה שלכן נסתם לך המוח בלימוד... אז תן לי למקד אותך ש-קח בחשבון שהבעיה היא לא רוחנית אלא **מקצועית!!!** (ואגב: חשוב להזכיר שלכל סוגי הבעיות יש בורא עולם שאפשר תמיד לדבר איתו והוא יודע בצרות נפשנו... סו"ס "אם יש קשרים לא תמיד צריך פרוטקציות"... אבל זה לא הנושא שלי היום... וגם זה לא מתיר לעשות בתפילה שימוש לצורך הזנחת בעיות לאורך זמן...)

לפני שלוש שנים הוצאתי ספר שנקרא "ואהבת!!" הספר עוסק בנושא של קבלת יסורים באהבה!! כשכתבתי את הספר הדוגמאות הטבעיות שצפו לי מול העיניים זה שידוך מתעכב או המתנה לילדים או חולשות מוכרות שלנו או התמודדות רפואית וכו' וכו' שצריך לדעת גם לקבל באהבה!!!

אבל אחרי שהוצאתי את הספר פתאום התגלה לפני מגרש ותחום אחר לגמרי לגמרי של קבלת יסורים באהבה שבכלל לא חשבתי על הכיוון הזה... לקבל באהבה את ה **פ ת ר ו נ ו ת !!** ולא רק את הבעיות!!!

מה אני מתכוין?? הנה... לי יש בעיות קשב וריכוז... וה' שלח לעולם ריטלין שיכול לעזור לי... כעת נדרש ממני לקבל באהבה!!! השאלה **את מה?? מה לקבל**

אודות הנכתב בשבוע שעבר בעניין הדירות

לשבת..

הגיעו כמה תגובות על המאמר שנכתב אודות זוגות צעירים שמבקשים מהם דירה... תגובות בעד ונגד... יש כאלו שטענו: למה לא לרומם את כלל ישראל? כן לדרוש מהם להתעלות מעל עצמם ולעשות חסד? למה להיות עסוק בלהרגיע אותם ולהבין אותם שהם לא מוכנים לפתוח את הבית??

אז זהו שכבר נכתב כאן כמה פעמים ואחזור על זה שוב:
הרבה מהאנשים הטובים שהכרתי שהטוב לב שלהם נשפך והם תמיד העניקו ונתנו והרעיפו בלי גבול... יום אחד זה הפסיק!!!! ולא סתם הפסיק... **אלא בהריקת בלמים!!!** רוב האנשים הטובי לב יום אחד זה נגמר **בבלום** היחידים שהכרתי שהמשיכו תמיד לעשות חסד בעקביות... זה בדרך כלל האנשים הקשוחים עם הגבולות הברורים, זה סוג של מנהלי גמ"ח הלוואות, שאני לא סובל את האופי שלהם שמסוגלים להטיח בך, אתה לווח רשע ולא ישלם... ובפעם הבאה הוא יפדה את הצ'ק ללא אומר ודברים... סוג האנשים האלו מחזיקים מעמד שנים בגמילות חסדים, לעומת זאת אנשים כמוני שהמתיקות שלי נשפכת כמו פטל מדביק, יום אחד זה בום! מתפוצץ!! **ולמה?? מסיבה פשוטה**, כשלא יודעים לעשות גבולות בגמילות חסדים עד כמה זה אצילי בגבול הטוב ומה לא... אתה מתחיל להרגיש פראייער... אתה מרגיש מנוצל! וכשהנפש מרגישה מנוצלת... בהתחלה היא מגיבה בדומיה... היא לא אומרת כלום... ואז היא נדחקת לפניה עוד ועוד... ואז בבת אחת מגיע הפיצוץ!!! די... נמאס לי... גם אני קיים... גם אני בן אדם... עופו לי מהעניים... ואז אתה מתחיל לשמוע את עצמך מדבר במנגינה (שפעם לא הייתי מסוגל לשמוע את זה)... תקשיב!! אני דואג לעצמי... אם אני לא אדאג לעצמי... כולם ינצלו אותי... כן!!! זה משפטים שלי... אחרי שניהלתי גמחיים והמתיקות שלי נשפכה לכל עבר... פתאום האגו קפץ לתקרה!! ושלום!! הלב הטוב נשחק... נדחק לפינה... ומי שתפס אותה זה האגו האישי שלי שאני במו ידי דחקתי אותה עד כה

זה לא חכמה למוחק את עצמך **ולתת!!!** זה לא חכמה להרגיש מנוצל ולתת בהריקת שיניים מדין גמילות חסדים... יום אחד זה מתנתק... ובכני זה מתנתק?? בגמילות חסדים עצמם!! **ובנינו...** היו כמה שהגיבו מידי בהתלהבות על מה שכתבתי בנושא זה... ואני דווקא כאבתי מההתלהבות שלהם... ראיתי בהתלהבות הזו ריאקציה! ריאקציה שמדי מוכרת לי. זה אנשים שהפיצוץ הזה כבר הגיע אליהם... ולי ארך זמן לשקם את הסכסוך שלי עם מצוות גמילות חסדים ועדיין לא סיימתי... ולכן זה לא חכמה בכל מחיר לתת על חשבון האישי!!! **סו"ס** גמילות חסדים זה בעיקר אהבת חסד... לחוק ולהעצים את מידת החסד תמיד אפשר... אבל כשמרגישים מנוצלים זה מתנתק בראש ובראשונה בחסד עצמו...

זו נקודה אחת!! ויש עוד נקודה שגם היא הוזכרה כאן כמה פעמים... ישנם אנשים בעלי חסד גדולים!! שהם תמיד יעניקו ויתנו... תמיד המשלוחי מנות שלהם מושקעים... ותמיד יגידו כן לכל פניה, אבל רגע!! לפני שאתם כ"כ נחמדים... **כל זה בתנאי אחד**: בתנאי שמראש אתם עושים את זה לא כל תמורה ופידבק!! אם אתם כ"כ טובי לב ואתם מצפים שהשכנים יחזירו באותה עוצמה... וזה הרי לא יקרה!! אז במקום להיות טובי לב עם אחרים... אתם במקביל הופכים את עצמכם לרעים!! כי הרי מה יקרה?? אתם תתנו את העוגה בשבת בר מצוה... והשכנים לא יתנו... אתם תסכימו תתתמיד להיות ביביסיטר ולתת דירה... והשכנים לא.

וזה הרי יעצבן אתכם!! ואתם תכעסו על השכנים... ולמה תכעסו? כי אתם טובי לב... אם ככה... תודה רבה... "באת הנה להזכיר את עוונתי...?" אם אתם רוצים להיות טובי לב אז תקחו את הקרדיט רק לעצמכם... אבל אנא!! כדי שאותו מאמר לא יראה כ"עין אשר לא זכר עשות חסד" אשר ע"כ נאון אותו אי"ה בהזדמנות בכמה מאמרי חז"ל בגמילות חסדים... ותקראו את זה!! נשתקם ביחד!!

הגבאי צדקה שיצא לשנת שבתון... וכעת מתכוון לקראת תעודת הצטיינות..

בבית משפחת רפאלי יש כעת ניהוד אינטרסים!!! אבא מסתכל בסיפוק על הקופה ההולכת ומתרוקנת ושמוח... יופי... טוב שזה נגמר... ואילו הילדים ממש ממש לא שמחים... הם אפילו עצובים...

ובכן: רקע קצר: ר' ראובן רפאלי, מדובר ביהודי שכל כולו רגש וחמימות לעבודת ה'... הוא מגיע מנחלת אפרים ויש לו שדה אחוזה נרחבת באזור תמנת חרס (ליד מחלף קסם...) במשך שש שנים הוא עמל בשדה... חורש בשעת חרישה קוצר בשעת קצירה ובשאר הזמן עוסק בתורה וקופץ מידי פעם להתעדכן מה חידוש היה בלשכת הגזית וחוזר לעירו שבה אפרים ומעדכן את כולם בגזירה שווה החדשה שאינה מופנית... אבל השנה כאמור שנת שמיטה וב"ה נתקיים בשנה הששית "וצייתי את ברכתי ועשת את התבואה לשלוש השנים..." זאת אומרת: מדובר בכמויות של תבואה פי שלוש מכל שנה... ותנחש מי יצא המרויח הגדול?? **העניינים!!!** לפני שלוש שנים היתה שנה של מעשר עני... נתנו לעניים של העיר עשירית מהתבואה... ובתחילת החורף כבר נגמר להם הכל!!! אבל השנה?? עדיין נשאר להם מהמעשר עני שנתנו להם בחודש סיון שנה שעברה... ותבין: ר' ראובן הוא הגבאי צדקה של העיר שלנו... וכשעניינים אין מה לאכול הוא בריתוק!! הוא הופך את העולם... הולך עם עוד גבאי מבית לבית וגובה את התמחוי היומיומי ואת הקופה השבועית לעניים ולאורחים (מספיק לפני שנתיים היה לנו פה סיפור של געלה ערופה שפטרנוהו בלא מזונות... מאז יש פה קנאות להכנסת אורחים וכל אורח שמגיע לישב שלנו מקבל מיטה ומצעים ורותי וגם מזון שתי סעודות וכל זה עולה כסף...) לא תמיד ר' ראובן נחמד... לפעמים הוא נאלץ ללכת ביד קשה ולמשכן על הצדקה, זה לא צחוק!! זה לא צדקה בעיר של ישראל זה חיוב ארנונה לכל דבר!!! ואם לא משלמים הוא שולח להם את המטרה של בית דין... השליח ב"ד מגיע ואין חכמות!! חייבים לתת... צדקה זה לא גמילות חסדים... זו לא המלצה!! זו חובה למי שיש לו!!! כל זה בשנים רגילות... אבל בשנה השלישית והששית יש פה יחסית הפוגה!!!! כי העניים פתאום יותר מסודרים... הם מקבלים בבת אחת עשירית מהסחורה של כל הישוב שלנו וזה מעניק להם מקור מחיה משמעותי!!! (ובאמת כל פעם בשנה השלישית והששית יש משפחות שלמות של עניים שפשוט יוצאים ממעגל העוני בגלל המרווח נשימה והרווחה הכלכלית התקופתית שנותנת להם לחזור לעצמם) **אז** בשנה השלישית... במשך כל הקיץ ר' ראובן בחופש... התמחוי פעיל רק על מתכונת של הכנסת אורחים בלבד... אבל עניי העיר עצמם די מסודרים... אבל!! השנה האחרונה זה הרי היה שנה ששית... ואם "עשת את התבואה לשלוש שנים" אז גם הכמות של המעשר עני היא כפולה ומכופלת ומסמילא ר' ראובן נמצא בשנת שבתון!!! שנה שכולה מנוחה... לא רק מהשדה אלא גם מגבאות הצדקה... תענוג לראות את העניים רגועים... תענוג לנסות לתת להם עסקאות לחצי ריווח כשהם פנויים ויש להם ישוב הדעת... עכ"פ בשביל ר' ראובן כזו תקופה זה ממש כפתור ופרח,

גם חופשה מהשדה, וגם חופשה מגבאות הצדקה... אם ככה... ישר לירושלים!!! נוסעים לירושלים לתקופה של חיזוק בעסק התורה ובצל השכינה... אל תשכח שאנחנו לקראת ביעור מעשרות!! עד פסח הקרוב צריך לגמור את כל המעשר שני שהצטבר בשלוש שנים האחרונות... (שנה הבאה יהיה פה עקשן של ביעור שביעית, אבל השנה זה ביעור מעשרות) ולהזכירם!!! וידי מעשי זה להבדיל אלף אלפי הבדלות זה כמו תעודת הצטיינות!!! מי זוכה להגיד "יודו מעשר"?? רק מי שזכה במשך שלוש שנים להקפיד על כל הלכות מעשר שני בלי פספוס אחד!!! לא שנים... אלא אחד... אני חוזר: בסמינרים יש כללים של עד 20% חיסורים וכדו'... אבל ביודי מעשר זה לא עשר אחוז ולא חמש... אלא אפס אחוז!!! מי שזכה לקיים את כל דיני מעשר שני בלי "פקשוש" אחד, הוא זוכה לעמוד ברניה במוצאי יו"ט האחרון של פסח ולהגיד: בערתי הקודש מן הבית וגם נתתיו... לא עברתי ממצוותיך ולא שכחתי!!! שמעתי בקול ה' אלוקי עשיתי ככל אשר ציויתני!! כזה משפט יכול להגיד רק מי שמקבל מאה בציון... אפילו לא תשעים ותשע... **זה לא פשוט בכלל!!!** כי אתה יודע מה זה מעשר שני? זה מערך שלם שמשתרע על שלוש שנים... זה להפריש מעשר שני כמו שצריך... ואח"כ לפדות אותו... ואח"כ לעלות אותו לירושלים ולקחת בדמיו... ולא להוציא אותו מירושלים... ולהקפיד על כל הפרטים ובמשך שלוש שנים בלי פספוס אחד!!! (אני דווקא אלוף במצעים נקודתיים... אם היה יודו ארבעת המינים... הייתי עומד בזה... בהושענא רבה הייתי אומר: רבש"ע: הייתי גלאט!! נטלתי ד' המינים... 18 אתרוגים ו-72 הדסים לולב עם קורא ובלו... אבל להצליח להקפיד על משוה במשך שלוש שנים רצופות ולהגיד "לא עברתי ממצוותיך ולא שכחתי" זה... זה משימה קצת יותר מורכבת בשבילי (ומסמילא לא הרבה אנשים מצליחים לעמוד בזה... יש כאלו שנופלים אחרי חצי שנה... יש כאלו שמצליחים להחזיק מעמד שנה וחצי... ויש כאלו שפעם שעברה - בשנה השלישית החזיקו מעמד שנה... ועכשיו הם התקדמו בחיים וכעת הם מחזיקים מעמד עד עכשיו... (א) שנפלו בחודשים האחרונים רגע לפני הסוף שזה ממש עצוב... ממש משבר)

ור' ראובן עד כה ברך ה' עמד בזה!!! וההתרגשות הולכת וגואה... בעוד חודשיים וקצת... אם לא יקרה משוה אנחנו נזכה לראות את ר' ראובן עומד בעזרה ביידי מעשר!!! זה מחזה מפעים שכל המשפחה עומדת מהצד ודומעת ומביטים בהערצה ומקבלים מושגים מהדקדוק הלכה של אבא...

ותכל'ס... אחד מדיני מעשר שני זה "ביערתי הקודש מן הבית"!!! צריך לסיים את כל המעשר שני... ואכן יש לנו עדיין מה לסיים... יש כמה אלפי שקלים מכובדים של מעשר שני שעדיין צריך לאכול ולבער אותם עוד לפני פסח וזו אחת הסיבות העיקריות שר' ראובן החליט שעולים לירושלים!!! עלינו לירושלים בלי תבואה משלנו... אפילו שאבא שלנו אוהב להגיע עם תבואה משלו... כי סו"ס "רוצה אדם בקב שלו וכו'..." אבל עכשיו זה "וצרת הכסף בידך..." יש לנו פה דמי מעשר שני שצריך להגיע לירושלים ושם לפדות... (אגב: זה לא סתירה ודו"ק...) וברוך ה' מאמצע חודש כסליו אנחנו בירושלים... ומידי יום בארוחת ערב אבא שולח את כולם לטבול במקווה (אפילו בלילה, כי מעשר לא צריך הערב שמש) כי בארוחת ערב יש סלט ולחם מלקוח בכסף מעשר (דהיינו שפדינו את המעות מעשר על הסלט שנמצא כעת בירושלים ואנחנו אוכלים אותו בקדושת מעשר) וככה במשך שלושה חודשים לאט לאט הצטמקה הקופה... ולפני חודש היה שם כבר רק 900 שקל... והיום שוב הצטנו בקופה וראינו שנשאר רק 250 שקל של דמי מעשר שני!!! היינו ממש עצובים... זהו... נגמר המעשר שני... הפעם הבאה שיהיה לנו מעשר שני זה רק בעוד יותר מחצי שנה!!! (בירקות של תחילת שנה שמינית) לא!!! אנחנו לא רוצים לנגוע בכסף הזה... אנחנו רוצים שהוא ישאר... סו"ס יש עוד חודשיים עד פסח (בעצם יכול להיות שחודש... תלוי אם יעברו את השנה) אבל לא!!! אבא ממש בדעה אחרת מאיתנו... אבא שמח לראות שהכסף הולך להיגמר... ולא בגלל שאבא לא אוהב מעשר שני... אלא אבא כבר במתח של דקה ה-99!!! תחשוב שכבר שלוש שנים שאבא "לא עבד ממצוות ה' ולא שכח" ותאר לעצמך שב-150 שקל האחרונים פתאום מישהו פה יאכל מלפפון של לקוח בכסף מעשר והוא שכח שלפני רגע הוא ניגב את הידיים במגבת הלחה מהמים אחרונים שהאורח מקודם ניגב בה והאורח הזה טהור רק לחולין ומסמילא מטפתו מדרס לאוכלי מעשר (עוד נפגוש את זה באמצע מסכת חגיגה) מספיק כזה סיפור... ואויס!!! אבא הפסיד את הוידו מעשר... כי באותו רגע המלפפון נטמא ואבא כבר לא יכול לומר "ולא ביערתי ממנו בטמא" (כי ביערתי בטמא) לכן אבא שמח לראות את הקופה המתרוקנת ולדעת שהוא יצא בשלום מן הקודש...

היכנונו לחגיגה הגדולה ו... וגם למסכת חגיגה...

בשבוע הקרוב מסיימים מסכת מועד קטן ואז מתחילה **החגיגה**...

מתחילים מסכת חגיגה!!!! מסכת חגיגה זו אחת המסכתות המתוקות ביותר בש"ס. ויש שמועה בשם החתם סופר שישנה קדושה מיוחדת דווקא במסכת חגיגה עוד יותר משאר מסכתות... ואני לא רוצה להיות לא מיסטי ולא גאווות... אבל נדמה לי שהרגשתי את זה כשלמדתי מסכת חגיגה... (אבל אני מוכרח להודות שהתחלתי להרגיש את זה בעיקר מאז ששמעתי את זה...) עכ"פ מה שבטוח: מסכת חגיגה היא מסכת מתוקה מדבש!!!! אל תשכח שיש מדרש מפורש שהיה חסיד אחד שלמד כל הזמן מסכת חגיגה וכשהוא נפטר באה מסכת חגיגה לגמול איתו חסד של אמת (יש על זה אפילו שיר)

אז ממש בקצרה: במסכת חגיגה יש **שלושה פרקים** והיא גם באמת מתחלקת **לשלושה חלקים** מאוד ברורים ומוגדרים...

החלק הראשון מדבר על קרבן ראייה וחגיגה... מי הם החייבים בקרבנות חגיגה וראיה ומי לא... מה השיעור של קרבנות אלו... (ס"ט אלו דברים **שאין** להם שיעור... אחד מהם זה הראיון...) ואם אנחנו אווזים קעת בפרשיות הקרבנות... אז בלימוד והעסק של הפרק הראשון של מסכת חגיגה ניתן לקיים הקרבת ראייה וחגיגה ב"ונשלמה פרים שפתינו..." עקרונות כל בחור בן עליה אמר לשון מידי חג את הפרק הראשון של מסכת חגיגה... (לכה"פ מיום השני של חוה"מ פסח... כי בעור ההג עוסקים בעיקר בחצי השני של פסחים בניין קרבן פסח... ובמוצאי י"ט ראשון בפרק רבי ישמעאל דמנחות העוסק במנחת העומר... ואז מתפנים לראיה וחגיגה השלומין דראשון... וכמוכן לפרק ראשון דמו"ק...) ואני אומר לך עם יד על הלב... פעם הייתי נוסע לכותל בחוה"מ זכר לעליה לרגל בשביל להגיד "מפני חטאינו גלינו מארצנו..." עד שהחלטתי שיותר טוב ויותר מועיל ואפילו יותר שמירת עיניים ללמוד בחשק ובאריכות שפתיים את פרק הכל חייבין... ותאמין לי שנראה לי שזה יותר אידיאלי... ס"ט אם כבר להגיד **אין אנחנו יכולים** לעלות ולראות... אז יש דבר שאנחנו כן יכולים... וזה להיראות את פני ה' בתורת קרבן ראייה... שהרי כל העוסק בתורת עולת ראייה נחשב לו כאילו הקריב עולה... (אז נכון שאתה תלמד את זה יחסית בבקיאות... אבל על זה נאמר: איש כמתנת ידו... הראיה מעה כסף וכי...) אז בבקשה! נא להתחיל ברצינות פרק הכל חייבים מתוך אופציה לחתום קבע עם הפרק הזה אי"ה בפועל בבית המקדש או לכה"פ בלימוד "ונשלמה..." עד כאן החלק ראשון של מסכת חגיגה...

וכעת אנחנו מגיעים לפרק ולחלק השני של המסכת... **פרק אין דורשין!!!** קעת יש חמשה דפים ומלאים וגדושים באגדה... אבל לא!!! לשם שינוי הפעם זה לא אגדה... זה סוגיה של לא לפחות ולפי יותר מעשה מרכבה... ואנחנו נקרא את זה... ומה שבנין נבין ומה שלא נבין **לפחות נדע שיש לנו עוד מה ללמוד**... וכאן אולי ההזדמנות לומר שאמנם במסכת שבת (לא): מובא: אמר רבא בשעה שמכניסים אדם לדין אומרים לו: נשאת ונתת באמונה וכו'... קבעת עיתים לתורה, לפלפת בחכמה, הבנת דבר מתוך דבר וכו'... אצל רבא השאלון הוא יחסית קצר!!! אבל הנפש החיים ושמירת הלשון מביאים את הברייתא במדרש משלי

(פ"י) ששם השאלון קצת יותר... **קצת הרבה יותר ארוך**...

בא מי שבידו הלכות אומר לו: בני, תורת כהנים למה לא שנית... בא מי שבידו תורת כהנים, אומר לו: בני, חמשה חומשי תורה למה לא שנית... בא מי שבידו... אומר לו: בני, הגדה למה לא למדת... בא מי שבידו תלמוד אומר לו: בני, הואיל ונתעסקת בתלמוד צפית ממרכבה? כסא כבודי הוא עומד, חשמל הוא עומד, בכמה פנים הוא מתהפך? (אגב: נא לא להתבלבל מהמדרש הזה... יש כאלו שנלחצו מזה... זה נשמע להם כאילו הקב"ה מחפש אותם בפניה... יש למדרש הזה מסר מסוים שהרעיון שלו הוא ש-) בקיצור: צריך לדעת שסודות התורה שאנחנו הולכים לפגוש בפרק אין דורשין... **זה חלק מעסק תורה!!!** מדובר בפסוקים מפורשים שיום אחד אנחנו צריכים להגיע אליהם ולהיות ראויים להבין אותם... ואם אנחנו נשב רגל על רגל ונחלום ונחשוב שיש לנו את כל הזמן שבעולם יתבעו אותנו בשמים לא רק על פרק השוכר את האומנין שלא הקשבנו בבקיאות יש"ק... אלא יתבעו אותנו גם על "למקום אבני שיש הגעת ופני אריה ליש גם גולת כותרת על עיש תשורי ומי ישורך..." שגם לתורת הנסתר אנחנו יום אחד להגיע ואין לנו זמן מיותר... ולכן קדימה... צריך להזדרז וללמוד ולהתמלא כמה שיותר בשי"ס ופוסקים... **כי זה לא נגמר שם!!!** גם אחרי שתגמור שי"ס ופוסקים כל עוד המון המון על טבסוק בתורה... למה **נתעלם** מהעובדה שהיולנא גאון זיע"א איים את כל תורת הגנלה לפני גיל בן מצווה... ומאז **רוב עסקו** היה בתורת הנסתר... כפי קצור: יש תורת הנסתר שיום אחד צריכים להגיע **גם לזה!!!** כך שאין לנו זמן לנוח על זוי הדפנה... ולכן דף היומי הוא לא מיועד רק לבעלי בתים שישמרו קשר עין עם התורה... אלא גם למי שהשעון שלו דופק והוא מוכרח להקיף את כל תורת הגנלה... קעת בבקיאות ובקרבן בעיון, עכ"פ בשביל זה יש לנו את החמש דפים האלו בפרק אין דורשין... נעבור עליהם... מה שבנין נבין ומה שלא... זה לפחות יתן לנו דרבון...

אני רק רוצה להוסיף את אחד מהמשפטים שכתובים שם במדרש משלי:

בא מי שיש בידו שני סדרים אומר לו הקב"ה: בני, למה לא שנית את כל ההלכות? שמת לב על מי מדברים? מי זה אותו אחד שיש לו שני סדרים... אתה יודע מי זה??

זה אותו אחד שלמד בדף היומי את מסכת ברכות (-זרעים) ואח"כ המשיך לשבת עירובין... והגיע לחגיגה... וכשהוא הגיע לסוף מסכת חגיגה... **הוא החליט לפרושו!** מה... עכשיו אני אתחיל מסכת יבמות וכתובות... לא! יש גבול! זה כבר גדול עלי... כבד לי מידי... מספיק שני סדרים... אז הנה!!! בדיוק עליו מדברים!!! בא מי שבידו שני סדרים... והחליט לפרוש בדיוק אז... לקראת סדר נשים... אומר לו הקב"ה: איפה נעלמת? חיפשת אותך ביבמות... חיפשתי לפתוח לך את מעיינות החכמה בסדר נשים... איפה ברחת לי? אבל עזוב... גלשתי מהנושא... עוד נדעתי על זה...

--- **קעת נחזור לבעיינו...** אנחנו עדיין באמצע הסקירה על מסכת חגיגה... קעת סיימנו את החלק השני של מסכת חגיגה... מה שנקרא מעשה מרכבה... ועכשיו אנחנו עוברים **לנושא השלישי והאחרון של מסכת חגיגה**... וזה מתחיל כבר באמצע הפרק השני... **וכאן בפתע פתאום!!! ללא הודעה מראש**... אנחנו עושים קפיצת ראש בבת אחת לסדר טהרות!!! ולא סתם קפיצה אלא לעמוקים!!! בכמה דפים בודדים אתה צולל בבת אחת לכל היסודות של סדר טהרות... (זה סוגיות שטיפה מזכירות את הסוגיה של "רבי חנינא סגן הכהנים" של תחילת פסחים, אבל בכל זאת זה קצת יותר קל...) הסוגיות האלו שאנחנו נוחתים אליהם ככה פתאום באמצע החיים... זה אולי קשה... **אבל למי??** למי שלא רוצה להשקיע... אבל מי שרק יחליט לקחת את הדפים האלו כפרוייקט... זה מתוק מדבש!! ואני ערב!!!

ואז מגיע **פרק שלישי** שהנושא שלו הוא "חומר בקודש בתרומה..." שבמילה אחת הנושא הוא שיש י"א חומרות שתקנו חכמים דיני **טהרות** של אכילת **קדשים** יותר מטהרות של **תרומה!!!** (יש גם הפוך, כמה חומרות שיש בתרומה יותר מקדשים...) זה מתוק מתוק... אם ירצה ה' כשנגיע לשם... אשתדל בעזה"ש לתת קצת רקע במדור הלכה בקרוב ממש למעשה...

הדן עלך מסכת חגיגה... **אבל מסכת חגיגה זה רק הקדמה לקראת החגיגה הגדולה גדולה!!!** ס"ט מסכת חגיגה היא המסכת האחרונה בסדר מועד!!! הסדר הארוך ביותר בתלמוד בזכרים... וכשאנחנו זוכים לסיים מסכת חגיגה קוב"ה עבדי יומא טבא לרבנן ולכל הבצדיקים שבגן עדן...

בא נעשה שחזור קצר מה עברנו בסדר מועד... כן... כמו שכשהתורה מונה את מ"ב מסעות... אומר רש"י במקום: משל למלך שחזר עם בנו ממסע ארוך... כיון שהיו חוזרין, התחיל אביו מונה כל המסעות, אמרו לו: כאן ישננו, כאן הוקרנו, כאן חששת את ראשך", **על אותו משקל**: מי יודע... בסיום הגדול של סדר מועד ה' מנשק כל מי שסיים בראשו ואומר לו: בני... במסכת שבת אתה זוכר מה שהיה?? אתה כבר לא זוכר... אבל אבא שבשמים זוכר... את מסכת שבת התחלנו עם המתח האדיר של הקורונה!!! מה שעברנו באותם ימים זה ממש בגדר "כאן חששת את ראשך..." ואז הגיע עירובין ופסחים... "וכאן ישננו..." (כל אחד אפה שהוא נרדם בדף היומי...) מסכת עירובין כבר היינו בהתאוששות ובאמצע התחיל הגל השני... אבל עזוב קורונה!!! קורונה זה עוד צרת רבים... אל תשכח שכל העוסק בתורה הקב"ה שונה כנגדו... ורק ה' יודע את כל מה שעברת בשנתיים האחרונות לאורך כל סדר מועד... רק ה' יודע איזה התמודדויות עברו עליך ברמה האישית ובייחס לכל דף גמ' נוסף... כמה מסירות נפש נדרשה ממך בכל תקופה... יתכן מאוד שאתה בעצמך שכחת... אבל ה' לא שוכח!!! אין שכחה לפני כסא כבודך... והזכר למזכיריו טובות זכרונות!!! בסיום של סדר מועד... יעלה ויבא ויגיע ויזכר זכרונו ופקדונו... וה' מזכיר את כל הרגעים היפים של הנכונות והמסירות שלנו... ועת רצון וחזרה היא לפנינו!! בא לנצל ימים אלו לעתירה ותפילה לה... בטוח שאלו ימים מסוללים... וכמוכן בני המשפחה היקרה שלייתם את אבא בכל מסכת ומסכת... והעודה המכינה צריכה להתכנס בקדחתנות לקראת אירועי ה' אדר ב', אם זה במסיבה חגיגית או מצגת מיוחדת... נשאיר את היצירתיות לכם...

--- אבל כאן מגיע הנושא הרגיש ושאלת המיליון: האם זה נקרא סיימתי?? הרי חיסרתי קצת יותר מכמה עשרות פעמים... אז זהו... שתרגיש בנוח ואני חושב ש-95% מאיתנו לא מסיימים הרמטית את סדר מועד מהדף הראשון של שבת ועד הדף האחרון של מסכת חגיגה... ואתה יודע מה... אמרתי 95%... אם אני ריאל... אז מסתמא שזה ש-98%... נו... אז תכל"ס... זה נקרא שעשיתי סיום עד סדר מועד או לא עשיתי??

וכאן מגיע ההכרזה הקנאית שלי... שמי שזוכר כבר הודעתי אותה מראש!!! עוד לפני שהתחלנו את הדף היומי וקעת אני חוזר על זה שוב: דף היומי זה לא קריאת המגילה שצריך לקרא כל תיבה... מי שמחפש פרפקציוניסטיות שיגיד את ספר התהילים מילה במילה מתחילה ועד סוף... זה מתאים אולי לספר תהילים שאפשר להגיד אותו בשעה וחצי... אבל כשמדברים על מערך לימוד משמעותי שמשתרע על שנתיים ימים... כאן צריך ראש קצת יותר אוניברסלי... ואם היה תלמיד יותר מחמישים אחוז מסדר מועד **אתה בפנינו!!!** ומה הראיה שאתה בפנינו? כי כך מנהגו של יום... גם באוניברסיטה מי שמקבל ששים במבחן... הוא אמנם לא מצטיין **אבל הוא בפנינו!!!** ואין צורך להרחיב בזה כי זה דברים פשוטים... אבל כן צריך לדבר על זה... כי היצר הרע פה לא טומן ידו בצלחת... ויהיו כאלו שעלולים לא להמשיך בדף היומי... למה?? כי אני לא מרוצה מעצמי... כי לא למדתי טוב... במה זה מתבטא שלא למדת טוב??

לא תמיד תמיד למדתי... החסרתי פה... החסרתי שם...

רבותי: פרפקציוניסטיות תשאירו בחנויות בגדים!!! תשאירו את זה במתכונים... תחפשו את זה בצימרים... בלימוד התורה צריך לדעת שדף גמ' אחד זה המון!!! וחמישים ואחד אחוז זה אינסוף!!! וגם אם תמיד אפשר יותר צריך לדעת להעריך... ולא לתת ליצר הרע את הנצחון על כזו טעות אופסית!!! ראה הוזהרת... הטעות הזו מסוכנת מאוד...

--- **עכשיו: כמה מילים קצרות לקראת הסדר הבא... סדר נשים!!!** תגש לסדר נשים עם כל המרץ... אמנם יש כאלו שחושבים שסדר נשים הוא קשה... כבד... אבל הוא הרבה יותר ממכר ומתוק מסדר מועד!!! הוא הרבה יותר ממוקד וברור... רק צריך להתחיל ולא להירתע... בפרט מסכת יבמות שאני באופן אישי שמעתי על שני חילונים שחזרו בתשובה רק ממסכת יבמות!!! מסכת יבמות היתה המחזיר בתשובה שלהם... אתה אולי לא מבין מה הקשר... תתחיל יבמות ואז תבין... וכאן אני כבר מכין מראש שישנה שמעוה שמסכת יבמות היא המסכת הכי קשה בש"ס... אז בעזה"ש נרחיב על זה במאמר בפני עצמו... **אבל זה פשוט לא נכון!!!** בדקתי וספרתי דפים... החלק הקשה של מסכת יבמות מתחיל ונגמר ב-23 דפים ואכמ"ל... כלומר: מתוך 121 דפים שיש במסכת יבמות יש 23 דפים שהם הדפים הקשים... כך שיש עוד 98 דפים רגועים ולא מפחידים והכל בסיידר... לא נרחיב בזה הפעם... אבל אל תעזי להירתע ממסכת יבמות... אל תפסיד אותה... אתה תוכל להבין למה אני מזהיר אותך כ"כ רק אם כן תתחיל יבמות... עכ"פ יש לי חלום להקדיש למסכת יבמות טור קטן כאן בגיליון (בעמוד 2) לעשות סקירה שבועית על השבעה דפים השבועיים... מה שבטוח: אנחנו נלמד את זה יחד!!! ואנחנו נדע יבמות!!! זה תלוי בהחלטה שלנו... אתה תוכיח לעצמך שגם מסכת יבמות היא חלקך ונחלתך בתוך בני ישראל...

גיליון מס' 461 פרשת תצווה
תשפ"ב שנה עשירית

לקבלת הגליון בפקס יש לחייג
מדי שבוע למס': 073-3518015

להקדשות ע"ג הגליון
ניתן לפנות למס' 053-3145900

דברי שי"ה

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי שליט"א

מעניני הפרשה

וְנָתַתְּ אֶל חֹשֶׁן הַמִּשְׁפָּט אֶת הָאוּרִים וְאֶת הַתְּמִים (כ"ח, ל').
כתב הרמב"ן, כשהכהן היה שואל באורים ותומים, היו האותיות שבחושן מאירות אך לא לפי סדר של תיבה. ולכן הכהן היה נצרך לשם הקודש שנקרא 'תומים' – ואז ברוח הקודש, הוא יידע לצרף את האותיות לתשובה הנכונה. שלא יטעה ויגיד על פי אותם אותיות, מילה אחרת.

וחביב על רבינו לחזור על מה שראה בספר 'פנינים משולחן הגר"א'.

בספר שמואל (א', י"ג-ט"ו), מובא על חנה שבאה להתפלל במשכן ה', ועלי הכהן ראה אותה מדברת על ליבה, רק שפתיה נעות וקולה לא ישמע, חשב אותה לשכורה. ענתה לו חנה ואמרה 'לא אֲדַנִּי, אֲשֶׁה קִשְׁת רֹחַ אֲנֹכִי וַיִּזַן וְשָׁכַר לֹא שְׁתִּיתִי, וְאֲשַׁפֵּךְ אֶת נַפְשִׁי לַפְּנֵי הַשָּׁם'.

ובגמרא (ברכות ל"א ב') מבואר, שאמרה לו, לא אדון אתה בדבר הזה, ולא רוח הקודש שורה עליך, שאתה חושדני בדבר הזה, ולא דנת אותי לכף זכות.

ותמוה, וכי מה שייך רוח הקודש לענין לדון לכף זכות, וכי מי שאין לו רוח הקודש לא דן לזכות?
עוד קשה, כיצד חשד אותה לשיכורה וכי לא הכיר אותה, הלא היתה משבע הנביאות שהיו לישראל (מגילה י"ד א').
אלא מבאר הגר"א על פי הרמב"ן הנ"ל:

בודאי עלי ידע שצדקת היא, וכשראה אותה מתפללת בלא קול, התפלא ושאל באורים ותומים, והאירו האותיות ה' כ' ש' ר'. והוא צירפן למילה 'שכרה', ולכן גער בה 'עַד מַתִּי תִשְׁתַּכְּרִין הַסִּירִי אֶת יַיִןךָ מֵעַלֶיךָ'.
ענתה לו חנה, לא אדון אתה דבר הזה, ואין לך רוח הקודש לצרף את האותיות כראוי, כי הצירוף הנכון הוא 'פְּשָׁרָה', כלומר אשה עקרה אנכי המתפללת על בנים, פְּשָׁרָה אמנו, ולמה לא דנת אותי לכף זכות.

כשכתב רבינו את ספרו דרך חכמה על סדר קדשים, כשהגיע להלכות העוסקות בבגדי כהונה אף שכמעט אינו מביא מספרים שנתחברו ע"י בני זמנינו, הביא דברי הגר"א הנ"ל מתוך ספר פנינים משולחן גבוה, תוך שהוא מאיר בו מספר הערות, עיי"ש בפרק י' מכלי המקדש הי"א בבאור ההלכה ד"ה וכיצד.

(שבענו מטוביך)

יפה מראה

החודש אשר נהפך להם מיגון לשמחה ומאבל ליום טוב (מגילת אסתר)

כל החודש הזה הוא סגולי ובכוחו להפוך מן הרע אל הטוב (מפרשים)

תמונה לא ידועה, מלפני שמונה שנים – חודש אדר תשע"ד, עת נסע רבינו מרן שליט"א לירושלים יחד עם גדולי הדור זצוק"ל ושליט"א, להשתתף בעצרת התפילה שכונתה 'עצרת המליון', כנגד גזירת הגיוס שעמדה על הפרק, בחזור נסע להתפלל תפילת ערבית אצל הכותל המערבי, ולפני התפילה הוא ביקש ליטול את ידיו משום נקיות, במעט מים, ניתן להבחין כי הוא מוזג מיד שמאל על ימין מעט מים, סידור התפילה כבר פתוח ומוכן לתפילה. הקב"ה ישמע את שוועתנו, וכשם שבימים ההם הגזירה לא יצאה אל הפועל, כך לא יוכלו אויבינו הקמים עלינו להצר עלינו ולכלותינו, כי הקב"ה יצילנו מידם.

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com
ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"נ, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, ושו"ת מרבינו.

פנינים על הפרשה

"ואתה הקרב אליך את אהרון אחיך ואת בניו אתו מתוך בני ישראל לכהנו לי"
סיפר רבנו כאשר רבי אברהם כהנמן נכנס לאבא זצ"ל, אמר לו אבא כי יש לו הכרת הטוב כלפיו שנתן לו נינים כוהנים.

ועשית בגדי קודש וגו' לכבוד ולתפארת. לפי פשוטו יש לפרש מה שאמר לכבוד קאי על הכתונת ומעיל כמ"ש חז"ל בסנהדרין דף צ"ד... כי הא דר' יוחנן קרי למאניה מכבודתא, (פנים יפות שמות פרק כח) יהודי שאל. אני עומד להתמנות למשיג בשיבה פלונית וראש הישיבה מבקש שאלבש פראק, ואני טוען שלמה לי להכריז הכרזה על המינוי? זה בגד של תלמידי חכמים, ושעוולות גדולות יותר לא תעשה.

"טור אדם פטדה וברקת הטור האחד"

(א) פלוני מוכר אבני החושן שהם סגולה לכמה עניינים ואמר שרבנו רכש ממנו, וכי יש כאן בבית מאבנים הללו. (ב) הוא גם מוכר גביע שיש שם צורות נהרי ג"ע מהרש"ש ושרבנו אמר משהו בזה ג) ומה אומר רבנו באופן כללי בעניינים כאלה.

(א ב) שקר גמור. ג) זה שטויות ומנא ליה מה הן אבני החושן. הוא מרמה בשביל כסף.

(כל משאלותיך)

משנכנס אדר מרבין בשמחה- מהי ה'שמחה' אצל רבינו

- בענין סיום מסכת על שגרס ללא הבנה. בתחלה אמר רבינו את הגמ' לעולם לגרס איניש וכו' ואח"כ אמר הרי כל ענינו של סיום 'שמחה' מה שייך שמחה כשלא הבין.
- אחד סח לפני רבינו שאינו שמח ונמצא בעצבות, אמר לו רבינו תלמד תורה ותשמח. שנאמר פקודי ה' ישרים משמחי לב.
- כשדיברו עם רבינו בענין אם יש דין שמחה בפורים קטן, אחד שאל אם יש מצוה לשמוח כל השנה. אמר רבינו באם ילמד תורה.
- כותב רבינו, מצינו בחז"ל בכמה מקומות שהזהירו לעשות המצוה בשמחה. ושבחו חז"ל למי שמקיים המצות בשמחה.
- דרכו של רבינו ללמוד ולקיים כל התורה כולה מתוך שמחה.
- רבינו אמר בשם המגיד מדובנא ששאל מה שייך לצוות על מצות שמחה, הא שמחה הוי דבר שבלב, ומשיב על פי משל, שאפוטרופוס על קרן של יתומים, אינו מעדכן את היתומים כל יום, אלא א"כ ביום שהיה רווחים מאד גדולים אומר להם כן כדי שישמחו, ביום שהיה הפסדים גדולים אומר להם כן ומצטערים, הכא נמי הכא התורה אומרת לנו היום היו רווחים גדולים וקיימו הרבה מצוות לכך יש לשמוח.

(מנחת תודה)

מה היא שמחתו של רבנו בעולם הזה?
אמרתי לרבנו ב' ברכות מזל טוב, א' על שנכדו התארס היום. ב' מה שבן בנו התחיל היום להניח תפילין, אמר רבנו: לי יש היום שמחה שלישית, היום אני מסיים כתובות.
שאלתי, איזו שמחה הגדולה משלשות השמחות? ת: שמחה שלי היא הסיום. א.ה. וכמה סיומים עושה רבנו בשנה, ואעפ"כ מה גדולה שמחתו, כי אין שמחה כשמחת התורה.

(כל משאלותיך)

וכתב רבינו בספרו "אורחות יושר" בערך 'שמחה של מצוה'

ועי' במ"ב (סי' תרס"ט סק"א) שכ' שהעידו על האריז"ל שאמר שהמעלה העליונה שהשיג באה לו ע"י שהי' משמח בכל עוז בשמחה של מצווה עכ"ל ומקורו בהקדמת ספר חרדים וז"ל גילה הרב החסיד המקובל מהר"ר יצחק אשכנזי זצ"ל לאיש סודו שכל מה שהשיג שנפתחו לו שערי החכמה ורוה"ק בשכר שהי' שמח בעשיית כל מצווה שמחה גדולה לאין תכלית ואמר דהיינו דכתיב תחת אשר לא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל פי' מרב כל מכל מיני תענוג שבעולם ומכל זהב ופז רב ואבנים טובות ומרגליות עכ"ל ועי' בס' דבש לפי מהגאון חיד"א ז"ל (אות מ' סי' י"ד) שהביא בשם זרע בייך השמחה שאדם שמח במצווה שכר השמחה פורעין בעוה"ז.

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

🏠 רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק
☎ 053-3145900 📠 077-2092005

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת,
יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:
נדרים פלוס 03-7630585-1586 שלוחה-
קהילות 073-2757000 שלוחה-4310